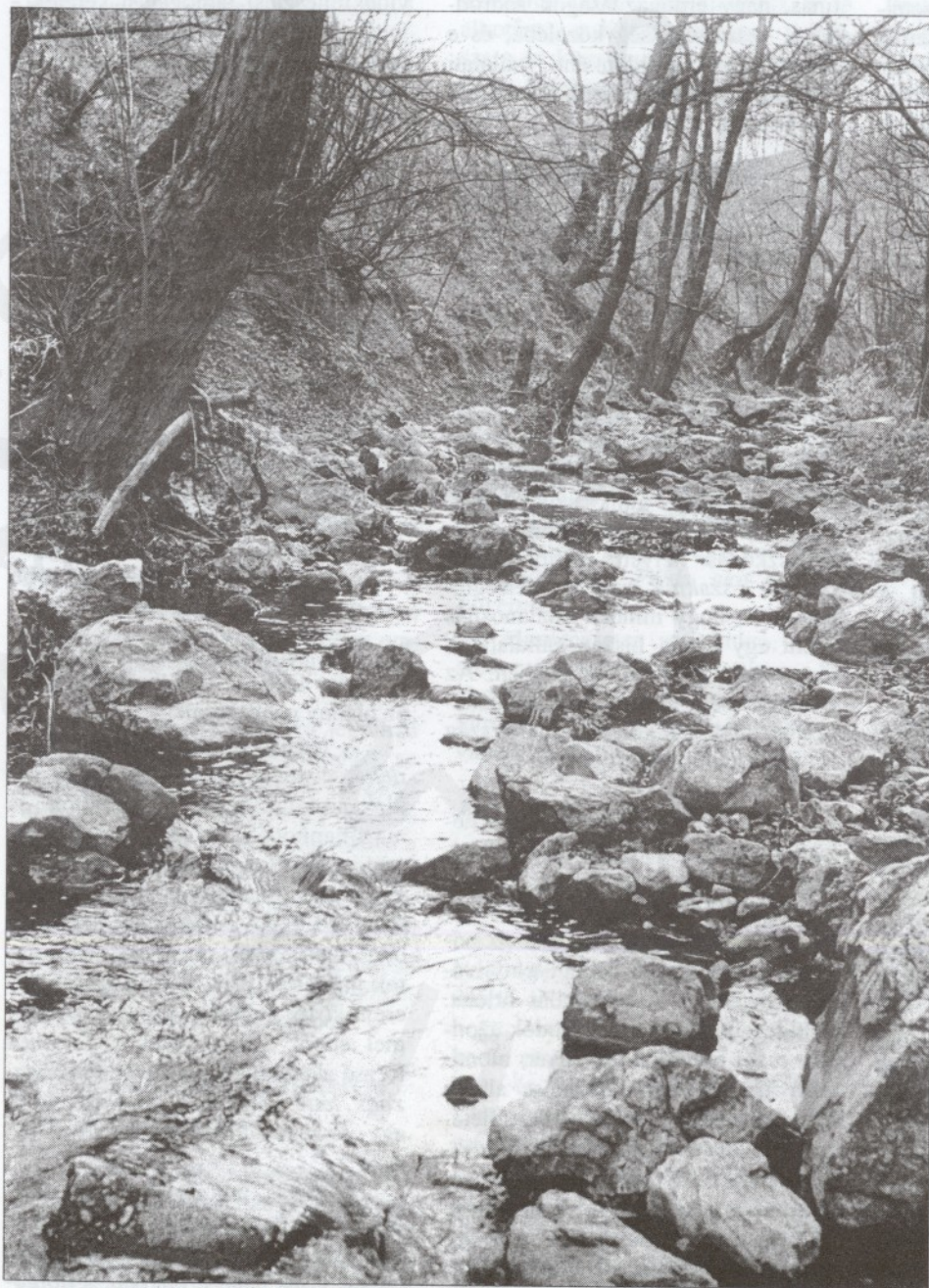

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XIII. évfolyam 1. szám, 2003. április

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Csúszunk vagy
mászunk a lejtőn?

*

Harmincéves évforduló

*

Bedő Albert emléke
Ásotthalmán

*

Érettségi találkozó

*

Név- és címjegyzék

*

Tudomány
és társadalom

*

Szellemi értékek
Zalából

*

Hírek

Csúszunk vagy mászunk a lejtőn?

Szakszervezeti funkcionáriusaink különböző összejövetelén, tanácskozásain (pl. országos titkári értekezletek, elnökségi ülések stb.) elapadhatatlan, örök téma *szakágazatunk, az erdészet és a faipar, s természetesen főként a benne dolgozók helyzete, keresetének, életének alakulása.*

Ugyanez a téma akkor is, amikor szakszervezetünk vezető tisztségviselői testvérszaktársak szakszervezeteinek vezetőivel találkoznak és eszmét cserélnek közös dolgaikról. Nincs másként a más ágazati érdekképviselők vezetőivel, sőt állami szervek illetékeseivel folytatott tárgyalások során sem.

Nem óhajtjuk tovább dramatizálni azt az egyébként is elég sötét képet, amely az ország különböző részeiből összejövő szaktársaink információiból összeáll, de *a helyzet* enyhén szólva *súlyos*. Nevek feltüntetése nélkül idézzünk ezekből az első negyedévből származó helyzetjelentésekből.

Általános megítélés szerint ágazatunk mintegy 40 %-kal van lemaradva a nemzetgazdasági átlagtól az alkalmazottak bérezése szempontjából. A közvetlen termelésirányító erdészek esetében még ennél is rosszabb a helyzet.

A pozitív irányú elmozdulásra, *a felzárkózásra pedig nincs semmi kilátás*. Két okból sem. Egyrészt, mert úgy tűnik, hogy az állami részvénytársaságok esetében a felettes szervek az átlagos bérfejlesztési lehetőséget befagyasztották (meglehet, hogy a bekövetkező infláció alatti szinten). Az alkalmazottak zöme várhatóan annyit sem fog keresni reálértékben 2003-ban, mint az előző évben.

A pozitív irányú elmozdulásra, *a felzárkózásra pedig nincs semmi kilátás*. Két okból sem. Egyrészt, mert úgy tűnik, hogy az állami részvénytársaságok esetében a felettes szervek az átlagos bérfejlesztési lehetőséget befagyasztották (meglehet, hogy a bekövetkező infláció alatti szinten). Az alkalmazottak zöme várhatóan annyit sem fog keresni reálértékben 2003-ban, mint az előző évben.

Ugyanakkor az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. kemény nyereségérdekeltséget

fogalmaz meg a felügyelete alá rendelt erdőgazdasági rt.-k irányában,

feltehetően makro-szintű elvárások nyomására, s ezeknek meg kell(ene) felelni. Sajnos, a nyereségesség követelményének az erdőgazdaságok mind nehezebben tudnak eleget tenni. Komoly fatökével rendelkező, patinás, nagy erdőgazdaságok sodródtak a veszteségesség közelébe, és e szempontból az időnkénti vállalati vezetőcserék kétes értékű, pillanatnyi „megoldást” jelentenek.

Valami nagyon nagy baj van a szakmával és ebben a helyzetben nagyon nehéz a szakszervezeti aktivistáknak is szembesülniük az emberekkel – fogalmazzák meg kollégáink.

Úgy tűnik, a mókuserék változatlanul pörög, fordulatszáma azonban folyamatosan csökken. Az eszmefuttatásunk címében feltett kérdésre az a válasz tűnik helytállóknak, hogy a futóhomokdombra történő felkapaszkodás helyett *inkább lefelé csúszik a szakma*. Azonban kétségtelen az is, hogy minden általánosítás sántít egy kicsit, hiszen vállalataink nincsenek egyforma helyzetben. Az erdőgazdasági prosperitás feltételeinek tekintetében közismert az ország földrajzi kettéosztottsága.

Mit lehet, mit lehetne tenni e nehéz helyzetből való kilábalás érdekében?

Be kell vallanunk, hogy a borúlátás egyes szaktársainkban már szélsőséges gondolatot is keltett: a nyilvános tüntetés, a demonstrálás ötletét. A hidegebb fejjel gondolkodók azonban ezzel nem értenek egyet, mondván: kis szakmánk tüntetése aligha rázná meg a társadalmat és az illetékes felettes szerveket, aligha éreztetne bénító hatást a köznapi életben. Kétséges az egységes fellépés elérése is. Márpedig egy hamvába hullt, kudarcba fulladt demonstráció inkább a puska visszafelé sülését jelentené.

Reálisabb megoldást jelentene néhány krónikus problémánk

rendezése. Ilyen például az erdők közszolgálati (természetvédelmi, közjóléti) funkciójából fakadó termelés-, illetve jövedelem kiesés központi forrásból történő megtérítése a részvénytársaságok számára.

Erre lehetőséget nyújtanának a vidékfejlesztési támogatási keretek – feltéve, ha a tájban tevékenykedő több más szakmához képest nem érvényesülne (itt is) a maradék-elv az erdészet rovására. Bővítené egyes részvénytársaságaink mozgásterét az erdőtelepítési és fásítási közmunkák nagyarányú újraindítása is a komplex vidékfejlesztés keretében. Az erre irányuló tervek kidolgozásával a szakma készen áll a végrehajtásra. Illetékes köztisztviselőink megnyilatkozásai szerint reális kilátás volna mindehhez EU-s támogatások elnyerése is.

Van azonban egy-két nagy problémánk is. Az egyik a szakma egységének hiánya. Közismert, hogy vállalatainknak nem is két, hanem több urat is kell szolgálniuk.

Már pedig azt már a Biblia is leszögezte kétezer évvel ezelőtt, hogy ez bizony nehezen megy.

A másik: *a szakma gyenge érdekérvényesítő képessége*. Ezt a velünk rokonszenvező kívülállók is megállapították, és ez már rajtunk múlik. Tevékenykednek ugyan a fagazdaság területén magukat érdekelítő érdekképviselőknek deklaráló civil szervezetek, ám laza kapcsolatok miatt hiányzik az egységes, átütő erejű közös fellépés. Figyelmet érdemel ebből a szempontból Solymos Rezső akadémikusunk felvetése: *hözünk létre ezekből a szervezetekből egy Szakmai Érdekegyeztető Fórumot*.

Addig is, amíg alakulnak a dolgok, *erősítsük szakszervezetünket, növeljük szervezettségét, egységét, erejét! Csak saját erőnkben, a dolgozók összefogásában bízhatunk!* S talán az „egy előre, kettő hátra” lépéssorrend a visszájára fordul.

Harmincéves évforduló

Nehéz feladat volna hamarjában számba venni, hogy hány ún. civil szervezet tevékenykedik ma Magyarországon a környezet- és természetvédelem területén egyesület, alapítvány, bizottság, kör, klub stb. elnevezés alatt.

Mi, erdészek – akiknek soraiból kikerült tiszteletre méltó elődök alkották valaha a magyar természetvédelem úttörő csapatát – csak örülhetünk ennek. Egyrészt azért, mert jelzi a társadalom környezeti érzékenységének fejlődését. Másrészt pedig azért, mert egyre szélesedik az a társadalmi bázis, amelynek támogatására az erdész erdőt védő és kezelő munkája során támaszkodhat.

A MTESZ Központi

Környezetvédelmi Bizottsága

E társadalmi szervezetek között az egyik legrégebb és legtehtekintélyesebb, mert igen eredményes munkásságot kifejtő alakulat a *Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Központi Környezetvédelmi Bizottsága* (MKKvB), amely a közelmúltban Budapesten, a MTESZ Kossuth-téri székházában jubileumi konferencia keretében emlékezett meg fennállásának 30 éves évfordulójáról.

A rendezvény rangjára jellemző volt, hogy annak fővédnökségét az ország második legmagasabb közjogi méltósága, az Országgyűlés elnöke, dr. Szili Katalin vállalta, aki azután a továbbiakban előadóként is szerepelt.

Örömmel láttuk, hogy a nagy konferenciatermet színültig megtöltő hallgatóság soraiban szép számban foglaltak helyet erdészeti szakemberek is, jórészt erdészöltözékben.

A Z.B.D. első kitüntetettje: dr. Madas András

A széleskörű szakmai részvételt az is indokolta, hogy az erdészet egy ünnepi aktus révén a konferencia figyelmének középpontjába került. Ugyanis ezt az ünnepi rendezvényt használták fel arra, hogy az évforduló alkalmából a MTESZ által alapított *Természet- és Környezetügyért Zó-*

lyomi Bálint Díjat (Z.B.D.) átadják a környezetvédelem terén kimagasló munkásságot kifejtett legeredményesebb személyek egyikének. Ez a személyiség pedig nem volt más, mint dr. Madas András okl. erdőmérnök! Ő vehette át dr. Jancsó Gábortól, az MKKvB tagjától a Zólyomi Bálint Díj 01 számmal ellátott adományozó oklevelét és emléklapettjét (Utóbbi Koroknai József éremművész szép alkotása), a Kárpát-medence természet- és környezetügyének szolgáltatásban kifejtett kimagasló munkásságáért.

Azt, hogy kicsoda dr. Madas András, múlt évi 4. számunkban 85. születésnapja alkalmából igyekeztünk összefoglalni. Gazdag életművből most kiemeljük, hogy *húsz éven át volt a MKKvB elnöke*. Ez alatt az idő alatt óriási munkát fejtett ki a környezetvédelem hazai eszmei és gyakorlati úttörése érdekében (részben még olyan korszakban is, amikor az ország felső vezetése körében nem mindenki tapsolt ehhez). Jancsó Gábornak a kitüntetést indokló beszédéből, a laudatio-ból Madas Andrásval kapcsolatban csupán egyetlen mondatát idézzük: „*Példa, akit érdemes követni!*”.

Mindenesetre számunkra, erdészek számára nagy öröm volt ez a kitüntetés, mert dr. Madas személyén túlmenően szakmánk jó hírét is tovább öregbíti.

A MTESZ bátor úttörése

A kitüntetést megköszönő rövid válaszában dr. Madas a MTESZ egykori vezetőségét és elnökségét méltatta, amely 1972-ben, a stockholmi első környezetvédelmi világkonferencia idején képes volt felismerni, hogy történelmi fordulat következett be az emberi gondolkodás történetében, és legott létrehozta központi környezetvédelmi bizottságát, akkor még némileg más elnevezés alatt.

Tegyük ehhez mindjárt hozzá, hogy ebben nagy szerepe volt a szövetség akkori szabad gondolkodású főtítkáranak, dr. Valkó Endrének és dr. Turi Istvánné főtítkárhelyettesnek. Talán ennek a szektorsemleges, komplex összetételű szervezetnek a létrehozása esetleg befolyásolta azt

is, hogy az államirányításban a környezetvédelem nem került egyik tárca ágazati irányítása alá sem, bár ennek már bontakozott a lehetősége az akkori Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium törekvéseiben. Hanem – korszerű módon – önálló kormányzati ággá fejlődött.

A következőkben röviden áttekintjük a konferencia lefolyását, szemelvényeket nyújtva az elhangzottakból. A rendezvény levezető elnöke Láng István akadémikus, a Környezetvédelmi Tanács elnöke volt.

Az Országgyűlés elnökének beszéde

Elsőként dr. Zettner Tamás, a MTESZ elnöke üdvözölte az egybegyűlteket, s nagy megtiszteltetésként értékelte azt a tényt, hogy részt vesz a munkában az Országgyűlés elnöke és a kormány több képviselője.

Amint már említettük, dr. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke nemcsak fővédnöke volt a rendezvénynek, hanem egyik (sorrendben első) előadója is. Nem érdektelen emlékeztetbe idézni, hogy az elnök asszonynak erős kötődése van a környezet- és természetvédelem ügyéhez, hiszen az 1994-1998 közötti kormányzati ciklusban a Környezetvédelmi Minisztérium politikai államtitkára volt.

Szili Katalin méltatta az úttörő szerepet, amelyet a MKKvB játszott abban a korban, amikor még azt is tagadták, hogy környezetvédelmi problémák lennének. *Az elmúlt 30 év óriási szemléletbeli változást hozott: ma már fenntartható fejlődésről beszélünk*, amelyben a környezetvédelem, a gazdaság és a szociális problémák összefüggnek. A világ globális, globálisak a problémák is. Ami ma még térben-időben távolinak tűnik számunkra, az holnap már gyermekeink életének napi valósága lesz. Ezért a környezetvédelmi ügyek nem lehetnek pártpolitikai kérdések, hanem mindnyájunk érdekét képezik. A megoldással kapcsolatban összefogásra van szükség nemzetközi szinten is, kormányzati, de helyi szinten is: önkormányzatoké, gazdálkodóké és civil szervezeteké.

Folytatása az 4. oldalon

Harmincéves évforduló

Folytatás a 3. oldalról

A jövőről szólva dr. Szili Katalin elmondta, hogy a múlt év végén lejáró programok nyomában már készül a fenntartható fejlődés következő öt éves programja. S megvan a politikai akarat is ennek végrehajtásához. Még meg kellene teremteni a parlamenti intézményrendszerét is a fenntartható fejlődés gondolatának.

Előadása végén az Országgyűlés elnöke „Boldog születésnapot!” kívánt az MKKvB-nak.

A tudomány és a fenntarthatóság

Ezt követően dr. Glatz Ferenc akadémikus, az MTA Társadalomkutató Központjának elnöke lépett az előadói emelvényre. Rámutatott, hogy *korunk legnagyobb problémája: ember és természet viszonya!* A gazdaság és gazdálkodás a környezetrombolással jár együtt, s ma már a problematika összetevője a szociális tényező is, amint azt a múlt évi johannesburgi III. Környezetvédelmi Világkonferencia élesen megmutatta. (Ma már 6 milliárd ember „nyúzza” a környezetet.)

Mit tehet a tudomány a fenntarthatóság ügyében? Az akadémikus szavaiból az látszott kitűnni, hogy ezen a téren a helyzetkép némileg homályos. Glatz Ferenc szerint a tudomány nehezen fogadja be a környezettudományt és sokáig csak kullógott a civil szervezetek után. Mindazonáltal formálta a közgondolkodást az oktatásba átszűrődő eredményeivel. A tudománynak kellene tisztáznia olyan kérdéseket, mint pl. a klímaváltozás. Azt, hogy az ilyen természeti folyamatok az emberi tevékenységre vezethetők-e vissza, vagy pedig nélkülünk is végbemennének-e a természet önpusztító-önmegújító munkájaként? E példából is látható, hogy a környezeti problémákat ma már nem lehet nemzetállami keretek között vizsgálni és kezelni.

A környezetvédelem problémája megmutatja, hogy egyrészt a tudománynak is rendeznie kell belső struktúráját: erősíteni kell az élet- és társadalomtudományokat, valamint a szintézisben gondolkodást a tudomány rendszerében. Másrészt a tudomány nem tud cselekedni a politika és a civil szervezetek nélkül. Ehhez viszont fejleszteni kell a civil társadalmat, ellensúlyozandó a Közép-Kelet-Európában még mindig túlsúlyos végrehajtó hatalmat.

Dr. Glatz Ferenc azzal a meglehetősen véleményével fejezte be előadását, hogy a politika és a tudomány nem tudja kezelni a világproblémákat.

Szociális rendezés nélkül nincs fenntarthatóság

Napjaink környezetvédelmi problémáit, fenntartható fejlődést emlegetve, természetesen nem hiányozhatott a konferencia programjából a múlt évi johannesburgi Fenntartható Fejlődési Világtalálkozó sem. Erről dr. Faragó Tibor, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium főosztályvezetője adott bőséges ábraanyag vetítésével kísért előadást „Johannesburg kihívásai és hazai feladataink” címmel.

A főosztályvezető elmondta, hogy a „mega-csúcson”, vagyis az ENSZ eddigi legnagyobb rendezvényén 21 000 regisztrált résztvevő + 40 000 kísértő, rendező stb. vett részt, s a világ minden problémája és minden érdekcsoportja találkozott. Összehívását az indokolta, hogy az 1992. évi riói „Föld-csúcs” nagy elhatározásait sok szép szó, de kevés tett követte, s az 1992-2001 közötti évtizedben az ENSZ főtitkárnak jelentése szerint Földünk környezeti állapota tovább romlott.

A johannesburgi világkonferenciának ezért az volt a célja, hogy elősegítse a riói határozatok végrehajtását és megerősítse az ehhez szükséges politikai elkötelezettséget. A tanácskozások során azonban az erőforrásokról a globális szociális helyzet irányába tolódott el a vita, amelynek középpontjába a már eddig is közismert, krónikus „Észak-Dél alku” került. Ennek a vitának az elburjánzása következtében azután nem is született megegyezés a világtalálkozó. (Talán ezért is emlegettek a tömegtájékoztató eszközök sikeretelenségét, kudarcot.)

Johannesburg nem volt kudarc

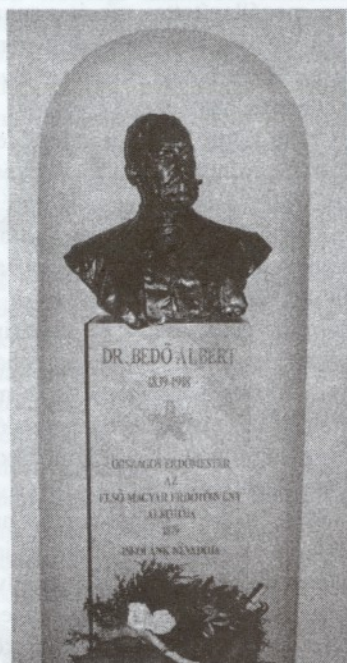
Dr. Faragó Tibor nem minősítette eredménytelennek a johannesburgi világtalálkozót. Már maga a nemzetközi tárgyalási és együttműködési folyamat fenntartása, a dialógus folytatása is felbecsülhetetlen érték, mivel nincs más alternatívája. Ezen túlmenően olyan értékes dokumentumokat is megalkottak és elfogadtak, mint a „Politikai nyilatkozat a fenntartható fejlődésről”, valamint a „Végrehajtási terv”. Ezek az okmányok egyrészt kifejezik az aláíró országok elkötelezettségét a fenntartható fejlődés mellett. Másrészt összefoglalták és megerősítették a korábbi elhatározásokat, s újabbakkal is gyarapították azokat az új felismerések tükrében (pl. szegénység). Olyan, részletnek tűnő, de nagyon fontos határozatok születtek, mint például, hogy 2010-ig jelentősen tovább fekezik a biodiverzitás jelenlegi csökkenését. *Elhatározták a fenntartható fejlődési stratégiák kidolgozását is országonként, azokon belül ágazatonként és regionálisan stb.*

Következőként Ékes József országgyűlési képviselő, az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának tagja tartott előadást „A vállalkozói, termelői réteg szerepe a környezetvédelmi problémák megoldásában” címmel. Mondanivalójának az volt a lényege, hogy a keletkező veszélyes hulladékot (az EU-ban is) magyar szellemi tőke maximális bevonásával, lehetőleg magyar kifejlesztésű és gyártású technológiával valamivé saját magunknak fel kell tudni dolgozni. Csúnya profanizmussal kifejezve: saját piszkunkat magunknak kell eltakarítanunk.

Tetteknek kell következni

Dr. Baráth Etele, a Miniszterelnöki Hivatal egyik politikai államtitkára a környezetvédelem és a Nemzeti Fejlesztési Terv összefüggéseit fejtegető előadásában azt emelte ki, hogy a tervnek projektekből megvalósuló gyakorlati programnak kell lennie, s ehhez az intézményrendszert is fejleszteni kell.

Bedő Albert emléke Ásotthalmán

Fotó: Andrási Pál

Sorrendben utolsó előadóként dr. Bácsy Ernő, a MKKvB elnöke értékelte a bizottság harmincéves tevékenységét, s vázolta lehetőségeit és terveit. (Az utóbbi bizony nem könnyű feladat, tekintettel a MTESZ jelenlegi, némileg instabil állapotára.)

Különösen érdekes volt előadásának az a része, amelyben a *modernizáció, a környezetvédelem és az etika összefüggéseit fejtegette.*

A plenáris előadásokat még számos kisebb, 5-10 perces felszólalás követte, közöttük erdészeti szakembereké is. Ezek ismertetésétől azonban el kell tekintenünk.

*

Befejezésül készséggel méltatjuk azt a lelkes, szakszerű és szívós munkát, amelyet dr. S. Nagy László erdőmérnök kollégánk a MTESZ Központi Környezetvédelmi Bizottságának titkáráként általában és huzamos idő óta kifejt, s aki ezt az emlékeztető és értékes, nagyszabású konferenciát is alaposan megszervezte. A rendezvény alkalmára a 30 éves MKKvB ismertetőjét is megírta egy kis dolgozatban, amit a résztvevők a meghívóval együtt kézhez kaptak.

Dr. K. P.

„Gondolatomnak és munkásságomnak soha meg nem szűnő tárgya az erdő, s hazám erdészetének jövője”

(Bedő Albert)

Kicsiny, de nagy múltú szakmánk szempontjából mindig öröm, ha kultuszának öregbedéséről, emlékhelyeinek gyarapodásáról kaphatunk – adhatunk hírt.

Ez történt a közelmúltban második legősibb intézményünk esetében, Ásotthalmán, a Bedő Albert Erdészeti Szakiskolában és Kollégiumban, ahol felavatták legnagyobb magyar erdészünk gyönyörű mellszobrát abból az alkalomból, hogy az 1883-ban alapított patinás tanintézet négy évtizeddel ezelőtt, 1962-ben kapott engedélyt Bedő Albert nevének felvételére, viselésére.

*

Bedőnek már annak idején is állítottak egy kőből készült mellszobrot az iskola főépülete által határolt

parkban, ami – legjobb tudomásunk szerint – Madarassy Viktor szobrászművész alkotása.

Most azonban az iskola vezetése elérte, hogy egy tökéletes, 1 : 1 arányú fémmásolat készüljön arról az ugyancsak fém mellszoborról, amely soproni egyetemünk rektori épületének aulájában fogadja a belépőt. Ezt a valóságghű portrészobrot szobrászművészetünk egyik halhatatlan személyisége, Kisfaludi Strobl Alajos készítette az élete teljében lévő Bedőről, kétségtelenül az élő modell alapján. Valószínűsíthetjük, hogy erdészettörténetünk legkimagaslóbb alakjáról fennmaradt ábrázolások közül ez a legélethűbb. S az is kétségtelen, hogy a másolat is nagy művészi értéket képvisel.

Folytatása a 6. oldalon

A Zólyomi Bálint Díj

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége a Központi Környezetvédelmi Bizottságának 30 éves fennállása alkalmából kitüntetést alapított a környezetvédelem területén huzamos időn át kimagasló eredményességgel tevékenykedő személyek munkásságának társadalmi elismerésére.

Az alapítás során azonban némi vita támadt a díj elnevezése körül: valamely történelmi személyiségről nevezzék-e el, vagy pedig legyen anonim, esetleg fantáziánév?

A választás végül a neves botanikusra, Zólyomi Bálintra esett. A fiatalabb generációk kedvéért röviden felidézzük: ki volt ő – úgy, ahogyan pályatársa, dr. Fekete Gábor botanikus, az ELTE professzora bemutatta.

Dr. Zólyomi Bálint (1908-1997) akadémikus édesapja folyamtermérnök volt. Ő maga pedig sokoldalú természettudós, de főként vegetációkutatással foglalkozott; így természetesen erdei életközösségekkel, erdőtípológiával is. Utóbbi munkája során élénk tudományos vitákat folytatott erdészeti tipológusainkkal, de együtt is működött velük. Huzamos időn át volt az MTA vácrátóti Botanikai Kutatóintézetének vezetője, s ily módon a nemzetközi hírnévű arborétum továbbfejlesztője. Az ő nevéhez fűződik a hazai ökológiai kutatások bekapcsolása a nemzetközi bioszféra-programba. Természettudományokkal is foglalkozott, ilyen irányú javaslatait tudományosan gondosan megalapozta (pl. Bélkő, Sas-hegy). Tudományos eredményeit számos hazai és külföldi publikációban adta közre. A nevével fémjelzett kitüntetést büszkén viselhetik a Z.B.D kitüntetettjei.

k.p.

Bedő Albert emléke Ásotthalmán

Folytatás az 5. oldalról

A szobrot az 1960-as években az USA-ban élő Bedő-családtagnak ajándékozták egyetemünknek, az Erdőmérnöki Karnak, az akkori Országos Erdészeti Főigazgatóság javaslatának megfelelően. Az Ásotthalmán most elhelyezett, sikeres, szép másolat elkészítését a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Hivatala, valamint az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága támogatta.

*

A szakiskola vezetősége, tanári kara és tanulóifjúsága rangos és hangulatos, szép ünnepséget rendezett a szobor leleplezése alkalmából. Ezen a szakma, főként a környék erdészeti intézményeinek, valamint a társiskoláknak a képviselői mellett részt vett Balogh László, Csongrád megye 2. sz. választókerületének MDF-es országgyűlési képviselője, dr. Frank József, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke, Tasnádi Gábor, Csongrád Megyei Földművelési Hivatal vezetője, Petró Ferenc, Ásotthalmom polgármestere, Barátossy Gábor, az FVM-EH elnöke, dr. Göbölös Antal, az AESZ Kecskeméti Igazgatóság igazgatója és Ormos Balázs, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára.

Kedves vonása volt az ünnepségnek és a jelenlévők nagy öröme szolgált, hogy Bedő Albert szűkebb pátriájának, Erdélynek a képviselői is részesei voltak az ünnepi alkalomnak. Mégpedig Orbán Fitori Dezső kálnoki unitárius lelkész, Gödri Miklós Szabolcs, ugyancsak kálnoki református lelkész és felesége, Zsuzsanna asszony, valamint a görgény-szentimrei erdészeti szakiskola igazgatója. (Az utóbbi iskola 1893-ban történt létrehozásában Bedő Albertnek szintén meghatározó szerepe volt.)

*

Elsőként Arany József, a szakiskola magyar szakos tanára, a rendez-

vény konferansziéja és narrátora mondta el, hogy mi adott alkalmat az ünnepségre.

A Himnusz elhangzása után Andrésiné dr. Ambrus Ildikó erdőmérnök, a szakiskola igazgatója üdvözölte a megjelenteket, s áttekintette az iskola történetét, kiemelve Bedő Albert szerepét annak létrehozásában. Párhuzamot vont a mai helyzet és az abban az idézetben foglalt eszmei mondanivaló között, amely idézetet Szent Pál apostolnak tanítványához, Tituszhhoz intézett leveléből merítették, s amely mintegy az ünnepség mottójául is szolgált:

„Minden dologban magadat add nemes tettek példaképül, a tudományban a romlatlanságot és a méltóságot mutatva!”

*

Ezt követően Barátossy Gábor, az FVM-EH elnöke mondott rövid avatóbeszédet, külön üdvözölve az Erdélyből jött honfitársainkat. Méltatta azt a példás magatartást, amellyel az iskola Bedő emlékét ápolja, majd azzal a kíváncsággal leplezte le a szobrot, hogy Bedő erdő- és szakmaszeretettel neveljék továbbra is a fiatalokat Ásotthalmán.

Dr. Frank József megyei közgyűlési elnök nemcsak a múltból és Bedő példaértékű életéről szólt, hanem a jelenről is. Szépen rendben tartott az iskola és a kollégium, amit bővíteni kell, légköre pedig családias. Az elnök szerint szép jövője van az iskolának. Beszéde végén ő is intett: őrizzük meg Bedő emlékét és szellemiségét!

*

Ormos Balázs főtitkár történelmi visszatekintésében az iskola és az Országos Erdészeti Egyesület több mint egyévszázados kapcsolatát, az OEE-nek az iskola létrehozásában játszott szerepét idézte fel, majd emlékként egy ezzel kapcsolatos régi okmány bekeretezett színes másolatát adta át az igazgatónőnek. A főtitkár előadá-

sában megállapította: ma is vannak harcos követői Bedőnek, akik nemcsak a múltnak élnek, hanem a jövőben gondolodnak.

Orbán Fitori Dezső unitárius lelkész nagy örömeinek adott kifejezést, amiért részese lehetett az ünnepségnek. Elmondta, hogy 15 éves kálnoki lelkészi szolgálata alatt folyamatosan gyűjtötte és gyűjti továbbra is a Bedő-relikviákat. Bedő az unitárius egyházra hagyományozta vagyonát, ezért gondozza az egyház a sírját ma is. A lelkész is azzal zárta beszédét: kötelességünk ápolni a lángot, Bedő szellemiségét.

Gödri Miklós Szabolcs református lelkész „a magyar erdészet atyja” titulussal illette Bedőt, s viszonyulva a már idézett szentpáli szöveghez, párhuzamot vont Bedő és Titusz között, mondván: miként Titusznak küldetése, feladata volt megteremtene a krétai keresztény egyházközösséget, úgy volt Bedő történelmi feladata az erdészet megteremtése a Kárpát-medencében.

*

Az ünnepi beszédek elhangzása és a Székelyhimnusz eléneklése után a szakiskola tanulói szép műsort adtak elő: gitárral kísért énekszámokat, szavakat, irodalmi idézeteket. Majd a különböző szervek képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit az emlékmű talapzatánál. A szobrot az iskola régi, igazgatói épületének folyosóján, patinás, szép környezetben állították fel, amely eddig is az iskola pantheonjának szerepét töltötte be.

Az ünnepség az Erdészhimnusz eléneklésével ért véget.

Az alkalomból a szakiskola egy önálló emlékfüzetet is megjelentetett Andrésiné dr. Ambrus Ildikó igazgatónő szerkesztésében, amely Bedővel kapcsolatos öt dolgozatot tartalmaz, számos érdekes, többségében már dokumentumjellegű ábrával.

Dr. Király Pál

A közelmúltban a szegedi Erdészeti Technikumban 1957-ben végzetek érettségi találkozót rendeztek Sopronba, Vadon Gusztáv osztálytársunk szervezésében. Az évfordulók rendje szerint kilencedszer kellett volna találkozunk. Mivel azonban már egyre ritkul ez a kedves, összetartó társaság, elhatároztuk, hogy most már minden évben összejövünk.

Technikumi tanulmányainkat még Debrecenben kezdtük akkor, amikor a vasúti nagyállomás még romokban hevert. A második évet már Pallagon végeztük. A harmadik évre viszont már Szegedre szölt a behívó; ott éltük át az 1956-os forradalom izgalmas napjait is. 1957-ben tettük le az érettségi vizsgát, szám szerint huszonégyen. Aztán kikerültünk az „Életbe”, ahogyan kitűnő tanáraink szokták volt mondani.

Közülünk sokan meghaltak már, de az élők közül sem tud mindenki eljönni a találkozóinkra. Szomorúan írom le: van, aki 42 év szolgálat után rossz anyagi helyzete miatt nem tudja ezt megengedni magának. *Tisztelt erdész-társadalom, ez azért ugye szégyen mindnyájunkra nézve?!*

*

A szegedi évek voltak a legszebbek, amit megélhettünk. Kitűnő tanárok keze alatt nőttünk-cseperedtünk testben és lélekben egyaránt: dr. Kollwenz Ödön, Kricsfalvi Viktor, Szecső, Kerkápoly tanár urak, hogy csak a szaktanárok közül említsek néhányat. Becsületre, szeretetre, közösségi szellemű magatartásra neveltek bennünket a szaktantárgyak tanítása mellett. Nem hiába!

Sopronban Vadon Gusztáv barátunk lovastanyáján szépen megterített asztal mellett elevenítettük fel diákorunk élményeit. Most ezek közül emlétek meg kettőt.

Szegeden a kollégiumunk a technikummal szemben levő téren egy U-alakú épületben volt. Az U-alak egyik szárnya templom volt, közepén pedig gyümölcsös, almafákkal megtűzdelve. Amikor negyedik évre visszamentünk, pár nap alatt elfogyott a hazai koszt. A kamasz diák

Érettségi találkozó

mindig éhes, a gyönyörű almák meg csak úgy csábítottak bennünket. A gyümölcsös a plébánia tulajdona volt. Hálósobáink pedig fenn voltak az emeleten.

Nagy szervezkedésbe kezdtünk: lepedőket kötöttünk össze, majd az erős fizikumú Takács Feri lemászott a kötélen a kertbe. Siettetni akarván az almaszedést, jól megrázta az egyik almát. Alaposan megrázhatta, mert a gyönyörű almák dübörgve hulltak alá. Nevelőtanárunk a dübörgésre felébredt, kinézett a kertre nyíló ablakon, s meglátta a kötéllé sodort lepedőket. Már Ádám és Éva is pórul járt az almaevéssel; mi is így jártunk. Takács Feri másnap reggel oszlopba rendezett soraink élén, mint egy vezénylő tiszt vonult át az iskolába, hátán a lepedőbe gyűjtött almával. Az alma nyomhatott vagy 10 kilót, amit azután a betegszoba lakói fogyasztottak el.

*

Történt, hogy egy alkalommal az érettségre való felkészülés céljából Ásotthalmára vittek ki bennünket. Tanítás nem volt, így hát szabadon, vígan teltek napjaink. Megtudtuk, hogy bál készül a községben, és mi a szabad foglalkozást úgy értelmeztük, hogy a bálba elmegyünk. Borotválkozás, nadrágvasalás közben jött be a hálóterembe Halász tanár úr. Megdöbbenve látta készülődésünket. „Tíz percet adok, hogy mindenki az ágyban legyen; ellenőrizni fogom” – mondta. Rövid tanácskozás után az ágyban landoltunk cipőstől, öltönyöstől. Halász tanár úr tényleg tartott ellenőrzést és megnyugodva távozott. Mi pedig újabb tíz perc múlva az ablakon át távoztunk.

Még ma is emlékszem: Ásotthalmán gyönyörű lányok voltak és mi, leendő erdésztechnikusok vol-

tunk a „sztárok”. El lehet képzelni, hogy szegény ásothalmi fiúk milyen rosszul érezték magukat. Verekedés azonban nem volt.

*

Találkozónk résztvevőinek pályafutása egy-egy mondatban összefoglalva a következőképpen alakult.

Farkas János egész életében csemetetermeléssel foglalkozott, és ennek a szakágazatnak igazi tudósává vált.

Kerekes Erzsébet erdőrendező lett, s szakmai hozzáértését, szorgalmát mindig elismerték.

Korom Jenő kerületvezető erdészként az ártéri erdők specialistájává vált. Sajnos, szeme világát elvesztette; ennek ellenére minden találkozókon részt vesz.

Markos Antal kerületvezető erdészként és erdei vasútüzemvezetőként sokirányú tevékenységet fejtett ki.

Vadon Gusztáv a szakmának szinte minden területén dolgozott. Köszönet neki a találkozó megszervezéséért.

Vajda Pál, e kis tudósítás írója csaknem egész pályafutása alatt fahasználati műszaki vezetőként tevékenykedett.

Vántus János a szakma számos területén végzett kitűnő munkát, végül fahasználati műszaki vezetőként vonult nyugállományba.

Vince Simon vadászati műszaki vezetőként dolgozott. Szakértelmét jelzi, hogy még nyugdíjas korában is ragaszkodnak hozzá a külföldi vadászok.

E kilenc erdész-sors vázolója után megemlítem még Schandl Lajos barátunkat is, aki eddig minden találkozónkon részt vett, de a mostani alkalommal betegsége megakadályozta ebben. Kimaradása ellenére szeretettel gondoltunk rá, akinek nevét kitűnő novellás kötetei tették ismertté a szakmában.

Reméljük, hogy a következő alkalommal mindnyájan találkozunk majd Egerben, Vince Simon barátunk szervező munkája alapján.

Vajda Pál
ny. műszaki vezető
Nagygyaros

Tudomány és társadalom – a tudás társadalma

Az erdő-, a vad- és fagazdaságtudomány szerepe gyorsan növekszik. Ennek is az igazolására néhány általános gondolatot szeretnék kifejteni.

A 21. század legfontosabb erőforrása a tudomány, amelynek működési előfeltételeit a tudásalapú társadalom teremti meg, amely egyúttal a tudományos eredmények legnagyobb haszonélvezője is. A kimerülően lévő anyagi erőforrások fenyegető veszedelmével egy időben jelentkezik az a felismerés, hogy a tudomány emberi léptékkal mérve kimeríthetetlen. Ennek megfelelően képes arra, hogy a társadalmi, gazdasági élet leg súlyosabb problémáira nézve is megoldásokat találjon. Öröndetes az a kormányzati szintű állásfoglalás, amelynek értelmében kedvező partneri viszonyt kell teremteni a tudomány, a gazdasági élet és a kormányzat között. A versenyképesség növelése a társadalom minden szintjén követelménnyé vált, aminek az alapja a hozzáadott érték előállításának a képessége a sokrétűen hasznosítható tudás birtokában.

*

Kulcskérdés az, hogy hol és hogyan válik eladhatóvá a tudás, amely Magyarország legjelentősebb tőkéjének tekinthető, s amely többek között vonzza a külföldi tőkét is. Ezért össze kell kapcsolni a tudást a gazdasággal, amihez a tudás társadalma nyújtja a stabil alapot. A tudás társadalma akkor alakul ki és működik hatékonyan, ha biztosított az esélyegyenlőség a tudás, a felhasználói ismeretek, a felhasználói hozzáértés, valamint a felhasználói adatelérés megszerzésében.

Az egyes szakterületeken kiemelkedő képzettségű szakemberekre van szükség, a szakmunkásoktól az akadémikusokig. A kormány támogatja a tudományos kutatást, mert az az ország, amely nem képes a tudás magas szintjén gazdálkodni, elmarad.

Újabban már egyre gyakrabban hangzik el az a megállapítás, hogy

drágul a magyar munkaerő. Ez természetes akkor, ha versenyképes és általa a tudás beépül a termelésbe, ami az egyetlen járható útnak tekinthető. A magas szintű tudást szolgálják az ún. tudásközpontok, amelyeket az egyetemek körzetében kell létrehozni. Erre Sopronban is megvan a lehetőség, ahol tudományos társaság alakul.

*

A tudományos eredmények növelése és az eredményeket hasznosító termelés érdekében a tudománypolitikát a 21. század nemzetstratégiájának kell tekinteni. A politika és a tudomány hosszú ideig „elbeszél egy-

más mellett”. A tudás mindenkor hatni akart a politikára.

Napjainkban a tudomány és a politika kölcsönösen hat egymásra. A közös cél: az emberek javát szolgálni, az ember szükségleteinek és reális igényeinek a kielégítését elősegíteni. Ezen belül a tudomány feladata a természet megismerése és megértése, az ember életminőségének, egészségének, szabadságának a növelése.

Az Európai Uniónak 2010-ig a világ legversenyképesebb és legdinamikusabban fejlődő gazdaságává kell válnia. Ezért jó tudománypolitikát kell kidolgozni valamennyi tagállamnak, amely a versenyképesség és a

társadalmi fejlődés motorja, s az életminőség előmozdítója.

Mindez akkor valósítható meg, ha a tudomány területén a szolgáltató szemlélet a meghatározó. A feladatok megoldása érdekében megerősítik a Tudománypolitikai Kabinet működését, amelynek a miniszterelnök lesz az elnöke.

*

A kutatás, a gazdaság, a tudomány és a technológia között szoros az összefüggés. A tudás a hajtóerő. Ezért az innovációt támogató politikáé az elsőbbség.

A tudás létrehozása és hasznosítása a szakképzés útján valósul meg. Öröndetes, hogy Magyarországon a felsőfokú végzettségűek száma az 1997. évi 643 ezer főről 2000-re 756 ezer főre emelkedett, a vállalati kutatóké pedig 1955 főről 3901 főre. Ennek ellenére elmaradtunk az Európai Unió átlagától.

2003-ban törvény készül az innovációról. Kiemelt szempont lesz a kutatói mobilitás megteremtése. Az NKFP alapszerűen működik tovább. Nemzetközi K+F tanácsadó és információs iroda létesül. Megkezdik működésüket a regionális tudásközpontok az oktatási központok városaiban. Sopronban akadémiai kutatóhely lesz.

A tudás társadalmában a foglalkoztatás és a munkakultúra a magas szellemi tudás figyelembevételével kell, hogy alakuljon. A mai tudás szintje a jövőben nem lesz elegendő. Befejezett tudás nincsen. A továbbképzésre az erdészetben is gondot kell fordítani.

*

A jelen kor társadalmának legszűkebb keresztmetszete: az erkölcs, a tudás és a tehetség (R. Lorey). Az érték meghatározója a tudás, a tehetség és az erkölcs szorzata. Az erkölcsi színvonallal együtt kell növelni a hivatástudatot is.

A „szürke állomány” a tudástársadalom legfontosabb „nyersanyaga”. Az áru értékét elsősorban a befektetett szellemi érték határozza meg. A hozzáadott szellemi érték a versenyképesség egyik meghatározója. Az ország helyzete attól függ, hogy milyen mértékben tudja a tudást és az információt hasznosítani.

A K+F támogatás ezért 2010-ig a GDP 3 %-ára emelkedik. Ez jelenleg az USA-ban 2,6 %, Japánban 2,9 %, az EU-ban 1,9 %, Magyarországon 0,94 %.

Olyan szellemi tőkére van az országnak szüksége, amely segítségére van a termelésnek. A szellemi tőke elsősorban a tudományos iskolákban termelhető újra. Az Erdészeti Tudományos Intézetben is kialakult már a szakma tudományos iskolája.

*

A kutatási + fejlesztési ráfordítások főleg a vállalati szférában emelkednek lassan. A költségvetéshez viszonyított arány 0,32 %. Az optimális 60-40 % lenne (költségvetés – vállalati szféra). Az erdészeti kutatásban a költségvetés kiemelt szerepe megmarad.

Az öt EU kutatási keretprogramra Magyarország 1999-2001 között befizetett 31,6 millió Ecu-t, visszakapott 47,9 milliót. Tudományos kutatásunknak ez jelentős elismerés.

A kutatási eredmények régebben 20-30 év alatt kétszereződtek meg, jelenleg 5-6 év alatt. A szakajtónak ezen a téren számottevő feladatai vannak.

Az általános ismertetés valamennyi mondata érvényes az erdészetre és a faiparra is. A 21. század szakszervezeti feladatai között kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a szakma tudományos alapjainak a bővítése, ami közvetetten az érdekvépviseletnek is az egyik legfontosabb eszköze.

Prof. Dr. Dr.hc. Solymos Rezső,
az MTA lev. tagja

Néhány évforduló

300 éve kezdődött a Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc, ezért ezt az évet Rákóczi emlékévként is tekintik.

120 éve, 1883-ban kezdte meg működését az ország első állami alapítású erdészsképző szakiskolája Ásotthalmán,

110 éve pedig a történelmi Magyarország sorrendben utolsó alapítású állami erdésziskolája Görgényszentimrén.

120 éve, 1883-ban született Jávorka Sándor, a neves botanikus, aki főként növényhatározó könyvei (a „kis-” és a „nagy-Jávorka”) révén vált közismertté, s amelyeket egyetlen erdész sem nélkülözhet szaktudása megszerzése során.

80 éve alkotta meg az akkori Nemzetgyűlés a Kaán Károly előkészítéséhez fűződő Trianon utáni erdészeti törvényt: XVIII. tc. az erdészeti igazgatásról, XIX. tc. az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról, XX. tc. az Országos Erdei Alapról, XXI. tc. az erdőbirtokhitelről.

60 éve, 1943-ban jelent meg a kétkötetes „Erdészeti Zsebnaptár” az Országos Erdészeti Egyesület kiadásában és dr. Mihályi Zoltán, az OEE titkára szerkesztésében. A mű az erdészeti tudományok kiváló enciklopédikus foglalat volt a maga idejében, s még ma is haszonnal forgatható (sok egyéb praktikus információja mellett).

45 éve halt meg Kittenberger Kálmán (1881-1958), a neves vadász és Afrika-kutató, vadászati szak- és szépíró.

k.p.

Kisebb, de értékes

Az ásotthalmi Erdész Szakiskola a vadászat tudományával ismerkedőkét lepte meg hasznos kis *füzetsorozattal*, amelynek darabjai sorszámozásuk szerint a következők: 1. Börcsök József: *Általános tudnivalók a vadászatról*. 2. Andrásiné dr. Ambur Ildikó: *Nagyvadak*. 3. Andrési Pál: *Apróvadak*. 4. Zsiros Attila: *Vadászati módszerek és berendezések*. 5. Füz József: *Lőfegyverismeret*.

A számos ábrával illusztrált ügyes kis füzeteket nemcsak a szakiskolák tanulóinak ajánlhatjuk, hanem mindazoknak első lépésként az alapfogalmak elsajátításához, akik majd tovább kívánnak haladni a vadászat megkezdett útján. Magánerdőgazdák számára is igen hasznosak.

Ásotthalmával kapcsolatban örövendetes módon két másik szép kis füzet is megjelent, mégpedig a *Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára* c. közismert és közkedvelt sorozat 646. sz. füzeteként a „*Bedő Albert Erdészeti Szakiskola*” című, 693. sorzámmal pedig az „*Ásotthalmom. Tanulmányi erdő*” című füzet, mindkető Andrési Pál tollából.

A füzeteket számos szép fotó, színes helyszínrajz, illetve térkép teszi szemléletessé. Nem csak azoknak ajánlhatjuk őket, akiket személyes emlékek fűznek Ásotthalmomhoz, hanem mindazoknak, akik érdeklődnek a magyar erdészettudomány, azon belül főleg az alsó fokú erdészeti szakoktatás múltja, története iránt.

k.p.

NÉV ÉS CÍMJEGYZÉK A 2003. JANUÁR 1-i ÁLLAPOTNAK MEGFELELŐEN

Munkahely neve és címe	SzB-titkár Tel./fax:	Munkahely neve és címe	SzB-titkár Tel./fax:
Bakonyerdő Rt. 8500 Pápa, Jókai u. 46. Pápai Erdészet	T: 06-89-513-100 F: 06-89-513-120 Tamás László T: 06-89-513-210	Ökopal Raklap Kft. 6440 Jánoshalma, Kisszállási út 10.	Gilicze Péter T: 06-77-501-135 F: 06-77-501-121
Egererdő Rt. 3301 Eger Pf.55. 3300 Eger, Kossuth L. u. 18.	Barta László T: 06-36-413-166 F: 06-36-413-207	Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. Csávicz János 7401 Kaposvár, Pf. 9. 7400 Kaposvár, Bajcsy-Zs. u. 21.	T: 06-82-505-114 F: 06-82-505-133
Északerdő Rt. 3501 Miskolc, Pf. 2. 3525 Miskolc, Deák tér 1.	Nagy József T: 06-46-501-528 F: 06-46-501-503	Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. Göde József 9401 Sopron, Pf. 97. 9400 Sopron, Honvéd u. 1.	T: 06-99-506-810 F: 06-99-312-083
Gemenc Rt. 6501 Baja, Pf. 81. 6500 Baja, Szent Imre tér 2.	Gerner Gábor T: 06-79-324-144 F: 06-79-324-181	VADEX Mezőföldi Rt. Kálmán József 8001 Székesfehérvár, Pf. 71. 8000 Székesfehérvár, Tolnai u. 1.	T: 06-22-510-511 F: 06-22-327-525
Gyulaj Rt. 7090 Tamási, Pf. 38. 7090 Tamási, Szabadság u. 27.	Szalisznyó Károlyné T: 06-74-573-940 F: 06-74-473-985	Vértesi Erdészeti és Faipari Rt. Vudmaszka Katalin 2801 Tatabánya II. Pf. 121. 2800 Tatabánya II., Dózsa kert 63.	T: 06-34-316-733 F: 06-34-316-226
Ipoly Erdő Rt. 2661 Balassagyarmat, Pf. 34. Salgótarjáni Erdészet 3100 Salgótarján, Füleki út 160.	T: 06-35-300-008 Goldperger András T/F: 06-32-430-940	Zalai Erdészeti és Faipari Rt. Bekő György 8801 Nagykanizsa, Pf. 201. 8800 Nagykanizsa, Múzeum tér 6.	T: 06-93-500-232 F: 06-93-500-251
Kerka-menti Fűrész Kft. 8960 Lenti, Tánács u. 11.	Csengeri Lászlóné T: 06-92-551-972 F: 06-92-551-988	Erdészeti Tudományos Intézet 1277 Budapest, Pf. 17. 1023 Bp., Frankel Leó u. 42.	Szendreiné dr. Koren Eszter T: 06-1-438-5854 F: 06-1-326-1639
Kerületvezető Erdészek Szakszervezete 2654 Romhány, Szabadság tér 21.	Ó Szabó Mihály T/F: 06-35-355-135	Állami Erdészeti Szolgálat Központ 1355 Budapest, Pf. 10. 1055 Bp., Széchenyi u. 14.	Dudás Péter T: 06-1-374-3251 F: 06-1-374-3206
Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. 9002 Győr, Pf. 13. 9023 Győr, Corvin u. 9.	Sipos Imre T: 06-96-529-450 F: 06-96-526-586	ÁESZ Budapesti Igazgatósága 1355 Budapest, Pf. 18. 1054 Bp. Széchenyi u. 14.	Fritsch Ottó T: 06-1-374-3400
Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt. 6001 Kecskemét, Pf. 8. Kerekegyházi Erdészet 6041 Kerekegyháza, Dózsa Gy. u. 117	T: 06-76-510-400 Ugró Sándor T: 06-76-546-204 F: 06-76-371-109	ÁESZ Egri Igazgatósága 3301 Eger, Pf. 41.	Jónyer László T: 06-36-510-575
Mecseki Erdészeti Rt. 7601 Pécs, Pf. 179. 7623 Pécs, Rét u. 8.	Németh Szilveszter T: 06-72-508-200 F: 06-72-508-201	ÁESZ Kaposvári Igazgatósága 7401 Kaposvár, Pf. 149.	Sörnyei Sándor T/F: 06-82-314-501
Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt. 5002 Szolnok, Pf. 120. 5000 Szolnok, József A. u. 34.	Balázs György T: 06-56-512-110 F: 06-56-512-120	ÁESZ Miskolci Igazgatósága 3510 Miskolc, Pf. 579.	Nagy Lajos T: 06-46-379-648 F: 06-46-331-579
Nyírségi Erdőgazdaság Rt. 4401 Nyíregyháza, Pf.148. 4400 Nyíregyháza, Kótaji út 29.	Németh József T: 06-42-432-002/151 F: 06-42-501-170	ÁESZ Pécsi Igazgatósága 7633 Pécs, Lázár Vilmos u. 12.	Ábel Lajos T: 06-72-522-040 F: 06-72-522-062

Memento: Diósgyőr!

Megértük hát ezt is: a magyar ipar hajdani büszkeségét, a nemzetközi hírnevét, patinás *diósgyőri kohászati üzem* nagy valószínűséggel felszámolják, szétverik, széthordják, mert idegen gazdája ebek harmincadjára juttatta. Úgy hírlík, hogy az évtizede tartó haldoklási folyamat bevezetett. (Amikor ezeket a sorokat papírra vetettük, még folyt a huza-vona.) Kb. 1500 dolgozó mehet Isten hírével a világba új munkahelyet, új kenyeret keresni. Aki nem talál – annak marad a ...

Hetekig, hónapokig citeráztak az „illetékesek” a munkavállalók idegein. Felröppentett hírek piaci tárgyalásokról, hitelfelvételi lehetőségekről, tőkeinjekciókról, leállásokat követő újraindításokról, egyeztetésekről – azután semmi. Hitegetés, porhintés, végül csőd és sunyi elosonás. Közben a vagyon dobraverése, „nyilvános” árverés zárt ajtók mögött és magánosított szép piacgazdaságunk más épületes fejleményei.

A kisember meg csak áll és vár: várja, hogy valaki majd csak intézkedik, és a helyzet jóra fordul és újra bemehet a régi munkahelyére, lesz újra munkája, megélhetése, keresete. De hát nem intézkedik senki. Ki és mit is intézkedne?

*

Sajnos, Diósgyőr csak egyike azoknak a fölöttébb sajnálatos negatív eseteknek a sorában, amelyek az utóbbi hónapokban a magyar gazdaságban jelentkeztek. Korábban az elektronikai iparból vonultak ki külföldre „multi” cégek, a borsodi acélipari válság pedig az ózdi feldolgozó üzemek körében is súlyos problémákkal fenyeget. *Létszámleépítések-ről, elbocsátásokról ad hírt a napi sajtó* a járműipar, az üvegipar területéről is; de olvashattunk már fizetési nehézségekről, fizetés nélküli szabadságolásról, munkaleállásról a faipar területéről is. A könnyűipar másik terü-

letéről, a textiliparból érkezett hír szerint a Za-Ko Rt.-től elbocsátottak száma 1100 fő, nagyságrendileg megközelíti a diósgyőrit.

Az említettek csak a tömegtájékoztató szintjén is megjelenő kirívóbb esetek. A fokozatos, nem csoportos, burkolt, 50 főn aluli létszámleépítések összesített nagyságrendjéről esetleg csak a regionális munkaügyi szervek tudnának némi képet adni.

*

Az emberek (a bajba jutottak és az egyelőre a pálya széléről figyelők egyaránt) persze felteszik a kérdést: *hogyan jutottunk idáig?* A politikusok a választási kampányok idején nem ezt ígérték! Ki a felelős mindezt?

Indoklás azért akad. Mondják például, hogy azért vált gazdaságtalanná a termelés, mert az – ugyan csak idegen kézre játszott – áramszolgáltató drágán mérte az energiát. Azután: a világgazdasági recesszió miatt az exportorientált magyar ipar nem tudja értékesíteni termékeit a külpiacon. (Eddig váltig hangoztatták a liberalizáció, a szélesre nyitott piac szükségességét.) Továbbá: mi, magunk vagyunk a bajok okai, mert nem tudunk versenyképes termékeket termelni. Meg nem tudunk szervezni, marketingezni, menedzselni stb. No, meg az erős forint...

*

A mutogatás és kioktatás, tanácsosztogatás tehát folyik minden irányból, főleg azok részéről, akik páholyból nézik az arénában folyó drámát. S akik annyira vannak a valós munkától és a dolgozó embertől, mint Makó Jeruzsálemtől.

Csak éppen a lényegről nem esik szó: arról az elfuserált, hol hebehurgya meggondolatlansággal, hol korrupt módon végrehajtott, erőltetett *privatizációs politikáról*, amely az

olyannyira aposztrofált „külföldi működő tőkének” nevezett *rablótőke kezére játszotta az állami vagyon nagy részét*. (Tisztelet a kivételnek, amelyről remélhetőleg a továbbiakban is bebizonyosodik, hogy változatlanul kivétel.) Ennek a politikának, ennek a történetnek ma már irodalma is van, ajánljuk mindazok figyelmébe, akik megállapításainkat netán túl keménynek találják (vagy konzultálást a diósgyőri, szombathelyi, székesfehérvári stb. munkásokkal).

*

Mondhatná valaki ezek után: jó, jó, de hogyan kerül a csizma az asztalra? Mi közünk van nekünk, erdészeknek, faiparosoknak mindehhez? A kohászok, a textilesek, az elektronikai műszerészek, az üvegcsiszolók, az autóbuszgyártók gondjához-bajához?

Egy szakszervezet válaszolhatná erre: *szolidaritás* is van a világon. Igen, ez is benne van az aggodalmunkban és indulatosságunkban. De többet is mondunk, a régi latin közmondást idézve: „Hodie mihi – cras tibi!”. Vagyis „Ma nekem – holnap neked!”. Mégpedig azért, mert – „pestiesen” szólva – *ez a meccs még nincs lefújva*.

*

Abban az újságban, amely előszeretettel reklámozza magát Magyarország legolvasottabb napilapjának, még a múlt évben feltűnt ismét az a jellegzetes fizimiskájú férfiú, aki az 1990-es évek közepén az ország pénzügyi vezetőjeként olyan intézkedési csomaggal híresült el, hogy azt már elvbarátai is megsokallták. (Annyira beopta magát a magyar nép szívébe, hogy még szilveszteri álarcot is mintáztak róla.) Nos, ez a pénzügyi táltos (a cikk szerint jelenleg világbanki igazgató, s a horvát és a lengyel kormány tanácsadója) az

Folytatása a 12. oldalon

Memento: Diósgyőr!

Folytatás a 11. oldalról

egész oldalt kitevő, portréfotójával ékesített interjúban megállapítja, hogy a korábbi gazdaságpolitika eredményei kifulladásra. Ebben egyetértünk. Ezért „újító módon kell gondolkodni azon, mit lehet még mozgósítani” – mondja.

A saját válasza a saját maga által feltett kérdésre a portréfotó alatt egy mondatban summázva ekként olvasható: „Értékesíteni kell a maradék állami vagyont”!

*

Ez bizony kertelés nélküli, közerthető, nyílt beszéd. Mégpedig nem akárki részéről. Értékesíteni kell *mindent*, ami még állami! Mindent? Netalán az Országházat, laktanyát, MÁV-ot, Volánt, Magyar Postát, MTA-t, Állami Operaházat (a Balettintézet már úgyis „elment”), múzeumot, kórházat, iskolát, egyetemet, tán még a Balaton vizét is...?

No, és *van itt még jó egymillió hektáros állami erdőcske is* (benne sok jó vadászterület) sok fölösleges állami erdőszel. Nosza...!

A magyar erdőszel utóbbi 100 évének történelme már mérlegre tette a magánerdőkben folytatott gazdálkodást is, az állami erdőgazdálkodást is. *A magánbirtok megmértetett és könnyűnek találtatott.* A szakma még jól emlékszik arra az irtatlan pusztításra, amelyet a liberális piacgazdasági rendszernek az erdőre történt rászabadítása vitt véghez erdőinkben. Ha már feltartóztatni nem is tudták, de legalább valamelyes megfékezésért küzdöttek szakmánk legjobbjai egy évszázadon át. Ezzel szemben – bármiféle politikai felhangtól függetlenül! – el kell ismernie mindenkinek, hogy az 1950-1990 közötti négy évtized a magyar erdőszel egész eddigi történetének példátlan fejlődési korszaka volt.

Ez a szakma egy szerencsétlen privatizációs hullám során már meghozta a maga áldozatát a rendszerváltás oltárán, főként a saját maga által kiizzadt elsődleges feldolgozó üzemek egy részének a formájában. A továbbiakban azonban *mi nem akarunk Diósgyőr és társai sorsára jutni*, feneketlen hordóba hordott vízzé, laikus és haszonleső erők játékszerévé válni. S e tekintetben számunkra nem elég biztosíték némely, pillanatnyilag pozícióban levő állami tisztviselő nyilatkozata. Manapság a kocka gyorsan forog, holnap új emberek jöhetnek, akik már mást mondhatnak. Ennél komolyabb ügyről van szó, *ennél keményebb garanciára van szükség! Törvényre vagy legalább országgyűlési határozatra*, amely még az Európai Unióba történő belépésünk előtt az *állami erdőket egyszer s mindenkorra az elidegeníthetetlen államjavak közé sorolja. S ennek a deklarációnak meg kell jelennie a 2014-ig szóló Nemzeti Erdőprogramban is.*

Különben: emlékezz, erdőszel, közház testvéreink sorsára, Diósgyőrré!

K.P.

Örökre elmentek közülünk

Budapest 86 éves korában elhunyt **Béni Kornél** minisztériumi csoportvezető (született 1916-ban). Párját ritkító módon egész szakmai pályafutása a Földművelésügyi Minisztériumhoz, illetve valamely ahhoz szorosan kapcsolódó szervezethez fűződött (Országos Erdészeti Főigazgatóság, MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ). 1938-tól 1976-ban történt nyugállományba vonulásáig dolgozott a főhatóságnál, majd még azt követően is tíz évig, *számtisztként és statisztikusként.* Közmegbecsülésnek örvendő, jó szakember volt, amit nem csak szak tudásának és szorgalmának, hanem *szerény, közvetlen, korrekt személyiségének* is köszönhetett.

Hamvait széles körű részvétől kísérve a budapesti Szent Gellért Plébániatemplom urnatemetőjében helyezték nyugalomra a római katolikus egyház szertartása szerint. Ez alkalommal egykori munkahelyi előjárójának egyike, *Halász Aladár* erdőmérnök, ny. minisztériumi főosztályvezetőhelyettes mondott búcsúbeszédet.

Életének 78. évében hosszú betegség után Budapesten elhunyt dr. Pagony Hubert okl. erdőmérnök, az Erdészeti Tudományos Intézet ny. főosztályvezetője, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, c. egyetemi tanár.

Surdon született 1925-ben régi erdőszelcsaládban, oklevelét 1951-ben szerezte meg Sopronban. Erdővédelmi kutatásai révén emelkedett országos hírnévre. A fenyvesekben világszerte hatalmas károkat okozó gyökérrontó talpával szembeni sike-

(folytatása a 13. oldalon)

Az Európai Unió – fejlődésünk, jövőnk egyetlen útja

Ha egy baráti társaság, vagy társadalmi közösség manapság találkozik, szinte biztos, hogy szóba kerül: kinek mi a véleménye az Európai Unióba való belépésről. Egyáltalán, milyen Európát akarunk? Jó lesz ez nekünk? Hogyan fogunk majd élni? Mi a célja az Európai Uniónak?

Egyértelmű véleményem, hogy a belépés alapozhatja meg jövőnket, az egyedüli helyes döntés az európai közösség tagjává válni. Ez egy hosszú távú történelmi folyamat első lépése. Többen úgy vélik, István király államalapításához lehet hasonlítani, amikor úgy döntöttünk, hogy a keresztény Európához akarunk tartozni. Azt kell mindenkinek tisztán látnia, hogy nemzeti érdekeket egyedül nem, csak közösségben lehet érvényesíteni. Az ország elsődleges érdeke, hogy a közel 500 milliós európai piac tagjaivá váljunk. Jobb ott ülni a döntést hozó asztal mellett, mint kívülről, idegenen nézni, hogy mit döntenek Brüsszelben. Ez teljes kiszolgáltatottságot jelentene.

Az Európai Unió legfőbb alapelve az európai népek közösségének békés összeforrasztása. Olyan közösség létrehozása, amelyben az akár sok évszázados gyűlölködések, nemzeti ellentétek már valóban történelmi tegnappá válnak.

Álom ez? Valóság? Az Európai Unió tényleges alapkövét jelentő francia – német örökbékét és együtt-

működési megállapodást negyven éve írták alá. Ezt a példát követi azóta minden újabb állam, amely az EU-hoz csatlakozik. Ezért az Európai Unióban én a békés Európa legfőbb biztosítékát látom, és egyben üdvözlöm is.

De manapság az Unió sokkal több, mint egy békés látomás beteljesítője. Mára a gazdasági, társadalmi, tudományos fejlődés legjobb, leghatékonyabb útjait kereső-kutató közös, nemzetek feletti intézményegységé vált, amelyhez csatlakozni igen komoly előnyökkel jár minden ország számára. Persze a csatlakozás önmagában kevés, boldogulásunkért nekünk is kell tennünk. Leghatékonyabban segítheti erőink, tudásunk, tapasztalataink felhasználását egy eddigénél sokkal nagyobb, vagyis összeurópai térségben. Csatlakozásunk akkor lesz sikeres, ha az élet minden területén alaposan végig gondoljuk, mi az, amit mi, magyarok a legjobban tudunk csinálni. Mit termelhetünk a legeredményesebben a magyar földön, a mi saját tapasztalatunkkal. S ezt a gondolkodást akkor is következetesen végre kell hajtani, ha ütközik néhány legújabbkori tabuval. Az Európai Unióból máris azt üzenik, hogy az apró földdarabokon dolgozó magyar földműveseknek szövekeznük kell, mert különben nem tudják megállni a helyüket. A nemzetközi

verseny most újra rehabilitálja a tervezés, a szövetkezés fogalmát.

Arra e cikk keretében nem vállalkozom, hogy társadalmunk különböző rétegeit érintő kérdéseket taglaljak, de összességében minden magyar állampolgár alapvető érdeke a belépés.

A nyugdíjasokat érintően a csatlakozás után is ugyanaz a nyugdíjtörvény lesz érvényben, ami jelenleg van. Abba az Unió nem szólhat bele, hogy melyik állam milyen törvényt alkalmaz saját hazájában. A nyugdíjas bármely EU államban letelepedhet, és kapja a hazájában törvényes nyugdíját. A nyugdíjak komoly emelkedésére lehet számítani, mivel az aktív dolgozók bére gyorsabban fog emelkedni a felzárkózás miatt. A mindenkori magyar nyugdíjak jelenleg összhangban növekednek az aktív dolgozók bérkiáramlásával és az inflációval. Vagyis: a reálbérek emelkedését a nyugdíjak is követni fogják. Azt is fontos értéknek tartom, hogy az Európai Unióban konfliktusok nélkül élhetnek együtt a korábban határokkal szétszabdalt népek, így a magyarság is. Egyszóval: uniós tagságunk a jövőnk záloga. Történelmünk során először válhat valósággá, hogy nemzeti identitásunkat megtartva a magyar nép egésze szabadon, jólétben, demokráciában éljen, és minden embert megillessen a tudáshoz, információhoz, egészséghez és tiszta környezethez való jog. A csatlakozás azonban esélyt ad minderre. Az eredmény végső soron rajtunk – tehetségünkön, szorgalmunkon, teljesítményünkön – múlik. Az elmúlt évszázadok megmutatták: kitartásban és hatékonyságban nálunk nincsen hiány. Hitem és meggyőződése, hogy Magyarország polgárai élni fognak a lehetőséggel és sikeres nemzet leszünk Európában.

Varga György
a Nyugdíjas Bizottság elnöke

res védekezéssel kecsegtető (antagonista) nagy terülogombával végzett eredményes kísérletei nemzetközi szakkörökben is nagy érdeklődést keltettek. Eredményeit számos tudományos közleményben és előadások keretében adta közre. Hamvait a Veszprém-alsóvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Lapunk 2002/5. számában „Családtörténet a 'Tisza-fáról'” címmel ismertettük azt a könyvet, melyet dr. Sövényházy Sándor Judit írt arról a

Tisza-családról, amelynek története nemcsak az egész magyar történelemmel, hanem Tisza László és Tisza Lajos személyén keresztül a magyar erdészet történetével is közvetlenül és mélyrehatóan összeforrt. Nem sokkal ezután, ebben az évben kaptuk a szomorú értesítést, hogy az író- és költőnő (aki Kolozsvárott született 1920-ban) Szegeden 83 éves korában türelemmel viselt szenvedés után elhunyt. A Szeged-alsóvárosi temetőben helyezték végső nyugalomra.

k.p.

Üdülés Szigligeten

A szigligeti MEDOSz Üdülő ebben az évben is szeretettel várja üdülésre szakszervezetünk tagjait, családtagjaikkal együtt.

Előidény: IV. 29. - VII. 01.

Főidény: VII. 01. - VIII. 26.

Utóidény: VIII. 26 - IX. 30.

A kedvezményes részvételi díjakat az alábbi táblázat tartalmazza. Kedvezmény nélküli piaci áraink átlagosan 22 %-kal magasabbak ezeknél.

Egyéb információk:

- Egy turnus 8 nap/7 éjszaka, kedd 14 órától következő kedd 9,30 óráig. Elő- és utószezonban ettől eltérően is igénybe vehető az üdülési lehetőség.
- Két éves korig a gyermekek üdültetése ingyenes. Tíz éves korig szakszervezeti tagoknak gyermekenként 20 % kedvezményt adunk, nem szakszervezeti tagoknak pedig 10 %-ot.
- A térítési díj 20 %-a a jelentkezés visszaigazolásakor, 80 %-a pedig legkésőbb az üdülés megkezdése előtt három héttel fizetendő, a kiküldésre kerülő csekken.
- A félpanziós ellátás reggelit és egy főétkezést, a teljes panzió reggelit és két főétkezést nyújt.
- Az igények kielégítése a jelentkezések sorrendjében történik.

Érdeklődni, jelentkezni a 06-30-906-1549 mobil telefonon és az /1/ 331-4568 fax számon lehet.

Cs. Kovács Ferencné

Szellemi értékek Zalából

Budapest-centrikussá vált közéletünkben azok számára, akik ezt az állapotot egészségtelennek tartják, mindig nagy öröm, ha a vidék is bizonyítja: a fővároson kívül is van termékeny, alkotó, eredményes szellemi élet.

Ennek megnyilvánulása többek között az a két pompás könyv is, amelynek termőhelye: *Zala*.

Barthos Gyula könyve

az „Erdészettörténeti Közlemények” sorozatának LIV. számjelű köteteként jelent meg „*Erdészüdv, vadászüdv*” címmel. Mégpedig nem kevesebb, mint 800 oldal terjedelemben! A sorozat történetében még nem volt példa ekkora lélegzetű mű közreadására, de az egész magyar erdészeti szakirodalomban sem sok párja akad. Szerkesztője, dr. Oroszi Sándor el is mondta: két évi munkájába került, amíg tető alá, vagyis nyomdába adásra kész állapotba hozta a kéziratot. De nem bánta meg, mint ahogyan nem bánja meg senki, akit nem riaszt vissza a kézbevételel a kötet vastag terjedelme – olyan *élvezetes olvasmány* Barthos Gyula írása *mind tartalmát, mind stílusát tekintve*.

Tartalmát illetően nehéz volna hirtelenében meghatározni műfaját.

Erdészeti – vadászati – madárta-
ni szakkönyv, emlékeket felidéző

memoár és egy színes regény sajátos keveréke a mű, amely ezért lebilincselő olvasmány lehet nem szakember számára is.

A szerző 1883-ban Nagykanizsán született, s a természet, azon belül is a *madárvilág* iránti vonzódása már serdülő ifjú korában megmutatkozott. Feltehető, hogy ez az érdeklődés vezette őt a selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémiára, ahol már teljes szívvel élhetett szenvedélyének és számos – ma is meglévő – madárpreparátummal gyarapította az Állattani Tanszék szertárát. Az utókor szerencséjére azonban már akkor is nemcsak a puskát, de a tollat is ügyesen forgatta. Mégpedig nem csupán ornitológiai megfigyeléseit örököltette meg szorgos jegyzeteléssel, de a selmeci diákélet mindennapjait is. A *puska és a toll, valamint a tudomány szolgálata* azután végig kísérte egész szakmai pályafutását.

Selmec, majd rövid iharosberényi gyakornokoskodás után egy egész életre szóló, meghatározó nagy élmény következett: 12 év főerdézi szolgálat Dél-Erdélyben, a vadregényes *Retyezát*-hegységben. Talán a retyezáti emlékek felidézése ragadja meg leginkább a mai olvasó érzelme- és képzeletvilágát.

1918-ban a román megszállás elől Barthosnak is menekülnie kellett. A katolikus egyház által napja-

KEDVEZMÉNYES RÉSZVÉTELI DÍJ 1 FŐRE ÁFA-VAL EFDSZ-tagok és velük érkező családtagjaik részére (idegenforgalmi adó nélkül)

Szálláshely	Szezon	Időpontok	Félpanzió (Ft/fő)	Teljes panzió
Főépület (I. sz. kőépület)	Elő	04.29 – 07.01.	22.000	27.000
	Utó	08.26 – 09.30.	22.000	27.000
	Fő	07.01 – 08.26.	28.000	33.200
Manzard (II. sz. kőépület)	Elő	04.29 – 07.01.	19.500	24.800
	Utó	08.26 – 09.30.	19.500	24.800
	Fő	07.01 – 08.26.	25.000	31.000
Motelházak (faházak)	Elő	04.29 – 07.01.	17.500	23.000
	Utó	08.26 – 09.30.	17.500	23.000
	Fő	07.01 – 08.26.	22.000	28.000

inkban a boldogok közé emelt dr. Batthány-Strattman László birtokán jutott munkához, aki tudományos munkásságát is támogatta. 1945 után már állami erdészként folytatta munkáját 1948-ban történt nyugállományba vonulásáig. Természet-figyelőként és szakíróként azonban tovább tevékenykedett 1971-ben bekövetkezett haláláig. Nagykanizsán temették el.

Hatalmas írásművét az idő – terjedelmi szempontból – megtépte. Néhány zalai erdész és a szerkesztő elévülhetetlen érdeme, hogy a megmaradt anyagot megmentette a végső elkallódástól. Érdemes ezzel kapcsolatban elolvasni mind a megjelentetést messzemenően támogató *Barátossy Gábor* bevezető gondolatait, mind *Oroszi Sándor* előszavát. Mindkét írás méltó magához a műhöz.

Zala megyei

Milleniumi Vadászati

Almanach

Ez az a másik nagy szellemi érték, amelyre rövid recenziókkal felőhajtjuk hívni T. Olvasóink figyelmét – ha ugyan egyáltalán indokolt ez. Hiszen a 419 oldalas, tehát még terjedelemre is tekintélyes album olyan szép, hogy híre már a megye határain messze túljutott.

Köszönhető ez a kiváló szerkesztésnek, ami dr. Baráth László erdőmérnök munkáját dicséri, s aki egyébként szerzőként is derekasan kivette a részét a kötet létrehozásából. Továbbá a 49 fős szerzőgárdának, a rengeteg szép színes fotónak és reprodukciónak. S a pécsi *Krónika Kiadó* szakértő gárdájának, élén vezetőjével és a könyv műszaki szerkesztőjével, Somogyi Rózsával, amely az értékes alapanyagból a kész művet megalkotta.

Első helyen azonban talán azt az akaratot, „politikai hátszelet” kellene

megemlítenünk, amely nélkül hiába való lett volna minden munka, erőfeszítés és amelyet *Feiszt Ottó*, a Zalaerdő Rt. vezérigazgatója, az Országos Magyar Vadászkamara alelnöke személyesített meg ebben az esetben.

A szerkesztő szép elgondolása volt, hogy nem ugrott neki mindjárt az elején szaksoviniszta módon a vadászat témájának, hanem az első két fejezetet a kincset érő vadat termő Zala megye történelmi és természetföldrajzi bemutatásának szentelte. Ez után azonban már a vad, vadász és vadászat következik minden mennyiségben. Áttekintést kapunk a nemzeti közti hírnévnek örvendő zalai vadállomány teljes keresztmetszetéről. Megcsodálhatjuk a pompásabbnál pompásabb, vadászszívet megdobogtató (és vadászírigységet fellobbanító) zalai trófeákat.

Külön fejezetet kaptak a múlt – itt élt vagy itt megfordult – nagy vadászai. Egy másik fejezet pedig „kortársaink arcképcsarnoka”. Akik ebbe nem fértek bele, azok neve a kötetet lezáró névjegyzékbe került. S mivel az ember többek között azért is ember, mert ebből az ősfoglalkozási ágból is sportot és kultúrát alkotott, két remek fejezet képezi a kötet zárását. Az egyik: „Vadászati kulturális rendezvényeink és egyesületeink”. A másik pedig a Zalai Vadász-Alkotók Egyesületének bemutatkozása – festő, fotós, szobrász, fa- és agancsfaragó, intarziakészítő művészeinek önvallomása.

A könyv részleteinek ismertetésbe terjedelmi okok miatt nem bocsátkozhatunk. Jó szívvel ajánlanánk minden T. Olvasónknak beszerzését és személyes lapozgatását, olvasgatását. Ez azonban már bizonyára nehezen fog menni, mivel a pompás album csak 2800 példányban jelent meg. S amint ismeretes, a jó könyvek tengerében is „kevés a hal és sok a foka”.

Dr. K. P.

Termőföldért életjáradékot: 100 kérdés – 100 felelet

Ismeretterjesztési célokat szolgáló kiadványsorozatot indított a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet „NFA füzetek” címmel, és azzal a szándékkal, hogy minden érdeklődő megismerhesse a földbirtok-politika legfontosabb szabályait. (elsősorban természetesen a földből élők.)

A megjelent I. füzet – a „Termőföldért életjáradékot: 100 kérdés – 100 felelet” címet viseli. A II. füzet „A termőföld állam által életjáradék fizetése ellenében történő megvásárlásáról” szóló 255/2002. (XII.13.) Korm. rendelet” szövegét tartalmazza, a szervezet munkatársai kommentárjaival ellátva.

A füzetek természetszerűleg elsősorban a nyugdíjas vagy a nyugdíjkorhatárhoz közel álló, 60. élet-évüket betöltött olyan olvasók érdeklődésére tarthatnak számot, akik legalább 1 hektár, de max. 20 hektár termőfölddel rendelkeznek.

A Bakony bűvöletében

Ezzel a címmel szép, színes turistatájékoztatót jelentetett meg a HM Veszprémi Erdőgazdaság Rt. több szerv támogatásával.

Az A/4 formátumú prospektus a hegység 14 felkeresésre ajánlott kirándulási objektumát mutatja be szép színes fényképeken. A képekhez tömör, mindössze néhány soros ismertetés csatlakozik, amely tartalmazza a megközelítést, illetve bejárás ajánlott útvonalát is. A kirándulások megtervezését a Topográf Kft. által készített színes térképmelléklet segíti.

k.p.

Utolsó Isten hozzád Szabó Róberthez! (1942-2003)

Szabó Róbert

erdőművelési főmunkatárs,
a vállalati szakszervezeti bizottság elnöke
(1942. március 10. – 2003. április 1.)

A kegyetlen betegség 1986-ban támadott először. Akkor még senki nem gondolt arra, hogy egy életvidám, szakmai teljesítménye csúcán lévő, melegszívű kolléga és kiváló barát, akár áldozattá is válhat.

Nem, mert Szabó Róbert erdész-technikus körül izzott a levegő, ha alkotni kellett, ugyanakkor kedves egyénisége békét és szeretetet sugárzott.

Ezt a csodálatos harmóniát törte ketté betegsége.

Makacsul ragadta meg a sebzett szervezetet, hol gyengített szorításán, hol a halál mezsgyéjére taszította. Így

következett el e sokak által tisztelt kolléga utolsó keresztútja 2002. februárjától 2003. április 1. hajnaláig. Ez az év az emberi lélek hatalmas csatája volt a végzetrel szemben.

Igen, kedves Barátom, többször elhagytál bennünket, hogy a csodával határos módon újra visszatérj. Többször álltunk tehetetlenül betegágyad mellett búcsú imát mondva, hogy aztán ismét ránk tekints és érdeklődj a kollégák, a munka felől. Az utolsó hetekben már csak a lelked élt, a tested elhagyott. Majd a lélek is megtört. **VÉGE!**

Pedig milyen szépen kezdődött életed 1942. március 10-én a Dráva síkon – Besencén. 1957-ben vajszlói erdészgyakornokként találkoztál először az erdővel, amelynek örök szolgája lettél. Szerencsés voltál Robi, mert egész szakmai pályafutásod során azt tetted, amit szeretsz.

Tetted ezt bükkháti, majd árpád-terti kerületvezetőként 1965-1981 között, műszaki vezetőként ugyanitt 1984-ig.

Ezt követte központi szolgálatod fásítási, majd erdőművelési előadóként 1994-ig, hogy mag- és csemetermelési főmunkatársként dolgozz halálodig, mert a jó Isten nem engedte

meg, hogy nyugdíjasként élvezd hátralevő életed.

Pedig megérdemeltél volna néhány nyugodt évet, hiszen szakmai kitüntetéseid jelezték, hogy elfáradhatál az állandó hőfokú tevékenységben. Ezt próbálta kifejezni a három Kiváló Dolgozó cím mellett 1974-ben az Erdészeti Kiváló Dolgozója, valamint 1981 és 1984-ben a Kiváló Munkáért Miniszteri kitüntetés.

Tudjuk, Neked a kollégák szeretete és bizalma jelentette a legnagyobb elismerést, amelyet Te, mint választott szakszervezeti elnök, többszörösen megháláltál.

Maradandót alkottál kedves Barátom életed fő művével a Pécsi Hősi emlékmű zagykazettáinak biológiai rekultivációjával. Ez az Európában mind a mai napig páratlan méretű alkotás köt össze Téged és kollégáidat, amikor naponta elhaladunk mellette.

Kedves Robi! A fák a zagytéren ismét virágba borulnak. Az élet megy tovább. Emléked itt kíséren bennünket. A jó Isten nyugtasson békében.

Üdv erdész lelkednek Kollégáid nevében:

*Dr. Papp Tivadar
erdőmérnök*

Könyvajánló – mindenkinek

Lillafüred nyaralótelep és Palota Szálló címmel érdekes kis történelmi tárgyú füzetet adott ki az Észak-Magyarországi Erdészeti Részvénytársaság, amelynek szerzője dr. Járasi Lőrinc erdőmérnök, a közismert és termékeny erdészettörténész. Olyan történet ez, amely egyes részleteit illetően több, mint egy évszázada kezdődött és ma is tart. A lillafüredi Palota Szálló építésének híres történetét a szerző már „Erdőgazdálkodás Bánkúttól Nagy-Milicig” című kiváló könyvében is érintette. Ez az eset azonban annál többet érdemelt, és Járasi Lőrinc most ezt a hiányosságot pótolta, mindnyájunk örö-

mére és az utókor hasznára. A számos ábrával még érdekesebbé tett 60 oldalas füzetből csak a szerző végkövetkeztetését idézzük: „Büszkék lehetünk arra, hogy a Lillafüreddel kapcsolatos munkálatok vezetői erdőmérnökök voltak. Felépítettek és berendeztek egy olyan szállodát, ahol az eltelt 70 év alatt ezrek, majd tízezrek pihenhettek a csodálatos természeti környezetben ... Olyan maradandót alkottak, amivel az egész ország gazdagodott.” Mi pedig Járasi Lőrinc művével gazdagodtunk.

*

Zselic Az ország természetvédelmi értékeit sorozatban megjelentető Mezőgazda Kiadó ügyes kis kötetében a Somogy megye sajátos zöld ékkövét jelentő Zselicet mutatja be. Szerzője erdőmérnök kollégánk: dr. Tarjáné dr. Tajnáfi Anna ny. környezetvédelmi minisztériumi államtitkár. Az erdészcsaládból származó szerző élete és szakmai pályafutásának nagy része a „széptájú Somogyhoz” fűződik, s a szülőföld, a szűkebb pátria iránt érzett mély szeretet sugárzik a 94 oldalas csinos kis könyv minden oldaláról. A nagy szívmelegség azután ragyogó tollal és széles körű, kiváló helyismerettel pá-

Könyvajánló – mindenkinek (folytatás)

rosul, és mindez együttesen egy lebilincselő olvasmányt eredményezett. Annak, aki elolvassa, legott kedve támad egy somogyi kiránduláshoz, hogy a valóságban is megismerhesse az írásban bemutatottakat. A könyvvel kapcsolatban nem mulaszthatjuk el a művészi szépségű fényképfelvételeiről híres *Detrich* Miklós megemléztetését, aki jelenleg is a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt.-nél dolgozik, és ennek a könyvnek a megalkotásában is közreműködött szép fotóival.

*

A zempléni táj vagyis hazánk más jellegű, a somogyi síkságtól domboktól merőben eltérő, de nem kevésbé gyönyörű és romantikus erdős vidéke inspirálta írásra *Schneider* Ede Gézát, már a hetvenes éveit taposó erdőmérnök kollégát „Zempléni, abaúji történetek és vadászhistóriák” című kötetének megírására. Ezen a könyvön is nem csak a Zemplén szeretete süt át, hanem az erdélyi szülőföldé, a (magyar emberben sötét történelmi emlékeket ébresztő) Világos-környéki, Arad megyei szép vidéké is. És még valami: a vadászat szeretete. Sokféle témájú kis história, novellaszerű feldolgozás gyűjteménye a rendkívül szórakoztató, olvasmányos, alaptónusában még a drámai részleteknél is humoros írásmű, de fő tárgya a vadászat. Nem véletlenül. Mert, ha egy erdőmérnök 14 éves koráig vezetheti vissza vadászmultját, akkor abban az élmények és hangulatok mérhetetlen tömege halmozódik fel. Joggal hasonlítja Fekete Istvánhoz a könyvet ismertetője, *Fehér* József múzeumigazgató. A kötetet és szerzőjét *dr. Bartucz* Ferenc erdőmérnök kollégánk „Ajánlása” mutatja be az olvasónak, a tartalomhoz méltó, emelkedett és élvezetes stílusban. A szöveg hatását számos fotó fokozza. A könyv *Ujj* Péter magánkiadásában jelent meg Sátoraljaújhelyen.

Kényes és vitatott téma

képezi tárgyát *dr. Dobos* Tibor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem ny. tanszékvezető tanára legújabb művének, ezt mindjárt címe elárulja: „A természet, védelme és vadászat”. Mélyenszántó gondolatok könnyed, olvasmányos kifejtésének iskolapéldája ez a könyv, s ugyanakkor már közhelekké csontosodott egyes eszmék eretnek módon történő újragondolásáé. Ez vonatkozik a természettel és annak védelmével foglalkozó első két főfejezetre is, de még inkább a következő kettőre, amelyek tárgya: a természet, a vad és a vadászat kapcsolata, valamint a természetismeret és a vadászélmények tudatformáló szerepe. *Végre egy környezet- és természetvédő, aki ki meri jelenteni, hogy a vadászat hasznos és szükséges tevékenység az ember életében, és ezt részletesen meg is tudja indokolni!* Az erdész képzettségének és világszemléletének komplexitása tükröződik ebben. Az erdészé, aki úgy tud romantikus és lelkes lenni, hogy közben megmarad a realitások talaján, mert tudja, hogy nem csak igével él az ember... A szerző által ügyvezetett Market-Trade Kft. által Sopronban kiadott 163 oldalas kötetet értékes, friss irodalomjegyzék zárja le.

*

Szakmai nagyjaink arcképcsarnoka. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara az „Erdésznagyjaink arcképcsarnoka” című sorozatában *Albert* Levente tollából megjelentette *Bencze* Gergely (1854-1925) professzor, okl. erdő- és vegyészmérnök, a selmeci-soproni akadémia, illetve főiskola kémia tanszékének vezetője életét és munkásságát bemutató füzetet. A Faipari Mérnöki Kar pedig *Lugosi* Armand (1924-1990) okl. gépészmérnök, a neves faipari szakember, kutató, egyetemi előadó és szakíró

életét leíró füzetet adott ki, amelynek szerzője *dr. Gyurácz* Sándor egyetemi adjunktus. Korábban jelent meg e sorozat első füzeteként *dr. dr. hc. Szabó* Dénes (1910-1993) villamossági gépészmérnök, ugyancsak kimagasló faipari szakember és egyetemi oktató, a Kar első dékánja biográfiája, amit dékán-utóda, *dr. habil. Boronkai* László prof. írt.

*

A mezőgazdasági könyvkiadó vállalatok dicséretesen kitétek magukért az utóbbi időben az erdészeti, vadászati és faipari szakkönyvek kiadása dolgában (is), nevezetesen a Mezőgazda Kiadó, a Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, az Agroinform és a Hubertus Kft. Ebből a gazdag termésből említünk meg a teljesség igénye nélkül néhányat, és a rövidség kedvéért az egyes könyvek után a kiadó megnevezésének megismétlését mellőzve.

Tóth József: Erdészeti rovartan. *Márkus* L. – *Mészáros* K.: Erdőértékszámítás. *Varga* Ferenc: Erdővédelemtan. *Molnár* Sándor: Faanyagismeret. *Németh* Károly: Faanyag-kémia, valamint A Faanyag degradációja. *Winkler* András: Faforgácsolatok, valamint Farostlemezek. *Tóth* Sándor: A fafeldolgozás 1945 előtt, valamint A fafeldolgozás 1945 után. *Békes* Sándor: Vadászetika. *Faragó* Sándor: Vadászati állattan. *Heltay* István (szerk.): Vadásziskola.

Dr. K.P.

Magyarországon az egyetlen!

A 7000 lámpa, csillár és világítótest háza!

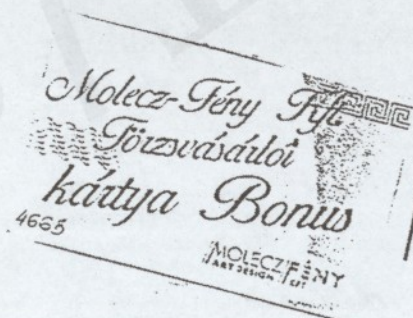
Szeretné egy helyen látni az
összes lámpát, csillárt és
világítótestet amely csak
elképzeltető?

Mi: a budapesti Molecz-Fény
kivánságát ezentúl teljesíthetjük.
A Molecz cég Ausztria legnagyobb
lámpagyártó vállalata és
világszerte majdnem minden
kontinensen sikeresen működik.
Így biztos lehet abban, hogy
kompetens partnerrel áll
szemben.

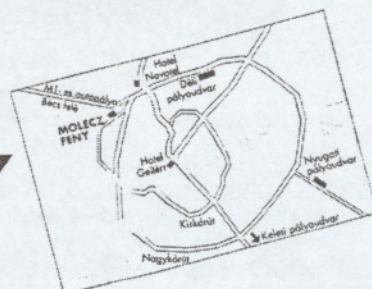
Mintatermünkben 800 m²-en 7000 féle világítási cikk között válogathatnak.
Az EFDSZ tagok számára vásárlási kedvezményt biztosítunk:

20.000.- Ft feletti vásárlásnál	-5%
100.000.- Ft "-	-10%
150.000.- Ft "-	-15% engedményt adunk.

MOLECZ/FÉNY
ART DESIGN KFT

1113 Budapest, Karolina ut 17.
Telefon: 385 22 12, Tel.+Fax: 385 16 42

Erdőrendezőségi kirendeltség tanyája Mária-Mikában. — Tihuczai részlet.
 Waldregulierungs-Kommissionslager in Maria-Mika. — Teil des Tihuczagebirges.

1909 III

1. k. 20. u. 21. számú kirendeltség, mindkét
 részletben a kirendeltség anyagi juttatása 11. l. számú kirendeltség
 elvonásokból csak a kirendeltség
 1909. március 13. J. J. J.

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XIII. évfolyam 2. szám, 2003. június

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Kongresszusunkra
készülünk

*

Az NCA és a
szakszervezetek

*

Hanyatlás után fellendülés

*

Nyugdíjasoknak
– nyugdíjasokról

*

Az erdészeti kutatás
szerepe ...

*

Stockholm – Rio –
Johannesburg

*

Napirenden: a fagazdaság
harmóniája

*

Erdőink röntgenképe

*

Őserdők a régi
Magyarországon

*

Üdülési lehetőség

*

Valétálás

*

Hírek

Kongresszusunkra készülünk

Szakszervezetünk, mint önálló jogi személyiségű szervezet ebben az évben emlékezhethet meg *alapításának 10. évfordulójáról*. Időszerűvé vált tehát a számvetés és beszámolás a végzett munkáról, valamint a tisztségviselők megválasztása a következő ötéves időszakra.

Harmadik kongresszusunk összehívását az Elnökség 2003. december 10-re tűzte ki. Az országos tanácskozásra azonban az *alapszervezetek szintjén is fel kell készülni*. Konkrétan: választási taggyűlést kell tartani, amelyen be kell számolni a tagságnak a legutóbbi választás óta végzett munkáról, valamint meg kell választani az új tisztségviselőket és a kongresszusi küldöttet. (Természetesen nem kell új vezetőséget választani azoknál a szervezeteknél, ahol ez 2001. január 1. után már megtörtént.)

Alapszervezeteink titkárai már kézhez kapták az Elnökség által összeállított „Választási irányelvek” című dokumentumot.

Az abban foglaltak – amint a cím is jelzi – nem utasítás, hanem *ajánlás jellegűek*, mivel vállalati-intézményi szervezeteink helyi adottságai eltérőek, amint eltérő szervezeti felépítésük is.

Elnökségünk azonban nagy súlyt helyez arra, hogy a tagság megfelelő tájékoztatást kapjon ebben a fontos ügyben. Ezért a kiküldött „Választási irányelvek” fontosabb tudnivalóit lapunkban is közreadjuk.

A választások előkészítése

– Az alapszervezetek tekintsék át szervezeti felépítésüket; az esetleges korszerűsítésekről, a szükséges testületekről, azok létszámáról hozzák meg a döntéseket. (Például: a létszámleépítés miatt szükség van-e bizalmi csoportokra? Ha igen, hol és milyen létszámban? Részvénytársasági szinten egy vagy több testület működjön? stb.)

– Határozzák meg az adott szinten kialakítandó funkciókat, a szükséges tisztségviselői létszámot.

– A választást megelőzően legálább egy hónappal testületi üléseken

válasszák meg az adott szintű jelölő bizottságot.

– Készítsék el a választási ülések, taggyűlések ütemezését. A felsőbb szakszervezeti szervet értesíteni kell, hogy lehetőség szerint képviselőlet biztosítson a testületi ülésre.

A jelölő bizottság feladata

– A rendelkezésre álló időszak alatt a választásra jogosult szakszervezeti tagság körében – véleményük kikérése alapján – állítsa össze a jelölőlistát az előre meghatározott tisztségekre.

– Kikéri a jelöltek beleegyezését a jelölőlistára való felvételhez.

– Folyamatosan tájékoztatja a felsőbb szakszervezeti szervet a jelölés eredményéről.

– Tájékoztatja a jelöltekről a partner gazdasági vezetőt.

– A választási taggyűlésen előterjeszti a jelölés eredményét.

A választási taggyűlés, testületi ülés előkészítése, levezetése

– A választói értekezlet összehívása, megszervezése az adott szinten működő testület jelenlegi titkárának a feladata.

– A választói értekezlet időpontját egyeztetni kell a felsőbb szakszervezeti szervvel és a partner gazdasági vezetéssel.

– Meg kell határozni a napirendi pontokat, amelyekre a következőket javasoljuk:

1. Tájékoztató az egység, részvénytársaság vagy intézmény helyzetéről, feladatairól.
Előadó: az egység, az rt. vagy az intézmény vezetője.

2. Beszámoló az előző választás óta végzett szakszervezeti munkáról.
Előadó: a titkár.

3. Tisztségviselők megválasztása.

A választói értekezletet az elnök vagy a titkár nyitja meg. Javaslatot tesz az ülés tisztségviselőire (levezető elnök, mandátum- és szavazatszedő bizottság, jegyzőkönyvvezető, hitelesítők) és nyílt szavazással megválasztja azokat.

A megválasztott levezető elnök átveszi az ülés vezetését, ismerteti és elfogadtatja a napirendi pontokat. Felkéri az előadókat a tájékoztató és beszámoló megtartására.

Vita, majd szavazás a beszámoló elfogadásáról.

Ezt követően a levezető elnök ismerteti a választás célját, a megválasztandó tisztségviselői létszámot és átadja a szót a jelölő bizottság elnökének.

Választási szabályok

A választást a jelölő bizottság elnöke vezeti. Elsőként ismerteti a választási szabályokat, amelyek a következők.

– A választás *titkos*, amennyiben az adott funkcióra többes jelölés van.

– A választás lehet *nyílt*, amennyiben az adott funkcióra csak egy jelölt van, illetve, ha a megválasztandó testület létszámával azonos számú jelölt van és a résztvevők kétharmada azt nyílt szavazással elfogadja.

– A nyílt szavazás lehet megerősítés, ha a jelölt már korábban is betöltötte ezt a funkciót, nincs más jelölt és az ülés résztvevői a megerősítést 2/3-os többséggel elfogadják.

(Titkos választás esetén a jelölő bizottságnak biztosítania kell a megfelelő feltételeket: szavazóhelyiség, urna stb.)

– A jelölő bizottság elnöke ismerteti a jelölés eredményét a különböző funkciókra és megszavaztatja a jelölőlistára való felkerülést, amihez a jelenlevők 50% + 1 fő szavazata szükséges. Új jelöltet a választói ülésen előterjeszteni csak akkor lehet, ha az illető jelen van és vállalja a tisztség betöltését megszavazása esetén.

Ezt követően kerül sor a szavazásra, amelynek eredményét a szavazatszedő bizottság veszi számba és hirdeti ki. *Megválasztottnak azt kell tekinteni, aki a leadott érvényes szavazatok több, mint 50%-át (50% + 1 fő) megkapta.* Több jelölt esetén mindaddig folytatni kell a szavazást, amíg egy jelölt meg nem kapja a szükséges 50% + 1 szavazatot. A fordulóknál során a legkevesebb szavazatot elért jelölt nevét a listáról törölni kell. Végül a levezető elnök bezárja a választói ülést.

Az NCA és a szakszervezetek

Úgy tűnik, hogy a rendszerváltással beindult társadalmi átalakulásnak lezárulóban van egy korszaka. Új vonások jelentek meg a politikai életben. Az 1989/90-ben megalakult több tucat párt nagy része csöndben kimúlt és most már jogilag is megszűnt létezni, mert a bíróság kimondta fölöttek a megszüntető verdiktet. A 13 évvel korábbi szívárványos pluralizmus a pártok számbeli elszegényedése nyomán a koncentráció irányába fejlődött.

A porondon megmaradt pártok

– immár nem politológiai tankönyvek, hanem saját tapasztalataik alapján – rájöttek (már amelyeknek rá kellett jönniük), hogy a modern hatalmi harc nem valamiféle Dózsa-parasztfelkelés, amelyben a „Mindenki utánam, előre!” vezényszóra egy tömegben tudnak az emberek a vezér után. Hanem egyrészt területileg is, funkcionálisan is differenciált, jól kiépített párt-szervezetekre van szükség. Másrészt *meg kell szervezni a párton kívüli tömegbázist is*, s szervezettebbé kell tenni a párton kívüli szimpatizánsok és a párt kapcsolatát. Ennek a szervezett kapcsolatnak lehetőleg a társadalom egészére ki kell terjednie, még a jelenleg szavazati joggal nem rendelkező, de holnap már szavazópolgárrá váló ifjúságra is. A társadalom kb. egyharmadát kitevő és mind egy százalékos szavazati joggal bíró nyugdíjasokra mindenképpen. Ez a szervezethez teszi szilárdabbá és kiszámíthatóbbá a négyévenként esedékes parlamenti választások kimenetelét a párt szempontjából.

A hatalomgyakorlás

és a politikai tömegmunka terén történelmi tapasztalatokkal rendelkező Magyar Szocialista Párt eddig is tisztában volt a párt-szervezés és a szervezett tömegkapcsolat jelentőségével. Jól tükrözik ezt a 2002. évi parlamenti választások kampány időszakában kiadott dokumentumai – s bennük például nekünk, a szakszervezeteknek tett bőséges ígéretek. Ezért a párt most – néhány kevésbé vonzó csengésű személyiségnév után – örökölt

imázsától (még drámai emlékeket ébresztő székházától is) igyekszik megszabadulni, s magát, nevével ellentétben, nyugat-európai habitusú szociáldemokrata pártként bemutatni. A valóban történelmi Szociáldemokrata Párt ez ellen ugyan kétségbeesetten tiltakozik, azonban a hangerősítő mikrofonja most nem az ő kezében van.

Közbevetőleg:

a pártoknak ez a nyugat-európai „nagy testvér” kapcsolatkeresése, valamilyen hasonszőrű, régebbi és tekintélyes hatalmi csoportosuláshoz tartozás bizonyítása is egyik jellemzője a mostani korszakváltásnak. Lásd a Fidesz és az Európai Néppárt példáját. E körbe tartozó jelenség volt az is, hogy a választások előtt az egyik oldalon Kohl egykori, a másik oldalon Schröder mai német kancellárt „vetették be”, vonultatták fel a választási hadjárat során. (Az alámerült MIÉP-nek nem volt ilyen partnerlehetősége.)

A párt-szervezés

és a párton kívüli tömegmunka említett jelenségei a Fidesz intézkedéseinek tanulmányozhatók leginkább: polgári körök szervezése, az új szövetségi alapítólevél tézisei, kongresszusi határozatok a szervezet fejlesztéséről stb. Érdeklődéssel várjuk, hogy a kétségtelenül még mindig második leg erősebb parlamenti párt eme fejlesztési lépéseinek (pl. munkástagozat létrehozása) *milyen hozadéka lesz a munka világa és a szakszervezetek szempontjából?*

Még nagyobb érdeklődéssel figyeljük ugyancsak szakszervezeti szempontból azokat a fejleményeket, amelyek a másik, a koalíciós-kormányzati oldalon végbemennek.

Figyelemre méltó jelenség

itt szempontunkból az, hogy a kormány még a múlt évben *kinyilvánította szándékát az un. civil szervezetekkel való kapcsolatának világos, átlátható, jogilag is rögzített rendezésére* és most ez a szándék a megvalósítás stádiumába lépett. A kormány ugyanis meghirdette a *Nemzeti Civil Alap-program /NCA/ kidolgozását és bein-*

dítását, valamint a civil szervezetek anyagi helyzetének állami pénzeszközökkel való stabilizálását.

Lehetséges, hogy mire ezek a sorok nyomtatásban megjelennek már el is avulnak, mert közben megjelenik a témát lerendező törvény vagy kormányhatározat, rendelet. Mindenesetre a dolog lényege, hogy létrehozzák a KSH adatai szerint 3,2 millió tagot számláló 47.144 civil szervezet valamilyen *érdekképviselési csúcsszervét*, amely a kormány közvetlen partnere lesz különféle társadalmi ügyekben, valamint a jövőben az Országgyűlés helyett *elosztja a szervezetek között az állami támogatás összegét*. Utóbbi évek óta 400 millió forint körül mozgott, ebben az évben 443 millió forint. Ez most ugrásszerűen megnövekedne kb. 6 milliárd forintra. A növekedés forrása a személyi jövedelemadó 1%-ának az a része, amelynek rendelkezéséről az állampolgárok nem rendelkeznek címetten. Ezt a pénzt talán még a költségvetésből is megfejelelnék bizonyos összeggel.

Ez az állami támogatás biztosítaná tehát – az előzetes feltevés szerint – a civil szervezetek pártoktól és politikától való függetlenségét.

Amint köztudott

azonban, az a bizonyos kis szőrös ördög mindig a részletekben rejtőzik. A kérdések kérdése ugyanis nyilvánvalóan az ebben a konstellációban, hogy a több tízezer civil szervezet közül kik és hogyan kerülnek abba a bizonyos, kb. 80 fős országos civil érdekképviselési csúcsszervbe, amely ezt a közös kasszát majd kezeli? S az hogyan működik, milyen elvek alapján fogja „igazságosan” elosztani a rendelkezésre álló pénzt, s az elosztást hogyan fogja technikailag lebonyolítani?

Számos kérdés merül tehát fel; legelőbb nyilván az, hogy *mi a „civil szervezet” hivatalos definíciója?* Számuk egyes sajtónyilatkozatokban a KSH-adattal szemben az 55-60 ezret is eléri.

Egy talányos meghatározás szerint a civil társadalom nem egyenlő sem az állammal, sem a magánszférával. Ezután laikus logikával úgy is fogal-

mazhatnánk, hogy civil az a szervezet, amely létét nem az államhatalomnak, hanem az állampolgárok önkéntes és célirányos összefogásának köszönheti.

Persze, ez az egyszerű meghatározás máris sántít, ha például egy olyan „hibridre” gondolunk, mint egy alapítvány, amelyet az állam hoz létre azaz, hogy ahhoz állampolgárok is csatlakozhatnak adományaikkal. Vagy a részben társadalmasított, „leadott” állami funkciókat is ellátó kamarák, amelyek a rendszerváltás után többségükben állami kezdeményezésre jöttek létre kötelező tagsággal, de ezt utóbb feloldották.

Az NCA körül felvethető kérdések

fölötti töprengésünket nem folytatjuk tovább. Talán a várható jogszabály majd tiszta vizet tölt a fejekbe ezzel kapcsolatban. Csupán megjegyezzük: politológusaink már jó ideje hangoztatják, hogy a pártdemokrácián alapuló demokráciánk féllábú, felemás. Akkor lesz teljes és igazi, ha kiegészíti a

civil szervezetek demokráciája. Még az is felmerült, hogy kétkamarás parlamentet kellene létrehozni, amelyben az egyik /felső vagy alsó?/ ház tulajdonképpen civil szervezetek, egyházak stb. képviselőiből állna. A hatalmon való további osztozás azonban egyik parlamenti pártnak sincs az ínyére.

Íme, ez tehát a politikai tömegmunka egyik új fejezete

Csak gyanítjuk, hogy az ügy évtizede óta hozódó rendezése mostani felgyorsulásának gyökerei valahová Brüsszel környékére, az Európai Unió berkeibe nyúlnak. Ez most már talán mellékes is.

A szakszervezeti tagság

érdeklődéssel figyeli az NCA körüli fejleményeket. Nem csak azért – s főként nem azért –, mert pénzről is van szó (bár „az sem kutya”). A szakszervezetek sajátos társadalmi alakulatok, nem tartoznak a civil szervezetek fogalomkörébe. Viszont újabb érdekképviselési tömörülés lehetősége tűnt

fel a láthatáron, sőt már az ajtón kopogtat és ez nyilván felvet majd a két érdekképviselési csoport közötti kérdéseket is.

Civil szervezetek már eddig is elég szép számban működtek az erdészet, a faipar és fakeskedelem, röviden a fagazdaság területén is (FAGOSz, MEGOSz, OEE, FATE, AEE, különféle alapítványok stb.). Céljaik világosak, működési területük jól meghatározott, kapcsolatunk pedig felhőtlen és eredményes, hasznos munkacsoport volt. Biztosra vesszük, hogy ez így lesz továbbra is. Az új érdekképviselési formáció, pedig – ha részt vesznek benne – javukra válik, meg erősödésüket szolgálja.

Amit szakszervezetünk részéről továbbra is változatlanul fontosnak tartunk: *szakmán belüli összefogásunk, egységünk erősítése*; esetleg annak a fagazdasági szakmai érdekegyeztető fórumnak a létrehozása és működtetése, amelyről már előző lapszámunk vezércikkében is történt említés.

Dr. K. P.

Hanyatlás után fellendülés

Feltételezem, hogy e sorok olvasói közül többen figyelemmel kísérték azt az eszmecsérét, amelyet Szalai Erzsébet szociológus indított el a mai magyar baloldal helyzetéről a Népszabadságban. Számos jeles értelmiségi polémikus hozzászólása után az ismert szociológus a többi között ezt írja *A baloldaltól vitázó helyett* című összefoglaló cikkében: „Írásomban igyekeztem felvillantani a baloldalt ma leginkább foglalkoztató – és legalábbis latensen megosztó – kérdéseket. Jeleztem, hogy sok mindenben nem értünk egyet, de befejezésképpen ki kell emelnem a legfontosabb közös nevezőt. Ez pedig a szakszervezeti mozgalom fontossága és támogatása. (Azzal együtt is, hogy a szakszervezetek ma szerte a világon, így hazánkban is súlyos szerepproblémákkal szembesülnek.)” Népszabadság, 2002. szeptember 16.

Szalai Erzsébet nincs egyedül azzal a nézetével, hogy a baloldalon a szakszervezeti mozgalom a legfontosabb tényező. Hasonlóan vélekedik erről számos, olyan mértékadó baloldali gondolkodó, mint Krausz Tamás történész, Hegyi Gyula publicista, Lengyel László közgazdász és mások. Tamás Gáspár Miklós például így ír *A szakszervezeti kérdés a huszonegyedik században* című tanulmányában:

„A magyarországi szakszervezeti mozgalom feladata nehezebb és fontosabb, mint bármikor ... A baloldal a következő periódusban vagy a szakszervezetekben lesz, vagy sehol sem lesz ... A valódi szakszervezetek egységének megteremtése, az autonóm munkás-politika önértékes válalása a legfőbb remény a társadalom számára.” /Ezredvég, 2002. március./

Megtisztelő bizalom és elvárás, egyszersmind gondterhes megbízatás ez a szervezett dolgozók mozgalmának. Az elméletben otthonosan mozgó fentebb idézett szerzők – történelmi ismereteik okán – joggal bíztatják a szakszervezeteket hivatásuk eredményesebb teljesítésére, nagyobb teljesítményre, több elismerést kiváltó szerepvállalásra. Az inspirálók jószándékához és segítőkészségéhez aligha fér kétség, ám az inspiráltak érzik és tudják, hogy az igényeknek rövid távon nem, vagy csak kisebb mértékben, részben képesek eleget tenni. Nem azért, mert e szakszervezeti tagok, az aktivisták, a tisztségviselők nem szeretnének erősebb, tekintélyesebb, több megbecsülésben, nagyobb támogatásban részesülő mozgalommal büszkélkedni, hanem mert nehéz helyzetben vannak, az utóbbi évek kedvezőtlen körülményeinek hatására meggyengültek, működési feltételeik rosszabbodtak. Különösen a versenyszféra szervezeteié. Akik közelebbről ismerik a szakszervezetek belső viszonyait, a problémák okait és összefüggéseit, azok jobban megértik a kínzó pénzühiányt, a túlélésért vívott harc napi gyötrelmeit.

Sajnos, olyan időszakban táruel élünk ez a lehangoló helyzetkép, amikor az új kapitalizmus körülményei között, a rendszerváltásból fakadó ipari struktúraváltás következményei ellensúlyaként nagyobb szükség lenne a megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkező szakszervezeti mozgalomra, mint eddig bármikor. Szerencse a bajban, hogy a szakszervezet-ellenes jobboldali kormány után jött a munkavállalói érdekképviselés jelentőségét jobban értő balliberális kabinet, amely már a néhány hónap alatt meg-

tett intézkedéseivel is tanúsította: kedvezőbb feltételekre, több öröme számíthatnak a munka világának résztvevői, a szociális partnerség szereplői.

S van még egy fontos tényező, amely a szakszervezetek malmára hajtja a vizet: az Európai Unióhoz való csatlakozás. Feltéve természetesen, ha sikerül kihasználni a kínálgató lehetőségeket, mindenek előtt a munkavállalói bérek felzárkóztatásában és a foglalkoztatás problémáinak megoldásában. Ha e két kedvezőnek tűnő körülményhez – a hazai kormányváltáshoz és az EU-csatlakozáshoz – társul még a szakszervezetek belső megújulása, a vezető érdekvédők elszántsága a szervezeti szétforgácsolttság felszámolására, akarattuk az összefogásra, az egység megteremtésére, akkor a hanyatlás időszaka után következhetnek a felindulás évei. Ebben az esetben, a dolgok illetően alakulása folytán a magyar szakszervezetek – ahogy azt Szalai Erzsébet, Tamás Gáspár Miklós és még sokan mások szeretnék –, valóban a baloldal centrumává, a globalizáció elleni kritikai mozgalom számottevő tényezőjévé válhatnak.

Kárpáti Sándor

A cikk első ízben a Húsiipari Dolgozók Szakszervezetének „Húsos” című lapjában jelent meg. Mivel úgy ítéltük meg, hogy mondanivalója saját szakszervezetünk szempontjából is teljesen időszerű és figyelmet érdemel, társalapunk szerkesztőségének szíves hozzájárulásával közöljük, s a lehetőségért ezen a helyen is köszönetünket fejezzük ki Horváth László úrnak, a „Húsos” főszerkesztőjének!

Kibújik a ...

A cég azért nem tartja be a kollektív szerződést, mert ez tovább növelné a veszteségét – idézte a minap a Kossuth Rádió reggeli hírműsora a közfigyelem látókörébe került borsodi kohászati régió egyik külföldi érdekltségű kft-je vezető ukrán menedzserének nyilatkozatát.

Lám-lám, gyorsan kibújik a szög a zsákból, amikor a tőke válaszut elé kerül: a profit, vagy a dolgozók jogait rögzítő kollektív szerződés betartása? A törvény alapján kötött írásos, munkajogi szerződést egy pillanat alatt fel lehet rugni, félre lehet söpörni, ha a vállalkozó nyereségérdekeltsége ezt úgy kívánja.

Intő jel ez minden dolgozónak és minden munkavállalói érdekképviselői- érdekvédelmi szervezetnek, hogy ne feledjék: polgári piacgazdaságunk egyik szegmensében még a vadkapitalizmus tevékenykedik, a könnyűnek vélt magyar prédára ide gyűlt rablótőke garázdálkodik. S mivel az Európai Unióban majd államunknak, a kormánynak nemigen lesz lehetősége a munkahelyi munkaügyi vitákba történő közvetlen beleszólásra (ezt már mostanában sem nagyon tapasztaljuk), a problémák kezelésének nem marad más lehetősége, mint a dolgozók összefogása, kollektív védekezése. **Összefogás vállalati szinten, összefogás ágazati szinten!**

A Borsodból érkező hírek alapján úgy tűnik, hogy az ottani helyi szakszervezeti bizottságok küzdenek a dolgozók érdekeiért.

A kohászati munkaügyi fejlemények tanulságul szolgálhatnak mások számára is. **Összetartásra, erős szakszervezetekre van szükség és határozott, képzett, a munkaügyi jogszabályokat és munkahelyük adottságait jól ismerő szakszervezeti vezetőkre.** A munka és a tőke közötti harc már

akkor elkezdődik, amikor a munkaadó és a munkavállalók képviselői leülnek a tárgyalóasztalhoz a kollektív szerződés, közelebbről helyi adaptálásának megbeszélése végett. Ebben a témában nem lehet a szívélyes emberi kapcsolatokra hagyatkozni, amelyek múlandóak, gyorsan változnak. Nem lehet nagyvonalúskodni akkor, amikor emberek tucatjainak, esetleg százainak megélhetéséről van szó, családok sorsa, jövője a tét. **Garanciákat kell kicsikarni és írásba foglalni** a megállapodások betartását illetően.

S a szakszervezeti bizottságnak ezt követően is minden nap résen kell lennie, éberen kell figyelnie, hogy nem mutatkoznak-e olyan jelenségek, nem érelődnek-e olyan intézkedések, amelyek azután esetleg váratlanul, máról holnapra súlyos helyzet elé állíthatják a dolgozókat. Manapság sok minden lehetséges. **A dolgozóknak pedig fegyelmet, szorosan ott kell állniuk választott képviselőik mögött, akik értük küzdenek.**

Különben máshol is kibújhat a szög a zsákból...

k. p.

Ötlet – az van!

A nyugat-európai közgazdászok törik a fejüket (helyetünk is), hogy milyen eszközökkel-módszerekkel lehetne úrrá lenni a gazdasági recesszió? Hogyan lehetne kimozdítani a stagnálásból a megfenneklett gazdaságot?

Ezek az ötletek beszüremkednek a magyar közgazdasági folyóiratokba is. Egyikük-másikuk bizony furcsán cseng szakszervezeti füleknek, meglepetésként hat a nyugati világra rózsaszínű illuzionista szemüveggel tekintő idealisták számára. Íme néhány kiragadott ötlet ezekből a „Figyelő” című hetilapunk „9+1 ötlet a német gazdaság megmentésére” című cikkéből, amit viszont a magyar lap a „Business Week”-ből vett át.

– Lazítani kell a munkavállalókat védő törvényeken, mindenekelőtt a kisvállalkozások esetében, illetve az idősebb alkalmazottakra vonatkozóan.

– Lehetővé kell tenni, hogy egyes cégek időlegesen felüggyesszék a szakszervezetekkel kötött bértmegállapodásokat.

– Korlátozni kell a munkavállalói tanácsok jogát arra, hogy blokkolják vagy késleltessék a vállalati fejlesztési tervek megvalósítását.

– Meg kell kurtítani a hanyatló iparágak állami támogatását.

– A korai nyugdíjba vonulást ösztönző juttatások lefagyasztásával rendet kell teremteni a társadalombiztosítási kiadások terén.

– Rendbe kell tenni az egészségügy pénzügyi helyzetét, mégpedig úgy, hogy nagyobb hozzájárulást kérnek a betegetől.

Amint láthatjuk: ötlet – az van, úgymond, a gazdaság megmentésére. Kérdés azonban, hogy ki és mi menti meg az embereket: a dolgozókat és a nyugdíjasokat?

k. p.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Mire számíthatnak a nyugdíjasok az EU-csatlakozás után?

Csaknem három millió embert foglalkoztat ma a címben feltett kérdés. Sok a kérdőjel, a bizonytalanság, az ellentmondásos megnyilvánulás, az aggodalom a nyugdíjasok sorsával, jövőjével kapcsolatban.

A *Nyugdíjasok Országos Képviselőte* (NyOK) 32 oldalas kis tájékoztató füzetet állított össze, amelyben hat szakértő kilenc fejezetben elemzi a leggyakrabban szóba hozott problémákat és igyekszik olyan tisztánlátást nyújtani, amilyent a teljesen sohasem kiszámítható jövővel kapcsolatban egyáltalán nyújtani lehet. Munkájuk során autentikus forrásokra, hivatalos kiadványokra támaszkodtak. A füzet felelős kiadója Mihalovits Ervin, a NyOK elnöke.

A következőkben „A magyar nyugdíjak helyzete és várható alakulása az EU csatlakozás során” című VI. fejezetet adjuk közre a füzetből. Ennek szerzője Piros Istvánné dr., a NyOK Társadalombiztosítási Bizottságának elnöke.

*

A magyar társadalom, de elsősorban a nyugdíjasok, illetve a bérből és fizetésből élők, kortól függetlenül megszenvedték a rendszerváltás óta lezajlott változásokat. A piacgazdaságba való átmenet előnyeit elsősorban a fiatal diplomások tudták kihasználni, miközben a nyugdíjasok számára nem hozta meg azt az életszínvonalbeli javulást, ami egy élet munkájának elismeréseként elvárható lenne. A nyugdíjasok – szolidaritást vállalva az aktív munkavállalókkal – elfogadták, hogy a rendszerváltás során a gazdaság válságos helyzete miatt kialakult magas infláció mellett a nyugdíjak emelését teljes egészében a keresetekhez igazítsák.

Amikor a gazdaság növekedése megindult, és a keresetek is jelentős mértékben emelkedtek, megváltoztatták a nyugdíjmelés módszerét és bevezették a *vegyes indexálást: a nyugdíjak emelését felerészben a keresetekhez és felerészben az inflációhoz kapcsolták.*

Így eljutottunk oda, hogy *a rendszerváltás óta a nyugdíjak – a gazdaság konszolidálódása ellenére – egyre nagyobb mértékben leszakadtak a keresetektől.*

Amíg 1989-ben, a rendszerváltás előtt a nyugdíjak a keresetek 68%-át tették ki, addig ez a mutató az első évben, 1990-ben 66% volt és 2002-re 60% alá csökkent. Ez az arány az uniós országok átlagában mintegy 68-70%-ot tesz ki.

*

A legfontosabb feladat tehát az uniós csatlakozás előtt, hogy *a nyugdíjak legalább elérjék az 1989 évi reálértéküket.* Megjegyezzük, hogy ez a keresetknél 2001-ben már megvalósult.

Amíg az EU-országok átlagában 1990-1997 között a nyugdíjakra fordított összegek aránya a nemzeti össztermékből 11,8%-ról 13%-ra nőtt, addig Magyarországon a nemzeti össztermékből való részesedése 12%-ról 9%-ra csökkent.

Nem fogadható el, hogy ez a tendencia tovább tartson. Mind a mai napig *nem alakult ki a nyugdíjmelések előre kiszámítható, igazságos és biztonságot nyújtó rendszere, az előző évi tényleges nettó keresetekhez igazodó nyugdíjmelés, amit az érdekvédelmi szervek joggal követelnek.*

*

Kétségtől az Unió egyes országai eltérő úton jutottak el a jelenlegi szabályozásokhoz. Az is oka lehet, hogy az Uniónak nincs olyan jogszabálya, amely tagjainak előírja a nyugdíjak vásárlóértékét, vagy az országoknak diktálna, hogy a nemzeti össztermékből hány százalékot kell a nyugdíjakra fordítani.

Ugyanakkor egy *nagyon fontos* elvárás fogalmazott meg az Unió: kötelezővé teszi, hogy valamennyi tagországban elfogadható módon és mértékben *működjenek a szociális elosztórendszerek és az érdekegyeztetés fórumai.*

Az Unióhoz történő csatlakozás hatása (az élelmiszerek, az energia, a föld árának, a fizetendő társadalombiztosítási járulékokra, a személyi jövedelemadó, a bérek, a munkanélküliség, a nyugdíjak alakulására) mind-mind olyan kérdés, amely egyre jobban foglalkoztatja a lakosságot, különösen a nyugdíjas korosztályt. Több beérkezett véleményből, kutatási adatból látszik, hogy az emberek általában jólétük növekedését, gyermekeik lehetőségeinek bővülését, a munkavállalás kiszélesedését, a szerzett jogok megőrzését, jövedelmeik és nyugdíjuk emelkedését várják az Uniótól.

*

Sok tehát a bizonytalanság és sok kérdés vár megválaszolásra. Egyre több nyugdíjas kérdezi, hogy *mi történik a nyugdíjakkal az Unióhoz történő csatlakozás során?* A válasz erre nem egyszerű. Hiába ugyanis az egyesített piac, a, sok – egységesítés irányába tett – intézkedés, nincs európai fizetés, így *nincs európai nyugdíj sem. Az egyes tagországok ugyanis maguk döntenek nyugdíjrend-*

szerűkről. Arról, hogy munkavállalóik mikor, hány év munkaviszony után és milyen egyéb kedvezmények igénybevételevel mehetnek nyugdíjba.

Az Európai Unióban tehát nincs egységes szabályozás, azaz a társadalombiztosítási és nyugdíjbiztosítási rendszerek minden tagországban megmaradtak a nemzeti szabályozás részeként. Az uniós szabályozás a nemzeti rendszerek között biztosítja a koordinációt.

*

A szociális biztonsági rendszer koordinációja érinti azt a nyugdíjast, aki EU tagállam polgára, függetlenül attól, hogy az EU-ba való belépés előtt vagy után lett nyugdíjas. Az Európai Unió a tagállamok nyugdíjassai számára mindenütt biztosítja a szociális védelmet. Ez vonatkozik az özvegyi, a rokkantsági, és a hozzátartozói nyugdíjassokra. S azokra is, akik emigráns munkavállalóként szereztek nyugellátást, illetve nyugdíjasként más EU-tagországban telepedtek le.

Az Unió elősegíti a szociális rendszerek fejlődését. A nyugdíj része ennek a rendszernek, amelyben a régen meglévő elemek is keverednek. Például ilyen a nyugdíjárulékkel szerzett jog.

Az európai lakosság mintegy 2 százaléka munkája során az országok között mozog. Magyarországon kívül más országokban is dolgozhat. Az ő nyugdíjuk megállapításánál azt írják elő, hogy ahol dolgozott, arra az időre annak az országnak a szabályai szerint kell megállapítani a nyugdíjat. A dolgozót nem érheti hátrány, a jogosultsági időket kell összeadni.

*

Az özvegyi nyugdíjnál ugyanezeket a szempontokat kell érvényesíteni. Az EU-országokban általában az elhunyt házastárs nyugdíjának 40%-át teszi ki az özvegyi nyugdíj. Hazánkban az özvegyi nyugdíj 1998-ban került bevezetésre 20%-os mértékben. Az Országgyűlés 2003-tól újabb 5%-os emelésről döntött, a későbbiek során tervezik a beígért további 5%-os emelést. Ez még mindig 10%-kal alatta marad az uniós átlagnak.

A magyar nyugdíjasok jogos elvárása az özvegyi nyugdíjak mielőbbi felzárkóztatása az uniós átlaghoz.

Eltérés a rokkantsági nyugdíjnál van, mert

- van, amikor a biztosítás függ a szolgálati időtől,
- van, amikor nem.

Az eltérés akkor következik be, ha az illető olyan országban dolgozott, ahol a számítás nem függött a szolgálati időtől. Ezt annak az országnak kell megfizetni, ahol a munkavállaló megrokkant.

*

A nyugdíjminimum színvonalára nincsenek külön EU-s előírások. Változást annak a személynek jelenthet a csatlakozás, aki több országból kap nyugdíjat. Amennyiben az EU koordinációs szabályainak alkalmazásával számított és az egyes országokból folyósított nyugdíjösszeg összesen nem éri el a lakóhely szerinti országban irányadó minimum-nyugdíjat, bár az érintett személy a szolgálati ideje alapján egyébként jogosult lenne a mini-

mumellátásra, a folyósított nyugdíjösszeget erre a minimumra kell a lakóhely szerinti országnak kiegészítenie. Ez mindegyik EU tagállamban alkalmazandó szabály.

*

A nyugellátások folyósítása a tagállamok hivatalos pénznemében történik. Az Euro bevezetése természetesen egyszerűsíti az ellátások folyósítását is. Az Euro-zónához nem csatlakozott országok szintén a saját nemzeti pénznemükben állapítják meg és folyósítják a nyugellátásokat. Magyarország is mindaddig forintban megállapított ellátásokat fog nyújtani Magyarországon mind a magyar, mind pedig más EU tagállamok állampolgárainak, amíg az Euro-övezet tagjává nem válunk. A más tagországba folyósított nyugdíjakat ennek megfelelően az adott ország pénznemében fizetik ki.

Az EU tagállamokban különböző a nyugdíjkorhatár, néhány helyen 60 év, legtöbb helyen 65 év, s van, ahol 67 év. A külföldön munkát vállalni és letelepedni szándékozónak ezért érdemes előbb tájékozódni ezekről a feltételekről.

Az uniós csatlakozás miatt nem változik a nyugdíjak adóztatása, tehát *nem lesz adóköteles a nyugdíj*; annak eldöntése a Magyar Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

*

Nem létezik tehát egységes nyugellátási megoldás az EU tagországaiban. Minden országban mások a történelmi hagyományok és a kialakult szokások. Ez vonatkozik hazánkra is.

Alapvető különbség azonban az EU-tagországok és a magyarországi gyakorlat között, hogy amíg ott biztosítási alapon működik a nyugdíjrendszer /állami és magán/, addig nálunk az állami nyugdíjrendszerben, de különösen a nyugdíjemelések vonatkozásában a biztosítási elemek mellett a *szociálpolitikai szempontok* is figyelembevételre kerülnek.

Mindenképpen *el kell érni* mielőbbi szemléletváltással, hogy a *biztosítási és a szociális elemek következetesen elkülönüljenek a gyakorlat során*. Meg kell jegyezni, hogy amíg az uniós tagállamokban a magán nyugdíjpénztár nem kötelező jelleggel működik, hanem önkéntes alapon, addig Magyarországon ugyanez kötelező alapon került bevezetésre.

Hosszabb távon lehet számolni azzal, hogy az új lehetőségek, feltételek között egy jól fejlődő gazdaságban, egyre bővülő költségvetésben az életszínvonal növelésére, ezen belül a nyugdíjasok életkörülményeinek javítására, a nyugdíjak fokozott növelésére is egyre több forrás áll rendelkezésre. Ez adhat alapot arra, hogy mielőbb megközelítsük és elérjük az európai átlag-nyugdíjakat.

Piros Istvánné dr.

Az erdészeti kutatás szerepe az ágazat fejlesztésében

Legutóbbi, idei áprilisi lapszámbunkban elgondolkodtató írást közöltünk „Tudomány és társadalom – a tudás társadalma” címmel Solymos Rezső akadémikusunk tollából. Ebben a szerző általánosságban fejtette ki, hogy a XXI. században a tudomány a mindennapi munka, az egyén és a társadalom versenyképességének meghatározó tényezője lesz. Az akadémikus általános eszmefuttatásának néhány pontján konkrét utalásokat tett szakmánk: az erdészet és a faipar vonatkozásában is.

A gyakorlatban azonban ennél konkrétabban merül fel a kérdés: mivel foglalkozik ma a magyar erdészettudomány? Nyújt-e valamilyen segítséget a termelő gyakorlat számára? Reagál-e, s ha igen, akkor miként gyorsan változó korunk kihívásaira?

*

Kérdéseinkre választ a közelmúlt két tudományos rendezvénye is nyújthatott. Az egyik az a konferencia volt, amelyet a Magyar Tudomány Napja /MTN/ alkalmából rendeztek a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium színháztermében. A másik pedig a Magyar Tudományos Akadémián immár hatodik alkalommal lebonyolított erdészeti- és fatudományi fórum volt.

Ebben az írásunkban az első rendezvény fontosabb mondanivalóit igyekszünk röviden összefoglalni.

„Az erdészeti kutatás szerepe az ágazat fejlesztésében” címet viselő FVM-MTN konferenciával kapcsolatban nem lényegtelen körülményként említjük meg, hogy a *megnyitó előadást* maga a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, dr. Németh Imre tartotta. Két okból is figyelmet érdemel ez a tény. Egyrészt a rendszerváltás óta már nem is egy földművelésügyi miniszter akadt, aki áldásos működésének ideje alatt egyetlen alkalmat sem talált arra, hogy akár csak mutatóban is megje-

ljenjen, találkozzon a szakmával. Másrészt dr. Németh Imre huzamos időn át dolgozott a tudományos kutatás olyan területén, amelynek feladata a termelés közvetlen támogatása; nevezetesen a minisztérium gödöllői műszaki fejlesztési intézetében. Olyan politikusnak tekinthetjük tehát, aki hitelesen tud nyilatkozni a tudomány és a gyakorlat kapcsolatáról.

*

A miniszter alapos tájékozottságot tükröző beszédében főbb vonaliban áttekintette erdőgazdálkodásunk helyzetét, eközben elismerve, hogy az erdők valóságos jelentősége a társadalom életében többszöröse annak, mint amennyivel az erdőgazdasági termelés a nemzeti össztermék /GDP/ előállításához hozzájárul. Ezért a *társadalom megkülönböztetett figyelemmel kíséri az erdők megőrzését, a fenntartható fejlődés megvalósítását* az erdőgazdálkodás területén. Fontos kijelentése volt, hogy a 2001-2010 közötti *150 ezer hektáros erdőtelepítési program továbbra is állami szerepvállalást, támogatást igényel*; többek között közmunkák szervezését, államilag támogatott közcélú erdőtelepítéseket.

A miniszter hangsúlyozta, hogy az FVM 25 tudományos intézményt működtet, de a Tudomány Napja alkalmából az erdészeti kutatás és az Erdészeti Tudományos Intézet kapott kiemelt szerepet.

Reméljük, hogy majd bővebb kifejtése is ismertté válik dr. Németh Imre azon kijelentésének, ami szerint a *magánszférában* meg kell teremteni az *egyéni* erdőgazdálkodás feltételeit.

Végül a miniszter a nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítésére is felhívta a figyelmet.

*

A miniszter főleg erdészetpolitikai töltetű megnyitóját követően magáról a szaktudomány helyzetéről és törekvéseiről dr. Führer Ernő ERTI-

főigazgató tartott előadást „Az Erdészeti Tudományos Intézet kutatási feladatai a XXI. század kezdetén” címmel. Az *intézet fő feladatait* a következőkben foglalta össze:

1. Hosszú lejáratú kísérletek.
2. Közép- és rövidtávú problémák megoldásának elősegítése.
3. Szaktanácsadás.
4. Nemzetközi feladatok végrehajtása.

E feladatokon belül a következő öt nagy kutatási témakört sorolta fel a főigazgató.

- I. Természetszerű és kultúr erdők ökológiai kutatása. Erdei ökoszisztémák szerepe a bioszférára szén-körforgalmában; szénleköti erdőgazdálkodás.
- II. Erdészeti génmegőrzés, valamint gyorsan növekvő fajok nemesítése.
- III. Ökoszisztéma-szemléletű erdőművelés, ültetvényszerű fatermesztés.
- IV. Az erdők egészségi állapotát befolyásoló tényezők vizsgálata.
- V. A többcélú erdőgazdálkodás ökonomiai kérdései.

*

Dr. Solymos Rezső akadémikus, az ERTI kutatóprofesszora a természetközeli erdő- és vadgazdaság, környezetbarát fagazdaság kutatási feladatait taglaló előadásában az összehangoltság, a *harmonia szükségességét* hangsúlyozta. Megállapította, hogy a manapság oly gyakran elhangzó „természetes”, „természetszerű” és „természetközeli” erdő fogalmával kapcsolatban még a nevezéktan sincs megfelelően kidolgozva. Az ERTI 2003-ban talán közread egy ezzel kapcsolatos publikációt. Leszögezte azt is, hogy a szakma továbbhaladásához szemlélet- és koncepciófejlesztésre, korszerű irányelvekre van szükség.

Az akadémikus bátran kimondta, hogy *szakmai kérdésekben az erde-*

szek állásfoglalásának kell meghatározónak lennie. (Dr. Solymos nyilván arra gondolt, amit akadémikus-elődje, a nagy Bedő Albert jó száz évvel korábban így fogalmazott meg: „A magyar ember nemcsak született mezőgazdásznak, de született erdésznek is képzelet magát.” Figyelmet érdemelt ez a találó megállapítása is: „A tudományos igazságok nem többségi szavazás alapján születnek.”)

*

Napjainkban a természetközelség, természetszerűség jelszavától visszhangzik az európai erdészet, ezt fűjja a szakma apraja-nagyja. Dr. Rédei Károly, az ERTI főigazgató-helyettese azonban az ültetvény-szerű fatermesztés szerepével és jelentőségével foglalkozó előadásával emlékeztetünkbe idézte, hogy az éremnek van másik oldala is. Magyarországon különösen. A fogalmi kritériumok áttekintése után az előadó rámutatott a célválaszték szerinti erdőtervezés szükségességére ezekben a faültetvényekben (a feldolgozó ipar igényeinek szem előtt tartása-

val). Továbbá arra, hogy az ültetvény-szerű erdőgazdálkodás szerves része a környezet- és tájfejlesztésnek. Ezért az ERTI-ben külön osztály foglalkozik a témával és kétkötetes könyv is készül róla.

*

Dr. Borovics Attila, az ERTI tudományos főmunkatársa a biológiai alapoknak az erdészetben való felhasználásával foglalkozott előadásában. Meghökkenítő megállapítása volt, hogy kimondottan a génmegőrzést szolgáló, jogilag is ekként deklarált erdészeti génrezervátumunk nincs, a nemzetközi kötelezettségvállalásaink ellenére sem. E tekintetben Európa legelmaradottabb országaival állunk egy színvonalon. Jelenlegi erdőrezervátum-hálózatunk erre a célra nem alkalmas.

Dr. Tóth József ERTI-osztályvezető számos táblázat, grafikon és fénykép vetítésével kísért előadásában erdeink egészségi állapotát mutatta be. Felhívta a figyelmet arra, hogy egyre több más földrészről származó kártevő tűnik fel erdeinkben,

mint például a *Sphaeropsis sapinea* feketefenyő ágelhalás, Japánból fenyő fonálféreg, Észak-Amerikából, egy új cincérfaj, stb.

Dr. Mészáros Károly intézetigazgató egyetemi tanár /Sopron, NyME/ a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram készüléteiről adott tájékoztatót, felhívva a résztvevőket a minél szélesebb körű társadalmi véleménynyilvánításra.

*

A konferenciát berekesztő dr. Marton István, az FVM Oktatási, Kutatási és Fejlesztési Főosztályának vezetője zárszavában annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az erdőnek kiemelt társadalmi szerepe lesz a jövőben. Ezért az Európai Unióban is minden támogatási forrást meg kell ragadnunk az ágazat érdekében. Példamutatónak tartotta, hogy az erdészet széles társadalmi konszenzussal kívánja a jövőjét építeni.

Dr. K. P.

Stockholm, 1972 – Rio de Janeiro, 1992 – Johannesburg, 2002

Három városnév, három évszám: három mérföldkő a környezetvédelem történetében, s egyben az emberiség egész legújabb kori történelmében.

A múlt évben világszerte megemlékeztek arról, hogy harminc éve rendezték meg az első környezetvédelmi világkongresszust Svédország fővárosában, Stockholmban. Ezen az akkori szocialista országok, közöttük a Magyar Népköztársaság, nem képviseltették magukat, politikai okból.

A mint emlékeztetés, az történt, hogy előzőleg a Német Szövetségi Köztársaság Nyugat-Berlinben állította fel Szövetségi Környezetvédelmi Hivatalát, a Bundesumweltamt-ot. A Szovjetunió, a szocialista tábor vezető szuperhatalma féltékenyen őrködött a Német Demokratikus Köztársaság és az egyetlen német fővárosnak deklarált /Kelet-/Berlin „szuverenitása” fölött, s egy nyugat-német állami főhivatal /Nyugat-/Berlinben történt elhelyezésében a status quo kikezdését látta. Ezért – rosszhallása és tiltakozása kifejezéseként – bojkottálta a

stockholmi rendezvényen való részvételt. A láger többi tagja pedig, így hazánk is, a „nagy testvér” iránti lojalitásból buzgón követte annak példáját. (Bár könnyen lehet, hogy mint annyi más szolidaritási akciót, ezt is Moszkvából vezérelték.) A lojalitási bojkott közvetlen elvi alapja pedig az volt, hogy az NDK nem is kapott meghívást a világkongresszusra, s ezzel sérült az egyetemesség elve. Az NDK azonban akkor még nem volt tagja az ENSZ-nek.

Mindenesetre, nagy kár volt Stockholmba nem elmennünk, mert annak az első világkongresszusnak a történelmi jelentősége ma már három évtized távlatából világosan látható.

Azt, hogy ott miről tanácskoztak valójában, a szélesebb közvélemény a maga teljességében talán mindmáig nem ismerte meg, mert a kongresszus hivatalos dokumentumait magyar nyelven nem publikálták. Néhány értelmes ember azonban, aki felismerte a történelem menetét, gondoskodott arról, hogy „suba alatt” fontos részletek beszivárognak a magyar irodalomba is, mégpedig úgyesen

szocialista retorikába csomagolva, hogy gyanút ne keltessenek. Aki azonban tudott a sorok között olvasni, megértette, hogy miről van szó.

Ne feledjük: a világkonferencia körüli évek az ún. *riasztó prognózisok* időszakát jelentették a környezetvédelem történetében.

A Római Klub első és második jelentése rádöbbsentette a közvéleményt és az országok vezetőit arra, hogy a Föld erőforrásai végesek és véges a Föld környezetpusztítással szembeni teherbírása is. S magunk alatt vágjuk a fát, ha nem hagyunk fel eddigi életvitelünkkel, ha csak a mának, mai jólétünknek élünk és nem gondolunk a jövőre, gyermekeink és unokáink sorsára.

A Római Klub 1. sz. világmodell-jelentése: D. L. Meadows „*A növekedés határai*”, 1972; a 2. sz. világmodell-jelentése: M. Mesarovic – E. Pestel „*Fordulóponton az emberiség*”, 1974. Ezeket követően azután még vagy 25-30 világmodell és jelentés készült részben a Római Klub szervezésében nagy egyetemeken és más tudományos műhelyekben. Pl. W. Leontief, J. Tinbergen, sőt a magyar származású D. Gabor /Gábor Dénes/, valamint az E. Laszlo /László Ervin/ professzor által irányított kutatócsoport részéről is.

A stockholmi világkonferencia legfőbb jelentősége talán abban állt, hogy egy új, markáns eszmét vitt be a közgondolkodásba világszerte a természeti környezettel való bánásmóddal kapcsolatban. A környezetvédelmet a nemzetközi politika rangjára emelte, mert világossá vált, hogy a környezetszennyezés (legyen akár közvetlen, akár közvetett) nem ismer határokat és az eredményes védekezés elképzelhetetlen nemzetközi összefogás, kötelező nemzetközi megállapodások nélkül.

Eme szemlélet kialakulásában döntő szerepe volt annak, hogy a Római Klub említett jelentései merőben új módon, egyes térségek vagy akár kontinentális régiók helyett *globálisan*, az egész földgolyóra kiterjedően készültek, az emberiség rendelkezésére álló nyersanyag- és energiahordozó-készletek felmérésével, a termelés, a fogyasztás, a népesedés és más tényezők elemzésével. Óriási információ-mennyiségen alapultak, amelynek összegyűjtését és feldolgozását a számítógép polgári célú alkalmazásának addig alig ismert méretű felhasználása tette lehetővé.

Utólag, a hetvenes évek közepe táján beköszöntött első olajár-robbanás idején rebesgették ugyan, hogy az egész munkát a nagy olajtermelő világcégek kezdeményezték és finanszírozták az olaj, mint nem megújítható fosszilis energiahordozó árának megemelése, az áremelés indokolása érdekében, de ezt még nem bizonyították be.

Ezekre a fejleményekre a hivatalos magyar politika sajátosan reagált. A Magyar Szocialista Munkáspárt vezetése egy bizalmas határozatot hozott, amelyben a környezetvédelmi mozgalmat népiunktól, világnézetünkől idegen, pesszimista, világvége-hangulatot sugalló imperialista ideológiának bélyegezte, amelynek az a célja, hogy

a dolgozó népnek a szocializmus eszméjébe vetett hitét fellazítsa, építő munkájának lendületét megtörje. Három évtized távolából a határozatnak csak ezt a lényegét tudom emlékezetből összefoglalni. Mert amint említettem, a határozat bizalmas (talán titkos) minőségű volt. S miként a MTESZ más tagegyesületeiben, így az Országos Erdészeti Egyesület elnökségi ülésén is felolvasták ugyan, de a szöveget kézbe venni nem lehetett, nem adták közre.

Jellemző az akkori politikának a környezetvédelemhez való viszonyulására, hogy még 1975-ben is olyan írárok jelenhettek meg (nyilván nem véletlenül) a politikai irodalomban, mint a most következő idézet:

„Mindazok a problémák tehát, amelyeket 'A növekedés határai' szerzői mint 'alapvető világproblémákat' tárgyalnak, a szocialista országokban ma vagy egyáltalán nem problémák, vagy olyanok, amelyeket az idő folyamán megoldunk. Abban a szocialista világban, amelyben a szocializmus már mindenütt győzött, mindezek a problémák gyorsan megoldódnak majd.” (Jürgen Kuczynski: *A növekedés vége?* Kossuth Könyvkiadó, 1975.)

Mindazonáltal a kis Magyarország a világtendenciákkal nem tudott sokáig szembeszegülni. Annál is inkább nem, mert volt éppen elég söpörni való a mi portánk körül is, amit a közvélemény egyre inkább sürgetett. Persze, az ügy gyorsan politikai felhangot kapott, hiszen a környezetvédők rátapintottak a rendszer olyan gyenge pontjaira, mint például a környezetromboló iparpolitika, a nagy üzemanyag-fogyasztású, környezetszennyező, korszerűtlen szovjet gépjárművek egyoldalú importja, a gabona-monokultúrára alapozott mezőgazdasági nagyüzemekben a talajok tönkretétele az egyoldalú műtrágyázással, a Balaton vízpartjának elzárása a közönség elől a kiürítással-kiparcellázással stb. A kritikai megnyilvánulások, tiltakozások persze nemigen kaptak publicitást. Az pedig végképp nem, hogy például a környezetvédő Duna Kör demonstráló aktivistái közül hányan kerültek közelebbi kapcsolatba a rendőrséggel.

Három évtized távlatából visszatekintve, ezeknek a körülményeknek a tükrében különösen nagyra kell értékelnünk azt az úttörő munkát, amelyet néhány erdész szaktársunk annak idején végzett a magyar környezetvédelem kifejllesztése érdekében. Több nevet kellene itt most felsorolnom, de (tekintettel az emberi érzékenységre) csak egyet említek: dr. Madas Andrást.

Emlékeztetek ugyanis arra, hogy ugyancsak 1972-ben bonyolították le Buenos Airesben a VI. Erdészeti Világkongresszust is, amely a magyar delegáció, Madas András előterjesztése alapján fogadta el az erdők hármasság, vagyis termelési, védelmi és szociális-üdülési funkciójáról szóló tézist. Mindmáig kiható nagy lépés volt ez az erdészeti elméletének fejlesztése szempontjából. S ma már látjuk azt is, hogy milyen fontos mozzanat volt ez a környezetvédelem és az erdészeti illeszkedése tekintetében. Mutatja, hogy a magyar erdészeti nemzetközi viszonylatban is az elsők között lépett tovább az évszázados termeléscent-

rikus gazdálkodástól a jövőt jelentő ökocentrikus erdőgazdálkodás irányába. (Az ökológikus gondolkodásmód mindig jelen volt a magyar erdőszetpolitikai iskolában. Dr. Madas azonban az erdők multifunkcionalitásának gondolatát nemzetközi szinten tudta bevinni a szakmai – sőt nem csak a szakmai – közgondolkodásba.)

A stockholmi világkonferenciát követően világszerte hatalmas lendületet vett a környezetvédelem ügye. Társadalmi és politikai mozgalmak szerveződtek, „zöld” pártok alakultak, sokoldalú tudományos munka indult be. Világszerte fejlődött a környezet- és természetvédelem állami szervezete, minisztériumokat és más főhatóságokat hoztak létre, s nem volt olyan kormány, olyan valamirevaló politikai tényező, amely kitérhetett volna a környezetvédelem ügye elől. A téma bevonult az oktatásba és szakképzésbe, a jogszabály-alkotásba, s beindult a széleskörű felvilágosító-ismeretterjesztő munka is (rendezvények, kiállítások, kiadványok stb.).

Új filozófia, új életviteli és társadalomszemlélet alakult ki; rendkívüli módon megnőtt a társadalom környezeti érzékenysége.

Mindez együtt vezetett el az ENSz által szervezett 1992. évi, Rio de Janeiro-ban „Környezet és fejlődés” jelszóval megrendezett második környezetvédelmi világkonferenciához. „Föld-csúcsnak” is nevezték, oly sok állam- és kormányfő vett rajta részt. Közöttük a Magyar Köztársaság elnöke is, tisztes számú delegáció élén, amelynek már volt erdőmérnök tagja is dr. Tarjáné Tajnafői Anna dr., a Környezetvédelmi Minisztérium politikai államtitkára személyében.

A riói csúcs deklarálta a nemzetközi politikának ezen a magas szintjén a fenntartható fejlődés eszméjét, valamint a földi élet sokszínűsége, a biodiverzitás megőrzésének szükségességét. A meghirdetett célok elérése érdekében nemzetközi kötelezettségvállalásokat írtak alá a résztvevő országok vezető politikusai.

Ezek után úgy tűnt, hogy a környezetvédelem ügye a célegyenesbe érkezett és a globális megvalósulás stádiumába jutott. Nincs más hátra, mint az eufórikus hangulatban aláírt egyezmények végrehajtása.

Ám néhány év alatt kiderült, hogy a probléma ennél jóval összetettebb, s hatalmas politikai és gazdasági érdekellentéteket rejt magában. Egyes országokban (főként a legnagyobbakban, illetve leggazdagabbakban) nem tudják és talán nem is igen akarják megvalósítani a termelésnek és a fogyasztásnak azt az önkorlátozását, amelynek szükségességére a globális egyensúly érdekében már a jövőképek, világmodellek említett készítői is rámutattak, valamint a stockholmi kongresszus is. Világossá vált továbbá, hogy a másik oldalon meg éppen a szegénység gátja a környezetvédelmi eszmék valóra váltásának. A pénzes zsákok sem nyíltak meg a remélt mértékben a lemaradottak felzárkóztatásának megsegítéséhez.

Nyilvánvalóvá vált, hogy stagnál, sőt némely vonatkozásban ellehetetlenül a riói határozatok végrehajtása.

A holtpontról való elmozdulás érdekében hívta össze az ENSz 2002. augusztus 26 – szeptember 5. között a tíznapos harmadik környezetvédelmi világkonferenciát a Dél-Afrikai Köztársaság legnagyobb városába, Johannesburgba. Most a megnyilvánult érdeklődés még nagyobb volt, mint tíz évvel korábban. Csaknem 200 állam és nemzetközi szervezet delegációja mellett számos civil szervezet és érdekcsoport is képviseltette magát a rendezvényen, összesen mintegy 21 ezer regisztrált résztvevő. Azt mondják, ez volt a legnagyobb létszámú világkonferencia, amelyet az ENSz valaha is rendezett; mega-csúcsként is emlegetik.

„Meg kell szabadulnunk attól a tehetetlenségtől, amely az elmúlt évtizedet jellemezte, és meg kell állapodnunk a világos gyakorlati intézkedésekről, amelyek felelnek a velünk szembeni kihívásokra. Ez a csúcs fő feladata.” – mondta megnyitó beszédében Thabo Mbeki dél-afrikai államfő és egyben a tanácskozás elnöke.

Ez volt tehát a cél. S mi lett az eredmény?

A magyar delegációt Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke vezette és abban több minisztérium is képviseltette magát; a küldöttség szakmai koordinátora Faragó Tibor KvVM-főosztályvezető volt.

Johannesburgban megerősítették a Rióban elfogadott alapelveket, amelyeknek érvényt kell szerezni a megkülönböztetett, de közös felelősség alapján. Továbbá a levegőtisztaság megvédéséről kötött kyotoi megállapodást, amelyhez most Kanada, Kína és Oroszország is csatlakozott (az Amerikai Egyesült Államok azonban változtatlanul nem).

A dokumentumokba bekerült, hogy a környezetvédelemben szükséges a különböző társadalmi-kulturális rendszerek együttműködése. Továbbá az emberek bevonásának, az oktatásnak-nevelésnek és a társadalmi kommunikációnak a jelentősége. (Ezeket tudtuk eddig is.) Az évtized végéig „fenntartható fogyasztási szokásokat” kell kialakítani, 2015-ig pedig újra kell telepíteni az erre rászoruló halászati területeket.

Az éves nemzeti jövedelem 0,7%-át be kell fizetniük a támogatásokat finanszírozó közös szolidaritási alapba azoknak a országoknak, amelyek erre kötelezettek.

Itt nem mellékes szempontként meg kell jegyezni, hogy nem hiába döngöttük a mellünket az elmúlt években gazdasági eredményeinkkel, mert hazánk fordított helyzetbe került a támogatások dolgában. Kikerültünk a támogatott országok köréből és most már nekünk fizetnek, hanem nekünk kell fizetni mások számára.

Johannesburgban nyilvánvalóvá vált, hogy a témakör három alappillére: a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés és a szociális problémák, kölcsönös és szoros összefüggésben áll egymással; kölcsönhatás áll fenn a szegénység és a környezeti állapot romlása között. Élesen felszínre került a szegénység problémája, a gazdag Észak és Nyugat, s a szegény Dél és Kelet ellentéte a növekvő szociális szakadék miatt. Nem sikerült megállapodni a megújítható erőforrások felhasználási arányában sem

(amely a konferenciára alapos felkészültséggel érkezett Európai Unióban például már 15%).

Mindez együtt tényleg kissé sovány eredménynek tűnik (21 ezer ember tíz napi munkájához viszonyítva). Szakértők szerint lehetett volna rosszabbul is.

Egyik napilapunk levelezési rovatában olvastam egy levélíró következő véleményét: „A magam részéről Johannesburgtól semmit sem vártam, mert a világnak a sarkaiból kellett volna kifordulnia, hogy bármilyen eredmény születhessen hangzatos szövegek, csúsztatások helyett.”

A *mérsékelt sikernek* technikai jellegű okai is voltak. Például a 70 oldalas akciótervet négy előkészítő konferencia sem tudta megfelelően kidolgozni. A „zöld” szervezetek nehezen /vagy sehogyan sem/ tudtak az ülésterembe be- és ott szóhoz jutni. Nehezen voltak követhetők a tárgyalások, amelyeken amúgy is sok minden általánoságokba fulladt. Egyelőre *több volt az ígélet, mint a konkrét kötelezettségvállalás.*

Mindehhez hozzáteszem: Rió óta új köntösben, új módszerekkel, hatalmas tényezőként jelent meg ismét a világpolitikában a szervezett terrorizmus, amely az eseményeket háttérből mozgató, a bőrüket féltő gazdagok figyelmét bizonyára jobban leköti, mint mondjuk a sivatagok terjedése s holmi egyéb „zöld” problémák. Sajtóértéslések szerint egyébként a konferencia ellen is terveztek

robbantásos merényletet, de szerencsére nem lett belőle semmi.

Befejezésül lássuk röviden, hogy hazatért delegátusaink Johannesburg után miben látják saját főbb teendőinket?

A *legfontosabb a szemléletváltás*, a természeti erőforrásokkal való helyes gazdálkodás, az utólagos helyzetkezelések helyett a *megelőzés!* Már a gyerekek is mást tanuljanak az iskolában, mint eddig. Tudásunkat, ismereteinket pedig tudnunk kell hasznosítani.

Küldöttségünk a világkonferencián *2015-ig szóló stratégia* kidolgozását vállalta. (Lesz-e ebben szerepünk nekünk, erdészeknek?) A végrehajtási terv alapján a fenntarthatatlan termelői és fogyasztói szokásokat a fenntarthatóság irányába szándékozunk elmozdítani. Célunk: nem elkövetni az előttünk járó, fejlett országok által már elkövetett hibákat.

Ami a szükséges pénzt illeti, látni kell, hogy a *környezeti problémák már akadályai a fejlődésnek.* Ezért az Országgyűlésnek emelnie kell az állami költségvetésben a környezetvédelmi célokra fordítandó kiadások összegét, amit egyébként az Európai Unióba történő belépésünk is megkíván.

Erre mondaná a költő, József Attila: ez a mi munkánk, és nem is kevés!

Dr. Király Pál

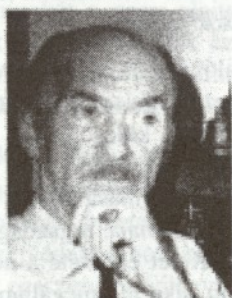
Pápaszobor fából

Ötszáz éves tölgyrönkből három méter magas pápaszobrot faragott Horvátországban, a kelet-szlavóniai Bogdanovciban három horvát faszobrász.

A két tonna súlyú rönköt a Száva folyóból emelték ki. A hatalmas szobrot a djakovói püspöki palota udvarán helyezik el II. János Pál pápa látogatásának emlékére. A szoborral a háborúban sokat szenvedett szlavóniaiak háláját kívánják kifejezni mindazért, amit a katolikus egyház-fő a világbéke érdekében kifejtett. /MTI/

Kilencven éve

született Jékely Zoltán /1913-1982/ költő, író és műfordító, aki költeményeiben és írásaiban jelenítette meg a természet, az erdő, a fák szépségét.

Mese egy fiatal akacsról

*Jfű vagyok, erős és karcsú,
felnyújtanám ágam az égre!*

*De elrejtett engem a sorsom
sötét erdő vak sűrűjébe.*

Ott élek hallgatagon.

*Vihar veri és szaggatja a földet,
az erdő zúg és szédülten remeg.*

*Fiatal fa panasztát a szélben
ki vigyázza, s vajon ki érti meg?*

Csak állok hallgatagon.

*Nehéz felhők futnak felettünk,
s a Hold, mely régen kedvemmel keresve
ezüst csókot dobott le hozzám,*

elrémült arccal jön fel néha este.

S én nézem hallgatagon.

*Oly messze minden szépség és ígélet,
tavasz, napfény, virágok éke.*

*Nem mindegy, vajon sorvad-e vagy sarjad
fiatal fa az erdő sűrűjében?*

Sóhajtom hallgatagon.

*Napfény nem ér, dalom elvész a szélbe,
nem is élek, csak álmod álmodom.*

*S ezer ki nem nyílt szirmom ölében
a tiszta mézel fájva hordozom.*

Hallgatva hordozom.

Sára Jenő erdész

Napirenden: a fagazdaság harmóniája

„Az erdőknek – azon közvetlen hasznon kívül, melyet terményeikben nyújtanak – a természet háztartásában is fontos feladatuk van. Az erdők a meredek hegyoldalakon megakadályozzák a talaj lemosását ... Nagy esőzések és hirtelen hóolvadás alkalmával lassítják a víz lefolyását és ez által csökkentik az árvízveszélyt... közvetve a talaj termőképességére, valamint az ember egészségére is kedvezően hatnak.

Az erdő legközvetlenebb jelentősége s értéke azonban terményeiben van, melyek igen sokféle szükségleteink kielégítésére szolgálnak, s melyeket aligha fogunk valaha nélkülözhetni. ...

Idővel a sok helyen jelentkező fahiány és az erdők végképen való kipusztításának megóvhatása szükségessé tették, hogy a túlságos és gondatlan kihasználást korlátozzák, valamint főelvül a tartamosságot tűzzék szem elé; tehát hogy az erdőhasználatot az erdőtenyésztés és erdőrendezés követelményeinek rendeljék alá. ... az erdőhasználatnak még az is feladata, hogy az üzletnyeremény emeléséhez hozzájáruljon.”

Az idézett sorok az egykori nevesselmeci professzor, Szécsi Zsigmond „Az Erdőhasználatról kézikönyve” című, első ízben 1884-ben megjelentetett nagy szakmonográfiájának bevezetőjéből származnak. S az általuk megfogalmazott gondolat képezte szegletkövét, kiindulási alapját Prof. dr. dr. hc. Solymos Rezső akadémikus, az MTA Erdészeti Bizottsága elnöke ama előadásának, amely viszont meghatározta szellemi alaptónusát a bizottság által rendezett VI. Erdészettudományi és Fatudományi Fórumnak.

A rendezvény helyszíne – immár hagyományos módon – a Magyar Tudományos Akadémia budapesti, Roosevelt-téri székházának pompás díszterme volt, résztvevőinek számát tekintve pedig valószínűleg minden korábbit felülmúlt.

Mai világunkban

a szakma szellemi gyökereihez való visszatérés, a Szécsi Zsigmond által 120 évvel korábban megfogalmazott alapigazságok felidézése és az országos jellegű tudományos tanácskozás középpontjába állítása nagy hatással volt a hallgatóságra. Kétségtelen, hogy az ökológiai szemlélet előtérbe

állítását az utóbbi években a szakmában szükségszerű volt a társadalom környezeti érzékenységének fokozódása nyomán, bár erdészgenerációk nevelkedtek hosszú évtizedek óta abban a szellemben, amely az erdőt a természeti környezet legfontosabb és komplex jellegű alkotóelemének tekintti. Azonban már kezdett kissé egyoldalúvá válni a dolog. Ez a tanácskozás azonban helyére zökkenett a szemléletet, s emlékezetbe idézte, hogy az erdőgazdálkodás nem csupán ökoszisztéma-gondozás, hanem fatermesztő és fahasznosító gazdasági tevékenység is.

Egybecseng ez

az Európai Parlamentnek azzal az állásfoglalásával is, amelyet 2000-ben hozott, s amely a következőket mondja ki:

„... az erdők kereskedelmi hasznosítása legyen az EU erdészeti stratégiájának elsőbbséget élvező célja, amit ki kell egészíteni az erdők egyéb célokra való hasznosításával és az erdészeti stratégiának az európai erdők sokszínűségének, többcélú jellegének az elismerésén, valamint az ökológiai, ökonómiai és társadalmi tartamosság szükségességén kell alapulnia. ...

az erdőgazdálkodásnak, amely a faanyag-lánc első részét képezi, tartamosságnak és jövedelmezőnek kell lennie, hogy pozitívan járuljon hozzá az erdőre alapozott és a hozzá kapcsolódó iparágak versenyképességéhez és a fenntartható fejlődéshez.”

(Ormos Balázs szerk.: A magyar erdőgazdálkodás az EU csatlakozás küszöbén. Budapest, 2003. – OEE. 165-166. p.)

Lám-lám! Ha a két idézetet egybevetjük, azt láthatjuk, hogy a magyar erdőgazdaság már 120 éve is azt az utat járta, amelyet az EU szakértői és politikusai napjainkban megfogalmaztak! Szerencsés ötlet volt az MTA-EB részéről, hogy most, az EU-ba történő belépésünk előestéjén ezeket a gondolatokat felelevenítette és aktualizálta, s szakmánk és szaktudományunk időszerű teendőit ezek tükrében vizsgálta.

Tekintsük át

ezek után módszeresen, az elejétől kezdve a VI. Országos Erdészettudományi és Fatudományi Fórum eseményeit, egy-egy gondolat kiragadásával jellemezve az elhangzott előadásokat.

Elsőként Solymos Rezső akadémikusunk köszöntötte a megjelenteket, s elmondta: az idei alkalommal is a szakma jelenét és jövőjét leginkább befolyásoló tényezők képezik a tanácskozás tárgyát. Közelebbről és kiemelten: a fa, úgy is, mint arbor és úgy is, mint lignum.

Tudományos fórum-sorozatunk évek során kialakult tekintélyének jeleként is felfoghatjuk, hogy nem kisebb személyiség, mint dr. Kroó Norbert akadémikus, az MTA főtitkára mondott megnyitó beszédet. Ennek egyik kiváló gondolata volt, hogy a fizikai világot (az atomoktól az Univerzumig) nagyon pontosan meghatározott paraméterek jellemzik. Ebben a nagyon pontos rendben, ebben a „finom hangoltságban” egészen kis eltérések is katasztrófához vezetnének; az éltető Napból élettelen jégömeg vagy atombomba válna. Ilyen „finoman hangolt” rendszer az élő természet is. Az erdész feladata, hogy az embernek a természeti rendszerbe történő sokszor hozzá nem értő, durva beavatkozásainak negatív következményeit minimalizálja és szakértelmével vigyázzon a „finom hangoltságra”.

A plenáris ülés

generál-előadását Solymos akadémikus tartotta (úgyis, mint az Erdészeti Tudományos Intézet, az ERTI kutatóprofesszora) „Az erdei ökoszisztémák multifunkcionalitásának fenntartása és fejlesztése” címmel.

Közbevetve megjegyezzük: ez a „multifunkcionalitás” kifejezés terjed manapság pl. a mezőgazdasági szaknyelvben is. A magyar nyelv védelméről hozott törvény jegyében érdemes volna pályázatot kiírni az ember nyelvét kerékbe törő latinos kifejezés megfelelő magyar szóval való helyettesítésére.

Solymos Rezső a bevezetőben említett Szécsi-idézettel kezdte előadását, ezzel illusztrálva, hogy a napjainkban Európa szerte legkorszerűbbnek tartott „sokhasznú erdő – többcélú erdőgazdálkodás” szemléletnek és szakmai alapelvnek már év-

százados múltja van hazánkban. A gazdálkodásnak is, a kutatásnak is feladata ennek a komplex sokoldalúságnak, *harmonikus erdőhasznosításnak* a helyreállítása és fenntartása.

Az ökonómia továbbra is elsődleges

marad és visszahat az ökológiára az erdőgazdálkodásban. Az akadémikusnak ezt a kijelentését talán értelmezhetjük úgy, hogy a természetközeli erdőgazdálkodás bizony nem kevés pénzbe kerül és ezt a *pénzt magának az erdőgazdaságnak kell előteremtenie* piaci jellegű tevékenységén keresztül. Hangsúlyozta az előadó azt is, hogy szükséges *valamennyi* erdei haszon elismerése a társadalom részéről.

Ezzel kapcsolatban emlékeztetbe idézzük azonban, hogy az erdők eszmei-immateriális hasznainak forintosítása mindig fogas kérdése volt az erdőértékszámításnak.

A bevezető főelőadáshoz két korreferátum csatlakozott.

Gémes József, az ÁPV Rt. Agrárgazdasági Igazgatóságának igazgatóhelyettese éppen az utóbbi problémára világított rá a mai erdőgazdálkodás konkrét példáin keresztül. Konkrétan arra, hogy milyen *hatalmas, több milliárdos nagyságrendű költségterheket ró az erdőgazdálkodókra az ún. közcélú feladatok ellátása* (az erdők környezet- és természetvédelmi, rekreációs stb. igénybevétele). Az egyedül egészséges megoldást akként summázta, hogy a kitermelt fa segítse az erdőfenntartás feladatait, az állam pedig – valódi tulajdonoshoz illően – finanszírozza ezeknek a társadalom részéről igényelt közcélú feladatoknak az ellátását.

Három axióma

A másik felkért hozzászóló, dr. Pethő József, a Szombathelyi Erdészeti Rt. vezérigazgatója három alaptételre (az ő szóhasználatával axiómára) építve mutatta be, hogy az erdő nem csak ökológiai és ökonómiai objektum, hanem ma már *a társadalom szocio-*

lógiai rendszerének is részévé vált. Ez a *három axióma* a következő:

- Az ember nem tud erdő nélkül élni.
- Az élet biztonságához elengedhetetlen az erdő és a fa.
- Az erdő /sokrétű szerepén keresztül/ a társadalom széles rétegeit megmozgatja és ekként érdekek és ellenérdekek találkozásának, vagy is konfliktusoknak a színterévé vált.

Mivel 2003-ban *Deák-émlékév* is van, az előadó a „haza bölcsétől” idézett szép gondolattal fejezte be sokszínű korreferátumát: „*Úgy kell szolgálni a jelent, hogy ne kompromittáljuk a jövőt!*”

„Fogyasszunk több fát!”

Következőként dr. Molnár Sándor intézetvezető egyetemi tanár, a NyME Faipari Mérnöki Karának dékánja lépett az előadói emelvényre, aki dr. Winkler András és dr. Marosvölgyi Béla professzortársaival közösen kidolgozott előadást adott elő „A környezetbarát, újratemmelhető fa a jövő nyersanyaga” címmel.

Azt, hogy milyen nagyszerű tulajdonságok alapján tekinthetjük a jövő környezetbarát társadalmát és gazdaságát nyersanyagának a fát, főlegesen volna felidézni T. Olvasóink számára. Az előadó azonban azt is kifejtette, hogy milyen *akadályai vannak a fa fokozottabb hasznosításának*, a fafogyasztás bővítésének: korszerűtlen termékek, elavult technológiák, valamint az egységes, összehangolt ágazati irányítás és stratégia hiánya.

Mindazonáltal végkövetkeztetése abban volt összegezhető, hogy, az európai tendenciáknak megfelelően: „Fogyasszunk több fát!”

A faipar is nehéz helyzetben van

Első felkért hozzászólóként Fekete Lajos, a szombathelyi Falco Rt. vezérigazgatója kapcsolódott a dékán előadásához. Abból az utóbbi két év-tizedben gyakran hangoztatott elvből

indult ki, ami szerint *fejlett faipar nélkül nincs hatékony erdőgazdálkodás sem. Ámde a faipar ma legalább olyan nehéz helyzetben van, mint az erdőgazdaság, mert ez a gyenge iparág ki van szolgáltatva egy erős európai piacnak.*

A vezérigazgató korreferátumának középpontjába egyre inkább az a téma került, amely ma az egész lap- és lemezipart izgatja: *az erdőn kitermelt sarangolt fa jelentős mennyiségének nagytételű hőerőművi hasznosítása elégetéssel, áramtermelés céljából.*

Ez veszélyes lépés a lap- és lemezgyárak alapanyag-ellátása szempontjából. Márpedig ezek bezárása /amint az a környező országokban történt/ nem lehet érdeke a hazai erdőgazdálkodóknak sem. Ezért Fekete Lajos átgondoltabb, szervezettebb intézkedéseket kért a sarangolt választékok jövőjét illetően.

A másik felkért hozzászóló, Kovács Gábor, a Nyírerdő Rt. vezérigazgatója az Európai Unió erdészeti stratégiájának lényeges elemeit vette vizsgálat alá magyar szempontból. Megállapítása szerint általában megfelelünk az ott támasztott igényeknek, de némely témára érdemes jobban odafigyelnünk. Például erdőtelepítéseinket úgy kell végeznünk, hogy azokkal azután ne okozzunk zavart az EU piacán, mert azt „onnan” nem támogatnák.

Sodródás helyett tudatos korszerűsítés

A plenáris ülés utolsó előadását dr. Mészáros Károly professzor, a NyME Erdőmérnöki Karának dékánja tartotta „Magyarország faszüksége és a fenntartható erdőgazdálkodás főbb ökonómiai vonatkozásai” címmel. Ezt három egyetemi oktató-társával dolgozta ki (dr. Lett Béla, dr. Héjj Botond, dr. Stark Magdolna). A sok számmal, diagram- és grafikonvetítéssel előadottakból csak két-három gondolat kiemelésére szorítkozhatunk.

Az erdőgazdálkodásban változatlanul a nagy leköötött vagyonértékhez

csekély hozam és minimális eredmény kapcsolódik. Az árbevételben a fa és a faipari termékek értékesítése a meghatározó ma is. Sok a kedvezőtlen változás is az utóbbi időben: a természeti feltételek romlása, új típusú erdőkárak, a természetvédelmi beavatkozások negatív pénzügyi hatása stb. A magánszektorban változatlanul magas, kb. 250 ezer hektár a nem működő erdőtulajdon. Itt az adatszolgáltatás hézagossága miatt statisztikailag nehéz is nyomon követni a folyamatokat.

A közeljövő időszerű teendőinek számbavétele után a dékán néhány javaslatot is előterjesztett a rövid- és középtávú teendőkre nézve. Ezek lényege egy mondatban így foglalható össze: *sodródás helyett tudatos, szervezett korszerűsítés.*

Mészáros professzor előadásához is két korreferátum kapcsolódott.

Fejlemények 1990 óta

Csóka Péter, az Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatója arra mutatott rá, hogy a nemzetközi életben éppen a rendszerváltásunkkal egyidejűleg kezdődően szaporodtak meg azok az erdőre és erdőgazdálkodásra vonatkozó fontos nemzetközi tanácskozások és határozatok, amelyek természetesen hazánkat, szakmánkat is közvetlenül érintik (Lisszabon, Helsinki, Rio de Janeiro, New York, Bécs, stb.). *A fenntartható erdőgazdálkodás* ez alatt az idő alatt vált általánosan elfogadott fogalommal és egyre inkább követelménnyé. Maga a rendszerváltás is nagy hatást gyakorolt az erdőszetere és erdőgazdálkodásra. (Ennek kifejtése külön tanulmányt igényelne.)

A fórum központi témájáról, a fáról szólva Csóka Péter grafikonokon, diagramokon mutatta be az *élőfakészlet, a növedék és a fakitermelés* alakulását 1990-től 2002-ig, valamint az utóbbi két tényező prognózisát 2030-ig. A lényeg: a rendszerváltás óta évről évre rendszeresen nem vágták ki az ország erdeiből azt a famennyiséget sem, amennyit az üzemtervek lehetővé tettek volna. Az

élőfakészlet akkumulálódott, s ha minden jól megy, a növekedési tendencia 2030-ig folytatódik. (A téma iránt közelebbről érdeklődők az ÁESz által a múlt évben megjelentetett „Magyarország erdőállományai, 2001” című statisztikai kötetben találhatnak bőséges információt.)

A célt elértük,

mert sikerült újszerűen, új szemlélettel a fára irányítani a figyelmet, mondta Solymos akadémikus a plenáris ülés végén összefoglaló értékelésében. Majd köszönetet mondott az Erdészeti Tudományos Intézetnek a fórum létrehozása érdekében kifejtett szervező munkáért.

A plenáris ülést követően, délután a fórum két szekcióra válva folytatta munkáját. Az *erdészettudományi* szekcióban tíz szerző munkájának eredményeként öt előadás, a *fatudományi* szekcióban 13 szerző munkája alapján hat előadás hangzott el, s ezeket hozzászólások követték. Mindezek ismertetésére természetesen nincs terjedelmi lehetőség. Ellenben Solymos Rezső bejelentése szerint van rá remény, hogy a szükséges pénzügyi támogatás megszerzése nyomán az előadásokat kötetbe foglalva meg tudják majd jelentetni és így elérhetők lesznek az érdeklődők számára.

Tudósítói meglátásunk szerint ez az *akadémiai tanácskozás nagyformátumú és nagy jelentőségű, szemléletformáló rendezvény volt*, jól felkészült előadókkal és gazdag információtartalommal. Az MTA Erdészeti Bizottsága és a két közvetlenül közreműködő szerv /ERTI, NyME/ jó szolgálatot tett lebonyolításával mind a szakmának, mind a szaktudománynak.

Dr. Király Pál

Erdőink röntgenképe

A statisztika műfajában szokatlanul szép albummal lepte meg a téma iránt érdeklődőket az Állami Erdészeti Szolgálat. A fekvő A/4 formátumú 250 oldalas kötet címe:

Magyarország erdő-állományai, 2001

Szerző vagy szerkesztő nincs feltüntetve, ami jelzi, hogy a mű valódi csapatmunka eredménye. Mégpedig nagy csapaté, mert a kolofonoldalon 49 olyan személy neve olvasható, aki valamilyen módon kivette a részét a kötet előállításából, úgymint: szerkesztő, kézirat-előkészítő, szakértő, fotós és képszerkesztő, adatfeldolgozó elemző, s nem utolsósorban angol nyelvre fordító és lektoráló. Ám mindenki tudja, hogy ennek

a népes alkotó gárdának a munkáját Csóka Péter, az ÁESz főigazgatója fogta össze és irányította kemény céltudatossággal.

Az értékes belbecshez méltó külső is járul: hamarjában nehezen összeszámolható, zömében színes ábra (fénykép, diagram, grafikon, mozaikterkép) finom papírra nyomott jól olvasható, tiszta szöveg és masszív, időtállóan ígérkező kötés. A kivitel a budapesti LETTER-PRINT Nyomda Kft. kitűnő munkáját dicséri.

A kötet folytatása annak az elemzés-sorozatnak, amely 1981 óta ötvenkénti rendszerességgel készül valamilyen formában. Szerkesztési és

kiviteli megoldását tekintve a jelenlegi mű a legutóbbi, 1997-ben megjelent kötetre hasonlít, de természetesen már tovább lépve a fejlődés útján. Ez a tény nem utolsósorban a nemzeti erdőstatisztikákkal szemben támasztott nemzetközi követelményekhez való fokozódó igazodást is jelenti. Úgy véljük, hogy

ezt a kötetet bárhol a világon veszi kézbe egy szakember, az csak elismeréssel nyilatkozhat róla,

mert világos, megbízható áttekintést nyerhet a magyar erdők minden lényeges paraméteréről és az erdőgazdálkodásról, valamint az erdővel szoros összefüggésben levő egyéb tényezőkről és tevékenységekről is /vadászat, természetvédelem stb./.

Ezért is szerepel kis ismertetőnk címében a „röntgenkép” kifejezés, mert régi felismerés, hogy a statisztika a gazdálkodás röntgenkészüléke. Az ÁESz Központ dolgozóinak kitűnő elemzései lehetővé teszik az olvasó számára, hogy a számadatok mögött meghúzódó összefüggések feltáruljanak és egy statikus helyzetképen túlmenően a gazdasági folyamatok mozgásirányai is kirajzolódjanak.

A kötet alkotói a nem csekély terjedelmet az áttekinthetőség és az előzményekkel való folytonosság biztosítása érdekében kilenc főfejezetre osztották.

1. Célok és módszerek. 2. Általános tudnivalók. 3. Az erdőállomá-

nyokat jellemző összefoglaló adatok. 4. A termőhelyi adottságok. 5. A faállományok jellemző adatai. 6. Erdőink vadeltartó képessége. 7. Az erdők és a természetvédelem. 8. Erdőink egészségi állapota és a károsítások. 9. Az erdőállomány-gazdálkodás 2000. évi teljesítése.

Nemzetközi irányba a köldökzsinórt a 10 oldal terjedelmű angol nyelvű összefoglaló jelenti, aminek a fontosságát fölösleges lenne hangsúlyozni a mai és az előttünk álló idők szempontjából.

Ez az imponáló kötet Állami Erdészeti Szolgálatunk kimagasló teljesítménye, amely igen nagy szellemi értéket képvisel ma is, de azt fog képviselni holnap is.

Ezért tanulmányozását jó szívvel ajánlhatjuk ... kinek is? Legjobb, ha e tekintetben Csóka Péter „Bevezető”-jének utolsó szép sorait idézzük:

„E könyvben megtalálható mindaz, amit ma erdeinkről tudunk, sok száz szakember sok év munkájával összegyűjtött tudásának összessége. Ajánljuk figyelmébe mindazoknak, akiknek munkája, érdeklődése vagy a közös jövőért érzett felelőssége miatt fontos az erdők jelene és jövője. Bízunk abban, hogy az itt közreadott információ éppúgy segíti a hétköznapi érdeklődés kielégítését, mint megalapozott, bölcs döntések megszületését.”

Dr. Király Pál

Faipari szakirodalom

A *Cser Kiadó* az utóbbi időben kitett magáért a hazai faipari szakemberek szakkönyvekkel történő ellátása tekintetében. Kínálatából soroljuk fel a következő hét művet.

O. Maier: Faesztérgezés. P. Wiessenfeld: Faanyagok védelme és felületkezelése. E. Wilhelm: Régi székek felújítása. M. Dooke: Fafaragás. D. Mack: Görbefa bútorok. H. W. Bastian: Faburkolatok a lakásban. S. Winkelmeier: Ajtók, ablakok és kapuk beépítése.

A *Szaktudás Kiadóház Rt.* gondozásában jelent meg dr. Molnár Sándor - dr. Bariska Mihály „Magyarország ipari fái”, valamint dr. Molnárné Posch Paula „Faipari kézikönyv II.” című könyve.

A szerző, Petri László maga adta ki „Szárítás és gőzölés” című művét, a szombathelyi *B.K.L. Kiadó* Babó Antal „A faműves”, a *Szukits Könyvkiadó* pedig Kószó József „Ajtók” című könyvét /utóbbit harmadik változatlan kiadásban/.

k. p.

Őserdők a régi Magyarországon

Sok szó esik mostanában szakköreinkben, sőt már azon kívül is a természetközeli erdőgazdálkodásról, annak a jelenleginél szélesebb körű elterjesztéséről, megvalósításának feltételeiről és egyéb vonatkozásairól.

Kérdés azonban, hogy hol található meg itt, térségünkben, Közép-Kelet-Európában, vagy ami még jobb: hazánk területén az az ősmódel, amelyet példának, elérendő célnak tekinthetünk? Az emberkéz, a fejsze és a fűrész által legalább viszonylag érintetlen, a legeltetett háziállatoktól is megkímélt erdőkre, vagyis őserdő-mintákra lenne szükségünk.

Amint köztudott, meg is indult az ilyen irányú minták felkutatására, kijelölésükre, védetté nyilvánításukra, a szükséges megfigyelések, mérések beindítására irányuló munka az erdőrezervátum-kutatás keretében. E mellett azonban rendkívül értékes az a kevés számú szakirodalmi adat is, amely fennmaradt azokból az időkben, amikor még valóban léteztek őserdőknek tekinthető életközösségek hazánkban.

Fuchs Frigyes „hites földmérő” könyve

Ezek közé a kevés számú irodalmi források közé tartozik az a könyv is, amelyet az „Erdészettörténeti Közlemények” LI. számjelű köteteként tett közzé a sorozat felelős kiadója, dr. Oroszi Sándor, az FVM Erdészeti Hivatal, valamint a Ligniwood Kft. támogatásával.

Friedrich Fuchs, vagyis Fuchs Frigyes egykori lőcsei „hites földmérő” „*Ungarns Urwälder ...*” című könyvéről van szó, amelyet 1861-ben Pesten adott ki, az akkori Kilián György Egyetemi Könyvkiadó gondozásában. Röfös hosszúságú német címének eleje magyar fordításban így hangzik: „Magyarország őserdei és a legfontosabb tudnivalók az okszerű erdőgazdálkodás megítéléséről...”

„A könyveknek meg van a maguk sorsa” – idéztük már nem egyszer és most sem utoljára a régi igazságot. Ez a könyv úgy került a mai olvasó kezébe, hogy a sorozat szerkesztője, dr. Oroszi Sándor felhívta rá dr. Barta Dénes, soproni egyetemünk botanika-professzora figyelmét, az pedig dr. Madas Lászlónak, a német nyelvet anyanyelvi szinten beszélő és a magyar-német szaknyelvet is kitűnően bíró, kiváló szakembernek, a Pilisi Parkerdőgazdaság ny. igazgatójának. Dr. Madas „ráharapott” a témára. De oly annyira, hogy a könyv élére írt ajánlása szerint a fordítás előrehaladtával egyre inkább szellemi kapcsolatba és barátságba került a mű másfél évszázaddal korábban élt szerzőjével, s a könyv tartalma egyre inkább elragadta. Ahogyan Madas Lászlót ismerjük, ez az áthevülés és szellemi azonosulás a garancia arra, hogy mind szellemi tartalmát, mind szaknyelviségét tekintve a legjobb fordítást vehetjük kezünkbe.

„Új az, amit az emberek már elfelejtettek”

De hát ki is volt ez a bizonyos Fuchs Frigyes úr, aki Lőcsén született és 1799 -1874 között élt? Dr. Madas úgy mutatja be, mint akiről keveset tud szakközönségünk, nem azért, mert elfeledkeztünk róla, hanem azért, mert *fel sem fedeztük*. Szellemes megállapítása ezzel kapcsolatban, hogy „új az, amit az emberek már elfelejtettek.” Kétféle felkészültségű erdész volt, aki töviről hegyre ismerte a megvalósítás mesterfogásait is. Munkásságát átszötte az emberi kapcsolatok meghittsége és az erdők határtalan nagybecsülése” /3. o./ Ennek ellenére jelentős műve a maga korában visszhangtalan maradt. A későbbiekben pedig a közhasználatból egyre inkább kiszoruló gót betűs nyomtatottsága miatt szigetelődött el a magyar érdeklődőktől.

A szerző bemutatása után próbáljuk meg röviden áttekinteni ennek az érdekes és ritka könyvnek a tartalmát.

A legtöbb őserdő még hazánkban volt

A mű nyolc fejezetre oszlik, valamint egy német-magyar erdészeti szakszótárt képező függelékre. Ezek közül mindjárt az első fejezet foglalkozik a könyv fő témájaként a címében is feltüntetett magyar őserdőkkel.

A szerző megállapítja, hogy a könyv megírásának időpontjában Európa valamennyi civilizált állama közül az erdőben-fában szegénynek hitt és pusztáiról elhíresült Magyarország nemcsak a kontinens fában egyik leggazdagabb országa, hanem a legnagyobb kiterjedésű, érintetlen őserdők is itt találhatók. Ezek mennyiségét az ország nyilvántartott 5,2 millió hektár /?/ erdején belül 575.000 hektárra becsüli. A legtöbb őserdő a Kárpátoknak a Zempléni-hegységtől az al-dunai Vaskapuig terjedő keleti és déli karéjában található. Arra nézve, hogy mekkora fák álltak ezekben az őserdőkben, példának megemlít egy jegenyefenyőt a lubló erdőből, amely 48-49 méter magas, 1,3 méter átmérőjű és kb. 300 éves, teljesen egészséges példány volt, fatérfogata pedig 75 m^3 . /25. o./ Az erdők állatvilága is gazdag volt, mind a nagyragadozóknak, mind azok zsákmány állataiban. Mindazonáltal Fuchs kolléga elismeri, hogy őserdeink élővilágának fajgazdagsága nem éri el a melegévi őserdőkét.

„Az unokák átka legyen fizetsége ...”

Érdekes, hogy az első fejezet végén Fuchs Frigyes már az erdők fontos szerepét fejezeti az ország ökológiai háztartásában és a nemzetgazdaságban: „A nagy síkságokat körülölelő hegységi erdők megőrzése olyan ügy, amelyet nemcsak az erdőbirtokosnak, hanem az ország valamennyi lakosának is szívén kell viselnie. Mert jórészt ezeknek az erdőknek köszönheti Magyarország, hogy joggal híres termékenységet sikerült megőriznie ... Az uno-

kák átka legyen fizetsége azoknak az atyáknak, akik könnyelmű lélekkel elpusztították saját gyönyörű hazájuk létfeltételeit.” (39. o.) Profetikus szavak!

A második fejezetben azt fejti ki röviden a szerző, hogy ezekben az erdőkben a magánbirtokokon az okszerű és belterjes erdőgazdálkodás bevezetésének fő akadályai: az erdészeti ismeretek és a szakképzett erdészeti személyzet, valamint a földhitel-intézet és ennek nyomán a hitel felvételi lehetőség hiánya.

A következő négy fejezet tulajdonképpen a legfontosabb erdészeti ismeretek: az erdőművelés, erdőhasználat, erdőrendezés és erdővédelem rövid, tömör, de kiváló, korrekt összefoglalása. Az erdőművelési fejezetben leírtakból például kiviláglik, hogy a szálalóvágásos gazdálkodást problematikusnak látja Fuchs Frigyes és ezért óvatosságot az ajánlásával kapcsolatban. A *fokozatos felújítógazdálkodást* viszont a szálaló gazdálkodás szabályozott utánzásának tartja és megállapítja: „*Ez a legegyszerűbb természet-szerű felújítási mód és ahol a viszonyok megengedik, egyike a legjobbaknak.*” /59. o./

Lám-lám, feltalálták már a természet-szerűséget hazánkban is, 1861-ben már mindenképpen és leírva. Nem kell 130-140 évvel később a szomszédba menni érte.

Ez már a magyar iskola hangja

Dr. Madas László találóan így jellemzi a szerző szellemi alapállását az erdőgazdálkodás elveit illetően:

„Fuchs élt azzal a páratlan lehetőséggel, hogy az akkor még szép számban meglévő őserdők viszonyait a gyakorlatban tanulmányozza és az ott szerzett ismereteket ötvözteti az okszerű erdőgazdálkodás értékmegőrző, a természet erőit felhasználó eljárásaival. S az „ősi” és az „új” mezsgyéjén haladva, népszerűsítő formában adja közre az erdőkkel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.” /4. o./

Tulajdonképpen *ebben rejlik ennek a könyvnek a páratlan értéke!* Mert már a XVIII-XIX. századbeli német alapoktól elszakadó, a magyar őserdők valóságából kiinduló önálló magyar erdőművelési iskola kibontakozását és izmosodását tükrözi! S ezzel bizonyítja, hogy a „természetközelség” dolgában 160 évvel később nincs semmi szükségünk külföldi kioktatásra, idegen eszmékre és mintákra a nagy monokultúrák kitalálói és megteremtői unokáinak vagy azok hazai szószólóinak részéről. Eme megjegyzésünkkel természetesen nem szándékozunk lebecsülni az e téren elért újabb külföldi eredményeket és azok közvetítőit. Csupán az esetenkénti szervilizmussal szemben emlékeztetünk gróf Zrínyi Miklós mondására: „*Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók!*”

A magyar iskola, a magyar gyakorlat ezt az erdőgazdasági eszmét követi másfél évszázad óta. Ezt hirdették mindig szakmánk kiválóságai; ezt tanították Selmecen, Sopronban, Ásotthalmán és Esztergomban; ezt tekintették meg és illették őszinte elismeréssel 1936-ban a Magyarországon lebonyolított II. Erdészeti Világkongresszus részt-

vevői és minden más hazánkba látogató külföldi szakember. /Más dolog, hogy a finansziális szemléletű tulajdonosi érdek nem engedte mindig érvényesülni ezeket a szakmai elveket a termelési gyakorlatban./

Minderre már 2000/4. lapszámunkban is utaltunk H. Krutzsch „Erdők megújítása” című művének bemutatásával kapcsolatban is. Fuchs Frigyes könyve csak tovább erősíti az önálló magyar erdőművelési iskola létesítésével és helytállóságával kapcsolatos nézeteinket. Még akkor is, ha a szerző maga is ajánlja G. L. Hartig és fia, T. Hartig erdőművelési munkáinak tanulmányozását is /57. o./. Mást akkor még nem is igen ajánlhatott, mivel magyar nyelvű szakirodalmunk még meglehetősen embrionális állapotban volt.

A tanulás, a képzés fontossága

Az előzőkhöz hasonlóan teljesen elfogadott, modern elveket vall a szerző a szakma egyéb kérdéseiben is, így: a legeltetés teljes kitiltása az erdőből, a fapazarlás megelőzése és még sok más egyéb megállapítás.

Az erdei szolgalmak megváltásáról szóló hetedik fejezet ma már, szerencsére, csupán néhány erdészettörténész érdeklődését hivatott kielégíteni. Mindazonáltal nem tanulság nélküli ez a fejezet sem. A fordító ezt a rövidebb könyvrészletet így kommentálja: „... értékes és bölcs útmutatást lehet belőle nyerni a magánerdők mai, képlekeny állapotának jobbítására is.” /5. o./

Szerencsére már múlt időben írhatunk az alsó fokú műszaki személyzet kiképzését szolgáló szakiskola felállítására irányuló javaslatairól, a nyolcadik fejezet tartalmáról is. Örök érvényű az a megállapítása, ami szerint a *szakképzett erdésznek kötelessége tanítani a mellé beosztott kevésbé képzett munkatársakat.* S az is, ami szerint: „Egy ügyes, jól képzett erdőőről a helyi előljáróság is tanulhat.” /124. o./

A mai olvasóban bizony már derűt, a mai diákokban pedig egy „na ugye!” felkiáltást kelthetnek ezek a sorok, amelyeket tiszteletre méltó erdész elődünk a szakiskolai követelmények közé ekképpen iktatott: „Ami azonban a számolást illeti, a négy számtani alpművelet a tanulók számára már a magasabb matematika körébe tartozik és ezért a tanulóknak az első időkben felmentést is kellene adni alóla. Elég, és örüljön neki az ember, ha a jelöltek a számokat ismerik és a számjegyeket le is tudják írni.” /125. o./ Óh, boldog aranykor!

Szakszótára ma is használható

A Függelék, amint már említettük, tulajdonképpen egy német-magyar erdészeti értelmező szótár, s mint ilyen, dr. Madas László szerint az első összeállítás a magyar erdészeti szakirodalom történetében. Megítélésünk szerint *ma is használható*, főként a fordításnak köszönhető mai kiegészítések miatt. (Érdemes elolvasni például a „Forst” szóhoz fűzött szerzői és fordítói magyarázatokat.)

Egyetlen idézetet ragadunk ki belőle. S azért ezt, mert manapság oly gyakran hallani, hogy eljött az ideje a vágásos gazdálkodással való szakításnak és át kell térni a folyamatos záródást fenntartó gazdálkodásra.

Plenterwirtschaft: 'tétovágás', kezdetleges erdőgazdálkodás, mellyel az egész erdőben innen-onnan vesznek ki egyes fákat vagy kis csoportokat, összefüggés nélkül, tervszerűtlenül. A fordító megjegyzése: ma szálaló gazdálkodás. /136. o./

Tisztelgés Széchenyi emléke előtt

Fuchs Frigyes, bár szepességi német származású ember volt, megindító szép szavakkal fejezi be művét, ami-

kor 1860 májusában a kézirat lezárásakor a következő mondatokkal rója le tiszteletét az életét április 8-án tragikus módon befejező gróf Széchenyi István emléke előtt:

„Tisztelet a Legnagyobb Magyar emlékének, akinek alkotó génusza itt is megadta az első késztetést, aki műveiben a legszebb, a legmaradandóbb emléket állította nemzetünk szívében. Oly kimagaslóan tevékeny, megrendítő élete után nyugodjanak békében hamvai.”

A most bemutatott könyv a magyar erdészettudomány páratlanul becses darabja, *szakirodalmunknak a feladás homályából kiemelt ékköve*. Köszönet mindazoknak, akik közzétételén munkálkodtak, megjelenését lehetővé tették!

Dr. Király Pál

Üdülési lehetőség

Az ÉSZAKERDŐ Rt. tulajdonában és az ottani szakszervezet kezelésében lévő **Zsóri-fürdőt** /Mezőkövesd mellett/ ajánljuk pihenni és gyógyulni vágyó munkatársaink figyelmébe.

Zsóri-fürdő gyógyfürdő; reumás, izületi betegségben szenvedők számára ideális gyógyhely. A fürdő területén gyógykórház működik szakorvossal. A fedett gyógymedencék mellett szabadtéri, kevert vizű medencék is vannak, amelyeket bárki igénybe vehet /gyermek is/.

Az üdülő a fürdő főbejáratától 100 méterre van. A kétszintes épület 5 kétágyas, 4 háromágyas és 2 egyágyas szobából+fürdőszobából áll. A földszinten teljesen felszerelt konyha és társalgó található. Ebből kitűnik, hogy az étkezés önellátásos alapon történik. Aki viszont a nyaralás alatt nem akar főzőcskézni, annak lehetősége van a környező éttermekben megrendelni a menü-rendszerű ellátást.

A nyaralás egyhetes, keddi érkezéssel és hétfői távozással. Az üdülő első nap 10 órától fogadja a vendégeket és utolsó nap 10 óráig kell azt elhagyni. Aki hétfőn csak délután kíván elutazni, az az összecsomagolt holmiját a megőrző helyiségben hagyhatja.

Az árak: 2.200 Ft/fő/éj + 200 Ft/fő/éj üdülőhelyi díj (18-70 éves kor között). Tehát a 6 napos üdülés szállásdíja 13.200 Ft/fő és az említett életkori határon belül plusz 1.200 Ft/fő üdülőhelyi díj. Hat éven aluli, a szülőkkel alvó gyermekért nem kell fizetni.

A turnusbeosztás a következő: VI. 17-23., VI. 24-30., VII. 1-7, VII. 9-14., VII. 15-21., VII. 22-28., VIII. 12-18., VIII. 19-25, VIII. 26- IX. 01., IX. 02-08.

Jelentkezni a következő címen lehet: Tóth Zoltán, ÉSZAKERDŐ Rt., 3525 Miskolc, Deák tér 1. T.: 06-46-501-514.

A részvételi díj /szállásdíj + üdülőhelyi díj/ befizetése postai pénzfeladó csekken történik, az üdülés megkezdése előtt legálább 1 hónappal! Kérjük a nevet olvashatóan/ és a turnusmegjelölést ráírni. Jelentkezés esetén – a befizetést követően – a beutalót és az üdülő pontos címét megküldjük.

Nagyobb létszámú csoport jelentkezése esetén a tavaszi, őszi és téli időszakban is üzemel a fűthető üdülő.

Utazási lehetőség tömegközlekedési eszközzel: vonattal Mezőkövesdig, onnan pedig közvetlen autóbusszjárral Zsóri-fürdőre.

Jó pihenést és gyógyulást kívánunk!

Valétálás

Sopronban lezajlott a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának három szakán egyetemi tanulmányaikat befejezett hallgatók valétálása, illetve ballagása. 36 férfi és 7 nő erdőmérnök-hallgató, 10 férfi és 15 nő környezetmérnök-hallgató valétált, valamint 42 férfi és 10 nő vadgazdamérnök-hallgató ballagott.

A Kar csíkszeredai távoktatásában résztvevők közül 8 férfi és 8 nő környezetmérnök-hallgató, továbbá 28 férfi és 2 nő vadgazdamérnök-hallgató ballagott.

Így Sopronban összesen 110, Csíkszeredában 46 hallgató abszolvált és készülhet a diploma elnyeréséhez szükséges további feltételek teljesítésére. Ennek öröme az Alma matertől történő hagyományos és ünnepélyes elbúcsúzást követően a fiatalok /ugyancsak hagyományos/ vidám valétabált rendeztek a Gyermek- és Ifjúsági Központban /az egykori SOTEX kultúrházban/.

k. p.

Kotlár Károly (1930 - 2003)

Szomorú veszteség érte a magyar erdészeti muzeológiát. Márianosztrán 73 éves korában meghalt **Kotlár Károly** okl. erdőmérnök, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum nyug. főosztályvezetője.

Szegeden született 1930-ban. Erdőmérnöki oklevelét 1953-ban szerezte meg Sopronban. Gyakorlati pályafutását az egykori Debreceni Áll. Erdőgazdaságnál kezdte el, majd az ugyancsak egykori Budapesti, majd a Gödöllői Áll. Erdőgazdaságnál folytatta. A fagazdaság 1969/70-es átszervezésekor a Nagykunsági EFAG-hoz helyezték, ahol azonban csak egy évig tevékenykedett, mert innen a Mezőgazdasági Múzeumba került tudományos főmunkatárs beosztásba. Alkotóképessége itt teljesedett ki igazán és itt dolgozott egészen 1991-ben történt nyugállományba vonulásáig.

A vadászfegyverek gyűjtése és feldolgozása, vadászati kiállítások rendezése és általában a vadászattörténet képezte muzeológusi munkásságának gerincét. Tagja volt az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztályának, s hosszú időn át haláláig lelkiismeretesen ellátta a budapesti Erdész- Természetbarát Bérkilövő Vadásztársaság gazdasági felelős tisztségét is. Nyugdíjasként is tovább tevékenykedett, de egyre gyengülő aktivitással, mígnem március 19-én rakoncátlankodó szíve végleg felmondta a szolgálatot.

Márianosztra temetőjében helyezték végső nyugalomra. Temetésekor múzeumi munkatársa, dr. Oroszi Sándor erdőmérnök, egyesületi szakosztályvezető mondott búcsúbeszédet.

Dr. K. P.

HÍREK

Együttes ülés. A Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága, valamint Mezőgazdasági Vizsgázkodási Bizottsága „Erdészeti hidrológiai kutatások Sopronban” címmel ülést rendezett a Nyugat-Magyarországi Egyetem központjában, a Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézetben. Összesen hat előadás hangzott el egyetemi oktatók és ERTI-kutatók részéről. Ezt követően a Hidegvíz-völgyi kutatóhely objektumait tanulmányozták a résztvevők.

*

Vackor Vár elneveléssel új erdei iskolát avatott fel László Csaba pénzügyminiszter a Kécskeméti közelében fekvő Nyíri-erdőben. A létesítmény 300 millió forintból valósult meg, kezelője pedig a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt.

*

Személyi hírek. A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség /FAGOSz/ közgyűlése a szervezet új elnökévé Nádasi Gyöngyit, az ERDÉRT Rt. vezérigazgatóját választotta meg. Amint a szakmában ismeretes, Cserép János korábbi elnök lemondott tisztségéről, mivel az Országos Erdészeti Egyesület elnökévé választották meg a múlt évben.

Az ÁPV Rt. vezérigazgatósága Balsay Miklóst, a VADEX Mezőföldi Erdészeti és Vadgazdálkodási Rt. vezérigazgatóját május 20.-i hatállyal a beosztásából felmentette, mivel öregsegi nyugdíj jogosultságát megszerezte. Egyidejűleg Kisteleki Péter eddigi vezérigazgató-helyettest megbízta a vezérigazgatói teendők ellátásával.

*

Halálozás. Budapesten elhunyt Lessényi Béla okl. erdőmérnök, ny. minisztériumi csoportvezető. Budapesten született 1919-ben, oklevelét pedig 1942-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutásának jelentős része az erdőrendezéshez fűződött. Végakarátának megfelelően hamvait feleségének hamvaival együtt a budaörsi repülőtéren lebonyolított búcsúztatás után a fővárost körülölelő erdők fölött hintették szét repülőgépről.

*

Pohár- és korsókiállítás rendezett saját gyűjteményéből a soproni Erdészeti Múzeum, amely június 17-ig megtekinthető, szerda kivételével naponta 13-18 óra között.

*

A FAGOSz a XXIV. Faipari és Fakereskedelmi Konferenciát a már hagyományos helyszínen, Siófok-Balatonszéplakon, az Ezüstpart Hotelben bonyolította le, számos résztvevővel. Az előadások azokkal a várható hatásokkal foglalkoztak, amelyek az Európai Unióba történő belépés kapcsán az erdészeti, faipari és fakereskedelmi vállalkozásokat érintik, főként vám-, kereskedelemtechnikai, jogi és pénzügyi pályázati lehetőségek vonatkozásában.

*

Festménykiállítás. A szobi Börzsöny Múzeum kiállítását rendezett Vajda Pál erdésztechnikus, az Ipoly Erdő Rt. nagymarosi erdészete már nyugállományú műszaki vezetőjének naiv népi stílusban festett képeiből. A kiállítást egy másik művészlelkületű erdész, Schandl Lajos novellaíró nyitotta meg és mutatta be a közönségnek.

*

Múzeumi ismertető. A 120 éves fennállásának megünneplésére készülő ásatalmi Bedő Albert Erdészeti Szakiskola tartalmas, igen szép, számos színes fotóval szemléltetett ismertető füzetet adott ki *múzeumáról*, amely eredetileg iskolatörténeti gyűjteményként indult, ma már azonban az ország egyik legjelentősebb erdészeti múzeuma. A füzet szerzője Andrási Pál erdőmérnök, a szakiskola tanára; a fényképek jó része is az ő munkája.

*

Fa-csata. Budapesten a szakszervezetünk központja előtti Jókai téren a VI. kerületi terésvárosi önkormányzat mélygarázst kíván építeni a belváros már elviselhetetlen parkolási viszonyainak további enyhítése céljából. A fakivágásokkal járó terv megvalósítása ellen *környezetvédő civil szervezetek hevesen tiltakoztak és demonstráltak.* A helyzet kulcsa a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság kezében van, amely dönteni fog a fakivágás engedélyezése ügyében.

*

Ökotech '03. A Budapesti Vásárcsopontban szeptember 30 - október 3. között rendezik meg a 3. Nemzetközi Környezetvédelmi és Kommunális Szakkiállítást. Témái között kiemelt helyet kap a talajvédelem, a zaj- és rezgésvédelem, a megújuló energiák és a hulladékgazdálkodás. A kiállításához kísérő programok is kapcsolódnak.

*

Erdészeti szaporítóanyagok forgalmazását érintő újabb jogszabály született az Európai Unióban. A 2003/122/EC jelű határozat felhatalmazza a tagországokat az 1999/105/EK irányelv alkalmazására a harmadik ország által előállított erdei szaporítóanyagok átvételére a C/2003/580 szám alatt nyilvántartott listáról. (Közelebbi felvilágosítás kapható az FVM-ben a 301-4055 telefonszámon Román Zoltán EU információs koordinátortól.)

*

Kivágás helyett megóvás. Környezetvédő társadalmi szervezetek javasolják, hogy az önkormányzatok az építkezések engedélyezése során a telken történő fakivágások és új fák ültetése helyett a meglévő, még fenntartható idős fák, a nagyobb lombtömeg megőrzésére helyezze a hangsúlyt. Az új, fiatal fák ültetése hosszú ideig nem tudja pótolni az öreg fák kivágásával járó nagy lombvesztést.

*

Az Alkotmánybíróság egy konkrét hévízi ügy kapcsán megállapította: a természetvédelmi törvény nem rögzíti, hogy milyen módon kell a természetvédelmi hatóságoknak határozatot hozniuk a védendő területek védetté nyilvánításáról. Emiatt a védett területek egyedi meghatározására kiszámíthatatlan, nem formalizált eljárásban kerül sor. Az AB felszólította

az Országgyűlést a természetvédelmi törvény módosítására.

*

Dendromassza hasznosítás. A felújítás alatt álló pécsi hőerőmű három blokkja közül egyet 2004 őszétől *tűzifa és fahulladék* keverékével fognak üzemeltetni. Az erőmű 180 megawatt összteljesítményéből 50 megawattot a *bio-massza-blokk* üzemeltet majd. A fűtőanyagot a Mecseki Erdészeti Rt., valamint a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. szállítja. Amint ismeretes, a Borsodi Hőerőmű két kazánjának is dendromassza a fűtőanyaga, a szükséges 250-300 ezer tonna fát az Északerdő Rt. és az Egererdő Rt. szállítja. Az EU elvárja, hogy 2010-re a hazánkban termelt energia 12%-a megújítható forrásból származzon, a jelenlegi kb. 3,5-4 %-kal szemben.

Felhívás!

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság és magyar partnerei /EFDSz, NyME EMK, AESz SzB, ERTI SzB és OEE/ által ebben az évben megrendezésre kerülő **szakkonferencia október 23-25-én Székelyudvarhelyen** lesz. A rendezvényre szeretettel várják a kollégákat. Mintegy 50 fő elhelyezésére van lehetőség.

A kiutazással kapcsolatban felvilágosítást nyújt: **Szendreiné dr. Koren Eszter** /ERTI SzB/: 438-5854, vagy szne.keafreem@il.hu

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIII. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós üv. főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusí forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

XIII. évfolyam 3. szám, 2003. szeptember

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Megalakult a FÖVÉT

*

„Az erdő közérdek”
Az OEE vándorgyűlése

*

Szaktanulmányverseny
országos versenye

*

Tajov – kilencedszer

*

Nyugdíjas találkozó
Gyulajban

*

Tíz év alatt nyolcadszor...
VIII. Orsz. Erdészeti és
Faipari Sportnapok

*

Napirenden: az erdészeti
hidrológiai kutatások

*

Harmincéves a
„Fagazdasági Híradó”

*

Az „Állatok Világnapja”

*

Dr. Jakabffy Ernő
nekrológ

*

Hírek

Megalakult a FÖVÉT

Szakszervezetünk tagja mindhárom bizottságának

Fontos ágazatpolitikai eseménye volt a magunk mögött hagyott nyárnyak, hogy egyrészt a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, másrészt az agrárium területén tevékenykedő 21 érdekképviselői szervezet megállapodást írt alá július 14-én a *Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács* /FÖVÉT/ létrehozásáról és működtetéséről. Szakszervezetünk részéről a megállapodást *Herczeg Miklós* főtitkár írta alá. A következő időkben ez a szervezet az *agrárágazati érdekegyeztetés csúcsszerve*.

Az előzmények

Egyéves előkészítő, egyeztető munka előzte meg az aláírási ceremóniát. A kormány és a szociális partnerek a múlt év júliusában hozták létre az Országos Érdekegyeztető Tanácsot /OÉT/ az érdekegyeztetés megújítására, intézményes keretének és feladatainak újalakítása céljából. Már akkor elhatározták, hogy az Európai Unió gyakorlatához igazodóan kiépítik az érdekegyeztetés nemzetgazdasági ágazatok szerinti szintjeit is. (Úgy látszik, hogy szakszervezeti szempontból nem is rossz egy kis brüsszeli hátszél.) Létre jöttek az ún. ágazati párbeszéd bizottságok, s ezek előkészítő munkájának eredményeként jött létre a FÖVÉT is.

A megalakulásnak volt azonban egy régebbi hazai gyökere is. Mégpedig az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló 1997. évi. CXIV. törvény. Ez már többek között előírta azt is, hogy a földművelésügyi és vidékfejlesztési tárca területén reprezentatív képviselői alapon álló érdekegyeztetési rendszert kell működtetni. Ennek végrehajtása gyorsult most fel és jutott célba, országunk EU-taggá válásának közeledtével (amint a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Hivatal felállítása is).

A szereplők

Amint említettük, a FÖVÉT *érdekképviselői oldalát 21 olyan szervezet alkotja*, amely ilyen irányú jogosultságát bírósági határozaton alapuló bejegyzettségével és érvényes alapszabályzattal igazolta. Az EFDSz ilyen hiteles szervezet. Ezek a FÖVÉT Tanácsának *állandó és szavazati joggal rendelkező tagjai*.

A fagazdaság területéről a Tanács *állandó, szavazati joggal rendelkező*

tagja szakszervezetünk mellett még a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség /FAGOSz/, a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége /MEGOSz/. Továbbá két állami erdőgazdasági részvénytársaság területén tevékenykedik a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége /MEDOSz/. A megállapodást aláírók közül korábban érintette a fagazdaság területét a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének tevékenysége is, Erdészeti, Faipari és Vadgazdasági Választmányán keresztül. Vezetőjének, dr. Csötönyi József kollégánknak múlt évi sajnálatos elhalálása óta azonban ezt a tevékenységet nem ismerjük.

A *kormányoldalt* a Tanácsban a szakterületet irányító helyettes államtitkárok, valamint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke — illetőleg az őket képviselő személyek — alkotják. Az FVM részéről — a napirenden szereplő ügyek jellegétől függően — a szakterületi vezetőket a közigazgatási államtitkár, vagy megbízás alapján az illetékes helyettes államtitkár jelöli ki.

A Tanács *elnöke* az FVM politikai államtitkára, aki az üléseket tanácskozási joggal vezeti.

A szerepkör

A FÖVÉT tulajdonképpen egy közbenő szervezet az agrárium területén az államhatalmat-államigazgatást jelentő FVM és az Országos Érdekegyeztető Tanács, az OÉT között, nyilván az utóbbi szakmai tagozódásaként. A FÖVÉT Tanácsa ennek megfelelően rendszeresen és részletesen tájékoztatja az OÉT szakfórumait (szakbizottságait és munkacsoportjait) a FÖVÉT három munkabizottsá-

gának munkájáról, kialakított álláspontjáról, a bizottságokban született megállapodásokról, véleményekről és javaslatokról.

Ugyanezekről, de az ágazat egészét érintő vonatkozásban tájékoztatja az Agrárgazdasági Tanácsot is. (Az alapító dokumentumból nem derül ki ennek az utóbbi előírásnak a közvetlen célja.)

Ügyrendjét, munkarendjét a Tanács maga alakítja ki; bizottságai részére pedig ajánlást készít az összehangolt munka érdekében.

A szervezet

Az ügyek megfelelő elosztása, az illetékességek tisztázása és a vélemények megfelelő tagolása, jó megfogalmazása érdekében a Tanács *három bizottságot működtet*.

1./ A **Gazdasági Bizottság** az agrárágazat egészét érintő stratégiai kérdések megvitatására hivatott fórum. A bizottságban a *kormányoldal* állandó tagja szavazati joggal a napirenden szereplő ügyek szakterületét felügyelő FVM helyettes államtitkár és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke. Állandó jelleggel, de csak tanácskozási joggal vesz részt az FVM 13 főosztályának képviselője, közöttük az Erdészeti Hivatalé is.

Az *érdekképviselői oldalt* ebben a bizottságban 14 szervezet képviselője alkotja „egy tag egy szavazat” elv alapján. *Köztük van szakszervezetünk is!* Állandó meghívottként, de szintén csak tanácskozási joggal vehet részt az üléseken további kilenc különféle szervezet (szövetség, egyesület, kamara), közöttük az Országos Erdészeti Egyesület delegáltja is.

2./ A **Foglalkoztatási Bizottság** a „munka világába” tartozó foglalkoztatáspolitikai, munkaügyi, mun-

kajogi kérdések megvitatására hivatott fórum. Akkor ülészik, ha az agrárágazat egészét, illetve, ha több alágazatot érintő foglalkoztatási kérdésben szükséges az érdekegyeztetés.

Ennek a bizottságnak három „oldala” van. A *kormányoldal* összetétele hasonló, mint az előző bizottságé, de nem állandó tagja az N.Fk.Sz. elnöke, mivel ez az oldal nem munkáltatói minőségben vesz részt.

A *munkáltatói oldal* kilenc szervezet küldöttei alkotják, ezek között van a FAGOSZ.

A *munkavállalói oldalon* mindössze négy szervezet áll. Ezek egyike a *mi szakszervezetünk!* A tanácskozási joggal felruházott nyolc állandó meghívott szervezet között van a Magyar Mező- és Erdőgazdasági Érdekképviselői Tanács — Országos Szövetség.

3./ A *Közszolgálati /Intézményi/ Bizottság* napi-rendjére kizárólag az FVM hatáskörében működő költségvetési intézményekben dolgozó köztisztviselők, közalkalmazottak jogviszonyát érintő és munkaviszonyával összefüggő ügyek kerülhetnek.

A *kormányoldal* összetétele megegyezik az előző bizottságéval. A *munkaadói oldal* egyedül az Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége alkotja. A munkavállalói oldal hat szervezete között *itt is szerepel az EFDSz!* A három állandó meghívottként közreműködő között erdészeti érdekképviselő nincs.

Fontos része a megállapodásnak, hogy a bizottságok albizottságokat is létrehozhatnak, sőt ezek szintjén a FÖVÉT számít is további más szakmai szervezetek részvételére és munkájára.

Amint a bizottságok rövid ismertetéséből is látható, komoly sikerként és eddigi tevékenységünk elismeréseként értékelhetjük, hogy az *Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete* nem csak a FÖVÉT Tanácsában, hanem a

napi operatív munka fontos színterét jelentő *mindhárom szakmai bizottságában* teljes jogú, állandó és szavazati joggal rendelkező tagként *van jelen*.

Értékelésünk

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács megalakítása még elég friss esemény ahhoz, hogy komplex és érdemi értékelését felállíthassuk. Ehhez bizonyos idő, gyakorlati tapasztalat szükséges. Elvi síkon azonban annyit máris megállapíthatunk, hogy nagy jelentőségű lépés, több szempontból is.

A FÖVÉT az agrár-érdekképviselő, -érdekvédelem szervezeti szempontból már-már nehezen áttekinthető területén bizonyos rendszeresség alapjait és szelektivitásánál fogva enyhe hierarchiáját teremti meg /szavazati jog, tanácskozási jog, állandó meghívottság, esetenkénti meghívottság/. Szaporítja, és erősíti az érdekképviselők állami jogosítványait. Intézményesített síkra tereli az állami-kormányzati és az érdekképviselői szervek kapcsolatát, s ezzel csökkenti azok esetlegességét és szubjektívizmusát, személyi kapcsolatokról, rokonszenvtől vagy ellenszenvtől való függőségét.

Szakszervezetünk számára is megnyit egy kommunikációs csatornát ahhoz, hogy hangunk eljuthasson a kormányzati munka és az érdekegyeztetés legfelsőbb fórumaig. Saját érdekünk, hogy éljünk is ezzel a lehetőséggel.

Persze, a jogosítvánnyal kötelezettségek is járnak; a lehetőségek egyben több munkát is jelentenek, különösen az új csúcsum állandó tagjai számára.

Egy megállapodás annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle. A gyakorlati munka, az együttműködés lehet ilyen is, olyan is: formális is, érdemi is. *Minden az embereken múlik!*

Dr. K. P.

Tapasztalatcsere

Szakszervezetünk Elnöksége Barta László elnök vezetésével tapasztalatcsere jellegű látogatást tett a Cseh Erdészeti Szakszervezetnél. Küldöttségünket Kvildában, az erdészeti információs központban elnökségi munkatársai kíséretében fogadta Alfonz Kokoska úr, partnerszervezetünk elnöke.

A megbeszélés során a két küldöttség kölcsönösen tájékoztatta egymást szervezeteik helyzetéről, munkájáról, törekvéseiről és problémáiról.

A megbeszéléshez rövid szakmai program is csatlakozott. Ennek során küldöttségünk a cseh államerdészet Ceské Budejovice-i, területében Jiri

Novák főmérnök vezetésével tölgy és erdeifenyő állományokban folytatott erdőművelést tanulmányozott. A Sumavai Nemzeti Parkban pedig Milan Sternberger az SNP munkatársa kalauzolás mellett védett erdőterületek három kategóriában történő kezelését, továbbá egy őslapot és egy 240 hektár területű őserdőt tekintett meg.

A tapasztalatcsere tovább erősítette a két szakszervezet között eddig is fennállt eredményes és kollegiális légkörű munkakapcsolatot.

Küldöttségünk a Sumavai Nemzeti Parkban. A képen jobbról a második elenzős sapkában vezetőnk, Milan Sternberger úr. /Fotó: Herczeg M./

„Az erdő közérdek”

Az OEE mátrai vándorgyűlése

Fennállásának eddigi 137 esztendeje alatt az ötödik alkalommal bonyolított le vándorgyűlést a Mátrában az *Országos Erdészeti Egyesület* ebben az évben (1957, 1964, 1974 és 1985 után).

A nagyszámú résztvevő Gyöngyösön gyülekezett, ahol különböző létesítményekben (kollégium, szálloda, panzió) oldották meg az elhelyezést a házigazda tisztét ellátó *Egererdő Erdészeti Rt.* munkatársai, s az OEE Egri és Mátrafüredi Helyi Csoportjának tagjai.

A regisztrációt követő ebéd után a résztvevők autóbuszokra szálltak, hogy a négy szakmai program közül ahhoz csatlakozzanak, amelyre előzetesen bejelentkeztek. Így például kisvasúti kirándulást tehettek a Mátrai Áll. Erdei Vasút járatával, gazdálkodási és természetvédelmi bemutatót vehettek részt. Meg lehetett tekinteni az egykori hírhedt recski internálótábor helyén kialakított nemzeti emlékhelyet is, ahol az ott felállított emlékművet is megkoszorúzták.

Az emlékezés programja

is volt ez a szakmai program, ami több objektummal is gyarapította erdészeti emlékhelyeink számát. Így emléktáblát lepleztek le a *Parád-fürdői Gyógy szálló* falán, ahol 1957-ben volt az első mátrai vándorgyűlés és ahol első ízben adták át a Bedő Albert Emlékérmeket az arra érdemeseknek. Az avató beszédet Sós Tamás országgyűlési képviselő, a Heves Megyei Közgyűlés elnöke mondta. Ebben kiemelte az erdő közcélú funkcióinak rohamosan fokozódó jelentőségét és az erdészek munkájának fontosságát.

Az eddigi mátrai vándorgyűlések emléktábláját a *Kékestetőn* az ország legmagasabb pontjának (1014 m tszf.) közelében dr. Magda Sándor, az MTA doktora, gyöngyösi főiskolai főigazgató, a térség parlamenti képviselője, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke leplezte le.

Ez az aktus már a vándorgyűlés megnyitása keretében zajlott le ezen a nem mindennapi helyszínen, „az ország tetején”, ezer méteres magasságban, amelyre már az összes délutáni program valamennyi résztvevője egységesen felvonult.

A megnyitó ünnepség

Ünnepélyes megnyitás „az ország tetején”, a *Kékestetőn*.

A képen jobbról balra: dr. Magda Sándor, Schmotzer András, a mikrofonnál Pallagi László, Cserép János és Keresztes József. (Fotók: Kosztka M. – Herczeg M.)

A főszervezői — eléggé hálátlan — tisztséget példásan ellátó Schmotzer András (1990-1998 között az Egyesület elnöke, Bedő-díjas erdőmérnök) üdvözlő szavai után Kertész József Kaán-díjas erdésztechni-

Mind a négy szakmai program résztvevői találkoztak a *Kékestetőn* az ünnepélyes megnyitó alkalmából.

kus, maga is korábbi egyesületi alelnök adott elő szép szavakat. Majd Cserép János, az OEE jelenlegi elnöke, az Északerdő Rt. vezérigazgatója, továbbá Pallagi László, a házigazda vállalat, az Egererdő Erdészeti Rt. vezérigazgatója köszöntötte a vándorgyűlést. Pallagi úr tömören kifejtette a tudósításunk címével is választott vándorgyűlési jelmondat tartalmát: *társadalmi összefogást kell teremteni az erdő érdekében, amihez viszonyítva az erdészeti belső egysége szükséges.* Ezt a szakmai egységet kívánta kifejezni az a tény is, hogy az OEE vándorgyűlési vándorzászlóját erre az alkalomra kitűzték a Kékes-csúcson álló rádióállomás kisebb épületére, az ún. kis toronyra.

Dr. Magda Sándor emléktábla-avató beszédében azt fejtette, hogy egy ország értékét polgárai és természeti kincsei határozzák meg. Ebben az értékformálásban kevés olyan ember van, akinek akkora nagy a felelőssége, mint az erdésznek. A Mátravidék fő értéke a szőlő mellett az erdő. Az erdő elsősorban legyen a miénk, magyaroké, de legyen vonzása a külföld irányába is. Feljegyzést érdemelt dr. Magda Sándor beszédének befejezése is: mint az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke, minden rendelkezésére álló eszközzel segíteni akarja, hogy pozitív kép alakuljon ki a közvéleményben az erdőgazdálkodásról és az erdészetről. (Bizakodással várjuk ennek valóra váltását.)

Baráti találkozó Mátrafüreden

Az ünnepélyes mozzanatok sorozata este a mátrafüredi *Vadas Jenő Erdészeti Szakközépiskola* parkjában ifjúsági fúvószenekar által produkált verpezsdítő indulók hangjai mellett folytatódott. Itt Simon László igazgató, az esti baráti találkozó házigazda-

ja üdvözölte a létszámában egyre gyarapodó sereget. Majd *Benedek Fülöp* FVM c. államtitkár, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke adott tömör tájékoztatást az állami erdők fölött tulajdonosi jogokat gyakorló intézmény tevékenységéről. Ugyancsak üdvözlő beszédet mondott és kifejezte a vándorgyűlés Gyöngyösön történő lebonyolítása fölötti örömét a város alpolgármestere, *Keresztes József* is.

Ezt követően az OEE helyi csoportjainak képviselői elültették emlékfájukat a parkban.

A vándorgyűlés első napja az évszázados hagyománynak megfelelően a szakiskola éttermében fehér asztal mellett kellemes baráti találkozóval végződött. (A többség számára ez egyúttal már a másnap megkezdését is jelentette.)

A Mátra Művelődési Központ

tágas színháztermében bonyolították le a tulajdonképpeni közgyűlést Gyöngyösön. A kékestetői ünnepséghez hasonlóan — a Himnusz közös elénekzése mellett — itt is Schmotzer András főrendezői megnyitójával kezdődött a program. Majd Kertész József elszavalta „Gyermekek békéje” című saját költeményét és egy részletet Szabó Lőrinc „Szerelmes erdő” című verséből.

A kitüntetettek a gyöngyösi Mátra Művelődési Központban.

Ezt követően Cserép János üdvözölte a közgyűlés résztvevőit, külön az egyesület vendégeit: az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya, a burgenlandi, a horvát és a német erdészeti egyesület küldötteit. Továbbá Keresz-

tes József alpolgármestert (Gyöngyös város önkormányzata), dr. Varga Szabolcs dékánhelyettest (NyME Erdőmérnöki Kar), dr. Molnár Sándor dékánt (NyME Faipari Mérnöki Kar), Gémesi József igazgatóhelyettest (ÁPV Rt. Agrárgazdasági és Erdészeti Igazgatóság), Prof. dr. dr. hc. Solymos Rezső akadémikust, elnököt (MTA Erdészeti Bizottsága), dr. hc. Kovács Jenő elnököt (MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága). Üdvözölte az OEE jelen levő tiszteletbeli tagjait: dr. Madas Andrást és dr. Madas Lászlót, Roland Migendet és Riedl Gyulát. Üdvözölte továbbá a közgyűlést szervező Egererdő Rt. vezérigazgatóját, Pallagi Lászlót és az OEE Helyi Csoportjának elnökét, Jung Lászlót. S köszöntötte egyesületi elnök-elődeit, akik erre az alkalomra megjelentek: dr. Madas Andrást, dr. Herpay Imrét, Schmotzer Andrást és Káldy Józsefet.

Az inga kezd középre beállni . . .

Cserép János a továbbiakban — a vándorgyűlés mottójához kapcsolódóan — kifejtette, hogy az erdő közszerepe egyre inkább előtérbe kerül. Nekünk, erdészeknek a *társadalom erdővel kapcsolatos igényeit ki kell elégítenünk, de úgy, hogy közben fát is kell termelnünk.*

Az elnök ezzel nyilván arra utalt, amiről már mi is írtunk lapunkban más alkalommal: *az ököcentrikus erdőgazdálkodás nem jelenthet egyoldalúságot, elszakadást a gazdasági-materiális-monetáris reálfolyamatoktól*, ami felé egyesek már-már hajlottak szemléletben. „Az inga kezd középre beállni” — állapította meg Cserép János; s azt is, hogy a szakmai programon tapasztaltak szerint az Egererdő Rt. is ezen a jó úton halad.

Keresztes József gyöngyösi alpolgármester közgyűlést köszöntő felszólalásában elismerését fejezte ki a kiváló rendezésért, ami öregbíti a város hírnevét is. Szeretné, ha az erdő ügyét mindenki a magáévá tenné, mondotta a gyűlés jelmondatához kapcsolódva. *Az önkormányzatok és,*

az erdészet közötti együttműködésről szólva az előbbieket szerepét a következő két feladatban jelölte meg:

1. A fejlesztési tervek összehangolása.
2. Az erdővel kapcsolatos társadalmi szemléletváltás előmozdítása.

Peták István előadása

A közgyűlés szakmai tartalmát az a videofilm-vetítéssel kísért előadás jelentette, amit *Peták István*, a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratórium elnökségi tagja, a Magyar Turista Egyesület elnöke tartott. Amint emlékeztet, a közszolgálati televízió mutatta be a közelmúltban azt a filmsorozatot, amelyet Peták úr készített, amidőn végigjárta az 1938. évi Szent István vándorlás útvonalát és filmre vette az útba eső egykori történelmi, kulturális, szakrális, turisztikai stb. objektumok mai állapotát, egyúttal részletesen be is mutatva azokat. A sorozatból az erdészetre vonatkozó anyagrészeket kigyűjtötte és két videokazettában átnyújtotta Cserép Jánosnak. Élvezetes, szép előadását nagy ovációval honorálta a közönség.

Az OEE örökös tiszteletbeli elnöke

A kb. egy óra időtartamú előadás után az egyesületi kitüntetések átadása következett. Cserép János bejelentette, hogy „*az OEE örökös tiszteletbeli elnöke*” címet adományozták dr. Madas András okl. erdőmérnök, ny. miniszterhelyettes részére, aki 1956-1979 között töltötte be az egyesület elnöki tisztségét és ismertette a kitüntetés indoklását. A bejelentést szünni nem akaró ütemes vastaps követte, jelezve, hogy a döntés a tagság teljes és örömteljes egyetértésével találkozott.

Dr. Madas András rövid beszédében köszöntöte meg azt a legmagasabb kitüntetést, amelyet az OEE jelenleg egyáltalán nyújthat. Hasonlót csak dr. Kálnoki Bedő Albert kapott, akit a „tiszteletbeli elnök” rangjára emeltek 1916-ban. (Bedő soha nem volt az OEE választott elnöke, mert ezt a tisztséget 1945 előtt mindig arisztok-

rata származású erdőbirtokos töltötte be.)

A következőkben, ha nem is szó szerint és teljes terjedelmében, de némileg részletesebben elevenítjük fel ezt a történelmi beszédet. Annál is inkább, mert dr. Madas úgy vélte, hogy — tekintettel 86-87 éves korára — utóljára beszél a szakma ilyen széles nyilvánossága előtt, (Szívből reméljük, hogy az élet még vastagon rácáfol erre a vélekedésére.)

Dr. Madas András beszéde

A mikrofonnál dr. Madas András, „az OEE örökös tiszteletbeli elnöke”.

A most már örökös tiszteletbeli elnök köszönőbeszédében azt hangsúlyozta ki, hogy *ennél nagyobb kitüntetés magyar erdész nem kaphat* és ezért köszönetét az egész erdész-társadalomnak fejezte ki. Majd nagynevű elnök-elődei közül Bedő Albertre emlékezett, aki a legtöbbet tette annak érdekében, hogy az OEE a XIX. században az ország egyik legarangosabb társadalmi egyesületévé emelkedhetett.

A II. világháborút követő évtizedek helyes és biztos szakmatörténeti értékelése szempontjából rendkívül fontos dr. Madasnak (aki kitűnő közéleti, politikai elemző) az a határozott megállapítása, hogy a *XX. század második felének magyar erdészettörténetét arany betűkkel fogják beírni a tárgyilagos történészek nem csak a gazdaságtörténet, de az általános történelem lapjaira is*. Mégpedig azért, mert amíg az ország erdősültsége a honfoglaláskori kb. 37%-ról 1950-ig mintegy egyharmadára, 12%-ra csökkent, addig ezt követően napjainkra csaknem 20%-ra emelkedett. Ezt a

történelmi fordulatot a magyar erdészek hajtották végre.

A páratlan sikert Madas András *három tényezőre* vezette vissza, s ezeket élettapasztalatainak gazdag tárházából egyben megszívlelendő tanácsként is ajánlotta a jelenlevők figyelmébe.

— A legfontosabb az erdészek hivatástudata, összetartása, egymás támogatása, segítése. Ez tette képessé az erdészeket arra, hogy ellent tudjanak állni az erdészetet-társadalmat bomlasztó törekvéseknek.

— A másik fontos tényező volt, hogy a II. világháború után az OEE kitarja kapuját az erdészek, erdész-technikusok, vadászok és minden más, az erdészet területén dolgozó ember, s az érdeklődők előtt; ezzel egységes társadalommá formálódott az erdészek nagy családja.

— Végül: az egyesület munkája során mindig arra törekedett, hogy a társadalommal megismertesse és megszerettesse érdeinket. (Lásd Kaán Károly munkásságát is.) A magyar erdők a társadalom tulajdonát képezik és annak felügyelete alatt állnak. Ennek a pótolhatatlan nemzeti kincsnek gazdája a magyar erdész! Össze kell fognunk a jószándékú természet- és környezetvédőkkel és együttes erővel kell gátat alkotnunk az erdőket is fenyegető mérhetetlen nyereségváagnak. Az erdő a természet legértékesebb része, amit meg kell őriznünk a következő generációk számára is. Isten Veletek, vezéreljen tovább utaitokon. Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek! — fejezte be egy szellemi testámentummal is felérő értékes felszólalását dr. Madas András.

További egyesületi kitüntetések

Következőként a Sopronban 1947-ben erdőmérnöki oklevelet kapott, de azóta Erdélyben élő, ott tevékenykedő jeles erdészeti szakíró, *Kádár Zsombor*, továbbá az egyesületi díjbizottság elnöki funkcióját huzamos időn át ellátó, e tisztségről most leköszönt *dr. Bondor Antal* kapott elismerő oklevelet, szép emlékvázával.

Azt már *Répászky Miklós* Bedő-díjas, a díjbizottság tagja jelentette be, hogy Hibbey Albert Kaán-díjas erdőmérnököt a „tiszteletbeli tag” címmel és díszoklevéllel tüntették ki. Köszönőbeszédében Hibbey élettapasztalatai alapján az erdészetenek a vízügygel való kapcsolatát taglalta, illetve a két — amúgy is egymásra utaltsági alapon álló — ágazat szoros együttműködésének ápolását javasolta.

Bedő- és Kaán-díjasok

A kitüntetések sorában az egyesületi emlékérmek átadása következett.

Bedő Albert Emlékérmeket kapott:

Bús Mária erdőmérnök (igazgatóhelyettes, ÁESz Veszprémi Igazgatósága); *dr. Kosztka Miklós* erdőmérnök (intézetigazgató egyetemi tanár, Nyugat-Magyarországi Egyetem); *dr. Oroszi Sándor* erdőmérnök (muzeológus, Magyar Mezőgazdasági Múzeum).

Prof. dr. Kosztka Miklós átveszi a Bedő Albert Emlékérmeket Cserép János OEE-elnöktől.

Kaán Károly Emlékérmeket kapott:

Ivádi István erdésztechnikus (műszaki vezető, Egererdő Rt. Bátorfyerényi Erdészete); *Szente László* erdőmérnök (tanár, Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola, Szeged); *dr. Vancsura Rudolf* (ny. egyetemi docens, NyME Erdőmérnöki Kar).

Elismerő oklevelet kapott 17 egyesületi aktivista, kiváló munkájáért.

Az emlékéremmel kitüntetettek mindegyike rövid beszédben köszön-

te meg az elismerést, kísérője (felesége) pedig szép virágcsokrot kapott az elnöktől.

A közgyűlés megtisztelő, széles nyilvánosságát használta fel Pallagi László vezérigazgató arra, hogy itt adja át a vállalati kitüntetést az Egererdő Rt. több dolgozójának.

Találkozunk jövőre a Kisalföldön!

A kitüntetések átadása után a külföldi egyesületek képviselői üdvözölték a közgyűlést. Ezek közül megragadott bennünket a horvát Luka Lukovacnak ez a mondata: „Szerencsés az a nép, amely tudja, hogy mi az erdő!”

Bejelentésre került, hogy az OEE 2004. évi vándorgyűlésének megrendezését, lebonyolítását a győri központú Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. (KAEG) vállalta. Ennek szimbolizálásaként Pallagi László az OEE vándorgyűlési vándorzászlóját átadta dr. Magas Lászlónak, a KAEG vezér-

igazgatójának (miután felerősítette arra az idei vándorgyűlés emlékszállagját).

Cserép János elnöki zárszavában elismerését fejezte ki az Egererdő Rt.-nek eredményes és magas színvonalú gazdálkodásáért, valamint köszönetét a vándorgyűlés kitűnő megszervezéséért.

Az OEE 2003. évi mátrai vándorgyűlése az Erdészhimnusz eléneklésével ért véget.

Vándorgyűlési kiadványok

Az eseményeket leíró tudósításhoz csatlakozóan megemlítjük, hogy a résztvevők több érdekes kiadványhoz is hozzájutottak. Így pl. az Egererdő Rt. közreadott egy új, friss adatokat tartalmazó, szép kivitelű cégismertetőt. Továbbá az OEE eddigi mátrai-bükki vándorgyűléseinek történetét összefoglaló illusztrált füzetet Wágner Tibor Kaán-díjas ny. főmérnök tollából, amely az Egererdő Rt. eddigi Bedő- és Kaán-

díjasainak névsorát is tartalmazza, az adományozás évének sorrendjében.

Jó lenne, ha ez a továbbiakban követett példává válna a rendező vállalatok részéről.

Igen szép és hasznos kiadvány a Mátrai Tájvédelmi Körzet természeti értékeit bemutató füzet is, ami csapatmunka terméke. A mátrafüredi Bene Egylet „Füredi Hírek” című kiadványának különszáma pedig arra emlékeztet, hogy a település ma is jelentős erdészeti centrum, mert bölcsője az erdő. Sterbetz István „Természetvédelmi elvárások a vadászeti-kában” c. 48 oldalas illusztrált műve gondolatgazdagsága miatt külön ismertetést igényel.

A Mátra Művelődési Központban a közgyűlés ideje alatt ideiglenes postai kirendeltség is működött, ahol alkalmi bélyegzéssel lehetett ellátni levél- és levelezőlap-küldeményeket, illetve gyűjteménybe szánt filatéliai okmányokat.

Dr. Király Pál

SZAKMUNKÁSTANULÓINK ORSZÁGOS VERSENYE

A közelítési versenyszám már a vonszológép felnőtt-szintű kezelését kívánja meg.

Az FVM Képzési és Szakoktatási Intézet felkérésére a miskolci Debreceni Márton Szakképző Iskola és az ÉSZAKERDŐ Rt. rendezte meg az erdészeti szakmunkástanulók „Szakma Kiváló Tanulója” országos versenyét. A vetélkedőn Ásotthalom két csapattal, Szőcsénypuszta és Miskolc egy-egy csapattal, összesen 16 tanulóval vett részt.

A versenyzőknek írásbeli és szóbeli elméleti, valamint gyakorlati feladatok megoldásán keresztül kellett bizonyítani szakmai felkészültségüket. Az utóbbi a döntés, közelítés, motorfűrész szerelés, lánckimélő darabolás, kombinált darabolás és tisztítás versenyszámokat jelentette.

A háromnapos verseny eredményeként 13 tanuló érte el a szakmunkás bizonyítvány eléréséhez szükséges ponthatárt.

A motorfűrész kombinált darabolás sikeres végrehajtása mindig jó szemmértéket és biztos kezet igényel.

A versenybizottság értékelése szerint a tanulók színvonalas versenyt vívtak, s a helyezés sorrendiségét az elméleti tudás döntötte el. A csapatok gyakorlati felkészültségének azonos színvonalát mutatja, hogy az első és a negyedik helyezett között mindössze 28 pont volt a különbség.

Összesített végeredmény:

- I. helyezett: Ásotthalom I. csapata 1430 p.
- II. helyezett: Ásotthalom II. csapata 1386 p.
- III. helyezett: Szőcsénypuszta csapata 1352 p.
- IV. helyezett: Miskolc csapata 1188 pont

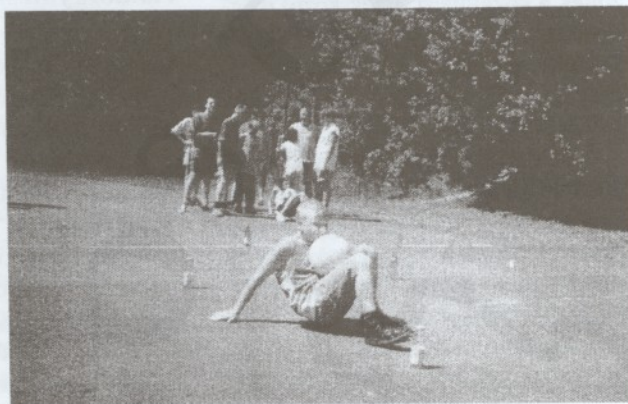
A támogatóknak köszönhetően a csapatok is és az egyéni helyezettek is értékes tárgyjutalmakat vettek át a versenybizottság elnökétől. Ezúton is köszönjük valamennyi támogatónak a verseny megrendezéséhez és a díjazottak jutalmazásához nyújtott anyagi segítséget.

Rusz Béla
ÉSZAKERDŐ Rt.

Tajov - kilencedszer

Szakszervezetünk ebben az évben is lebonyolította dolgozóink gyermekeinek kedvezményes szlovákiai üdültetését, eddigi fennállása alatt immár a kilencedik alkalommal. A helyszín ismét a Besztercebánya közelében, festői hegyek között fekvő Tajov államerdészeti hegyvidéki üdülő volt. A kellemes időben lezajlott, jól sikerült üdültetésben 35 gyermek vett részt az ország különböző tájairól. A fényképek a besztercebányai városnézést és a tábori élet egy-két vidám mozzanatát elevenítik fel.

k. p.

Tanévnyitó

Szeptember az iskolakezdés ideje szerte az országban, így az erdészeti-faipari. tanintézetekben is. Kiemelkedik most közülük az ászothalmi *Bedő Albert Erdészeti Szakiskola*, mivel ott éppen 120 éve, 1883 októberében kezdődött meg az erdészsképzés.

A *Nyugat-Magyarországi Egyetem* tanévnyitó ünnepséget a soproni Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központban bonyolították le. Ennek érdekes, új vonása volt, hogy az un. tiszteletdiplomákat nem csak veterán erdőmérnököknek adták át, hanem az, egykori selmeci akadémia jogutód soproni szakain végzett mérnököknek is.

Vasoklevelet kapott /1935-ban végzett/ *Szerény György* erdőmérnök, valamint *Benedek Dénes* és *Selmeczy Béla* bányamérnök.

Gyémántoklevelet kapott /1943-ban végzett/ *Bobok László*, *Draskóczy József*, *dr. Futó Zászló*, *Gillay József*, *Halász Aladár*, *Kiss Gyula*, *Medvey Tibor*, *Pethő Andor*, *Szabó Károly*, *Szovják Jenő*, *dr. Szőnyi László*, *dr. Tóth Béla* erdőmérnök, valamint három bányamérnök és hat kohómérnök.

Aranyoklevelet kapott /1953-ban végzett/ 60 erdőmérnök, továbbá kilenc földmérőmérnök, valamint 37 bányá-, geofizikus-, geológus- és olajmérnök.

A tanévnyitó ünnepség megtisztelő nyilvánosságát használták fel különféle egyetemi és más kitüntetések átadására is.

Tiszteletbeli doktorrá /doctor honoris causa/ avatták *dr. Szendrey István* erdőmérnököt, ny. egyetemi tanárt.

A *Nyugat-Magyarországi Egyetemért Emlékérem* négy kitüntetettjének egyike *Rakonczay Zoltán* erdőmérnök, ny. egyetemi docens.

Az *Ember az Erdőért Emlékéremmel* tüntették ki *Hornýánszky Antal*, *Kovács Gábor* és *Schneider Ferenc* erdőmérnököt.

Az ünnepélyes egyetemi tanévnyitóhoz kapcsolódóan avatták fel a soproni Botanikus Kertben a *Szent Borbála Emléktárót*, valamint jenei *Jankó Sándor* erdőmérnök /1866-1923/, a selmeci-soproni főiskola földméréstan tanára és rektora emlékművét.

Dr. K. P

Deák Ferenc emléke /1803 - 1876/

Születésének kettőszázadik évfordulója alkalmából Deák-emlékévvel emlékezik vissza az ország újabkori történelmünk nagy politikusára. Mi pedig a róla feljegyzett alábbi anekdotával.

A „haza bölcsének” lelkesen és hosszan magyarázta Bach Sándor, hogy milyen előnyökkel járna Magyarországnak a Habsburg birodalomba való beolvadása, hiszen ez a legtöbb és a legnagyobb, amit a magyarok elérhetnek ...

Deák türelemmel végighallgatta a magyarfaló Bachot és utána csak annyit mondott:

— A mennyei boldogság több ennél, mégsem akar senki sem meghalni.

/Juhász A.: Apróságok nagyságokról. I. Bp. 2002. - Pallas Antikvár./.

Nyugdíjas találkozó Gyulajban

Szép hagyományt őriz a „Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Részvénytársaság: több mint húsz év óta minden évben megrendezi a nyugdíjasok találkozóját. Az idén a 250 nyugdíjas közül 220-an vettek részt ezen a szép rendezvényen.

Gyulajban az erdő közepén, gyönyörű környezetben, a nagy gesztenyés alatt találkoztak a volt Nagydorogi Erdészet, a Csibráki Fagyártmányüzem, az egykori Műszaki Erdészet, továbbá a Hőgyészi,

Pincehelyi, Tamási Erdészet és a vállalati központ nyugdíjas munkatársai.

Már kora reggel nagy volt a készülődés.

„Ha esne az eső, nagyon jó lenne, de csak most ne essen!” — mondogattuk. Fohászkunkat meghallgatták az égiek.

Hatalmas üstökben főtt a finom vadpörkölt, bor került az asztalokra, felelevenedtek a régi emlékek. Ez a nap mindig a szeretetről, a jókedvű együttlétről szól.

A megnyitó után Fehér István vezérigazgató adott tájékoztatást részvénytársaságunk munkájáról. Egyik kedves nyugdíjas kollégánknak saját szerzeményű versét mondta el. Koncertjével a Tamási Fúvós Egylet emelte a nap ünnepi hangulatát. Mindenki jól érezte magát.

Várjuk a következő találkozót, amit — reméljük — mindannyian megérünk erőben, egészségben!

Szalisznyó Károlyné

Vezetők javadalmazása

A rádió és a közszolgálati televízió is hírt adott arról a július 16-i kormányhatározatról, amely az állam, illetőleg a központi és a társadalombiztosítási költségvetési szervek befolyása alatt álló gazdálkodó szervezetek vezető tisztségviselői, felügyelő bizottsági tagjai és más vezető állású munkavállalói javadalmazásának elveit tartalmazza.

Ezek szerint 2003. augusztus 31. után a vezetőt határozatlan időtartamú munkaviszony esetén a Munka Törvénykönyve 95. §-ában meghatározott mértékű végkielégítés és legfeljebb a következő felmondási idő illesse meg.

Ha a munkaviszony

az	1 évet nem haladja meg:	2 hónap,
a	2 évet nem haladja meg:	4 hónap,
a	3 évet nem haladja meg:	6 hónap,
a	3 évet meghaladja:	8 hónap.

A prémium maximális mértéke a vezető éves személyi alapbérének 80 %-a lehet.

A vezető személyi alapbérének emelése évente a gazdasági társaságra irányadó átlagkereset-fejlesztés mértékének megfelelő százalékos mértékkel történhet.

Az itt csak érintőlegesen ismertetett alapelvek gyakorlati alkalmazására az ÁPV Rt. javadalmazási szabályzatot dolgoz ki. A kormányhatározat hatálybalépését megelőzően kötött olyan munkaszerződések esetében pedig, amelyek eltérnek a határozatban lefektetett elvektől, kezdeményezik azok közös megegyezéssel történő módosítását.

k. p.

Vivat ... !

Mindig öröm, ha arról értesülünk, hogy az utóbbi időben eléggé levezett magyar erdészeti-faipari szaksajtó a sarjadás jeleit mutatja és újszülötten gyarapodik. Ez történt ezen a nyáron: megindította saját lapját a Nyugat-Magyarországi Egyetem „Vivat Academia!” címmel.

Az első szám elején nyilatkozik Prof.dr. Faragó Sándor rektor, mint lapgazda a főszerkesztőnek, Zétényi Zoltán erdőmérnöknek a lapindítás indokairól. A négy városban székelő hét egyetemi-főiskolai karból integrálódott egyetemnek már nagy szüksége volt a kebelében keletkező rengeteg információt továbbító médiumra, mind befelé, mind kifelé irányulóan. E mellett a lap tolmácsolja az egyetemnek hagyományokból fakadó szellemiségét és bemutatja tudományos potenciálját. Tájékoztat a karok életének eseményeiről és fórumot biztosít a különböző szakmai vélemények találkozására, sőt ütköztetésére is.

Ez bizony kerek, szépen megfogalmazott „ars poetica”-ja egy most induló folyóiratnak. A négy színes borítóoldal + 24 belső szövegoldal terjedelmű, álló A/4 formátumú első szám tartalma máris ezt tükrözi. Címdoldaláról három hallgatónő, három úde, fiatal leányarc mosolyog az olvasóra. Csillogó szép szemükből a jövő ígérete sugárzik. Ezt a csillogó, szép jövőt kívánjuk legifjabb laptestvérünknek, készítőinek pedig eredményes munkát, s a munkában sok örömet!

Dr. K. P.

Tíz év alatt nyolcadszor ...

... rendezte meg Szakszervezetünk az Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat. A tíz év alatt az alapításunk óta eltelt idő értendő, a nyolcadik alkalom pedig több mindent. Jelenti a rendezvény változatlan, sőt állandóan növekvő népszerűségét, továbbá szervezetünk törekvését a tagsági igények következtetés és töretlen kielégítésére. S jelenti a régi, nemes szakszervezeti hagyományok követését, ápolását.

A mozgalom a XIX. században történt megindulása óta mindig nagy súlyt helyezett a testedzésre, a dolgozók fizikai kondíciójának jó állapotban tartására /ami egyik fontos feltétele a zavartalan munkavállalásnak/, a sport pozitív testi-lelki hatásainak gyümölcsösztetésére. A közös sportolás, a szabadidőnek ez a hasznos eltöltési módja a fizikum mellett egyúttal a közösségiszellem erősítését is jól szolgálja.

Már hagyományosnak mondható augusztus végi kánikulai hőségben, s a résztvevő tagtársaink hasonló belső felfűtöttségével bonyolítottuk le a VIII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat, ez alkalommal a Dél-Börzsöny festői hegyei között, a Dunakanyarban, a *verőcei Expressz Üdülőfaluban*. Pontosabban ez volt a bázis, és a labdajátékok, valamint a sakk versenyszám helyszíne. A lövészetek és az asztalitenisz lebonyolításának feltételeit a közeli Katalin-pusztai lőtérén, illetve a szende-

helyi általános iskolában tudtuk megteremteni.

Örvendetes vonása volt a versenynek, hogy a sakkversenyen két lengyel kolléga is résztvett, akik lengyel társszervezetünk elnöke, Jerzy Przybilsky úr vezetésével érkeztek hazánkba.

Jó érzéssel állapíthatjuk meg azt is, hogy több állami erdőgazdasági részvénytársaságunk vezérigazgatója is elkísérte csapatát a versenyre (közöttük a verseny házigazdájának tekintendő Ipolyerdő Rt. vezetője, Kiss László úr is). Hagyományos módon megtisztelték rendezvényünket személyes részvételükkel az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés /ÉSzt/ vezetői: dr. Vigh László elnök és dr. Bánk Gábor főtitkár úr is. Az állami szervek közül Halász Gábor úr, az Állami Földalapkezelő Szervezet elnökhelyettese kereste fel a versenyzőket. Holdampf Gyula úr, az FVM Erdészeti Hivatal elnökhelyettese pedig versenyzőként maga is „ringbe szállt”.

Igen komoly segítséget nyújtott mind a rendezésben, mind a lebonyolításban Kemenes Miklós rendőrezredes úr, az Országos Baleset-megelőzési Bizottság elnöke, úgy is, mint a közeli Királyrét-környéki erdőkben tevékenykedő Borostyán Vadásztársaság elnöke; továbbá Komoróczy Csaba úr, az Ipolyerdő Rt.-nél műkö-

dó vállalati szakszervezeti bizottságunk elnöke. Az operatív munka dandárja persze Szenvedi Józsefné, központi irodánk titkárnőjére hárult, aki mint mindig, most is a tőle megszokott körültekintéssel, szorgalommal és határozottsággal oldotta meg a hálátlan szervezési és pénzügyi feladatok sokaságát.

A Sportnapok főszereplői természetesen maguk a sportoló tagtársaink voltak. A versenyek iránti változatlanul nagy érdeklődésüket jelezte, hogy 19 csapat szállt versenybe az ország minden tájáról, a regisztrált résztvevők száma pedig meghaladta a 420 főt. Ha ehhez hozzászámítjuk a szép számú érdeklődőt is, akkor megállapíthatjuk, hogy Szakszervezetünk rendezvénye mind számbeliségét, mind aktivitását tekintve szakmai közéletünk jelentős eseménye volt.

A résztvevők öt hagyományos versenyszámban mérték össze képességeiket. Az idei alkalommal teke-versenyt nem indítottunk.

Az elért eredmények nagyjából az előre prognosztizálható „papírformát” hozták, vagyis az elért pontszámok szerinti helyezések nagy meglepetéseket nem jelentettek a korábbi évek eredményeihez képest. A most is nagy erővel felvonuló Északerdő Rt. uralta a mezőnyt. Szembetűnő volt az Ipolyerdő Rt. versenyzőinek előretörése, akik —

amint mondani szokták — jól ki tudták használni a hazai pálya előnyeit. A további sorrend tekintetében is *nagyon szoros volt az eredmény.*

Valójában azonban, mint minden hasonló alkalommal, *sok-sok nyertese volt az idei Sportnapoknak* is: egy kellemes izgalmakkal szép környezetben eltöltött nap emléke minden résztvevő számára. Ez is volt a rendezvény célja, amely most is *jól szolgálta a szakmai összetartozás és a baráti kollegialitás érzetének ápolását.* Mégpedig a versenyek is és a záróünnepséghez csatlakozó fehér asztal melletti *baráti találkozó* is, amelyen a kitűnő zene mellett a Kimarosi Maruzs Táncegyüttes produkciói fokozták a pezsgő hangulatot.

Az is szép ebben a mozgalomban, hogy akik az idén nem kerültek fel az eredménylista első helyeire, azok is bizvást remélhetik, hogy jövőre teljesülnek vágyaik, mert egy év múlva újra lehet kezdeni a vetélkedést!

Hogy hol? Majd meglátjuk...

Dr. Király Pál

EREDMÉNYEK

Kispályás labdarúgás:

1. VADEX Rt. 6 p.
2. KEFAG Rt./2 5 p.
3. Zalaerdő Rt. 4 p.
4. TÁEG Rt. 3 p.
5. ÁESz Központ 2 p.
6. MEFA Rt. 1 p.

Kosárlabda:

1. VADEX Rt. 6 p.
2. MEFA Rt. 5 p.
3. Vértesserdő Rt. 4 p.
4. VERGA Rt. 3 p.
5. Északerdő Rt. 2 p.

Asztalitenisz - női egyéni:

1. Tóth Szilvia - KEFAG Rt. 6 p.
2. Záhorszki Renáta - Ipolyerdő Rt. 5 p.
3. Csesznák Istvánné - Ipolyerdő Rt. 4 p.
4. Cselényi Noémi - Ipolyerdő Rt. 3 p.
5. Molnár Józsefné - Egererdő Rt. 2 p.
6. Kovács Pálné - Északerdő Rt. 1 p.

Asztalitenisz - női páros:

1. Kovácsné - Prókainé, Északerdő Rt. 6 p.
2. Cselényi - Csesznákné, Ipolyerdő Rt. 5 p.
3. Szabados - Végh, ERTI 4 p.
4. Lökösne - Lénátrné, Északerdő Rt. 3 p.

Asztalitenisz - női csapat:

1. Ipolyerdő Rt. 6 p.
2. Északerdő Rt. 5 p.
3. KEFAG Rt. 4 p.
4. ERTI 3 p.
5. Egererdő Rt. 2 p.

Asztalitenisz - férfi egyéni:

1. Guth József - Ipolyerdő Rt. 6 p.
2. Farkas Dávid - Egererdő Rt. 5 p.
3. Abonyi László - Északerdő Rt. 4 p.
4. Dr. Jámor László - TÁEG Rt. 3 p.
5. Sipos Imre - Kisalföld Rt. 2 p.
6. Daróczi Péter - Ipolyerdő Rt. 1 p.

Asztalitenisz - férfi páros:

1. Guth - Daróczi, Ipolyerdő Rt. 6 p.
2. Molnár - Kárpáti, Egererdő Rt. 5 p.

- Farkas - Farkas, Egererdő Rt. 4 p.
- Abonyi - Nagy, Északerdő Rt. 3 p.
5. Komoróczy - Pöhlös, Ipolyerdő Rt. 2 p.
6. Lehoczki - Nádasdi, Északerdő Rt. 1 p.

Asztalitenisz - vegyes páros:

1. Daróczi - Cselényi, Ipolyerdő Rt.
2. Abonyi - Kovácsné, Északerdő Rt.
3. Pöhlös - Záhorszki, Ipolyerdő Rt.
4. Guth - Csesznákné, Ipolyerdő Rt.
5. Lehoczki - Lökösne, Északerdő Rt.
6. Kárpáti - Juhászné, Egererdő Rt.

Asztalitenisz - férfi csapat:

1. Ipolyerdő Rt. 6 p.
2. Egererdő Rt. 5 p.
3. Északerdő Rt. 4 p.
4. TÁEG Rt. 3 p.
5. Kisalföld Rt. 2 p.

Sakk - női egyéni:

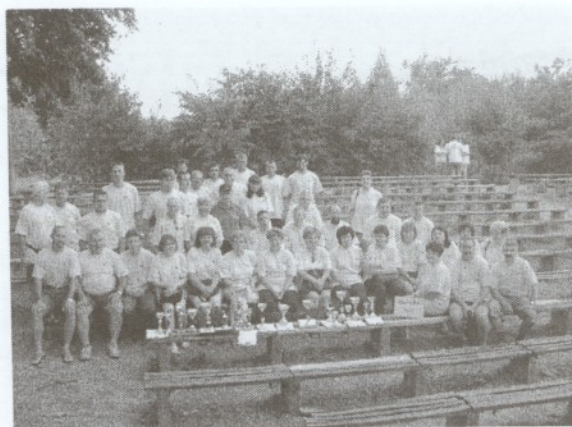
1. Németh Diána - Zalaerdő Rt. 6 p.
2. Göllöncsér Szilvia - SEFAG Rt. 5 p.
3. Kisgyura Brigitta - SEFAG Rt. 4 p.
4. Madarász Endréné - SEFAG Rt. 3 p.
5. Szombati Magdolna - Ipolyerdő Rt. 2 p.
6. Stolcz Éva - Ipolyerdő Rt. 1 p.

Sakk - női csapat:

1. SEFAG Rt. 6 p.
2. Északerdő Rt. 5 p.
3. Ipolyerdő Rt. 4 p.
4. Egererdő Rt. 3 p.

Sakk - férfi egyéni:

1. Gál Gábor - Ipolyerdő Rt. 6 p.
2. Olenderek Tomasz - Lengyelország, 5 p.
3. Rymaszewski Darius - Lengyelország, 4 p.
4. Koltányi Imre - Ipolyerdő Rt. 3 p.
5. Németh József - Zalaerdő Rt. 2 p.
6. Erdélyi Sándor - SEFAG Rt. 1 p.

Sakk - férfi csapat:

1. Ipolyerdő Rt. 6 p. 2. Zalaerdő Rt. 5 p. 3. SEFAG Rt. 4 p. 4. SEFAG Rt. 3 p. 5. Lengyelország 2 p. 6. KEFAG Rt. 1 p.

Légpuska lövészet - női egyéni:

1. Kajati Zászlóné - Északerdő Rt. 6 p. 2. Földházi Istvánné - ERTI. 5 p. 3. Kaponya Józsefné - SEFAG Rt. 4 p. 4. Varga Lászlóné - Északerdő Rt. 3 p. 5. Takácsné Gyenes Ildikó - Egererdő Rt. 2 p. 6. Józsa Rita - MEFA Rt. 1 p.

Légpuska lövészet - férfi egyéni:

1. Varga Tibor - Északerdő Rt. 6 p. 2. Hegyi Higin - ÁESz Központ 5 p. 3. Varga László - Északerdő Rt. 4 p. 4. Simon Tamás - SEFAG Rt. 3 p. 5. Borsik Gábor - Egererdő Rt. 2 p. 6. Verók Tamás - ÁESz Központ 1 p.

Légpuska lövészet - női csapat:

1. Északerdő Rt. I. csapat /Pisák M., Fejesné, Vargáné/ 6 p. 2. Északerdő Rt. II. csapat /Grassalkovicsné, Pintyiliné, Kajatiné/ 5 p. 3. Egererdő Rt. /Vargáné, Generálné, Takácsné/ 4 p. 4. ERTI /Kovácsné, Földháziné, Szatmári N. Á./ 3 p. 5. SEFAG Rt. I. csapat /Menczelné, Kaponyané, Máténé/ 2 p.

6. MEFA Rt. /Józsa R., Miethné, Váczi E./ 1 p.

Légpuska lövészet - férfi csapat:

1. Északerdő Rt. II. csapat /Matisz, Rimaszécsi, Varga T./ 6 p. 2. Északerdő Rt. I. csapat /Kertész, Sári, Varga L./ 3. Gemenc Rt. /Babos, Szabó, Kovács/ 4 p. 4. Ipolyerdő Rt. II. csapat /Verebélyi P., Verebélyi Á., Bajnai/ 3 p. 5. ÁESz I. csapat /Hegyi, Szentpéteri, Füredi/ 2 p. 6. Egererdő Rt. /Nagy K., ifj. Nagy K., Borsik/.

Kispuska lövészet - női egyéni:

1. Fejes Lászlóné - Északerdő Rt. 6 p. 2. Varga Lászlóné - Északerdő Rt. 5 p. 3. Kaponya Józsefné - SEFAG Rt. 4 p. 4. Takácsné Gy. Ildikó - Egererdő Rt. 3 p. 5. Váczi Edit - MEFA Rt. 2 p. 6. Varga Jánosné - Egererdő Rt. 1 p.

Kispuska lövészet - női csapat:

1. Északerdő Rt. I. csapat /Pisák M., Fejesné, Varga L.-né/ 6 p. 2. Egererdő Rt. /Vargáné, Generálné, Takácsné/ 5 p. 3. ERTI /Kovácsné, Földháziné, Szatmári M.Á./ 4 p. 4. SEFAG Rt. I. csapat /Menczelné, Kaponyané, Máténé/ 3 p. 5. MEFA Rt. /Józsa R., Miethné, Váczi

- E./ 2 p. 6. ÁESz I. csapat /Dr. Madas K., Kiss Prumik Á., Horváth A./ 1 p.

Kispuska lövészet - férfi egyéni:

1. Hegyi Higin - ÁESz Központ, 6 p. 2. Palánki Gábor - Ipolyerdő Rt. 5 p. 3. Kertész László - Északerdő Rt. 4 p. 4. Leipold Arnold - MEFA Rt. 4 p. 5. Sári József - Északerdő Rt. 4 p. 6. Rimaszécsi László - Északerdő Rt. 4 p.

Kispuska lövészet - férfi csapat:

1. Északerdő Rt. II. csapat /Matisz, Rimaszécsi, Varga T./ 6 p. 2. Északerdő Rt. I. csapat /Kertész, Sári, Varga L./ 5 p. 3. MEFA Rt. /Józsa, Leipold, Sártori/ 4 p. 4. Zalaerdő Rt. /Máté, Gál, Kovács/ 3 p. 5. Egererdő Rt. /Nagy K., ifj. Nagy K., Borsik/ 2 p. 6. Ipolyerdő Rt. I. csapat /Sebián, Nagy, Ó. Szabó/ 1 p.

Összesített végeredmény:

1. Északerdő Rt. 2. Ipolyerdő Rt. 3. Egererdő Rt. 4. SEFAG Rt. 5. ERTI, MEFA Rt. 6. Zalaerdő Rt.

Napirenden: az erdészeti hidrológiai kutatások

Szerencsés gondolat volt a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottságának, valamint Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Bizottságának részéről, hogy együttes ülést rendezve, megismerjék azoknak az erdészeti hidrológiai kutatásoknak a jelenlegi helyzetét, amelyeket a *Soproni-hegységben* (de általában is) folytatnak az erdészeti kutatók.

Az együttes ülés házigazdája, lebonyolító szerve a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara Geomatikai és Mérnöki Létesítmények Intézetének *Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéke* volt.

✱

A Sopron-hidegvölgyi hidrológiai kutatóbázis központi épülete, előtte az automata hidrometeorológiai állomás. /Tanszéki fotók./

A megjelenteket dr. habil. Kosztka Miklós (júliusban Bedő-díjjal kitüntetett) intézetigazgató egyetemi tanár, a tanszék vezetője üdvözölte, aki az MTA-EB Műszaki Munkabizottságának is elnöke. Őt Prof. dr. dr. hc. Solymos Rezső akadémikus, az MTA-EB elnöke követte, aki üdvözlésében elmondta, hogy a két bizottság közötti együttműködés gondolata nem új. A víz kiemelt fontossággal bír az erdő életében, ezért indokolt még szorosabbra fűzni a kapcsolatot az agrár- és az erdészeti kutatók között.

✱

Dr. Ligetvári Ferenc professzor, az MTA-MgVgB elnöke üdvözlő beszéde keretében idézte Kvassay Jenőt /1850 - 1919/, a kulturmérnökség, azon belül a magyar állami vízügyi műszaki szolgálat klasszikus alakját, aki „Vizeinkről” című művében 1877-ben többek között a következőket írta:

„A fáultetés ama második hatalmas tényező, mitől az ország éghajlati viszonyainak javulását várhatjuk. Az erdőségeket sok tekintetben működésükre nézve nagy víz-reservoriokhoz hasonlíthatjuk, amennyiben talajuk televény tartalmánál fogva nagy mennyiségű vizet képes lekötni a legfelső rétegekben, ami nyáron, a szárazság idején mohón elpárologva, nagymértékben hozzájárul az illető vidék éghajlatának szeledebbé tételéhez. Azonban eme jótékony hatásukat elsősorban olyan erdők éreztetik, amelyek hatalmas televényrétegre tettek szert, s kellő téli nedvességben részesültek.”

✱

Több mint egy évszázad múltán változatlanul helytállóak Kvassay következő megállapításai is:

„... az erdő sűrűségéhez, talajának lejtősségéhez képest különbözőleg tartóztatja vissza a felszíni vizek lefolyását, azonban e tekintetben mindig hatásosabban működik, mint az ugyanoly viszonyok közt levő szántóföld. Az erdő tehát kétségtelenül kevesbíti az áradásokat, mert elősegíti az infiltrációt, a források képződését. Azonban hatásának vannak határai: nagy víztömegek, kivált záporok ellen nem eléggé hatásos ...

A felszíni vízfolyás csökkentésénél sokkal fontosabb az erdősítésnek azon hatása, hogy megakadályozza a hegyoldal oly rombolását, nagy mennyiségű hordaléknak a patakok és folyók medrébe való jutását, mi számos bajnak és veszélyes áradásoknak végokát képezi.” /Kvassay J.: Mezőgazdasági vízműtan. Bpest, 1882./

✱

Az erdők és az árvizek összefüggésével kapcsolatban Kvassay méltán hivatkozott a „legnagyobb magyar”, gróf Széchenyi István megállapítására:

„Sokan a Tiszavölgy mindinkább elaljasodását legfőképp az erdők általános elpusztításának tulajdonítják, mellyhez képest a mesztelen hegyekről leszakadozó föld és porond mind erősebben betöltené a lapályban folyó és alig hömpölygő vizek medreit. És ebben alkalmasint igazuk van.” /Széchenyi István: Eszmetörédek, különösen a Tiszavölgy rendezését illetőleg – Pest, 1846./

Beszéde végén Ligetvári professzor megköszönte Solymos Rezsőnek az együttes ülés megrendezésének kezdeményezését.

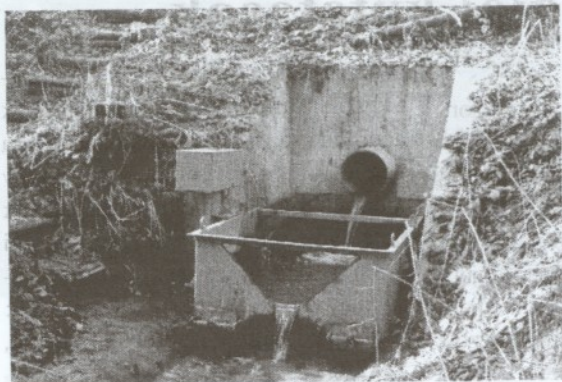
✱

Közbevetőleg tegyük hozzá ehhez a megnyitóhoz, hogy az ENSz Közgyűlése 2000. december 20-án hozott határozatában úgy döntött: a 2003. esztendő „Az Édesvíz Nemzetközi Éve”. A soproni együttes ülést tehát akár az ENSz-határozat erdészeti adaptációjaként, végrehajtásaként is felfoghatjuk.

Arról már jóval korábban született döntés, hogy március 22-e minden évben „A Víz Világnapja”. Ennek jelmondata ebben az évben így hangzik: „Víz a jövőért!”.

✱

Köszöntötte a résztvevőket dr. habil. Mészáros Károly intézetigazgató egyetemi tanár, az Erdőmérnöki

Elektronikus adatgyűjtővel felszerelt mérőbúka az egyik részvízgyűjtőben.

Kar dékánja is. Ennek során rámutatott, hogy a Karon annak 1808-ban történt létrehozása óta mindig intenzíven foglalkoztak a természeti környezeti tényezők oktatásával és kutatásával.

Ezt a tényt támasztotta alá dr. Kosztka professzor előadása, aki részleteiben mutatta be az erdészeti hidrológia oktatásának történelmi folyamatát napjainkig.

Közbevetve jegyezzük meg ismét: a tanszék folyosóján értékes tantárgytörténeti kiállítás látható. Itt olvasható többek között a „vizes” ismeretek selmeci-soproni oktatóinak névsora, közöttük nem egy ma már a magyar erdészettörténet klasszikusa: Szécsi Zsigmond, Zehoczky Gyula, Csiby Lőrinc, Jankó Sándor, Sobó Jenő, Schenck Gyula, Hermann Emil, Boleman Géza, Solt Béla, Sébor János, Modrovich Ferenc, Bezzegh László /Kossuth-díjas/, Adamovich László, Pálvölgyi Lóránt, Partos Antal, Pankotai Gábor, Herpay Imre, Rácz József.

Kosztka professzor elmondta, hogy az erdőmérnök mindig erős kultúrmérnöki képzést kapott és kap ma is. Az oktatás ma már az erdőmérnöki mellett a környezetmérnöki és természetvédelmi szakon is folyik. A képzés infrastruktúráját a talajmechanikai és hidrológiai laboratórium, továbbá a Sopron-hidegvízvölgyi erd-

szeti hidrometeorológiai kutatóhely jelenti.

*

Már éppen ennek az utóbbi objektumnak, s az ott folyó kutatásoknak az ismertetése volt a tárgya dr. Kucsara Mihály PhD egyetemi docens előadásának, aki a tanszék „vizes blokkjának” a vezetője. A kutatóhely berendezését a Rák-patak felső folyásánál dr. Rácz József tanszékvezető kezdeményezte. Hat km² területen található itt meteorológiai műszerkert, interceptiós mérőkeretek, vízhozam-mérő búkák, talajvízmegfigyelő kutak sorozata, mérőtornyok stb. Rendszeres hordalék- és vízminőség-, mikroklíma-méréseket és az erdészeti hidrológia tárgykörébe tartozó több más paraméter vizsgálatát és regisztrálását végzik. A terepi adatok megszerzését tartják elsődlegesnek és a munkába az egyetemi hallgatókat is bevonják. A kutatóhely berendezése „önfejlesztő” jellegű, s főként a kutatás finanszírozásának függvénye. A távlatokba tekintő, szisztematikus fejlesztés szempontjából azonban a finanszírozásnak is hasonlóan, stabilabbnak kellene lennie.

A 80 éves múltra visszatekintő soproni erdészeti hidrológiai kutatások művelői közül Kucsara Mihály elismeréssel említette meg dr. Fírbás Oszkár, Martos András és dr. Fűrér Ernő erdőmérnökök nevét.

*

Dr. Víg Péter, a Termőhelyismerettani Tanszék docense az erdészeti mikroklímátörológiai vizsgálatokról adott tájékoztatást Ennek a munkának még nincs nagy múltja, mivel nem rendelkeztek automata mérőműsze-

rekkel. Bükkösökben a törzsterben és a koronaterben elhelyezett érzékelőkkel vizsgálják a sugárzás, a szél, a hőmérséklet és a relatív páratartalom változásait. Továbbá a fák koronája fölött és az állományban a potenciális párolgás változását évszakonként és a vízháztartás elemeit, a csapadékbévetel felhasználását. A talaj vízkészletének változását a tenyészidőszakban mérik. Az egyéb mikroklimatológiai paraméterek kipuhatolása szempontjából fontos, hogy az erdő lombtalan vagy lombos állapotában történik-e a mérés.

*

Dr. Sitkey Judit, az Erdészeti Tudományos Intézet kutatója tömör áttekintést adott azokról a kutatásokról, amelyeket az intézet ökológiai munkacsoportja végez az ország különböző tájain kialakított bázisterületeken. A munka még az '50-es években kezdődött, s ma már komplex ökoszisztéma-vizsgálat jellegű. A továbbiakban a Soproni-hegységben dr. Fűrér Ernővel és Manninger Miklóssal együtt végzett csapadékkémiai vizsgálatok eredményeit vázolta. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a természet vízháztartásában meghatározó jelentőségű három nitrogénfajta hatását külön-külön kell vizsgálni a környezet nitrogénterhelése és az eufrotizáció szempontjából. Figyelmet érdemlő kutatási megállapítás az is, hogy savas esőről hazánkban nem beszélhetünk.

*

A vízgyűjtő területéről eltávozó víz mérésére szolgáló műtárgy.

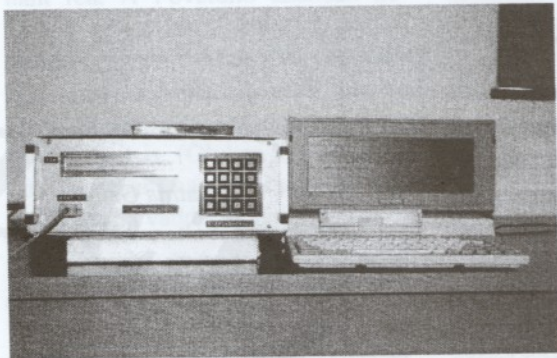
Kalicz Péter, az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék doktorandusza azokat a vízfolyási folyama-

Az érdekes előadásokat hozzászólások követték. A felszólalók nagyon fontosnak minősítették a Sopronban és az ERTI-ben folyó vizsgálatokat. Hangsúlyozták, hogy ezen a kutatási területen hosszabb távra szóló, állandó kutatási irányvonalra van szükség a minőségi munkához. A szélsőséges tüneteket jobban meg kell jeleníteni a vizsgálati anyagokban a pénzügyi pályázatok indokolása érdekében. Megfogalmazták azt az igényt is, hogy fokoz-

komoly környezetvédelemnek ez az igazán járható útja.

Ezért csak egyetérthetünk azzal, az ülésen agrárvízgazdálkodási részből elhangzott véleménnyel, ami szerint *össztársadalmi érdek is volna, hogy ez a munka a folytatásához és bővítéséhez, fejlesztéséhez hosszú távra szólóan garantált pénzügyi megalapozást kapjon.*

Dr. Király Pál

Az automata műszerek által mért adatok regisztrálását és tárolását végző adatgyűjtő.

tokat ismertette, amelyeket a Farakas-árokban és a Vadkan-árokban vizsgáltak egzakt mérésekkel. Az eredmények azt mutatták, hogy az alapvízhozamnak napi és éves ritmusa van (télvége, koratavas - tavaszi átmeneti időszak, forró nyár, őszi átmeneti időszak).

A vízfolyásra pedig feltűnő hatást gyakorol a patakmeder közelében végzett tarvágás.

A mérések egzaktságával kapcsolatban Kosztka Miklós közbevetőleg felhívta a figyelmet: a mérések végzése során ne feledkezzünk meg az órák tavaszi-őszi egy órával történő átállításának figyelembevételéről, különben hamis képet kaphatunk.

*

Dr. Gribovszki Zoltán PhD egyetemi docens azoknak a hordalékmozgás- és vízminőség-vizsgálatoknak az eredményeit foglalta össze, amelyeket erdei patakokban, illetve forrásoknál végeztek. Méri a *görgetett és a lebegtetett hordalék* hozamát, puhatolják változásának törvényszerűségeit és a befolyásoló tényezőkkel való összefüggéseit. Így például a völgyek medermorfológiáját a hordalékmozgás dinamikája szempontjából /lumineszcenciás módszerrel/. A vízminőség fizikai, kémiai és biológiai paramétereit is méri és vizsgálják azok napi ritmusát.

*

ni kell az erdőgazdálkodás minősége és az árvizek közötti összefüggések vizsgálatát.

Az egyetemi ülést követően a résztvevők a helyszínen megtekintették a Hidegvíz-völgyi kutatóhely létesítményeit.

*

A két akadémiai bizottság együttes üléséről írt rövid tudósításunkat egy szubjektív vélemény közreadásával zárjuk. Nevezetesen: nagyszerű dolog, hogy a több mint évszázados erdészeti hidrológia fejlesztése mind az Erdőmérnöki Karon, mind az ERTI-ben az elmúlt években új lendületet nyert és lehetőséget kapott korszerű eszközök és létesítmények alkalmazására. Az erdészettudomány mindig nagy szerepet játszott a természetes ökoszisztéma megismerésében, törvényszerűségeinek korrekt feltárában. Ez a munka a II. világháború utáni évtizedekben elsősorban az erdei növénytakaságok megismerése és a talajtan vonatkozásában hozott látványos eredményeket. *Úgy tűnik, hogy az ökoszisztéma további feltárában most a hidrológiának és klimatológiának jut nagyobb szerep. Az erdőmérnök ezt a feladatot is a reál jellemző alapos pontossággal és rendszerességgel végzi, a jószándékú, de laikus handabanda és egyesek által a publicisztika szintjén úzótt környezetvédelem mellőzésével. A*

Harmincéves a Fagazdasági Híradó

A mai Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. jogelődje, a Somogyi EFAG harminc évvel ezelőtt, 1973 júliusában indította meg üzemi lapját, a „Somogyi Fagazdasági Híradó”-t, amely 1976 óta negyedéves gyakorisággal jelenik meg, napjainkban „Fagazdasági Híradó” címmel.

A négyoldalas újság tartalma hű képet ad az ország második legnagyobb erdőgazdasági részvénytársaságának gazdálkodásáról, fejlesztéseiről, rendezvényeiről, de gondjairól is. E mellett jó érzékkel kiválasztva a szakma általános érdeklődésére számottartó témákat, foglalkozik az erdészet és elsődleges faipart, olykor a vadászatot is érintő fejleményekkel, jelenségekkel. Tudósít országos, sőt nemzetközi jellegű eseményekről is. Hosszú évekre visszanyúló érdekes és értékes kis rovata pl. „Az idők nagy tanúi”, amely a somogyi erdők ritka magas kort és méretet elért famatuzsáleimeit mutatja be írásban és képből. (Sajnos, némely öreg fa már csak ezeken a dokumentum-értékű fényképeken létezik.)

Testvérilapunkat a tiszteletre méltó évforduló alkalmából szeretettel köszöntjük és készítőinek, a Detrich Miklós által vezetett szerkesztő bizottságnak további eredményes munkát, az eddigiekhez hasonló szép sikereket, jó lapkészítést kívánunk!

k. p.

Az „Állatok Világnapja”: október 4.

„Egy nemzet nagysága és erkölcsi fejlettsége tükröződik abban, ahogyan az állatokkal bánik.”

/Mahatma Gandhi/

Már évtizedek óta megtartják a nyugati világban az „Állatok Napját” minden év október 4-én. Magyarországon erre 1992-ben került sor első ízben.

Társadalmunk környezetérzékenységének erőteljes fejlődését jelzi többek között az is, hogy az első alkalom óta folyamatosan *fokozódik az állatvilág, az állatok sorsa iránti érdeklődés*. A gazdátlan állatok felkarolására, állatodvák, állatmenhelyek létesítésére, egyes veszélyeztetett állatfajok megmentésére irányuló mozgalmak, a kedvtelésből tartott állatok ellátását megkönnyítő kereskedések, az állatkínzással és gyilkolással szembeni felháborodás megnyilvánulásainak megszorodása, az ember és állat kapcsolatának humánus rendezésére irányuló etikai szabályok megjelenése stb. jelzi ezt. Se szeri, se száma már a témába vágó különböző kiadványoknak: könyveknek, prospektusoknak, brosuráknak, szép albumoknak és a filmeknek, videokazetáknak. Jelent már meg pl. állatlélek-tannal foglalkozó könyv is.

Az egyik legfontosabb fejlemény volt az *állatok védelméről és kíméletéről* szóló 1998. évi XXVIII. törvény megalkotása az Országgyűlés részéről.

Elsőként joggal vetődik fel a kérdés:

Miért éppen október 4.

az „Állatok Napja” szerte a világon? T. Olvasóink között bizonyára vannak, akik tudják a választ, s talán vannak, akik nem, ezért megírjuk.

A római katolikus egyházban október 4-én, halálának évfordulóján emlékeznek meg Assisi Szent Ferencről, a ferences barátok és a

klarissza nővérek szerzetesrendjének megalapítójáról.

Gazdag olasz kereskedő apa és provánszi származású francia anyja gyermekeként született 1182-ben a kis Giovanni Bernardone a közép-itáliai Assisi városában. A családban anyja után csak „kis franciának” Francesconak becézték, ezen a néven vonult be azután a történelembe (és innen ered a hazánkban is igen népszerű, elterjedt Ferenc név is).

Mint az egyház annyi más korabeli, középkori szentje, ő is a jómódú, gazdag ifjak léha, pazarló életéből váltott át vallásos megszállottság hatására az ellenkező oldalra. (Gondoljunk csak pl. Szent Hubertusra.) Mégpedig olyannyira, hogy a végletekig igénytelen *szent a szegénység élő jelképévé vált*, aki egész életével arra ösztönözte a keresztényeket, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel enyhítsék a szegények testi és lelki kínjait. Ezért is kapta a *Poverello di Dio*, vagyis Isten szegénykéje melléknevet.

Nagy hatása volt a világi hatalmaskodás útvesztőjébe tévedt katolikus egyház megújítására (amiért a történetírók a „középkor tavaszának” nevezik). Első szerzetesi reguláját 1223-ban hagyta jóvá a pápa.

Szent Ferenc és az állatok

A Fioretti-legenda szerint történt egyszer, hogy a Poverello szerzetes testvéreivel Cannaio és Bevagno települések között rózta az utat, amikor az útszéli fákon nagy sereg madarat pillantottak meg. A lelke mélyén mindig az igehirdetés extázisától fűtött Ferenc testvér megálljt intett társainak, ő pedig a madarakkal megrakott fákhoz ment és prédikálni kezdett nekik Istenről, minden élő és élettelen teremtményéről. A madarak a közeledtére, s szavai hallatán nem röppentek el, sőt a szomszédos mezőn magvakat csipegető nagy pacsirtacsapat is oda repült és csendben hallgatta a prédikációt. A beszéd végétével a szent megáldotta „madártestvéreit”, azok pedig, úgymond, Istent dicsőítő vidám énekléssel tovaröppöltek.

Ettől kezdve Szent Ferencnek a pacsirták voltak kedvenc állatai, részben a magasból szétáradó gyönyörű énekük miatt, részben pedig tollazatuk színe miatt. Ez a barnásszürke szín ugyanis saját szerzetesi kármájának egyszerű, az alázatosságot és igénytelenséget kifejezni kívánó színéhez volt hasonló.

Egy másik alkalommal — a fegyverkovácsairól híres — Gubbio város környékén hatalmas farkas garázdálkodott, amely nem csak háziállatokat ejtett zsákmányul, de embereket is széttépett és rettegésben tartotta a lakosságot. A legenda szerint amikor

Ferenc testvér igehirdető vándorlása során feltűnt a város közelében, az emberevő farkas vérszomjasan rohant rá. A Poverello azonban keresztet vetett feléje, mire a „farkas testvér” meghunyászkodva, alázatosan simult lábaihoz. S ettől kezdve engedelmes kutyaként szolgálta a város lakosait is. (Olykor jól jönne nálunk is valami hasonló csoda némely vadásznak a vaddisznóhajtásban.)

Nap bátyánk, Hold nénénk

Szent Ferenc és az állatok kapcsolatának legendája évszázadok óta foglalkoztatja az emberek képzeletét. Számos olyan képzőművészeti alkotás: festmény, szobor, freskó született, amely Szent Ferencet a különféle állatoktól körülveve ábrázolja; (Persze főként a franciskánus templomokban. Ilyen tárgyú festmény látható pl. a máriabesnyői kapucinus kegytemplomban, a neves búcsújáróhelyen is, amely Márton Lajos alkotása.)

Assisi Szent Ferenc az állatokat, mint Isten teremtményeit az emberrel egyenrangúnak tekintette a teremtés rendjében. Ez a magyarázata, hogy halálának emléknapja lett az „Állatok Világnapja”.

A Poverello nem lehetett híján a humornak, mert saját testét „számár testvérnek” titulálta. Közötte és az állatok között teremtett legendárium azután a századok folyamán tágabb értelművé vált, a nagy természettel való kapcsolattá fejlődött. Bizonyára szerepe volt ebben egyszerű *Naphimnuszának*. Földanyánkat, Nap bátyánkat, Hold nénénket, Víz húgunkat, Tűz testvérünket stb. nevez meg ebben a középkori himnuszban, amellyel nem csak az egyházi és az olasz, hanem az egész világirodalom egyik legszebb költői művét alkotta meg.

Ez a rendkívüli személyiség 1225. október 4-én halt meg, s az egyház már 1228-ban szentté avatta. A sírja fölé emelt bazilikában Assisiben ma is tízezrek róják le évről évre kegyeletüket, ami jelzi, hogy eszméi ma is éppoly frissek, időszerűek,

mint csaknem nyolc évszázaddal ezelőtt. (A bazilikát nemrég elég súlyosan megrongálta egy földrengés, de nemzetközi adakozásból gyorsan helyreállították.)

Szoros a kapcsolatunk az állatokkal

Ma már szinte nincs olyan ember, aki közvetlenül vagy közvetve ne kerülne kapcsolatba az állatokkal; ha másként nem, hát az állati fehérje /hús/ és más állati eredetű élelmiszerek fogyasztásán keresztül. A bőr- és szőrmeáruk is ősi idők óta nélkülözhetetlen kellékei mindennapi életünknek.

Az állatok közvetve néha akkor is jelen vannak életünkben, amikor nem is gondolunk erre. Például némely olyan gyógyszerben, amely előállításának bizonyos fázisában mellőzhetetlenek voltak az állatkísérletek. Egészségünk szempontjából fennáll ez a kapcsolat ellenkező előjellel is. Vagyis olyan betegségek formájában, amelyek állatról emberre terjedve okoznak olykor félelmetes problémát. Ezek az ún. zoonózisok.

Erdész, vadász, természetjáró szempontjából a legijesztőbb zoonózis a rókák veszettsége, ami szerencsére ma már ritkán előforduló és időben adott védőoltással még leküzdhető betegség. A viperamarás még ritkábban fordul már elő, a Zempléni-hegységben, néha Somogyban is.

Ezeknél a zoonózisoknál szélesebb körben nyugtalanítja manapság az embereket a *kullancscsípés*. Az aprócska rovar (*Ixodes ricinus*) által okozott agyvelő- és agyhártyagyulladás, a Lyme-kór, netán a vérzéses láz már szinte félelmetesnek számít esetenkénti súlyos következményei, sőt

olykor halálos kimenetele miatt. De korunk egyik legrettegettebb, mert gyakorlatilag még gyógyíthatatlan nemi betegsége, az AIDS is az állatvilágból terjedt át az emberre.

Változik a szemléletünk

Váltunk át az élet derűsebb területeire. Erdésznek, vadásznak természetesen elsősorban az erdőn-mezőn-vízen vadon élő állatok, gerincesek jutnak eszébe az „Állatok Napja” alkalmából. Nemrég ezeket még egy nagyon egyszerű, *embercentrikus* szempont alapján osztották két főcsoportra: a vadászat tárgyát képező és nem képező állatokra. Az első csoporton belül is tettek különbségeket, így született meg a „dúvad” fogalma.

A XX. században azonban bevonult életünkbe egy újabb szempont: a természetvédelem. Ez bizony eléggé alaposan átrendezte az állatokkal kapcsolatos értékrendünket. Becses élőlényekké váltak olyan fajok, amelyekre korábban ügyet sem vetettünk s ma már „dúvad” sincs. Nemvárt szempontok bukkantak fel a vadászható állatfajokkal kapcsolatban is. Amíg például nemrég még csak egyes világhírességek hirdettek bojkottot a nagymacskák prémjéből készült bundák viseletével szemben, addig napjainkra már kialakult az állatvédelem jogi rendje, amely a törvény erejével lép fel sok-sok állatfaj védelmében.

Az iménti példánál maradva, az 1973-ban alkotott „Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő növény- és állatfajok nemzetközi kereskedelméről” un. CITES egyezmény 1. sz. függelékében a *nemzetközi kereskedés tilalma alá helyezte a tigrist és az ázsiai nagymacskákat is*. Mégpedig

nemcsak gereznájukat, hanem csontjukat, karmukat, fogukat, vagyis minden porcikájukat.

Az állatvédelem etikai rendszere

is egyre inkább kiépül a jogszabályi rendszer mellett. A *bioetika* kezdetben tulajdonképpen csak az emberi élet, főként az embrionális élet védelmére irányult, s valláserkölcsei alapról, a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból és a témakörbe vágó pápai enciklikából indult ki. Ma már a bioetika keretei is egyre tágulnak, feltehetően egyszer majd az egész bioszférára kiterjedően. Azon szakértársainknak, akik az *erdészeti szakmai etika* megalkotásának szükségességét hangoztatják, vagy már éppen azon fáradoznak, célszerű ezt a tényt figyelembe venniük és saját szakmai etikánkat, mint egyik alrendszert, az etika nagy tudományos rendszerébe,

a megfelelő helyre szervesen beilleszteniük.

Jó-jó, mondhatja erre valaki, de mi szükség van itt még etikára, ha már vannak megfelelő jogszabályok, kemény szankciókkal. Mégis csak biztosabb a fogfájást fogóval-fúrógéppel orvosolni, mint szentelt vízzel.

Sajnos a tapasztalat azt mutatja, hogy szükség van, mert — Karinthy Ferenc szellemes megállapítása szerint — nem lehet minden pofon mellé egy rendőrt állítani. *Szükség van lelkiismeretből fakadó etikai rugókra és fékekre is, ehhez pedig a civil társadalom széles körű részvételére az állatok védelmében.*

Mi, erdészek és az állatok

Az erdész nap mint nap kapcsolatba kerül az állatokkal. Mégpedig munkahelyén, az erdőn is a vadon élő állatokkal, s legtöbbször otthon is, a kedvtelésből tartott vagy haszonállatokkal.

tokkal. Bár az erdészek többsége születtett természetvédő, de úgy tűnik: *van még teendőnk nekünk is a saját házunk táján is.* Például nagy társadalmi felháborodást váltott ki az a védett madarak körében végzett tömegmészárlás, amelynek mintegy 11.700 darab állat esett áldozatul kb. 280-300 millió forint eszmei értékben, s amelyre 2001 vége felé derült fény az udvardi határátkelőhelyen. Az esetről megjelent közlemények szerint a külföldi elkövetők mellett felmerült hazai segítőik, vadász-kollaboránsaik felelőssége is.

Október 4-én tehát elevenítsük fel mi is a világon élő sok millió ember társunkkal együtt Assisi Szent Ferencnek a természetről, az állatokról vallott nemes eszméit és úgy nézzünk rájuk, ahogyan ő tekintett „testvéreire”.

Dr. K. P.

A 7000 lámpa, csillár és világítótest háza

Szeretné egy helyen látni az összes lámpát, csillárt és világítótestet, amely csak elképzelhető?

Mi: a budapesti Molecz-Fény kívánságát ezentúl teljesíthetjük. A Molecz cég Ausztria legnagyobb lámpagyártó vállalata és világászerte csaknem minden kontinensen sikeresen működik. Így biztos lehet abban, hogy kompetens partnerrel áll szemben.

Címünk: Molecz Fény Csilláráruháza,
1113 Budapest, Karolina út 17.
Tel.: /1/ 385-2212.

Mintatermünkben 800 m²-en 7000 féle világítási cikk között válogathatnak.

Az EFDSz tagjai számára az alábbi vásárlási kedvezményt biztosítjuk vásárlásonként:

20.000 Ft feletti vásárlásnál - 5%. 100.000 Ft felett 10%, 150.000 Ft felett 15% engedményt adunk.

Dr. vitéz Jakabffy Ernő Árpád /1926 - 2003/

Életének 77. évében Budapesten meghalt dr. vitéz Jakabffy Ernő Árpád okl. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok Tanácsának tagja. Hamvait — végakarátának megfelelően — részben szülővárosának földjében, részben szüleinek sírjában, részben második hazájában, Svédországban helyezték el.

Mozgalmas élete volt. Gyergyó-szentmiklóson született 1926-ban régi székely kismemesi családban. Az elemi iskolát szülővárosában, középiskolai tanulmányait Kolozsvárott és Debrecenben végezte, illetve — mivel a katonatiszti pályára készült — a pécsi M.kir. Zrínyi Miklós Gyalogsági Hadapródképző Iskolában folytatta. A háború azonban terveit keresztül húzta. A front közeledtével az iskolával nyugatra menekült. Ott francia hadifogságba esett és csak 1945-ben került haza. Édesapja rosszabbul járt, mert hét évet raboskodott szovjet fogolylágerekben, s 1952-ben történt hazatérése után nem sokára meg is halt. Így a családfenntartás gondjai fiára szakadtak, akinek fizikai munkával kellett a kenyeret megkeresni. Származása, múltja miatt egyetemi felvétele nem jöhetett szóba azokban az években sem Sopronban, sem más egyetemen.

1956-ban részt vett a forradalomban, tehergépkocsi-vezetőként szabadságharcosokat, sebesülteket és hadianyagot szállított a szovjet invázió idején. Ezért a szabadságharc leverése után menekülnie kellett. Őzvegy édesanyjával Svédországban sikerült letelepednie. Stockholmban királyi engedéllyel nyert felvételt az erdőmérnöki fakultásra, amit 1957 - 1962 között sikerrel elvégzett. Ezt követően a közép-svédországi erdészeti főigazgatóságon dolgozott egészen 1993-ban történt nyugállományba vonulásáig. E mellett tagja volt a svéd munkaügyi és betelepítési minisztérium nagytanácsának, 1970-ben pedig megszerezte az egyetemi doktori címet /licentiatust/.

Miközben lelkiismeretesen szolgálta az őt befogadó országot, mindig megmaradt igaz magyarnak és fáradhatatlantul dolgozott a Svédországba szakadt magyarokért. Elnökségi tagja volt a Szabad Magyarok Tömörülése nevű szervezetnek és résztvett a Stockholmi Katolikus Kör, továbbá az Erdélyi Könyvegylet munkájában. Megalapítója volt a stockholmi Magyarok Házának és elnöke a Magyar Ház Közösségének. A Svédországi Magyarok Országos Szövetsége elnökének, majd

örökös tiszteletbeli elnökének választotta. Mint az összmagyarságot aggodó és azal törődő, az emigráltak sorsában osztozó ember, a más országokba menekült magyarokkal is foglalkozott. Ezért 1992-ben megválasztották a Magyarok Világszövetsége alelnökének is, mint a nyugati régióért felelős vezető személyiséget.

Rendszerváltásunkat követően, 1993-ban repatriált, hazatelepült (de már nem Erdélybe).

Szakmai és közéleti tevékenységét magas kitüntetésekkel ismerték el. Nyugállományba vonulása alkalmával megkapta a svéd „Szorgalommal és becsülettel a Hazáért” kitüntetést, itthon pedig a Magyar Köztársaság Csillagrendjét és a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét. A Vitézi Rend felvette nemzetvédelmi tagozatába és Jubileumi Érdemkeresztjével tüntette ki.

Hazatérése után, aktívan bekapcsolódott az erdészet életébe. Résztvett a szakosztályi munkában, ahol értékes előadásokat tartott Svédország erdészetéről; az OEE Szeniorok Tanácsa pedig tagjává választotta. Emberségeért, abszolút korrektségéért, szerénységéért és bölcs megnyilvánulásaiért mindenki szerette és tisztelte.

Az arra rászoruló idős erdészek támogatására létesített Erdészcsillag Alapítványt évről évre jelentős összeggel gyarapította. Jellemző reá ezzel kapcsolatos egyik utolsó intézkedése is. Úgy végrendelkezett, hogy temetése alkalmával a részvétnyilvánítók az emlékezés virágaira szánt pénzüket inkább egy erre a célra kihelyezett dobozba tegyék és az így összegyűlt pénzt juttassák el az alapítványhoz. /Megtörtént./

Amikor nyilvánvalóvá lett előtte, hogy a gyógyíthatatlannak mondott betegség rabja, úgy döntött, hogy nincs értelme bevárni a gyötrelmes végkifejletet és június 12-én a reá jellemző katonás határozottsággal, önként ment a halál elébe. Előbb azonban még elrendezte evilági dolgait. Értékes könyveit az OEE könyvtárára hagyta, vadászfegyvereit pedig a soproni Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási Intézetére — egy golyós puska kivételével ...

Hamvainak a Budapesti Farkasréti-temető központi ravatalozója Mako-vecz-terében az unitárius egyház szertartása keretében és katonai tiszteletadás mellett történt búcsúztatása valódi köz-

életi esemény volt, amely jelezte emberi és közösségi nagyságát. Számos ismert személyiség jelent meg és képviseltette magát a Magyar Honvédség, a Vitézi Rend, a Magyarok Világszövetsége, a Svéd Királyság magyarországi nagykövetsége és természetesen az Országos Erdészeti Egyesület is. A Szeniorok Tanácsa részéről dr. Szász Tibor korábbi elnök, az elhunyt jó barátja mondott az életutat tárgyszerűen ismertető, de meleg hangú búcsúbeszédet. (Ennek szövege képezte ennek a megemlékezésünknek is az alapját.) Dr. S. Nagy László jelenlegi elnök pedig az egykori stockholmi évfolyamtársak búcsúlevelét olvasta fel. Ennek zárómondata lehet a legjobb befejezése ennek a rövid nekrológnak is:

„Jakabffy Ernő erős egyéniség volt, életét elszántsággal élte. Értékei közé tartozott a tisztesség, becsület és emberieség, mely minden cselekedetét jellemezte családjával, barátaival és munkájával kapcsolatban egyaránt.”

Dr. Király Pál

Öszeleji kívánság

*A vadludak és a darvak
már az égre ékelődnek;
hosszú őszt a maradónak,
jó utat az elmenőknek.*

*A fecskék is készülődnek,
sürgönydróton sorakoznak;
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradónak.*

*Az árnyékok vékonyodnak,
a patakok hűvösödnek;
hosszú őszt a maradónak,
jó utat az elmenőknek.*

*Gyapjasodnak a kis őzek,
vöröslík a lenyugvó nap;
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradónak.*

Kányádi Sándor

HÍREK

Kitüntetések. Augusztus 20-a, az államalapító Szent István király ünnepe alkalmából a köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje /polgári tagozat/ kitüntetést adományozta Prof. dr. Koloszar József erdőmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár /Nyugat-Magyarországi Egyetem/, valamint Rakonczay Zoltán erdőmérnök-közigazdász, ny. környezetvédelmi és vízgazdálkodási h. államtitkár részére.

A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje kitüntetést kapta dr. Vörösi József akadémikus, a NyuME intézetigazgató-helyettese, egyetemi tanár.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetést kapta dr. Kóhalmy Tamás erdőmérnök, a NyuME egyetemi tanára, a mezőgazdasági tudomány doktora.

A „Professor emeritus” címet adományozta a Nyugat-Magyarországi Egyetem Tanácsa dr. Bondor Antal erdőmérnök, az Erdészeti Tudományos Intézet ny. főigazgatója részére. A NyuME-nek eddig összesen négy „Prof. emeritus”-a van, dr. Bondor a harmadik.

Magas szintű konzultáció. Kiss Péter Kancelláriaminiszter több szakszervezeti vezetővel együtt kötetlen beszélgetésre hívta meg Herczeg Miklóst, Szakszervezetek Főtitkárát is. Herczeg Miklósnak alkalma volt a megbeszélés során szakmánk, az erdészet és elsődleges faipar nehéz helyzetéről is szót ejteni. Kiss Péter, aki az 1990-es években nagy mértékben támogatta az erdőtelepítési közmunkaprogramot, most sem zárkózott el a segítségnyújtástól.

Erdészeti nyílt nap lesz az Országházban október 3-án, amelyet az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának Erdészeti Albizottsága és az Országos Erdészeti Egyesület szervez.

Az esemény egyúttal az idei „Erdők Hete” programsorozatának megnyitását is jelenti. A rendezők az érdeklődő erdészek lehetőleg zöld egyenruhában történő megjelenésére számítanak.

Kiállítások. A soproni Erdészeti Múzeum időszakos kiállítást rendezett Zeke-Hajas Ilona egyházi festőművész, Simon László szobrászművész, továbbá Hauszner Sándor fotóművész alkotásaiból /utóbbit „A Balaton és környéke” témakörben/. Szeptember 14-ig tekinthető meg a Németh Ferenc Bedő- és Nagyváthy-díjas erdésztechnikus fafaragásait és Detrich Miklós természetfotós Somogy öreg fáit bemutató időszakos kiállítás /szerda kivételével minden nap 13-18 óra között/.

Halálozás. Budapesten augusztus 24-én gyógyíthatatlannak bizonyult betegség következtében rövid szenvedés után meghalt Lombos Tibor okl. erdőmérnök. Budapesten született 1931-ben, mérnöki oklevelét 1953-ban szerezte meg Sopronban. /Már csak néhány nap választotta el az aranyoklevelét átvételétől./ Egész szakmai pályafutása a Börzsönyhöz kapcsolódott, ahol mind erdészeti munkakörökben, (a királyréti erdészetnél és erdei vasútüzemnél, s a nagy-marosai erdészetnél), mind a faipar területén dolgozott, (az egykori verőcei fűrészüzemben). Végül az Egri Erdőfelügyelőség erdőfelügyelőjeként vonult nyugállományba. A kismarosi temetőben helyezték végső nyugalomra a római katolikus egyház szertartása szerint.

Stihl-favágóverseny. Az Andreas Stihl Kft. erdészeti-kertészeti gépkereskedelmi társaság a hazai erdőgazdaságban legnagyobb számban elterjedt, közismert motorfűrészek legnagyobb honi forgalmazója favágóversenyt bonyolított le – immár a második alkalommal – a budakeszi erdőben, a Pili Parkerdő Rt. Budapesti Erdészetének tevékeny technikai közreműködésével. A versenyen összesen 37, egyenként négy fős csapat vett részt az ország különböző tájairól, vagyis a verseny országos jellegű volt. Az első öt helyezés a következőképpen alakult a csapatok között: 1. Baja /184 pont/; 2. Balassagyarmat /196/; 3. Sümeg /204/; 4. Bakonyjákó /205/; 5. Komló-Mecsekjányosi /217 pont/. A nyertesek az eredményhirdetésekor az oklevél mellé pénzjutalmat is átvehettek Halász Ernőtől, a Kft. cégvezetőjétől.

Tűz a faforgácslapgyárban. A vásárosnaményi Interspan Faipari Kft. gyárának porelszívó rendszerében a fűrészpor berobban és tűz keletkezett. A legmagasabb, ötös fokozatú riasztás után 50 tűzoltó 14 gépjárművel vonult ki a helyszínre és háromórás munkával, 22 vízsugárral oltotta a tüzet. Személyi sérülés nem történt, az anyagi kár viszont jelentős. A kárt egyrészt a nagy erejű robbanás és a tűz okozta a be rendezésekben, másrészt a tűz nyomán bekövetkezett termelés kiesés.

Soproni anizksz címmel szép albumot jelentetett meg a Quint Kft. magyar, német és angol nyelvű szöveggel, Bugyi Sándor szerkesztésén. A kötet 161 régi soproni képes levelezőlap reprodukcióját tartalmazza. Az album anyagát Gyűrti Ernő 18 ezer darab képeslapból álló gyűjteményéből válogatták, amelyen belül a soproni lapok száma 1.500 darab.

Az erdőtüzek nyara volt a magunk mögött hagyott nyár Európában, különösen a Mediterráneumban. A hatalmas anyagi és ökológiai károk mellett kb. két-tucatnyi emberáldozata is volt a félelme-

tes tűzvészeknek. Hazánkban is sokfelé csaptak fel a pusztító lángok a rendkívüli aszály és meleg, olykor emberi tényezők következtében is, főleg a Nagy-Alföldön és az Észak-Dunántúlon. Romano Prodi, az Európai Bizottság elnöke az események nyomán felvetette (a gyors reagálású hadtest analógiájára) egy európai különleges egység létrehozását, a bajba jutott országok gyors megsegíthetősége érdekében. /Az Európai Erdőtűz Információs Rendszer már működik./ A speciális egység – a polgári védelem alakulataihoz hasonlóan – más katasztrófák esetében is bevethető lenne.

Élettartama az ötszöröse a hagyományos kézfűrész-lapokénak a fogcsúcsok speciális edzettsége következtében, hirdeti a „Fat-Max” elnevezésű gyártmányáról a szerszámgyártó Stanley cég. A vágásteljesítmény fokozását kívánja szolgálni az ugyancsak a gyártó cég által kifejlesztett „Aplifon” bevonat is, amely csökkenti a penge és a fa közötti súrlódási ellenállást, még gyantás fa esetében is.

Kompozíció fatörzsekből. Budapesten a MEO Kortárs Művészeti gyűjtemény kiállítótermében állította fel Emilie Benes Brzezinski cseh származású amerikai művész azt a kompozíciót, amelyet sajátos művészi meglátása szerint megmunkált 40 db. nagyméretű fatörzsből alakított ki.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIII. évfolyam 3. szám.

Kiadja:
az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:
Herczeg Miklós üv. főtitkár

A Szerkesztő Bizottság:
Barta László, Fritsch Ottó,
Gilicze Péter
Herczeg Miklós (elnök)

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál

Nyomda:
CERBERUS Nyomdaipari Könyv-és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:
Schmidt Gábor ügyvezető igazgató
A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.
Hírlapáriusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

XIII. évfolyam 4. szám

2003. november

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Számvetés III. kongresszusunk
előtt

*

Kis történelmi mozaik

*

Erdészeti Nyílt Nap az
Országházban

*

AXXI. század kihívásai az
erdőgazdálkodásban
(konferencia)

*

Vita 50 ezer hektár védett erdőről

*

Ágazati Párbeszéd Bizottság
alakult

*

Nyugdíjasokról – nyugdíjasoknak

*

Idősek Világnapja

*

Ásotthalmi jubileum

*

Pöfög már a „Morgó” Királyréten

*

Tanösvény a Cuha-szurdokban

*

Prof. dr. Kőhalmy Tamás

*

Huszonötödik alkalommal...

Gemenc képekben

*

1921 soproni emléke

Számvetés III. kongresszusunk előtt

Szakszervezetünk, mint önálló jogi személyiségű szervezet, idén 10 éves. Ebből az alkalomból rendezi meg januárban III. kongresszusát. Az előző kongresszus beszámolójában bővebben írtunk megalakulásunk történetéről, arról a társadalmi-gazdasági háttérrel, amely szükségessé tette a változást. Az elmúlt öt esztendő újból bebizonyította életképességünket; ugyanakkor felszínre hozott néhány olyan elemet is, ami munkánk, ténykedésünk korszerűsítésére, finomítására ösztönöz bennünket.

A munkavállalói érdekképviselők számára az 1998-2002 közötti időszak nem volt könnyű. *Komoly erőfeszítéseket kellett tenni a talpon maradásért.* Önkritikusan meg kell állapítani /és ez nemcsak a mi hibánk/, hogy *pozíciónkból folyamatosan veszítettünk*, a szakszervezeti és a szakmai érdekérvényesítés hatékonysága gyengült. Ez sok esetben az emberek elbizonytalanodásához vezetett, ami munkánkat nehezítette.

Az utóbbi egy esztendőben biztató jelek mutatkoztak; a kormány kinyilvánította a szakszervezetekkel való együttműködési szándékát. Törekvés körvonalazódott a társadalmi béke és konszenzus megteremtésére. Lényeges, a munkavállalókat kedvezően érintő változások történtek a Munka Törvénykönyvében. Újra kezd működni az érdekegyeztetés minden szinten, így szakmai /közép/szinten is.

Új kihívás számunkra az EU-csatlakozás közeledte, az arra való felkészülés, amiből az 1198/2002. (XII. 6.) sz. kormányhatározat alapján mi is igyekszünk kivenni a részünket. Bár az Európai Uniónak nincs közösségi erdészeti politikája, célszerű nemzetközi kapcsolatainkon keresztül figyelemmel kísérni más országok erdészeti szakszervezeteinek ezirányú munkáját.

I. Szervezeti felépítés, szervezeti élet

Tagságunkat az állami erdészeti részvénytársaságok, az elsődleges faipar, a tervezés és felügyelet, a kutatás szervezett munkavállalói és nyugdíjasai alkotják. *Szervezettségünk mintegy 65 %-os*, ami magasabb az országos átlagnál, de nem lehetünk elégedettek vele.

Testületeink rendszeresen üléseztek, a tagsági részvétel jó volt, határozatképtelenség egyszer sem fordult elő.

Országos titkári testületünk átlagosan évente négy alkalommal tanácskozott, néhány alkalommal pedig külföldi tanulmányutakon vett részt.

Az *elnökség* évi 8-10 alkalommal ült össze; sürgős döntést vagy állásfoglalást igénylő kérdésekben soron kívül is. Több alkalommal tartottunk alapszervezeteinkhez kihelyezett ülést.

Az alapszabályzatban rögzített Ágazati Tanácsadó Testület, amely a három ágazatot képviselné /erdőgazdálkodás, elsődleges faipar, intézmények/, nem tudott markánsan megjelenni. Külön-külön végül is nem működnek, aminek elsősorban személyi okai vannak: tisztségviselőink társadalmi munkások, munkahelyi elfoglaltságuk egyre több.

Országos titkári tanácskozásainkon, elnökségi ülésein természetesen mindhárom szektor időszerű témái napirenden voltak.

Titkárságunk ma már mindössze két főállású munkatárssal dolgozik, ami a megnövekedett feladatokhoz kévés, anyagi lehetőségeink azonban létszámbővítésre nem nyújtanak lehetőséget.

Nyugdíjas Bizottságunk igen intenzív és hatékony munkát végez, erről még lesz szó a továbbiakban.

A *tagság száma* a munkahelyi létszámcsökkenések miatt változott, százalékos arányban azonban nincs jelentős eltérés a korábbiakhoz képest.

A beszámolási időszakban is folytattuk a régióbeli tanácskozásokat egy-egy tájegység tisztségviselőivel, gazdasági vezetőivel. A jövőben rendszeressé és gyakoribbá kell tenni ezeket a megbeszéléseket.

Munkánk kulcskérdése az alapszervezetek működése. Ennek segítése érdekében kölcsönösen ellátjuk egymást a szükséges információkkal. Országos értekezleteken évente megbeszéljük alapszervi titkárainkkal a végzett munkát. Apparátusunk minimális létszáma miatt a helyszínen való találkozás, segítség nem a kívánt mértékű. azért is és más okok miatt is időnként hiányosságok érzékelhetők az alapszervezeti testületi életben.

Lapunk, az „Erdészeti és Faipari Híradó” a tizenharmadik évfolyamába lépett, jó kapocsnak bizonyult a tagság és a vezető testületek között, segítve az információáramlást. A főszerkesztő személyének változása új szint, felfrissülést hozott a lap tartalmába, amely jól ötvözi a szorosan vett szakszervezeti, érdekképviselési és szakmai témákat.

A gazdasági vezetők zömével jó a kapcsolatunk, partnereként kezelik és fogadják el az érdekképviselést. Természetesen van javítani való e téren is, ez azonban nemcsak rajtunk múlik.

II. Érdekfeltárás, érdekegyeztetés, érdekvédelem. Kollektív szerződések.

A beszámolási időszakban is sikerült megőriznünk a kollektív szerződések rendszerét. Az országban /legjobb tudomásunk szerint/ jelenleg mindössze 18 ágazati kollektív szerződés van hatályban; az egyik a *miénk*. Rendszeresen karbantartjuk és ha szükséges, munkaadói partnerünkkel együtt módosítjuk.

Úgy gondoljuk, ez az intézmény az alapszervezetek számára nagy segítség, hiszen erre építve tudják megkötni a helyi kollektív szerződést. Ezen a szerződésen keresztül lehetett a szociális juttatásokat többé-kevésbé megőrizni. Sajnos, nem tudtuk ebben az időszakban sem elérni a faiparral kapcsolatos ilyen irányú céljainkat, a *kollektív szerződések* így több kívánnivalót hagynak maguk után. Ezen a helyzeten javítani kell.

Sikerként könyvelhetjük el, hogy az Állami Erdészeti Szolgálatnál sikerült munkaügyi szabályzatot létrehozni.

Konföderációs kapcsolatunkban /Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés, röviden: ÉSZT/ képviselőinken keresztül résztvettünk az országos érdekegyeztetésben is. Így például az alkalmazotti és köztisztviselői törvény módosításának előkészítésében is tudtuk hangunkat hallatni, de más témákban is napra készen rendelkezünk információkkal. Az érdekegyeztetés újabb lehetőségeiről lapunkban folyamatosan tájékoztatjuk a tagságot / a FÖVÉT megalakulása, az Ágazati Párbeszéd Bizottság létrehozása stb./.

Bér, létszám

Ágazatunkban köztudottan évtizedek óta jelentős a lemaradás az országos átlagtól a béreket, kereseti viszonyokat illetően. Ezen a tényen a korábbi évek jobb konjunktúráis lehetősége sem segített. Ma is *messze le vagyunk maradva a nemzetgazdasági átlaghoz képest*.

2001-ben az ágazatban az országos átlaghoz hasonló keresetfejlesztést lehetett végrehajtani és több alkalommal is sikerült olyan korrekciós tényezőket elfogadtatni /például élve a közmunka adta lehetőségekkel/, amelyek elfogadható mértékű keresetfejlesztést eredményeztek.

A korábbi években „től-ig” határok között mozogtak az ajánlások a keresetfejlesztésre, ami rugalmasabb lehetőséget adott a helyi érdekegyeztetésre, bértárgyalásra. Sajnos, ez a gyakorlat idén nem folytatódott. *Napjainkra felerősödtek a kedvezőtlen tendenciák* /fapiac problémái, forint árfolyam, természetvédelmi korlátozások stb./, amelyek tovább nehezítették a probléma megoldását.

Pozitívumként értékeljük – ha mértékével nem is értjük egyet –, hogy 2003-ban már az év első napjaiban ismertté vált a keresetfejlesztési lehetőség, ellentétben a korábbi évek gyakorlatával. Kezdetől fogva folytattuk a tárgyalásokat az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Részvénytársasággal /ÁPV Rt./, amelynek Erdészeti és Agrár-gazdasági Vagyongazdálkodási Igazgatósága készséget tanúsított az általunk javasolt középtávú bérfejlesztési programmal kapcsolatos egyeztetésre.

Az említett okok miatt a vállalatok kényszerpályán mozognak és ebben a helyzetben szervezeti átalakításhoz is nyúlnak. *Elsősorban a közvetlen termelésirányítók körében indult meg a létszámleépítés*. Így kisebb létszámmal kell megoldani ugyanazt, vagy éppen növekvő feladatot, romló technikai feltételekkel. *Nehezményezzük, hogy több esetben tudunk és bevonásunk nélkül történtek meg az ilyen irányú intézkedések*.

Szociálpolitika, munkavédelem

A beszámolási időszakban a szakszemélyzet egyenruha juttatása megoldottá vált. A más munkakörben foglalkoztatott dolgozóknál a munkaruhával való ellátás – néhány részvénytársaságot kivéve – *nem rendezett*.

A természetbeni és a szociális juttatások értékállóságát nem sikerült maradéktalanul megőrizni, elsősorban a törvényi kötöttségek miatt. Ennek ellenére elmondhatjuk, hogy *a béren kívüli juttatásokban ágazatunk élenjáró nemzetgazdasági viszonylatban is*. A kollektív szerződések megkötésekor mindezért tisztviselőink komoly erőfeszítéseket tettek.

Üdülés, üdültetés

Alapszervezeteink szintjén – saját hatáskörben – a munkavállalók ilyen irányú igényét nagy részben sikerült kielégíteni. Szakszervezetünk külföldi csereüdülések szervezésével, saját üdülőrészeink biztosításával járult hozzá a lehetőségek bővítéséhez. Tíz év óta szervezünk a nyári szünetben tagjaink általános iskolás korú gyermekei részére külföldi üdülést.

A Faipari Tudományos Egyesülettel együtt kezdeményezésünk nyomán létrehozott *ERFA Nyugdíjpénztár* jól működik.

Alapszerveinket keresztül komoly támogatásban és segélyekben részesültek – elsősorban az elmúlt évek természeti katasztrófái miatt – nehéz helyzetbe került munkavállalóink és a környező országok magyar lakta vidékein bajba jutott kollégáink /tégla, fűrészáru, motorfűrész stb./.

Munkavédelem

Szakszervezetünk az üzemi tanácsokon keresztül határozatosan támogatta a munkavédelmi képviselők megválasztását és ezen keresztül *igyekeztünk fokozni a szakszervezeti ellenőrzést*. Minden erőfeszítésünk ellenére az alapszervezetek közel 50%-a nem élt ezzel a lehetőséggel, s így nem választottak képviselőket. Sajnos, továbbra is *megoldatlan a munkavédelem társadalmi ellenőrzése*.

Érdekegyeztetés

A rendszerváltás és az azt követő társadalmi-gazdasági folyamatok kiélezték a gazdasági és szociális feszültségeket. Egyre nagyobb igény jelentkezett a többszintű egyeztetésre. Három szint alakult ki, így az országos érdekegyeztető tanács, a középszintű /szakmai/ és a munkahelyi szintű érdekegyeztetés. Ez a mechanizmus több-kevesebb sikerrel, de működött. Az akkor hivatalba lépett kormány gyakorlatilag minden szintű érdekegyeztetést, szociális párbeszédet felszámolt.

A múlt év közepétől kezd visszaállni korábbi formájába az érdekegyeztetés rendszere. Megalakult a középszintű fórum, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács is /FÖVÉT/. Működésére egyenlőre az „útkeresés” a jellemző. *Javítani kell a munkahelyi érdekegyeztetés helyzetén*, mechanizmusán is. A jövőben erre nagyobb hangsúlyt fektetünk.

A kollektív szerződések, megállapodások ágazatunkban kialakult helyzetéről már tettünk említést.

Aktívan működünk közre az üzemi tanácsi választások előkészítésében és az oda megválasztott tagok döntő többsége /85-90 %/ a szakszervezet jelöltjeként került be a testületekbe. Ez garanciája az elvszerű, korrekt együttműködésnek.

Az érdekegyeztetésnek természetesen számos, nem szervezett formája is működik – az országos szintű szervezetek, vállalatok, intézmények vezetőivel való személyes munkamegbeszélésektől kezdve az érdekegyeztetést elősegítő hivatalos levelezésig.

Átalakulás, privatizáció

Az előző időszakban végbement spontán és tervezett privatizáció során az alkalmazásból kikerült dolgozókkal nem sikerült a kapcsolatot fenntartani, nemcsak a mi hibánkból. Mindezek folytán ezek a munkások kiszolgáltatott helyzetbe kerültek. A mindenáron és minden területen erőltetett vállalkozói munkaforma hátulütői és problémái – előzetes jelzéseinknek megfelelően – több vonatkozásban már mutatkoznak.

A faipar és fafeldolgozás nem mindig átgondolt, esetenként kényszerből fakadó privatizálása tovább folytatódott a beszámolási időszakban. Mindez – a foglalkoztatottak körében kialakult feszültségekkel együtt – sok esetben rontotta a részvénytársaságok értékesítési lehetőségeit is.

Ugyancsak folytatódott a különböző vagyonelemek eladása, sokszor indokolatlanul. Sajnos, néhány esetben szociális ellátást biztosító intézmények /üzemi konyha, üdülő stb./ is áldozatul estek ennek a folyamatnak. Érdekeinket e területen /az ismert politikai helyzet miatt/ nem, vagy csak alig tudtuk érvényesíteni.

Információ, tájékoztatás

A munkavállalói érdekképviselőknek hosszú idő óta visszatérő gondja az információ áramlásának megszervezése, a tagság viszonylag magas létszáma és területi szétszórtsága miatt. Ez szakszervezetünknek is komoly gondot okoz és bár némi javulást értünk el ezen a téren, elégedettek mégsem lehetünk.

Amint már említettük, rendszeresen tartottunk országos és helyi testületi üléseket, amelyek alkalmasak voltak az eszmecserére, a tapasztalatok közzétételére, átadására is. Azonban az ott elhangzottak, a meghozott döntések, az azokkal kapcsolatos tennivalók már nem minden esetben kerültek zökkenőmentesen és időben az érintettek tudomására. Kritikusan meg kell állapítani, hogy tisztségviselőink sem állnak mindig a helyzet magaslatán.

Ma a szakszervezetek szinte teljesen társadalmi alapon működnek. Alig van néhány /részben vagy teljesen/ függetlenített tisztségviselőnk, ami tovább nehezíti a helyzetet.

Ezt a problémát próbáltuk részben feloldani az immáron XIII. évfolyamában járó Híradónkkal, ám ez csak része a megoldásnak. Számos szűkebb, munkahelyi, alapszervezeti, regionális és országos fórumot kezdeményeztünk, illetve szerveztünk, ahol a tagság és a tisztségviselők szélesebb rétegeivel tudtunk személyesen találkozni.

Igyekeztünk az országos és szakmai médiákban is hallatni hangunkat; kiemelt országos és nemzetközi rendezvényeinkre pedig mindig meghívtuk a sajtót.

A készülő Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram társadalmi megítélésére szakmai és „civil” vitanapot is szerveztünk, élénk érdeklődés mellett, nagyszámú résztvevővel.

Nyugdíjasok, időskorúak

Az 1995-ben megalakított *Nyugdíjas Bizottságunk aktívan és hatékonyan működik.* Teljes jogú tagjai vagyunk

a Nyugdíjasok Országos Képviselőtársaság /NyOK/, amelynek elnöke rendszeresen részt vesz bizottságunk testületi ülésein. Munkánk elismerését jelzi az is, hogy a NyOK a beszámolási időszakban két ízben is szakszervezetünkkel tartotta országos választmányi ülését. Az országos szervezet munkájában és különböző bizottságaiban három képviselőnk vesz részt.

Az évenként megrendezett *Idősek Világnapján* olykor 15 fős erdésznyugdíjas delegációval vettünk részt. Ugyancsak népes küldöttséggel voltunk jelen az *Országos Nyugdíjas Találkozón*, ahol a miniszterelnök és a kormány egyes tagjai találkoztak a nyugdíjasok képviselőivel.

Az elmúlt időszakban *alapszervezeteink zöménél nyugdíjas képviselőt, összekötőt választottak*, aki központi Nyugdíjas Bizottságunkkal tartja a kapcsolatot. Rajtuk keresztül és segítségükkel mértük fel korábban a szakmabeli nyugdíjasok helyzetét, s *intéztük* az arra rászorulóknak a *méltányossági nyugdíjfelértékelést*. Ezt az intézkedést, sajnos, az előző kormány megszüntette, azonban most újra van lehetőség a rászorultak felterjesztésére.

Nyugdíjas Bizottságunk elnöke valamennyi testületi ülés állandó meghívottja és az „ERFA Híradó”-ban is rendszeres rovatot vezet.

III. Partneri kapcsolatok

Rendszeres, mondhatni mindennapos munkakapcsolatunk van az ágazattal és az ott dolgozókat érintő kérdésekben a funkcionális minisztériumokkal, valamint az erdőgazdasági részvénytársaságok vonatkozásában a tulajdonos államot képviselő *ÁPV Rt.*-vel.

A *Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség* régi és állandó partnerünk, nem csak az ágazati kollektív szerződés megkötésében, hanem a szakmai programok megvalósításában való közös fellépésben is. Erre az elmúlt időszakban is számos példa volt. Egymás rendezvényein rendszeresen részt veszünk.

Hasonló a helyzet az *Országos Erdészeti Egyesülettel* is. Szakmánk nagy múltú szervezete rendszeresen igényt tartott együttműködésünkre és közösen léptünk fel jó néhány szakmai kérdésben.

Szakszervezetek

Intézményi tagozatunk már hosszú évek óta teljes jogú, másik két tagozatunk pedig közreműködő tagja az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülésnek* /ÉSZT/, mint országos konföderációnak. Ezen az együttműködésen keresztül tudunk képviselőink útján közvetlenül, másrészt közvetve részt venni az országos érdekegyeztetés /OÉT/ és a költségvetési intézményi érdekegyeztetés /KIÉT/ munkájában, így is igyekezve képviselni tagságunk érdekeit.

Országos konföderációinktól nagyon sok segítséget kapunk mindennapi munkánkhoz /információk, nemzetközi munka, képzés és továbbképzés stb./.

Több ágazati, szakmai szakszervezettel is rendszeres kapcsolatot tartunk fenn. Világszövetségünk két másik

magyarországi tagjával hatékony és tartalmas az együttműködésünk. /Építő-, Fa-, Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége, valamint az Építőipari és Társult Szakszervezetek Országos Szövetsége./ Napi munkakapcsolatban vagyunk az Agrárokutató és Kutatási Dolgozók Szakszervezetével. Igyekezünk új alapokra helyezni viszonyunkat a MEDOSz Szövetséggel. Erre mindkét fél részéről megvan a szándék.

Az együttműködés főbb területei partnereinkkel a következők.

- Közös fellépés a munkavállalókat érintő kérdésekben.
- Demonstrációk, különféle akciók kapcsán a szolidaritás megnyilvánulása.
- Rendszeres konzultációk, tapasztalatcserék.
- Esetenként – a témától függően – közös testületi ülések, A munkavállalói érdekképviselők stratégiájának és taktikájának egyeztetése.
- Képzés, továbbképzés.
- Egyeztetett munka a világszövetségben /IFBWW/.

Nemzetközi kapcsolatok

1994 óta teljes jogú tagjai vagyunk a genfi székhelyű Erdészeti, Fa- és Építőipari Dolgozók Szakszervezeti Világszövetségének /IFBWW/. Már a második ciklusban szakszervezetünk képviselője az alelnöke a világszövetség közép-európai régiójának.

Egyrészt korábbi, másrészt a világszövetségi kapcsolatokon keresztül több európai ország hasonló szakmai szakszervezetével van kiépített kapcsolatunk. Ezen belül kiemelkedően jó az együttműködés a térségbeli országok szakszervezeteivel. Ez tisztségviselők szakmai tapasztalatcseréiben, egymás szakmai, kulturális, sportrendezvényein való részvételben, gyermek- és családok üdültetési cserékben, vezetői szintű rendszeres konzultációkban és több más együttműködési formában nyilvánul meg.

Néhány konkrét téma /a teljesség igénye nélkül/.

- A titkári testület egyhetes továbbképző tanfolyama norvég előadókkal /Magas-Táttra/.
- Az elnökség egyhetes tanfolyama a „svéd modellel” való ismerkedés céljából, svéd előadókkal /Rajecké Teplice/.

- Az elnökség, majd a titkári testület tanulmányútja – kölcsönösségi alapon – Lengyelországban.
- A testületek csehországi, szlovákiai és horvátországi tanulmányúttjai.
- Részvétel a cseh partner szakszervezet XXV. kongresszusán /Olomouc/.
- A lengyel szakszervezeti partner és a lengyel állami-ság 80. évfordulóján tartott országos állami és szakszervezeti rendezvényen való részvétel /Radom/.
- A belorusz erdészeti szakszervezet kongresszusa /Gomel/.
- Az IFBWW erdészeti világtalálkozója /Bonn/.
- Az IFBWW X. kongresszusa /Koppenhága/.
- Az IFBWW Európai Tagozatának tanácskozása /Zagreb/.

Megtiszteltetés volt számunkra, hogy mi rendezhettük meg 2000-ben az IFBWW Európai Tagozatának konferenciáját Budapesten, mintegy 50 küldött részvételével.

Több hazai szakmai intézmény, szervezet, illetve azok szakszervezeti bizottságainak megbízásából mi írtuk alá 2001-ben az együttműködési megállapodást az Erdélyi Magyar Tudományos Társasággal, amely azóta is hatékonyan, jól működik.

IV. Sport

A beszámolási időszakban is folytattuk az évenként megrendezésre kerülő *Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok* szervezését. Idén már nyolcadik alkalommal került rá sor. A résztvevők körét bővítettük más, nem közvetlenül szakszervezetünk érdekeltségi körébe tartozó vállalatok, szervezetek képviselőinek bevonásával. A rendezvényen megjelenők száma évről évre növekszik, ami igazolja korábbi kezdeményezésünk helyességét.

Sakkcsapatunk – többnyire kimagasló sikerrel – hatodik éve vesz részt a Lengyelországban rendszeresen lebonyolított nagyszabású versenyen. Csapatunk rendszeresen szerepel a lengyelországi erdész szpartakiádon.

Alapszervezeteink zöménél minden évben rendeznek „házi” sportnapokat, amelyek ma más sok helyen selejtezőnek számítanak az országos sportnapokra.

Az Elnökség.

HÍREK

Fensterbau/Frontale néven ismét megrendezik Nürnbergben, az ottani vásárvárosban a szokásos faipari és belsőépítészeti kiállítást 2004. március 31 - április 3. között.

X

Bécsbe rendezik meg a XVII. Nemzetközi Botanikai Kongresszust 2004. július 18-23. között.

X

Erdésznők készítették... címmel rendezett időszakos kiállítást a soproni Erdészeti Múzeum, az Erdésznők VII. Országos Találkozója alkalmából.

X

Új könyvek. Dunaszerdahelyen jelentette meg a Lilium Aurum Kiadó Csáky Károly „Híres selmecbányai tanárok” című könyvét. Az Erdészettörténeti Közlemények sorozatban jelent meg Bartha Dénes-Oroszi Sándor „Szép kis város Sel-

mecbánya ...” című kötete. Az Országos Erdészeti Egyesület adta ki a „Mint oldott kéve ...” című könyvet is, amelyet dr. Erdős László és dr. Pilissy Lajos szerkesztett.

X

Fényképkiállítás. Kaposváron, a SEFAG Ft. székházában „Fénnyel festett képeim” címmel kiállítást rendeztek Pápai Gábor erdőmérnök, az „Erdészeti Lapok” főszerkesztője /zömmel természetfotó tárgyú/ fényképeiből.

Kis történelmi mozaik

Tíz esztendő telt el önálló szakszervezetünk megalakulása óta. Ez történelmi mércével mérve bizonyára szerény évforduló. Ám a mai mozgalmas világban egy társadalmi szervezet életében nem lebecsülendő idő. Ma már saját történelmünk van. Ebből a történetből idézünk fel néhány mozzanatot mozaikszerűen, ugyan csak saját lapunkból, az „Erdészeti és Faipari Híradó” korábbi számaiból.

Ülésezett az EDSZ össztitkári tanácsa

Szlovák erdész kollégáink meghívására a Magas-Tátrában, Strba üdülőhelyen június 1-én tartotta az EDSZ össztitkári értekezletét.

A testület elfogadta a szakmai szakszervezet alapszabályát, mely szerint a jövőben Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete (EFDSZ) néven, a MEDOSZ-ból kiválva, önálló jogi személyiségű szakszervezetként fog működni.

Az EFDSZ három tagozatot kíván létrehozni: az erdőgazdálkodási, az elsődleges faipari és az intézményi (költségvetési) tagozatot. A bírósági bejegyzés lapzártakor folyamatban van.

Fentieket a testület egyhangúlag megszavazta, majd a következő öt évre megválasztotta tisztségviselőit. Elnök: Barta László, elnökhelyettesek: Dudás Péter (ERSZ) és Rác József (Felnémeti Fűrészipari Vállalat), ügyvezető Herczeg Miklós, a PEB elnöke Kolozsvári Ákos.

A testület döntése, illetve ennek bejelentése érthetően igen nagy visszhangot váltott ki a MEDOSZ Szövetség bizonyos köreiből, kezdeményezések történtek ellenlépésekre is, ezért lapunk következő számában a témára részletesen visszatérünk.

A testület tagjai másnap egész napos szakmai programon vettek részt a

Magas-Tátrai Nemzeti Parkban (TANAP), ahol a szakszervezeti munka tanulmányozása mellett szakmai bemutatókon is tájékozódhattak az 1300 fős intézmény munkájáról. Az igen érdekes és hasznos program házigazdaja, egyben útikalauza író, Ivan Voloscsuk akadémikus, a TANAP igazgatója volt.

Este a csoport szálláshelyén a szlovák Erdészeti és Faipari Szakszervezet vezetőivel nyílt mód eszmecsere, tanácskozásra.

A harmadik napon rövid besztercebányai városnézés után érkezünk vissza Budapestre.

(1993)

A szeretet jegyében

Ilyentájt, karácsony közeledtén több szöveg is a szeretetről. Kampányszerűen és dömping módon árasztanak el bennünket. Nőnapon a nők fontosságáról, anyák napján az anya családösszetartó szerepéről olvasunk, írunk.

Közeleg a szeretet ünnepe. Talán kissé ellágyulva gondolunk még azokra is, akiket egész évben nem kedveltünk. Hajlamosan vagyunk elfelejteni a sértéseket, a becsúszott intézt, az egész évi fáradságot.

Törjük a fejünket, hogy kevéske pénzünkkel hogyan futná mindenkinek ajándékra. Mi kerüljön majd az asztalra? Ábrándozunk, talán az ünnep előtt épp miénk lesz az ötös lottó.

Ünnepek múltával aztán visszaáll minden az „eredeti” rendjébe. A karácsonyfa maradékának kidobásával véget is ér a „mindent megbocsájtok” hangulat. Ismét nem adják át a helyet a villamoson, holnaptól megint lehet utálni a kollégát, lekeverni egy pofont a szemtelen gyerekek.

Tessék mondani, nem lehetne a szeretetet, a békét valamilyen jó, tartós módszerrel konzerválni? Hogy sokáig elálljon és akkor szippantassunk belőle, amikor a legnyomorultabban érezzük magunkat.)

(Szenvediné)
(1994. december)

Az 1994. május 2-án tartott Erdész Fórum ÁLLÁSFOGLALÁSA

1. A tartósan állami tulajdonban maradó közcélú erdők tulajdonosi jogainak érvényesítése érdekében az 1992. évi kormányhatározatnak megfelelően, önálló, állami tulajdonú országos kezelő szervezetet kell létrehozni. Ennek a szervezetnek már a kincstári törvény megalkotása előtt biztosítani kell az erdők területén a hosszú távú, tartamos társadalmi és gazdasági érdekek képviselését.

A jelenlegi tulajdoni, szervezeti viszonyok csak úgy változtathatók meg, hogy ez a célkitűzés ne sérüljön meg és minél előbb elérhető legyen.

2. Az erdőterületek szakszerű fenntartása és működtetése olyan közcélú társadalmi szolgáltatási feladat, amelynek költségterhe nem hárítható át teljes mértékben a tulajdonosra. Ezért úgy az állami, mint a magán-erdőgazdálkodás területén a társadalom által joggal elvárt valamennyi fontos feladat finanszírozása csak költségvetési támogatás mellett képzelhető el és

oldható meg az erdőkben rablógazdálkodás nélkül.

3. Az erdőgazdálkodás területén zajló jelentős tulajdonosi, gazdasági, szervezeti átalakulásokból adódó többletfeladatok miatt az erdészeti szakigazgatás sürgős és nagymértékű megerősítésére van szükség.

(1994. december)

Megalakult az ERFA Nyugdíjpénztár

A FATE és az EFDSZ közös szervezésében önkéntes kölcsönös biztosító pénztárt alapítottunk Erdészeti és Faipari Dolgozók Kiegészítő Nyugdíjpénztára néven. A pénztár rövidített neve: ERFA Nyugdíjpénztár. Az alakuló közgyűlés elfogadta a pénztár alapszabályát, megválasztotta igazgatótanácsát és ellenőrző bizottságát. Az igazgatótanács elnöke Frank László, a FATE elnöke, az Alföldi Bútorgyártó Kft. kereskedelmi igazgatója, az ellenőrző bizottság elnöke: Horváth Ferenc, a Zalaerdő Rt. gazdasági vezérigazgató-helyettese, az EFDSZ képviselője.

(1994. december)

Felhívás!**GYERMEKÜDÜLTETÉS SZLOVÁKIÁBAN**

A magyar és szlovák erdészeti szakszervezetek közötti több éves gyümölcsöző, baráti kapcsolat eredményeként ebben az évben is megszervezzük a magyar erdőgazdaságokban, faipari üzemekben, erdőfelügyelőségeknél és más költségvetési intézményeknél dolgozók általános iskolás korú (6-14 év) gyerekeinek nyári üdülését a Szlovák Köztársaságban.

Az egyik csoport üdülési ideje: 1995. július 16-29.

Az üdülés helye Rozsnyó melletti csodálatos környezettel bíró *Betlér*.

A másik csoport üdülési ideje: még egyeztetés alatt van.

Az üdülés helye a *Beszercebánya melletti Tajov*. A tajovi üdülés időpontjáról később adunk tájékoztatást.

Felhívjuk a kedves szülők és minden érdeklődő figyelmét, hogy a gyermeküdüléssel kapcsolatos valamennyi részletkérdésben érdeklődni lehet az EFDSZ helyi szervezeténél, valamint a budapesti központban. (1066 Budapest, Jókai tér 9.)

Telefon: 131-4369

(1995. március)

SZÁMVETÉS

Az *Erdészeti és Faipari Híradó* csaknem egyidős a nagy, történelmi léptékű rendszerváltással. Az *ötödik esztendejébe lépett*. A lap hű krónikása volt annak a jelentős folyamatnak, amelynek eredményeként megszületett az önálló, független, a szakmában elismerést kiváltó *Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete*.

Az *Erdészeti és Faipari Híradó* együtt élt a kemény buktatókkal küzdő, új utakat kereső, ám mindvégig emberközpontú, de sajátos erdészeti vonásokat tartalmazó szakszervezeti mozgalommal.

A lap rendelkezik mindama - úgy mond - tulajdonságokkal, ami egy laphoz elengedhetetlenül szükséges. A lap emberközpontúsága mellett, szembevető jellemzője a *sokszínűség*, ami a mindennapokhoz való

kapcsolatából fakad. Ezt példázzák a mozgalmi, szorosan vett szakmai cikkei, élménybeszámolói, interjúi stb.

Jellemzője továbbá, hogy friss, időszerű, útbaigazító írás csaknem valamennyi lapszámban fellelhető. És végül - véleményem szerint - *egy jól szerkesztett lap a Híradó*.

Az elmúlt esztendő megalapozták azon nézetemet, hogy ezt a lapszerkesztő filozófiát tovább kell folytatni. Változatlan célként nemcsak formálni, kapaszkodókat adni, hanem változatlan hittel szolgálni az *EMBERT és az ERDŐT!*

(Csötönyi)
(1995. február)

Középszintű érdekegyeztető tanács alakult

Hosszas előkészítés után novemberben megalakult a *Földművelésügyi, Élelmiszeripari és Fagazdasági Érdekegyeztető Tanács* (továbbiakban: FÉT). Országos fórum, amely a mezőgazdaságot, élelmiszeripart, erdő- és fagazdaságot, oktatást, kutatást érintő alapvető gazdasági, jövedelmi, szociális és munkaügyi kérdésekkel rendszeresen foglalkozik.

A FÉT oldalai:

- agrárkormányzat;
- az ágazatban érdekelt munkavállalói érdekképviseletek (így az EFDSZ is);
- az ágazatban érdekelt gazdasági érdekképviseletek;
- az ágazatban érdekelt szakmai hivatásrendi szervezetek és szövetségek.

A FÉT keretein belül a következő bizottságok működnek:

- mezőgazdasági;
- erdő- és fagazdasági;
- agrároktatási és kutatási.

A FÉT november 18-án meg is kezdte működését az 1995. évi állami költségvetés tárgyalásával.

Az első negyedévben a FÉT soros elnökét az agrárkormányzati oldal adja, dr. Kis Zoltán politikai államtitkár személyében.

(1994. december)

Megalakult a Közmunka Tanács

A fenti cikk megírása óta, a közel-múltban megalakult a *Közmunka Tanács*.

Alakuló ülésén a Tanács - többek között - leszögezte, hogy *gyökeres változásra van szükség a közmunkák területén úgy, hogy egyidejűleg kerüljön sor a gazdaság különböző szegmenseinek fejlődésére és a munkanélküliség csökkentésére is*.

A Közmunka Tanács megalakulása után az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete az Országos Erdészeti Egyesülettel közösen közleményt tett közzé, amelyet teljes terjedelmében az alábbiakban ismertetünk:

(1996. május)

AZ ERDŐ: BERUHÁZÁS A JÖVŐBE**Közlemény**

Az *Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete* nevében a hazai gazdasági és közélet jelentős eseményének ítéljük, hogy megalakult a *Közmunka Tanács*. Nagy örömmel értesültünk arról, hogy az új kormányzati testület programjába vette a természeti környezet rehabilitációját, az erdőtelepítést. Meggyőződésünk, hogy a *Közmunka Tanács* nagy szolgálatot tesz az országnak, az utánunk jövő nemzedéknek, ha ezt a programot az elkövetkezendő években megvalósítja.

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete minden szakmai segítséget megad és minden rendelkezésre álló eszközzel, hazai és nemzetközi kapcsolataival támogatja a *Közmunka Tanács* ebbéli tevékenységét.

Tájékoztatjuk a testületben helyet foglaló szaktárcák képviselőit, hogy szervezeteinkben korábban megkezdtük egy erdőtelepítési program szakmai koncepciójának, feltételeinek kidolgozását, amelyet a közeljövőben egy konferencián kívánunk összegezni. Sokrétű feladatról, 15-20 évre szóló programról van szó, amely széles körű összefogást igényel.

A magunk részéről felajánljuk együttműködésünket a *Közmunka Tanács* által felvállalt program szakmai, társadalmi feltételeinek kialakításához és a tényleges erdőtelepítési munkák mielőbbi beindításához.

Schmotzer András,
az OEE elnöke

Herczeg Miklós,
az EFDSZ főtitkára

Tájékoztató

Az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete és a Munkaerő Piac Szerkesztősége szakértői konzultációt szervezett 1996. április 30-án Budapesten, ahol a megjelentek – különböző szaktárcák, szakmai szervezetek képviselői, elméleti és gyakorlati szakemberek – megvitatták a Közmunka Tanács által meghirdetett erdőtelepítési program megvalósításával összefüggő kérdéseket. A tanácskozás résztvevői úgy ítélték meg, hogy a programban az erdőtelepítés, a foglalkoztatás és a környezetvédelem ügye jó időpontban és szerencsésen összekapcsolódik; olyan hosszú távú gazdasági beruházásról van szó, amely nagy társadalmi energiákat is felszabadíthat.

A konzultáción elhangzott egyes szakvélemények, észrevételek várhatóan helyet kapnak a Közmunka Tanácsnak készülő

szakhivatali előterjesztésében. Ugyanakkor felferülték olyan általános szakmai szempontok, összefüggések és javaslatok, amelyeket a Közmunka Tanács programjának megvalósításában érdekelt és érintett valamennyi kormányzati szervnek, társadalmi és gazdálkodó szervezetnek megfontolásra ajánlunk, az alábbiak szerint:

1. A tanácskozás résztvevői szerint adtak a program beindításának legfontosabb szakmai, gazdasági és társadalmi előfeltételei. Az elkövetkezendő években – az ezredfordulóig – különösen nagy erőfeszítést kíván, hogy végezni kell a korábban meghirdetett erdőtelepítést, a gyakorlati munkát, ugyanakkor jelentős anyagi és szellemi energiákat kell fordítani az erdőtelepítés hosszú távú programjának előkészítésére is. Ennek a „beindítási szakasznak” a sikeressége döntően befolyásolhatja az egész program megvalósíthatóságát.

2. Megkülönböztetett figyelmet igényel az erdőtelepítés gazdasági feladatainak, valamint a foglalkozáspolitikai eszközeinek, működő intézményeinek az összehangolása.

3. Az erdőtelepítés mint beruházás és fejlesztés, megkívánja a természet- és környezetvédelmi érdekek harmóniájának megteremtését; az érdekelt szakterületek érdek-egyeztetését.

4. A programot az Európai Unió által megkívánt feltételek szerint kell megvalósítani, beillesztve azt egy országos, hosszú távú tájrendezési tervbe.

5. Szükségesnek látszik megvizsgálni, hogy milyen szervezeti keretek között célszerű működtetni a programot; tisztázandó az állami erdészeti részvénytársaságok, illetve a magánerdő-tulajdonosok és társulásaik szerepe; felmerülhet ún. „erdőtelepítési állomások” létrehozásának lehetősége is.

6. A program megvalósításához biztosítani szükséges a jogszabályi feltételeket; törvénymódosításokra lehet szükség az adózás, a művelési ágváltozás, egyes tulajdoni kérdések stb. tekintetében.

7. A programban érdekelt és érintett szakmai, társadalmi és szellemi erők összefogására szakértői munkacsoport megalakítása kívánatos.

8. Tekintettel arra, hogy az erdőtelepítés hosszú távú feladat, a gondos tervezés és szervezés részeként elengedhetetlen a közvélemény alapos tájékoztatása, a nyilvánosság biztosítása, a jó PR-munka.

A Közmunka Tanács által meghirdetett erdőtelepítési program olyan nagyszabású vállalkozás, amely ebben az évszázadban megvalósított erdőterület-növelő programok folytatásának tekinthető, ugyanakkor illeszkedik az Európai Unió hasonló törekvéseihez. Mindez felveti annak igényét, hogy a kormányzati szervek újragondolják, fejlesszék a magyar erdészeti politikát.

Budapest, 1996. május 2.
HERCZEG MIKLÓS, az EFDSZ főtitkára
SCHMOTZER ANDRÁS, az OEE elnöke
HORVÁTH LÁSZLÓ, a Munkaerő Piac
főszerkesztője

Simonyi Károly emlékezete

Ide s tova két éve már, hogy eltávozott az élők sorából Simonyi Károly /1916-2001/, a nemzetközi hírnevű fizikus, ny. műegyetemi professzor, aki pályafutása során többek között soproni egyetemünkön is oktatta a fizikát és elektrotechnikát a bányá-, kohó- és erdőmérnök-hallgatók számára. Mivel legjobb tudomásunk szerint halála óta nem akadt senki egykori – ma már nyilván idős – tanítványai közül, aki megemlékezett volna róla a szakmában, ezért, ha bár megkésve, röviden felidézzük emlékét annak a nekrológnak az alapján, amely a „Haditechnika” című folyóirat 2002. évi 4. számának 78. oldalán jelent meg.

Simonyi Károly 1940-ben szerezte meg diplomáját a budapesti Műegyetemen (ehhez a felsőoktatási intézményhez tartozott akkor a soproni Erdőmérnöki Kar is). Egyidejűleg a pécsi tudományegyetemen jogi diplomát is szerzett. Bay Zoltán tanársegédneként kiemelkedő eredményeket ért el a hazai rádiólokátor-kutatás terén és aktív részese volt az 1946-ban világsikert aratott Föld-Hold távolságmérési kísérletnek.

Sopronban a Bányá-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar egyetemi tanáraként gyorsítóberendezést tervezett és épített, amellyel csoportja élén először hozott létre hazánkban mesterségesen gyorsított részecskékkal atommag-reakciót. (Vajon mi lett a sorsa ennek a tudománytörténeti szempontból ma már páratlan értékű egykori berendezésnek?)

Alapítója volt a Központi Fizikai Kutatóintézet Atomfizikai Osztályának és a Budapesti Műszaki Egyetem Elméleti Villamosságtan Tanszékének. Villamosságtan, Elméleti villamosságtan, Elektrofizika című könyvei több nyelven, több kiadásban jelentek meg. Ezek alapvető szakkönyveknek számítottak minden villamosságmérnök hallgatónak, különösen a híradástechnika szakon, ahol ezeket a tantárgyakat sok évig oktatta, nagy pedagógia hozzáértéssel és kiváló didaktikai érzékkel. Híradástechnikai mérnök-tisztek százainak volt szeretve tisztelt professzora.

Több kiadást ért meg „A fizika kultúrtörténete” című grandiózus műve, amely láttatni engedte a természettudós, műszaki pedagógus mérnök briliáns egyéniségének egy másik oldalát is.

A Magyar Tudományos Akadémia 1993-ban tagjai közé választotta, 2000-ben pedig arany érdmével tüntette ki.

k. p.

Erdészeti Nyílt Nap az Országházban

Október 3-án feltűnhetett a budapesti járókelőknek, hogy városszerte megszorodtak a máskor ritkán látható zöld egyenruhás erdészek az utcákon. A zöld szín koncentrációja a Kossuth Lajos téren, az Országháznál érte el maximumát. Ott jutottak be a Parlament épületébe mindazok, akik – előzetes jelentkezés alapján – részt kívántak venni az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága és annak Erdészeti Albizottsága által rendezett „Erdészeti Nyílt Napon”.

A Nyílt Nap megrendezését az Országos Erdészeti Egyesület kezdeményezte és ez volt egyben a 2003. évi „Erdők Hete” programsorozatának nyitánya is.

*

A pompás épület nem kevésbé pompás, aranyozástól csillogó, fényárban úszó ún. felsőházi termében, vagyis ott, ahol valaha, a kétkamarás nemzetgyűlés idején a felsőházi tagok üléseztek, először Kertész József Bedő-díjas erdésztechnikus üdvözölte a megjelentek sokaságát. Rámutatott, hogy az erdészet ebben a teremben is állandóan jelen van az erdészlelők munkájának eredménye, a vörösfenyőből és szlavyon tölgyből készült nagyszerű burkolatok és bútortarték révén. Majd elszavalta Áprily Lajos „Szeptember után” és „Októberi séta”, valamint Szabó Lőrinc „Szerelmes erdő” című szép költeményét.

*

Ezt követően Prof. dr. Magda Sándor országgyűlési képviselő, az Ogy. Mg. Bizottságának elnöke /egyébként a szeptember 1-i hatállyal alapított gyöngyösi Károly Róbert Főiskola főigazgatója/ üdvözölte a megjelenteket és megnyitotta a Nyílt Napot. Beszédét azzal a megállapítással kezdte, hogy az erdőben gazdag ország – általában is gazdag or-

szág. Ezért erdészeti politikánk célja hazánk erdőszűrségének 25–26 %-ra történő felemelése. Sajnos, az erdő mögött álló feldolgozó ipar leépült a rendszerváltás óta eltelt 13 év alatt. Fokoznunk kell az erdők feltártságát is, amely messze elmarad az Európai Unió hasonló mérőszámához, átlagához képest. Az erdővel szolgáljuk az embert és a nemzetet, fejezte be megnyitóját Magda professzor.

*

A Nyílt Nap első előadója Benedek Fülöp, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium közigazgatási államtitkára volt, aki a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztésének erdészeti vonatkozásairól beszélt. Miután kimerítően részletezte a Tisza-szabályozás terveit, a tiszai árvízvédelemmel kapcsolatos gondokat és feladatokat, rámutatott, hogy az egyre gyakrabban megismétlődő nagy árvizek miatt olyan új terület-hasznosítási módokra van szükség, amelyek elárastás esetén is biztosítják a terület jövedelmezőségét. Ilyen hasznosítási lehetőség többek között az erdőtelepítés és fásítás, a vadgazdálkodás és vadászat, valamint az energiaerdő telepítés is. A megoldáshoz azonban – amint egykor Nobel-díjas tudósunk, Szent-Györgyi Albert mondta –, új etikára, új emberre és új emberek közötti kapcsolatokra van szükség. Bevezetésül erre hívott fel mindenkit az államtitkár.

*

A következő előadó Holdampf Gyula volt, az FVM Erdészeti Hivatal elnökhelyettese, aki vázolta az erdők érintő új kihívásokat, s az azok megoldására irányuló nemzetközi és azokon belül a magyar erőfeszítéseket. Rámutatott, hogy amíg az Európai Unióban jelenleg nagyjából 1/3 : 2/3 az állami és a magántulajdonú erdők aránya, addig a 2004-ben belépő és a további tagjelölt államokban ez

az arány nagyjából éppen a fordított. Ezért nagyon fontos számunkra is az EU-nak az az elhatározása, hogy a közcélú erdőgazdasági beszerzések támogathatóságát megnyitja ezekben az országokban az állami szektor számára is. Az elnökhelyettesnek ugyancsak fontos megállapítása volt, hogy amint ismeretes, az állami intézményrendszer hozzá

kell igazítani a tervezett nagyobb régiókhoz. Az erdészet azonban ehhez máris közel áll, mivel az Állami Erdészeti Szolgálat igazgatóságainak száma csaknem megegyezik a régiók számával, az erdőtervezési körzetek száma pedig a kistérségek várható 160–170 számával.

*

Dr. Orosz Sándornak, az Ogy. Mg.B. Erdészeti Albizottság elnökének előadása lényegében egy teoretikus és egy gyakorlati részből állt. Az elméleti részben azt fejtegette, hogy korunk negatív globális fejleményeivel a fenntarthatóság globalizációját állítjuk szembe. A fenntarthatóság annak a megfogalmazása, hogy maga az ember is része a természetnek. Nem uralhatja azt, viszont az ember kiiktatásával sem természetvédelemről, sem fenntarthatóságról nem beszélhetünk. A fenntarthatósággal kapcsolatban stratégiákban kell gondolkodnunk. Az erdészet ezen a téren első volt a szakmák között. A Nemzeti Erdőstratégia társadalmi vitájában a legfontosabb volt a fenntartha-

tóság minduntalan megfogalmazása; egy fogadalomtétel az ország színe előtt, hogy az ország erdeivel az abban foglaltak szerint kívánunk bánni.

Előadásának pragmatikus részében dr. Orosz Sándor elmondta, hogy a *Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram* c. dokumentumból országgyűlési határozat lesz, amellyel az állam kötelezettséget vállal az erdők közcélú működtetéséért és kiemelten a 25-26 %-os erdősültség elérésének finanszírozásáért. Az elnök véleménye szerint az Erdészeti Albizottságnak majd az Országgyűlés állandó bizottságává kell válnia. Előadása végén a jelenlevőkkel felállva elmondatta az „Eskü az erdőre” szövegét.

*

A program sorrendben utolsó előadója Ormos Balázs, az OEE főtitkára volt. Lényegében három téma köré fűzte mondanivalóját /amelynek motója megegyezett a nyári mátrai vándorgyűlés jelmondatával: „Az erdő közérdek”/.

Ágazatunk költségvetési támogatásával kapcsolatban Ormos Balázs rámutatott, hogy a *társadalmi közcélúság igénye egyre nagyobb pénzügyi terhet ró az erdőszetre*. Az erdőben gyakorolt természetvédelem költségeit túlnyomó részben a szakma viseli. Az erdőkezelés költségeinek kb. 25 %-át, 1-1,5 milliárd forintot igényeljük a társadalomtól. *Közérdekből kell közpénz közérdek kielégítésére*. Mindezt már több helyen, több alkalommal elmondtuk, de *hiába vannak ígérek, határozatok – nem történik semmi*, állapította meg a főtitkár.

*

Az erdők egyrészének természetvédelmi kezelésével kapcsolatos mai vitával kapcsolatban Ormos Balázs annak a véleményének adott kifejezést, hogy az erdőszet és a természetvédelem ellentéte nem szakmai, hanem egzisztenciális jellegű. *Határozottan kijelentette: egyetlen négyzetméter védett erdőterületet sem adunk át a természetvédelemnek. S visszatartjuk azt az állítást, hogy az erdőszet nem alkalmas a természetvédel-*

mi erdők kezelésére. Ehhez a szakértelem és a szándék egyaránt megvan a szakmában. *Az erdőben erdőgazdálkodni kell*, egyebekben pedig tartuk magunkat kölcsönösen ahhoz az együttműködési megállapodáshoz, amelyet a két tevékenységi terület nevében a KvVM és az OEE kötött egymással /lásd „Erdészeti Lapok” 2003. évi áprilisi szám, 120. p./.

Az erdészeti közmunkaprogramról szólva a főtitkár elmondta, hogy a tárgyalások megindultak az illetékes szervekkel ebben az ügyben, s az OEE küzd azért, hogy legyen ilyen jellegű közmunka. Az egyesület keretmegállapodás alapján együttműködik a Nemzeti Földalapkezelő Szervezettel is és már 2.000 településen résztvesznek szakembereink a települési bizottságok munkájában.

*

Ezzel az előadások sorozata véget ért. Cserép János, az OEE elnöke zárószavában megállapította, hogy nem elég szépen végezni a munkát – láttatni is kell azt. Az „Erdők Hete” megrendezésének ez az egyik fő célja.

Az OEE ezt a szép helyszínt és alkalmat használta fel az Erdélyi Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztályával közösen kiírt „Így látom az erdőt” című Kárpát-medencei gyermekpályázat értékelésére és a díjak átadására.

Pápai Gábor, az „Erdészeti Lapok” főszerkesztője elmondta, hogy tíz évvel ezelőtt írta ki először az OEE ezt a pályázatot. *Az idén már 1075 rajz és festmény, s 127 vers és prózai mű érkezett be Magyarországról és a környező államokból*. A képzőművészeti alkotások legjavát az Országház képviselői társalgójában ki is állították az Erdészeti Nyílt Nap alkalmára. A szakközönség mondhatni csodálattal telített elismeréssel nyilatkozott a szebbnél szebb rajzokról, festményekről, amelyeket zömmel 10-12 éves gyermekek alkottak. A szellemi alkotásokból pedig Pápai Gábor idézett részleteket a felsőházi teremben. Közben Kajtárné Botár Borbála miniszteri főtanácsadó

/Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma/ átadta a díjakat a nyertes gyermekeknek, akiknek szülei és pedagógusai is jelen voltak a felemelő eseményen.

A parlamenti Erdészeti Nyílt Nap az *Erdészhimnusz* eléneklésével ért véget.

*

A tudósító szubjektív szegjegyzése a rendezvényhez: ennek az eseménynek a jelentősége önmagában van; abban, hogy az erdőszet az Ország Házában ilyen megmozdulást rendezhetett. Ez *jelzésértékű*. Reményünk szerint jelzi, hogy a szakma hosszú idő után talán már ismét „felszálló ágban” van. Persze, még sok mindennek kell bekövetkeznie ahhoz, hogy elmondhassuk: itt van már a Kánaán. Ám arra a korábban feltett kérdéseinkre, hogy csúszunk-e vagy mászunk a lejtőn („ERFA Híradó” 2003/I. szám), ma már úgy tűnik, derülátóbb választ adhatunk. Ezt a derülátásunkat csak erősíti az a tény, hogy benyomásunk szerint az *Országos Erdészeti Egyesület is megtalálja önmagát az új kihívások közepette és bátran felvállalja azt a szakmai érdekvédelmi szerepet, ami legjobb korszakaiban jellemezte és amelyre az alapító atyák szándéka kötelezte. S kötelezi, amíg csak létezni fog*.

Dr. Király Pál

A XXI. század kihívásai az erdőgazdálkodásban

Sopronban az immár tizenharmadik alkalommal megrendezett Ligno-Novum + WoodTech erdészeti-faipari gépkiállításához kapcsolódóan már hagyományos módon *tudományos konferenciát* is rendeztek, ez alkalommal a Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központban. A rendezvényen a közélet több kimagasló személyisége is részt vett, sőt szerepelt. Így dr. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke, dr. Magda Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke, dr. Orosz Sándor, az Ogy.Mg.B. Erdészeti Albizottságának elnöke és Gyapay Zoltán országgyűlési képviselő /Fidesz/, az Ogy. Környezetvédelmi Bizottságának tagja.

*

A megjelenteket dr. Németh Imre mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszter képviselőjében Simon József FVM h. államtitkár üdvözölte, valamint a Nyugat-Magyarországi Egyetem részéről Prof. dr. Faragó Sándor rektor.

Bevezetésként a rektor bemutatta a 2000-ben létrehozott integrált egyetemet /13.000 hallgató, 500 oktató, 850 dolgozó/. Majd elmondta, hogy lezárultak a Nemzeti Erdőstratégiával és Erdőprogrammal kapcsolatos viták, amely így most már széles társadalmi bázison nyugszik. Végül változatát egy új kötetben ki fogják adni, amely majd tartalmazza a véleménynyilvánításokat is. Simon József ehhez hozzáfűzte, hogy a dokumentum az Országgyűlés elé kerül és országgyűlési határozat lesz belőle.

*

A konferencia első előadója dr. Szili Katalin volt. Az elnök asszony rámutatott, hogy a rendszerváltás az erdőgazdálkodásban is hatalmas változást hozott. Ezzel párhuzamosan ment végbe az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk előkészítő folyamata

is. A feladatok véghezviteléhez azonban szemléletváltásra is szükség van.

Dr. Szili Katalin

Szili Katalin – nyilván a napjainkban folyó közismert vitákra gondolva – *feltette a kérdést: ki legyen az erdő gazdája? Van-e elkülönült érdek? Éljen-e tovább a rezervátum-szemlélet? Elég-e csupán hatósági eszközökkel figyelni, hogy úgy folyik-e a gazdálkodás, ahogyan nem csak a szabályozásnak, de az igényeinknek is megfelel?*

A fenntartható fejlődés érdekében az állam, az önkormányzat és a gazdálkodó összefogására van szükség + költségvetési támogatásra. Az elkészült programot követnie kell a finanszírozásnak, s EU-támogatásokat is igénybe kell venni.

*

Előadása végén Szili Katalin idézte a nagy amerikai államférfi, F. D. Roosevelttel megállapítását: egy nemzet akkor jár el tisztességesen, ha kinsként kezeli a természeti erőforrásokat és megnövelt, nem pedig csökkentett értékben adja át a következő generációnak. /Mi erdészek ezt régóta így mondjuk: a jó erdőgazda szebb és több erdőt hagy utódaira,

mint amilyet és amennyit maga örökölt az elődeitől./

Az Országgyűlés elnöke idézte azt a régi igazságot is, ami szerint *aki nem tudja, hogy hová akar hajózni, annak nincs is jó szele*. Az erdészek a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram szemlélet alapján *már tudják, hogy hova akarnak hajózni*. A politikusoknak az a kötelességük, hogy ehhez jó szelet biztosítsanak.

*

A lelkes tapssal honorált elnöki előadás után Gyapay Zoltán országgyűlési képviselő „Tiszta erdőt, szép mezőt!” köszöntéssel vette át a mikrofont. Mint a dunántúli Öskü község polgármestere is, elmondta, hogy a településfejlesztési programok készítése során odafigyelnek az erdőre, annál is inkább, mert községük környéke meglehetősen kopár, sivár. Az önkormányzat azonban nem sokat tud tenni; az állam felelőssége sokkal nagyobb.

Az erdőbarát szemlélet önmagától nem alakul ki a társadalomban. Sokaknak sokat kell még tenniük a tudatformálás érdekében és erősítése céljából érdekeltségi rendszereket is életbe kell léptetni. Figyelmet érdemelt a képviselőnek az a megállapítása is, hogy az *erdőgazdálkodás költségvetési támogatása aránytalanul kevés* és ő képviselőként is támogatja a Nemzeti Erdőstratégiát és Erdőprogramot. *Az erdőgazdálkodás az a terület, amelyen pártpolitikának nincs helye az Országgyűlésben sem; mindenkinek konszenzusra kell törekednie.*

*

Ennek a gondolatnak adott további nyomatékot a következő előadó, dr. Magda Sándor professzor, az Ogy. Mezőgazdasági Bizottságának elnöke, mondván: *meg kell adni az erdőnek a szükséges segítséget és a kellő politikai súlyt!* Aláhúzta, hogy a

Nemzeti Erdőprogramban is lefektetett célunk az ország erdőszültségének 25-26 %-ra történő emelése és emellett ki kell tartanunk egészen a megvalósulásig. Megállapította, hogy jelenleg az önkormányzatok nemigen tudnak mit kezdeni az erdővel, bár az önkormányzati erdők területét lehetne növelni. A volt szövetkezeti erdők jelentős része pedig gazdátlan. Így az erdő: közjó helyett közpréda!

Prof. Dr. Magda Sándor

A professzor feltette a kérdést: *marad-e az állami erdő?*

Ő a maga részéről nem látja a megfelelő magyar befektetőket, nem lát a jelenleginél jobb gazdát. Magának a szakmának kellene ebben a kérdésben állást foglalnia!

Azt is meg kell fogalmazni, hogy mit jelent az erdő a magyar gazdaságnak.

Az erdő ne legyen vita tárgya, az erdő a mi nagy értékünk. Nem lehet rezervátum, a közcél kell szolgálnia. Erdészeti szakembereinknek pedig meg kell kapniuk az őket megillető, nemzetközi szintű elismerést!

Figyelmet érdemlő kijelentések figyelmet érdemlő személyiség részéről!

Dr. Orosz Sándor
(Fotók: Detrich Miklós)

Az eddig elhangzottakat még meglepette dr. Orosz Sándor országgyűlési képviselő /MSZP/, az Ogy.Mg.B. Erdészeti Albizottságának elnöke, aki ezzel kezdte előadását: *csak az erdő pártján politizáló politikáról lehet szó.* Az elkészült Nemzeti Erdőstratégiával kapcsolatban elmondta: dicsérni kell az erdészeket, mert látták a fától az erdőt. S azért is, mert soha

nem fogadták el Trianon erdészeti következményeit, hanem küzdöttek a zöldebb, erdősebb Magyarország megteremtéséért.

Az erdész önmagában „félkarú óriás”, társak is kellenek a munkájához. Ezt bizonyítja erdeink jelenlegi állapota, a sok szemét is az erdőkben. *Nem az erdészről kell megvédeni az erdőt,* mutatott rá a képviselő.

Fontos kijelentése volt az Erdészeti Albizottság elnökének, hogy *a privatizációt egyszer s mindenkorra el kell terelni az állami erdőkről.* A magán-szféra teremtse meg a maga erdejét. A tulajdonnak azonban vannak szociális kötöttségei, s ilyen szempontból teljesen mindegy, hogy állami vagy magánerdőről van-e szó. *Az államnak saját zsebéből meg kell oldania erdővel kapcsolatos feladatait.*

*

Terjedelmi korlátok miatt nem tudjuk tovább részletezni ennek a fontos konferenciának a menetét, a hozzászólásokat. Talán nem is szükséges, mert remélhetőleg az elmúlt évihez hasonlóan anyaga írásban is megjelenik. Annyi talán az eddig előadottakból is megállapítható, hogy az a kedvező politikai hátszél, amelyet Szili Katalin elnök asszony említett, úgy tűnik, már belekapott az erdészet vitorláiba. Reméljük, hogy szélcsend sem állítja meg hajónkat és kedvezőtlen áramlatok sem térítik el kitűzött céljától.

Dr. K. P.

Vita 50 ezer hektár védett erdőről

A környezetvédelmi tárca elképzelései szerint jövőre a nemzeti parkok átvennék mintegy 50 ezer hektáryi védett erdő vagyonezelését az állami tulajdonban lévő erdőgazdaságoktól. Az érintett erdőgazdaságok hevesen tiltakoznak az elképzelés ellen.

Haraszthy László, a környezetvédelmi tárca természetvédelemért felelős helyettes államtitkára kérdésünkre azt mondta, a szóban forgó védett erdőket elsősorban természetvédelmi szempontok alapján kell gondozni, és ezt a feladatot a jövőben a nemzeti parkoknak kell ellátniuk. Hozzátette, céljuk nem a haszonsterzés, hiszen elsősorban olyan erdők vagyonezelésének átvételéről van szó, amelyek jelentős természeti értékkel bírnak, gazdasági szempontból viszont kevésbé hasznosíthatók.

A minisztérium a közelmúltban elküldte szakmai javaslatát az ÁPV Rt.-hez, a 19 állami tulajdonú erdőgazdaság tulajdonosához, ám a vagyonezelő szervezet egyelőre még nem alakította ki az álláspontját az ügyben.

Barátossy Gábor, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium erdészeti hivatalának elnöke előkészítené tartja a környezetvédelmi tárca javaslatát, amely szerinte teljesen felborítani egyes erdőgazdaságok gazdálkodását, jelentős bevételkiesést okozna a cégeknek, sőt létszámleépítéssel is együtt járna, ami ronthatná a megmaradó erdők kezelésének szakmai színvonalát is.

Bár az ügyben még nem született kormányzati döntés, az érintett nemzeti parkok és az erdőgazdaságok között már megindult az egyeztetés az átadásra kerülő erdőkről. Ezek a tárgyalások több helyen is heves indulatokat váltottak ki. Haraszthy László ugyanakkor úgy véli, az erdőgazdaságok félelmei teljesen alaptalanok, a változás nem okozna jelentős bevételkiesést az erdészeteknek, és nem követné elbocsátási hullám sem.

„Népszabadság”,

Prof. dr. Kőhalmy Tamás

/1936 - 2003/

Sopronban türelemmel viselt, gyógyíthatatlannak bizonyult hosszú, súlyos betegségben életének 68. évében meghalt **Prof. dr. Kőhalmy Tamás** okl. erdőmérnök, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának ny. intézetigazgató egyetemi tanára.

A Fejér megyei *Sárosdon* született 1936-ban pedagógus családban. Az általános iskola elvégzése után két évig szülőfalujában végzett fizikai munkát az erdészetnél, majd végleg az erdész-pályára lépett. Erdésztechnikusi végzettségét 1955-ben, *erdőmérnöki oklevelét 1961-ben* szerezte meg Sopronban.

Gyakorlati pályafutásának első éveit a sokoldalúság jellemezte. Volt erdőrendező Kaposváron, vadászati előadó Székesfehérváron, fahasználati műszaki vezető Zircen, erdészvezető Lovasberényben.

A vadászattal 1968-ban jegyezte el magát örökre, ekkor nevezték ki az akkori Gemenci Áll. Erdő- és Vadgazdaság vadászati osztályvezetőjévé. S ez alatt az idő alatt eljegyezte magát a tudománnyal is, mert *gyakorlati munkáját magas tudományos igényességgel végezte*. Egyetemi doktori címét is 1973-ban szerezte meg.

1979-ben lépett végleg a tudomány mezéjére; ekkor lett az Erdészeti és Faipari Egyetem Vadgazdálkodási Tanszékének tudományos főmunkatársa. Bencze Lajos professzor nyugállományba vonulása után pedig *docensként ő vette át a tanszék vezetését, miután a kandidátusi fokozatot is megszerezte. Tanszékvezető egyetemi tanárrá 1994-ben nevezték ki.* Tanszékvezető, illetve intézetigazgató professzor volt egészen 1998-ban történt nyugállományba vonulásáig. Ez alatt az idő alatt szerezte meg az MTA doktora címét is.

A vadásztudomány terén Ázsia-speci-alistaként tartották számon, mivel 1971 és 1996 között kilenc alkalommal járt Mongóliában, mint vadgazdálkodási feltáró expedíció vezetője, illetve tagja. Ilyen irányú szaktudásának nemzetközi

elismerését jelentette, hogy a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács /C.I.C./ bejegyzett szakértőjévé, majd 1996-ban Európa-Ázsia Nagyvad Bizottságának alelnökévé választotta.

E mellett a következő hazai szakmai és tudományos szervezeteknek is tagja, illetve tisztségviselője volt /csupán lexikálisan felsorolva/. Az MTA Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottságának alelnöke, Vadgazdálkodási Albizottságának pedig több cikluson át elnöke. Elnöke, majd tagja az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság Vadgazdálkodási Munkabizottságának. Tagja az Országos Magyar Vadászati Védegylet egyesületi tanácsának, tagja a Vadászati Kulturális Egyesületnek, az Országos Erdészeti Egyesületnek, az Országos Vadvédelmi és Vadgazdálkodási Társaságnak, a Millenniumi Vadászati Bizottságnak. Tagja, alelnöke, majd elnöke az Országos Vadgazdálkodási Tanácsnak. Kuratóriumi tagja a Vadászati Irodalomért Alapítványnak, valamint a MAVAD Vad- és Természetvédelmi Alapítványnak.

Szaktudását mintegy 300 írásműben örököltette át az utókorra, amelyekből 21 jelent meg idegen nyelven, főként németül *Könyvei:* Vadgazdálkodástan /1990/; A vadászterület berendezései /1991/; Egyéni vadászati módok /1991/; Vadászati enciklopédia /szerkesztő és társszerző, 1995/; Vadászművek Mongóliában /1997/; Korbecslekések szarvastól a siketfajdig /1999/; Tizenkét holdtölté /2002/.

Egyetemi jegyzetei: Vadgazdálkodástan I-II. /1984/; Vadászat és vadgazdálkodás /társszerző, ukrán nyelven, Kijev, 1993/; Erdei élőhelyfejlesztés /1995/; Vadászszerkesztés /1995/; Vadbefogás, vadtelepítés /1995/; Vadászati ökonómia /1996/; Vadásztörténet /2002/.

Munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. Még üzemi szolgálata idején két alkalommal kapta meg a vállalati „Kiváló Dolgozó”, egyszer pedig a miniszteri „Erdészet Kiváló Dolgozója” kitüntetést. Tulajdonosa volt továbbá a következő kitüntetéseknek: Vad- és Természetvédelmi Díj, Pro Silva Hungariae

Emlékérem, Nimród Emlékérem, Hubertus Kereszt arany fokozat, Bársony István emlékérem, Magyar Nemzeti Vadászrend, OMVK Aranyérem. Nem sokkal halála előtt kapta meg a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet.

Minden kitüntetésnél és kitüntető címnél többlet ér azonban az, hogy *kortársai és tanítványai kitűnő, tisztességes, fegyelmezett vadászként, s nemkülönben korrekt úriemberként és melegszívű kollégaként őrzik meg emlékezetükben.*

Amint a halála alkalmából kibocsátott gyászjelentés is írja: személyében a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnök Kara *az erdészeti és vadászati felsőoktatás egyik legkiválóbb személyiségét veszítette el.* Magas színvonalú oktató-nevelő munkája mellett az egyetem fejlesztéséből is kivette a részét, mint az Erdőmérnöki Kar dékán-helyettese, a Vadgazdálkodási Intézet alapítója és első igazgatója, valamint az egyetem Roth Gyula Erdészeti- és Vadgazdálkodás-tudományi Doktori Iskolájának vezetője.

Sopronban a Szent Mihály temetőben helyezték végső nyugalomra egyetemének halottjaként. Koporsójánál *a rektor, s egyben intézetigazgató útóda, dr. Faragó Sándor professzor búcsúztatta /akinek gyászbeszéde képezi ennek a megemlékezésünknek is az alapját/. Befelezésül ebből a beszédből idézünk.*

„Az impozáns életpálya mellett számunkra mégis elsősorban megértő vezető, segítőkész tanár, a tudás kifogyhatatlan tárháza, művelt, széles látókörű, humanista ember, igaz, jó barát volt. Hiánya ma még betölthetetlennek tűnik. Intézetünk már soha nem lesz olyan, mint akkor volt, amikor köztünk munkálkodott, tanított, alkotott. Családja, egyetemi és intézeti munkatársai mellett *gyászolják tanítványai itthon és Erdélyben, akiket mindig a vad tiszteletére, a vadászat szeretetére, hivatástudatra és emberségre tanított.*”

Dr. Király Pál

Ágazati Párbeszéd Bizottság alakult

Szeptemberben a középszintű érdekegyeztetésnek újabb jelentős fóruma jött létre. Tizenegy ágazati érdekképviselői szervezet – együttműködési készségének írásbeli megállapodásba foglalt kinyilvánításával – megalakította az *Építőipari Ágazati Párbeszéd Bizottságot* / a továbbiakban röviden: Bizottság, vagy Á.P.B./, amelynek szak-szervezetünk is tagja.

A Bizottság alapító tagjai közül a munkavállalói oldalt a következő három szervezet alkotja:

- Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége /ÉFÉDOSzSz/;
- Építőipari és Társult Szakszervezetek Országos Szövetsége /ÉTSzOSz/;
- Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete /EFDSz/.

A munkáltatói oldalon a következő nyolc szervezet vesz részt a Bizottság munkájában:

- Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége /ÉVOSz/;
- Építési és Építésügyi Szakmai Testület /ÉÉSzt/; Magyar Cementipari Szövetség /MCSz/; Magyar Építőanyagipari Szövetség /MEASz/;
- Magyar Bútor és Faipari Szövetség /Bútor Szövetség/;
- Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség /FAGOSz/;
- Ipartestületek Országos Szövetsége /IPOSz/;
- Országos Asztalos és Faipari Szövetség /OAFSz/.

A felsorolásból látható, hogy a Bizottságnak nincs kormány oldala /legalább is egyelőre/, eltérően a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanácstól /FÖVÉT/, amelynek megalakításáról lapunk előző, szeptemberi számában tájékoztattuk szakszervezetünk tagságát, T. Olvasóinkat.

Az Á.P.B. munkavállalói oldalának aláírói (balról jobbra): Csorvási József, ÉFÉDOSzSz; (mellette Herczog László h. államtitkár, GM), Herczeg Miklós, EFDSz; és Harth Tamás, É.TSz.

Ezek után joggal vetődik fel a kérdés, hogy mi a célja, feladata az új szervezetnek?

Az Á.P.B. célja és tevékenysége

Az alapítók a Bizottság céljaként az érdekegyeztetést, valamint a szociális párbeszéd fenntartását és erősítését határozták meg. Deklarálták a szervezet nyitottságát. Ennek megfelelően az ágazatban működő más önálló országos munkavállalói és munkaadói érdekképviselői szervezetek is csatlakozhatnak hozzá.

A bizottság tevékenységi köre a következő:

- Együttműködés az ágazatot érintő kérdések megvitatásában, a képzésben, közös akciókban, projektek megvalósításában és a nemzetközi tevékenységben.
- Konzultáció a kormányzati szervekkel, elsősorban az ágazatot közvetlenül érintő ágazatpolitikai kérdésekről, stratégiákról.
- Tárgyalás az ágazat területén megállapodások, kollektív szerződés megkötése érdekében.
- Részvétel a munka világát átfogó jogszabályok kialakításában.
- Bekapcsolódás az Európai Unióban működő ágazati párbeszédbe.

A soron következő konkrét feladatokat már részletes, határidőkhöz kötött *tervben* határozzák meg, amelynek főbb tételei a következők:

- A megalakulást követően az együttműködés részletes intézményi és szervezeti feltételeinek kidolgozása az Ágazati Tanács ajánlásainak, az EU projekt feltételeinek figyelembevételével.
- Az ágazati kollektív szerződés megkötési feltételeinek vizsgálata, a megkötés előkészítése, az ágazati kollektív szerződés megkötése.
- Ágazati bértárgyalások, valamint munkabiztonsági, munkahelyi szociális ellátásokról szóló tárgyalások előkészítése.
- Együttműködés az EU csatlakozásnak a munka vilá-gával kapcsolatos időszerű kérdéseiben.

Az európai uniós követelményeknek megfelelő bizottsági tevékenység feltétele, hogy a Kormány *mielőbb biztosítsa a működéshez szükséges szervezeti és pénzügyi alapokat*. Továbbá, hogy *mielőbb megalakításra kerüljenek az ágazati titkárságok*.

A Bizottság felkéri a Kormányt az ágazati együttműködés támogatására az adott szakmai kérdésben érintett szaktárca bevonásával és igényli közvetlen részvételét az ágazati párbeszéd rendszerének kialakítására irányuló további munkálatokban.

Az Á.P.B. a munkavállalói és a munkaadói oldalról választott két társelnökkel működik. Megalakulásáról tájékoztatja a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi minisztert, valamint a nyilvánosságot.

Az Ágazati Párbeszéd Bizottság megalakulása még nagyon friss keletű ahhoz, hogy érdemi értékelést tudjunk hozzáfűzni. Ehhez bizonyos időre, tapasztalatokra van szükség működésével kapcsolatban.

Annyit azonban elméleti szinten már most is megállapíthatunk, hogy mint a legtöbb társulás, úgy ez is foglalt magában bizonyos lehetőségeket az egyes társult szervezetek erejének, társadalmi súlyának fokozása szempontjából – ami a mi kis nemzetgazdasági alágazatunkra ténylegesen ráfér.

Az is kézenfekvőnek látszik, hogy „valamit valamiért” alapon mint minden integrációban /lásd EU/, úgy ebben is fennáll annak lehetősége is, hogy az egyes tagok bizonyos önkorlátozásra, autonómiájuk bizonyos mértékű fel-

adására kényszerülnek. Továbbá a kiterjedt szervezet belső élete többlet-adminisztrációt, többlet-munkát, következésképpen többlet-költséget jelent a részek számára.

Bizonyos kérdések is felmerülnek a teória szintjén. Például: ha ez az összefogás a „másik”, pontosabban a harmadik oldaltól, a Kormánytól várja működése pénzügyi feltételeinek biztosítását, akkor ez az egzisztenciális függés majd nem befolyásolja-e adott helyzetben a militáns fellépést?

Amint említettük: a gyakorlat fogja majd megmutatni, hogy valóban kérdés-e egy kérdés, s ha igen, akkor arra mi lesz a helyes válasz.

/A szeptember 15-én aláírt megállapodás felhasználásával, annak szerkesztett és némileg kommentált változataként írta: dr. Király Pál./

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról.

Szervezett dolgozóink, valamint olvasóink köréből többen kérték, hogy az öregségi nyugdíj feltételeiről, a vonatkozó jogszabályok értelmezéséről adjunk részletes tájékoztatást.

Az alábbiakban – a felmerült kérdések alapján – teszünk eleget a kéréseknek.

– Ki jogosult öregségi teljes nyugdíjra?

Aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, illetve a 62. életévét betöltötte és legalább 20 év szolgálati időt szerzett.

– Mi minősül szolgálati időnek?

A szolgálati idő az az időszak, amely alatt a biztosított nyugdíjjárulék fizetésre kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjárulékot fizetett. A nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség nélkül szolgálati időnek minősülő időszakokat a törvény külön határozza meg (pl.: tárgyévben töltött idő).

– Mi a szerepe a szolgálati időnek?

A baleseti nyugellátások kivételével feltétele a nyugdíjjogosultságnak az előírt minimális szolgálati idő megszerzése (20 év). A szolgálati idő hossza befolyásolja a nyugdíj összegét.

– Ki kaphat öregségi rész-nyugdíjat?

Az a személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt 1993. június 30-át követően 2009. január 1-jét megelőzően eléri (elérte) – és eddig az időpontig legalább 15 év szolgálati időt szerez (szerzett).

Megállapítható az öregségi rész-nyugdíj annak is, aki 1990. december 31-ét követően, de 1993. július 1-ét megelőzően betöltötte az öregségi nyugdíjkorhatárt (nő = 55, férfi = 60. életévét) és 1993. július 1-jét megelőzően legalább tíz év szolgálati időt szerzett.

– Mitől függ az öregségi nyugdíj összege?

Az elismert szolgálati idő hosszától és az ellátási alapot képező havi átlagkeresettől.

– Hogyan számítják ki az öregségi nyugdíj mértékét?

Az öregségi nyugdíj összegét az 1988. január 1-től a nyugdíj megállapításának kezdő napjáig elért nyugdíjjárulék alapjául szolgáló, személyi jövedelemadót is tartalmazó, csökkentés nélküli bruttó kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni.

– Van-e kizáró rendelkezés az öregségi nyugdíj megállapításában?

Amennyiben a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény

alapján munkanélküli ellátásként munkanélküli járadékot, nyugdíj előtti munkanélküli segítyt, vagy képzési támogatásként keresetpótló juttatást folyósítanak, a nyugellátás legkorábban az ellátások folyósítása megszűnését követő naptól állapítható meg.

– Hogyan lehet a nyugellátás iránti igényt érvényesíteni?

A nyugellátást írásban kell igényelni. Az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni. A nyugellátási igényt a lakóhely szerinti illetékes területi Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságoknál (megyei) kell benyújtani.

– Melyek az érvényes öregségi nyugdíj korhatárok?

Nők esetében:		
születési év	életkor	nyugdíj-jogosultság éve
1944.	59	2003.
1945.	60	2005.
1946.	61	2007.
1947.	62	2009.

Férfiak esetében az 1939. után születettek egységes nyugdíj korhatára 62. életév.

– Előrehozott, korengedményes nyugdíj.

Többen érdeklődtek az iránt is, hogy az öregségi nyugdíj előírásain kívül, milyen más korábbi nyugdíjazási lehetőségek vannak? A hosszú szolgálati idővel rendelkezők a korábban ismertetett nyugdíjkorhatárnál előbb

igénybe vehetik az öregségi nyugdíjat. Előrehozott nyugdíj jár a nőknek a felemelt korhatárt megelőző 5 évvel alacsonyabb életkorban, legfeljebb az 55. életév betöltésétől, a férfiaknak legfeljebb a 60. életév betöltésétől, amennyiben a születési éve szerint meghatározott szolgálati idővel rendelkezik.

– Milyen szolgálati idő kell az előrehozott öregségi nyugdíjhoz?

Az előrehozott öregségi nyugdíj jár annak a férfinak, vagy nőnek, aki 38 év szolgálati időt tud felmutatni. Ebben az esetben teljes nyugdíj jár. Amennyiben a születési éve szerint meghatározott 38 év szolgálati időből legfeljebb öt év hiányzik, abban az esetben nem teljes, hanem csökkentett előrehozott nyugdíj állapítható meg. A teljes összegű nyugdíj éven-

ként 0,1%-kal csökken, tehát a maximum öt szolgálati idő hiányára 0,5%-kal csökkentett nyugdíjat állapítanak meg. Aki ezt a csökkentett nyugdíjat veszi igénybe, annak élete végéig ez marad a nyugdíj alapja annak ellenére is, hogy közben eléri a törvényes nyugdíjkorhatárt. Ez természetesen nem zárja ki az éves emelések mértékéből.

Rövid hírek.

- 2003. júniusában tartotta országos tanácsulását a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete. Ezen a tisztújító tanácsülésen egyhangúlag Mihalovits Ervint választották újra elnöknek. Gratulálunk!

- 2003. augusztusában döntött a Kormány arról, hogy a választási programnak megfelelően ez év novemberben

reben ki kell fizetni minden nyugdíjasnak a tizenharmadik hónap első részét, azaz a havi nyugdíj egy hetét. Ugyancsak döntött a Kormány arról is, hogy az aktív dolgozók nettó bérkiáramlásának és az inflációnak a figyelembe vételével mintegy 2 %-os nyugdíjemeléssel kell részesíteni minden nyugdíjast 2003. január 1-ig visszamenőleg. Így a plusz 2 %-kal növelt nyugdíj lesz a jövő évi nyugdíjemeléssel alapja. Ezt az összeget is novemberben fizetik ki, így minden nyugdíjas összesen mintegy 2 heti többlet összeget kap novemberben kézhez.

Varga György
az EFDSZ Nyugdíjas
Bizottságának elnöke

Idősek Világnapja

(fények és árnyak)

Idén méltó körülmények között, a Budapest Kongresszusi Központban került sor az Idősek Világnapjának ünnepi rendezvényére. Úgy tűnik, érdemes volt ide hozni az időseket, mert a Kongresszusi Központ megtelt az ország minden tájáról érkezett idősekkel.

A Himnusz elhangzása után a Magyar Állami Népi Együttes táncára romantikus bált táncolt adott elő. Ezután következett Medgyessy Péter miniszterelnök ünnepi beszéde. Bevezetőjében unokáját idézte, aki arról faggatta, hogy miből lesz a nyugdíj? A magyarázatra, hogy amit életük során megtakarítottak és a fiatalok befizetéseiből. Erre az unoka azt válaszolta, hogy azért kell a nyugdíjasokról gondoskodni, mert egyszer a fiatalok is megöregednek. Kijelentette, hogy *ahol az időseket nem becsülik, ott a fiatalok sem számíthatnak semmi jóra*. A rövid bevezető után a kormány nyugdíjasokat érintő már megtett és a jövőben megvalósításra kerülő intézkedéseiről szólt. Bevezették az 53. heti nyugdíjat, amelyet novemberben utalnak az infláció miatti to-

vábbi emeléssel együtt. Ez utóbbi január 1-ig visszamenőleg kerül kifizetésre. Az özegeyi nyugdíjat 25%-ra emelték. Visszaállították a méltányossági nyugdíj intézményét (850 ezer igény érkezett, ebből 650 ezer volt jogos. Eddig 240 ezer kapott méltányos elbírálást és idén még további 130 ezer kérelmet intéznek el).

2004-ben már az 53. és 54. heti nyugdíjat fizetik, emelik az özegeyi nyugdíjat és a kormányzati ciklus végén valóban a 13. havi nyugdíjat kapják kézhez az idősek és az özegeyi nyugdíj 30%-ra emelkedik. A kormány célja, hogy a nyugdíjak és a bérek közeledjenek egymáshoz. *Jövőre a nyugdíjak növekedése meghaladja az árak növekedését*. A miniszterelnök ekkor feltette a kérdést, hogy ezek után mit kéme rajtuk számon?

Annak ellenére, hogy a kormány igyekszik megvédeni a nyugdíjasokat a kedvezőtlen hatásoktól, mindent nem tudnak kivédeni. Ígéretet tett arra, hogy a gázár az inflációs átlagnál nem emelkedik jobban. Nem kerülhető el 2004-ben az elektromos

energia árának emelése sem, de ezt a számításoknál figyelembe fogják venni(!). A gyógyszergyártókat igyekeznek majd „kordában” tartani. Bár kevesebbet tudnak tenni, mint amennyit szeretnének, de így is nyugodtan néz az idősek szemébe. Ugyanezt szeretné tenni a ciklus végén is. Számára fontos, hogy az idősek érezzék, szükség van rájuk.

A miniszterelnök beszéde után az Időügyi Tanácsban jelenlevő nyugdíjas képviselők vezetői nevében *Semmelweis* Ferenc először dr. Hegyiné Orsós Évának, az Időügyi Tanács szeptemberben leköszönt titkárának munkásságát méltatta, majd köszöntötte a megjelenteket. Beszédében kiemelte, hogy a Tanácsban számos eredményt értek el (méltányossági nyugdíj visszaállítása, EU információs szolgálat, inflációkövető emelés, Charta, a nyugdíjat vegyék ki az SZJA alapból, stb.) azóta, hogy a Tanács felújította munkáját, de még sok elintéznivaló van hátra (nyugdíjasok jogállásáról törvény megalkotása, legalább a létminimum összegével egyezzen meg a legalacsonyabb

nyugdíj összege, nyugdíjemelés számításának megváltoztatása, stb.).

A harmadik felszólaló az *Osztrák Idősügyi Tanács* elnöke volt, aki elmondta, hogy Ausztriában 1976-ban alakult meg az Idősügyi Tanács (Magyarországon 1996-ban). 1998-ban megalkották a szövetségi idősügyi törvényt is. Méltányos nyugdíjakat kell adni és biztosítani az idősök számára is a munkához való jogot. Nem az idősökért kell politizálni, hanem az idősökkel, zárta beszédét az osztrák Idősügyi Tanács elnöke.

A beszédek elhangzása után folytatódott a kulturális műsor, amelyben többek között Csernus Mariann a Nemzeti Színház volt művészeinek jókívánságait tolmácsolta, majd Janikovszki Éva egy rövid írását olvasta fel, hogy mikor és meddig fontos a nyugdíjas. Ezután a Bihari Táncegyüttes gyerek csoportja mutatta be műsorát, majd Tarnai Kis László népdalénekes teremtett forró hangulatot a teremben, amit tovább fokozott az Állami Népi Együttes zenekara és tánccsoportja.

Összegezve: 2003-ban legalább a módját megadták az ünneplésnek, ha az elért eredmények nem voltak olyan fényesek, mint az ünnep körülményei. Reméljük, hogy 2004-ben már az eredmények is olyan fényesek lesznek, mint az ünneplés.

Volly Tamás

*Nyugdíjasok Országos
Képviselői Közgazdasági
Bizottság szakértője*

A Szent Borbála Emléktáró

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Tara idei tanévnyitó ünneplégének szép mozzanata volt, hogy – érvényt szerezve az 1949-ben történt szétváláskor tett elhatározásnak – az ősi selmeci karok ismét egymásra találtak, s az ultra-supra-veteranissimus vas-, gyémánt- és aranyokleveles bányász-, kohó- és erdőmérnökök együtt vehették át oklevelüket karuk dékánjától a soproni Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központban.

Ezt megelőzően azonban egy ugyancsak kedves aktusra került sor az egyetem botanikus kertjében: a Szent Borbála Emléktáró ünnepélyes felavatására.

Ezt a tárót tulajdonképpen még 1928-ban építették a bányamérnökhallgatók szemléltető oktatása érdekében a műhelyépület alatti domboldalban. Bejárata az akkori délnyugati telekhatárral párhuzamos útról nyílt, s a mai bejárat ezzel megegyezik. /Régen a műhelyépületből csigalépcsőn is le lehetett jutni a táróba./

Az alagútszerű helyiségben bányászattörténeti és oktatástörténeti kiállítást rendeztek be.

Az avató ünnepség keretében a Bányászhimnusz eléneklése után Prof. dr. Böhm József professzor, a miskolci egyetem Műszaki és Földtudományi Karának dékánja mondott rövid beszédet. Ebben visszatekintett a három testvér szak történetére és megállapította, hogy az emléktáró a bányász -kohász-erdész egység kifejezője.

Prof. dr. Mészáros Károly, az Erdőmérnöki Kar dékánja az emléktárót megőrzésre átvette, s köszönetet mondott az Erdő- és Faipari Mérnök Hallgatók Selmeci Társaságának az emléktáró létrehozásának kezdeményezéséért.

A bensőséges kis ünnepség az Erdészhimnusz eléneklésével ért véget majd a jelenlevők megtekintették a kiállítást.

k.p.

Foto: dr. Ráczné
dr. Schneider Il-
dikó

"Királyhalmán, Szeged erdőbirtokainak a közepén van az erdőőri szakiskola, ami olyan nagyszerű intézmény, hogy a kirkatba tehetné Szeged."

/Móra Ferenc/

Ásotthalmi jubileum

Bensőséges hangulatú ünnepség keretében emlékeztek meg Ásotthalmán, a jelenleg Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium névre hallgató szakmai tanintézetünk fennállásának 120. évfordulójáról. Az iskola soproni egyetemünk után a második legrégebb múltú szakoktatási intézményünk, a történelmi Magyarországon az első állami erdészképző intézet. Tiszteletre méltóan magas jubileuma az egész magyar erdészet örömteljes ünnepe.

Az alkalomra összegyűltek a szűkebb pátria: Csongrád megye közgyűlésének, önkormányzati hivatalának és más szerveinek, Ásotthalma önkormányzatának, az FVM-nek, a társiskoláknak a képviselői, s nem utolsósorban magának az iskolának egykori és mai pedagógusai, dolgozói és diákjai. A legfőbb államhatalmi szerv Balogh László országgyűlési képviselő /MDF/ személyében volt jelen, a szakmát pedig Cserép János vezérigazgató, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke képviselte az országos hatáskörű szervezetek szintjén.

Dr. Frank József, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke ünnepi beszédet mond

Az ünnepi megemlékezés résztvevőit az erre az alkalomra kialakított új parkrésztben a Himnusz elhangzása után *Andrésiné dr. Ambrus*

A 120 éves fennállás emlékműve

Ildikó iskolaigazgató köszöntötte, s felidézte az iskola alapításának előzményeit, illetve 1883. október 10-én történt megnyitásának körülményeit. Akkor két tanárral és tizenegy növendékkel kezdődött meg az oktatás. Az azóta eltelt négy emberöltőnyi idő alatt több mint 3000 fiatal szerzett itt erdész, vadász vagy erdészeti szakmunkás képzettséget. Ma egy modern, erdészeti szakképzést is végző középfokú iskola az intézmény, ahol négy évfolyamon kilenc osztályban mintegy 270 diák tanul.

*

Az igazgatónő köszöntőjét követően dr. Frank József, az iskolát fenntartó Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke mondott ünnepi beszédet. Meltatta az ősi iskolát, annak szerepét a magyar erdészet fejlődésében, s perspektivikusnak ítélve és kívánva jövőjét. Ennek a perspektívának az

objektív alapja magának az erdőnek a fokozódó jelentősége a társadalom életében, ami várhatóan csak tovább növekszik az Európai Unióhoz való csatlakozásunk után.

Az ünnepi beszédek elhangzása után leleplezték az évforduló alkalmából állított emlékművet: az erdészcsillaggal díszített robusztus sziklatömböt, amelyen az 1883 és 2003 év szám látható.

Dr. Marton István FVM-főosztályvezető adta át az új géptároló szint *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* igazgatónőnek (Fotók: *Andrésiné dr. Ambrus*)

A program ezt követően az iskola több helyszínén is folytatódott, ahol a tanulók adtak elő lírai és prózai irodalmi műveket, énekszámokat, a múlt emlékeit felidéző elbeszéléseket.

Ásotthalmán azonban hagyomány, hogy nem rák módjára, a múlt felé fordulva haladnak, hanem minden ilyen alkalom a jövő építését is szolgálja. Ebben az esetben ez az építőkocka egy új géptároló szín volt, amit rövid beszéd keretében dr. Marton István, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Oktatási, Kutatási és Fejlesztési Főosztályának vezetője avatott fel, adott át rendeltetésének.

*

Az iskolának már szintén hagyománya az is, nagy az évforduló alkalmából *emlékkötetet* jelentetett meg,

Az iskola legrégebbi épülete; ebben kezdődött meg az oktatás 1883-ban. (Fotó: Pethes Sándor, 1962)

ez alkalommal „*Diák voltam Ásotthalmon*” címmel. Az egykori növendékek visszaemlékezéseit tar-

talmazó memoár-gyűjteményt *Andrési Pál* erdőmérnök-tanár szerkesztette. Az ő munkája a „Hagyományaink” című fejezet, valamint a színes borító szép fotói is. Az előszót *Barátossy Gábor*, az FVM-EH elnöke írta, a bevezetőt pedig *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó*. Érdekfeszítő olvasmány, amelynek érdekességét és értékét tovább fokozza a rengeteg archív fénykép.

Mindez együtt a 120 éves évforduló méltó megünneplését jelentette és maradandó emlékeket hagyott maga után a jövő számára.

Dr. K. P.

Pöfög már a „Morgó” Királyréten

Napjainkban Európa-szerte, így hazánkban is rohamosan fokozódik a társadalom érdeklődése, s az emberek vágya a szabad természet, az erdő iránt. Különösen így van ez a fővároshoz közel eső Börzsöny-hegység, főként a gyorsan, tömegközlekedési eszközökkel is egyszerűen megközelíthető Dél-Börzsöny esetében. Ennek a vidéknek a közjóléti-turisztikai-rekreációs szerepe amúgy is alaposan felértékelődött 1920, szép természeti tájaink Trianon utáni alapos megfigyeltetése után. Tétézi ezt a vonzalmat, ha az erdőben *kisvasút* is fut. S még inkább, ha ezt a kisvasutat ráadásul régi-módi helyes *kis gőzmozdony* húzza.

Többszörösen örömteli és vidám esemény volt tehát, hogy szeptemberben ilyen kis gőzöst adtak át kis ünnepség keretében a *Királyréti Erdei Vasúton* /KEV/. A kis csúhögő-pöfögő masina rendszeres időközönként /vagy megrendelésre/ nosztalgia-járatokon, füstöt-gőzt eregetve, a gyerekek örömeire időnként nagyokat sípolva szállítja a kirándulók tömegét Kismarosról Szokolán át a Dél-Börzsöny szívébe, a kis erdei kolóniára, Királyrétre.

*

Ez bizony nem mindennapi esemény; meg is adta a módját az üzembe állításnak a *gőzös gazdája, az Ipoly Erdő Rt.*

A kismarosi végállomáson a részvénytársaság vezetője, *Kiss László* erdőmérnök, vezérigazgató üdvözölte az eseményre egybegyűlteket: felnőtteket, gyerekeket, erdészeket, erdei vasutasokat, önkormányzati dolgozókat, a kisvasutak barátait. Bemutatta a társaság tevékenységét, s azon belül a közjóléti erdőgazdálkodást, amelyet a Börzsönyben /és a Cserhátban/ folytatnak. Köszönetet mondott az FVM Erdészeti Hivatalának és az ÁESz Egri Igazgatóságának, mert anyagi és erkölcsi támogatásuk lehetővé tette a mozdony beszerzését Erdélyből, majd pedig szakszerű felújítását, a személyszállítási forgalomba állítását.

A köszöntés után a *szokolai Cseh Péter Ált. Iskola tanuló*i adtak egy szép kis kultúrműsort, aminek a keretében egy ügyes fiúcska elszavalta *Vajda János „Vasúton”* című költeményét.

A „Morgó” a próbajáratok idején a kismarosi végállomáson. (Fotó: Tusnádi Csaba Károly)

*

Ezután következett a *mozdonykeresztelés* ünnepélyes, nemes aktusa, amit *Barátossy Gábor*, az FVM Erdészeti Hivatal elnöke, a közjóléti erdőgazdálkodás és a kisvasutak patrónusa celebrált. Az elnök rövid avató beszédének nagysze-

rú magva volt, hogy rámutatott: a gőzmozdony világtörténelmet formáló tényező volt a XIX-XX. században, ám a mai fiatal generáció már nem tudja közvetlenül megismerni, csak ilyen formában.

Ezt követően fröccsentette szét az üveg finom pezsgőt a virágokkal, zöld lombokkal szépen feldíszített mozdony elején, ami eme szent keresztségben a „Morgó” nevet és a 420 2004 nyilvántartási számot kapta. (Ezt a nevet nyilván onnan nyerte, hogy az a patak, amelynek a mentén a kisvasút Királyrétről Kismarosig fut, és ott ömlik a Dunába, szintén Morgó-patak névre hallgat. Mégpedig azért, mert ezen a helyen t.i. Kismaroson a XIX. században egy faúszató rendszer végét jelentő gреб volt, amelynek fokai között a patakvíz állandó mormogással zuhogott át. Ezért nevezte ezt a helyet, majd később a kisvasút végállomását is „Morgó”-nak a helyi lakosság.)

*

Ha már a történelemnél tartunk, ez az avató ünnepség műsorából sem hiányzott. Chikán Gábor közlekedési mérnök, a KEV üzemvezetője ugyanis ismertette a kisvasút történetét. A KEV egyike az ország legrégebbi erdei vasutjainak: 1893-ban építette a királyréti erdőbirtok akkori tulajdonosa 600 mm nyomtávolsággal, s főként kő- és faanyagszállításra használták. 1954-ben vezették be a korlátozott közforgalmú személyszállítást, az 1970-es évek végén pedig erősebb sínekkel átépítették 760 mm nyomtávra. Természetesen a nyersanyagok szállítása is folyt tovább, de egyre csökkenő mértékben, mert ez a gazdasági művelet is egyre inkább áttelelődött a közutakra. Ez a körülmény azután, mint az országban az erdei vasutak esetében általában, a Királyréti Erdei Vasút fölött is meghúzta a lélekharangot.

Az 1990-es évtized a leépülés évtizede volt, a végleges felszámolás állandó veszélyétől kísérve. A legrosszabbat azonban sikerült elkerülni. S most már mind az üzemeltető vállalat, mind a támogató főhatóság abban bíz, hogy a fokozódó közcélú igénybevétel révén sikerül a KEV jövőjét biztosító új funkcióját megtalálnia.

*

Az új gőzösről Chikán Gábor elmondta, hogy ezt a mozdonytípust nagy sorozatban gyártották félévszázaddal ezelőtt az erdélyi Resicán /Resita/. Ezekből azonban napjainkra már nem sok maradt meg. Néhány darab üzemel Európa több országában, néhány pedig ma is végez faanyagszállítást a Keleti-Kárpátokban. Az 1951-ben gyártott „Morgó” ebből a típusból ma már a legidősebb példány. Magyarországra 10 millió forint vételár ellenében került a szászvárosi fatelepről /Orastie/, ahol belső anyagmozgatásban használták 2001-ig. Mivel ott a telepi vágányhálózat normál nagyvasúti nyomtávú volt, egy közbelső harmadik sínszál beépítésével tették lehetővé a 760 mm nyomtávú mozdony mozgását.

*

A mozdonykereszteléshez feldíszítve, az új személyszállító kocsival.

(Fotó: Zétényi Zoltán)

A megvásárolt mozdony teljes felújítását 2002-2003-ban Nagykanizsán végezte el 10 millió forintért több hónapi munkával a Kanizsa-Tech Kft. A kft. gondos, pontos, szép munkát végzett. Például a gőzkazán tel-

jes csővezeték-rendszerét kicserélte kiváló minőségű német gyártmányú csővekre. 2003 áprilisában készült el a munkával. Ezt követően azonban még számos feladatot kellett elvégezni /hatósági eljárások, műszaki vizsga, próbajáratok stb./, amíg az üzembeállítási aktusig eljuthattak.

*

Annak érdekében, hogy az új mozdonyt jobban tudják hasznosítani a turisztikai főszezonban, egy saját tervezésű nyitott személyszállító kocsit is épített a KEV saját paphegyi műhelyében. Ezen számos olyan ötletes megoldást alkalmaztak, amely az utasok kényelmét, az üzemeltetés biztonságát és a fenntartás /pl. takarítás/ megkönnyítését szolgálja. Paphegyen, az üzemvezetőség központjában pedig már 2002-ben megépítették azt a könnyűszerkezetes, zárt járműtároló csarnokot, amely a drága mozdonyok, és személyszállító kocsik biztonságos garázsírozását szolgálja, s üzemben kívüli állapotban megvédi őket a rongálásoktól /például az ocsmány festékes falfirkáktól, a „grafittiktől”/.

*

A kismarosi hagyományőrző népi táncgyűttes hangulatos produkciója után az ünneplők vonatra szálltak, hogy a „Morgó” hivatalosan is megtegye első útját a paphegyi állomásra. Jegyezzük fel az utókor számára a történelmi járat mozdonyszemélyzetének nevét is, mert hiszen manapság már szinte könnyebb vezérigazgatót találni, mint hozzáértő, képzett gőzmozdony-vezetőt. A masiniszta Mekli Mihály volt /amúgy „civilben” erdősztechnikus Királyréten/, fűtője pedig Tóth Gábor.

A mozdonyavatás alkalmából az Ipoly Erdő Rt. az erdei vasút kismarosi „Morgó” végállomásának épületét „Idegenforgalmi és turisztikai állomás”-nak rendezte be, a kismarosi és a szokolyai önkormányzat, illetve helytörténeti gyűj-

temény, továbbá a váci székhellyel működő természetvédő Göncöl Szövetség, valamint a Duna-Ipoly Nemzeti Park közreműködésével.

A három helyiségben megtekinthető kiállítás bemutatja a vasútvonallal érintett Kismaros és Szokolya történetét, a Börzsöny geológiai viszonyait, erdeit, élővilágának védett ritkaságait és a királyréti-környéki erdőkben folytatott gazdálkodás történetét. Mégpedig tárgyakon, dokumentumokon, térképeken, szép természetfotókon keresztül. Készítői derekas, nagy munkát végeztek. Az üzemvezetőség egyik szobájában pedig erdei iskolai oktatótermet alakítottak ki, az ennek megfelelő demonstrációs anyaggal felszerelve. A tanterem természetesen a hely rendeltetésével összeegyeztethető más rendezvények megtartására is igénybe vehető, mintegy 15 fő befogadásának erejéig.

*

Mindez a „Morgó” gőzös üzembe állításával együtt azt mutatja, hogy az Ipoly Erdő Rt. teljesen tisztában van a Dunakanyar térségében reá háruló közjóléti feladatokkal, az ilyen irányú erdészeti munka jelentőségével, s nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy minél jobban megfeleljen ezeknek a társadalmi elvárásoknak. Amint láthatjuk: eredménytel. Ez pedig már nem részvénytársasági belügy; ez már az egész szakma javát, jóhírért is szolgálja

Dr. Király Pál

A királyréti kisvonal tündöklő fénye

Börzsöny csodálatos szépségét gazdagítja

A benne közlekedő romantikus, „ódon” kisvasút.

Felnőtt és gyermeki szívet ragyogtat be nap mint nap...

Évszázados múltjával kimondhatatlan örömet rejteget.

Vonatzakatolások, mozdonyfüty – mind jel valamire.

Felnőttek az indulásra, gyermekeknek boldog találkozássra.

Mágnesként vonz ifjakat az itt dolgozók szeretete.

Ismerkednek, lelki gyümölcset töltődve vasutasokká válnak.

Kisvasút legnagyobb örömét május első szombatja adja,

Mert ez idő tájt van a Királyréti Kisvasút Napja.

Sok gyermek, aktivista jön az ország kisvasútjairól;

Szép emlékekkel, gazdag tapasztalatokkal térnek haza.

Család, turista leli egész évben örömét a kisvonaton.

Tudják, hogy lelki gyümölcs gazdag tárháza rejlik itt.

Erdők vadregényében tündöklő falu, csörgedező patakok

Mind-mind szép emlékképet adnak az utazó arcoknak.

A természet szépsége mindig ajándék az utazó számára.

Kisvasutak romantikáját leírni nehéz – ezt átérezni kell!

Visszavágyik mindig az, kinek része volt benne ...

Kisvonal szép élményt nyújt – s gyönyöre a Börzsönynek!

Makrai János

Gemenc képekben

Ezzel a címmel rendezett festmény- és fénykéпкиállítás a gemenci képzőművészeti alkotótábor tagjainak műveiből Budapesten a III. kerületi, óbudai ultramodern irodaház-együttesének fogadócsarnokában a Szépvölgyi Business Park Befektető Rt. nevű belga ingatlanfejlesztő vállalat, a Gemenc Erdő- és Vadgazdaság Rt. közreműködésével.

Amint a megnyitóra egybegyűltek a cég nevében üdvözlő dr. Berdár Béla elmondta, a 70 éves múltta visszatekintő, brüsszeli székhellyel működő vállalat 15 év óta van jelen Magyarországon. Kötelességének érzi a művészet pártolását, mert filozófiája szerint az alkotásoknak üzenete, a művészetnek semmivel sem helyettesíthető szerepe van az ember, a társadalom életében.

Csonka Tibor, a Gemenc Rt. vezérigazgatója a kiállítást megnyitó rövid beszédében arról tájékoztatót, hogy az alkotótábort 1989 óta szervezik Gemencen, amelyet a neves természet-és vadászfestő, Muray Róbert vezetett, 2002 óta pedig Valaczkai Erzsébet. A Szépvölgyi Busi-

ness Centerben ez már a nyolcadik kiállításuk, s a Kommunikáció-Natura Bt. rendezte.

A két hónapon át nyitva tartó kiállításon a következő tízennégy alkotó mutatja be 18 festményét: Ambrus Zoltán, Bene János, Bozsó János, Gyalai Béla, Kalas András, Meszlényi Attila, Mráz János, Muray Róbert, Nemes István, Prihoda Judit, Simon Ferenc, Szarvas Pongrácz, Szurcsik János, Valaczkai Erzsébet.

A festmények mellett látható továbbá Pétervári Gábor fotóművész 22 színes fényképe, mégpedig vadászhatások, árvíz és a négy évszak témakörben, illetve csoportosításban. A fényképek /kis és nagy mérettől függően/ 10 és 12 ezer forint/db. áron meg is vásárolhatók.

A szebbnél szebb alkotásokat 2003. november 30-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Dr. K. P.

Tanösvény a Cuha-szurdokban

Az idei „Erdők Hete” rendezvénysorozatának kiemelkedő vidéki eseménye volt az Északi-Bakonyban a *Cuha-völgyi Pihenőpark és Erdei Tanösvény* felavatása, rendeltetésének történet átadása.

A Cuha-patak völgyének Zirc és Bakonyszentlászló közötti szakasza nem csupán a hegység, hanem egész hazánk egyik legromantikusabb vidéke. A patak az évszázadok, talán évmilliók alatt hosszú és mély szurdokot vágott itt a triász-mészaköböl és dolomitból álló alapkőzetbe, amelyben azután bükk-juhar-hárs-éger szurdokerdő alakult ki. A mondhatni őserdő-szerű növényzettel borított meredek, sziklás terep olyan szaggatott, hogy helyenként gyakorlatilag szinte járhatatlan. Ezért a természetjárók számára már régóta paradicsomnak számít a vidék, amely tulajdonképpen alacsony tengerszintfeletti magassága ellenére *magashegységi-kárpáti benyomást* kelt.

A tető nélküli erdei „tanterem” az átadás alkalmával.

Ezt az intenzív közönségérdeklődést tapasztalva kezdeményezte az Állami Erdészeti Szolgálat Veszprémi Igazgatósága, név szerint a területet jól ismerő s a közjóléti célú erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében /különösen a Bakonyban/ közismerten sokat fáradozó *dr. Pétiné Bus Mária* igazgatóhelyettes, Bedő-díjas erdőmérnök erdei tanösvény és pihenőpark kialakítását a szurdok északi szakaszán, a *közcélú erdőgazdálkodás és az erdészeti ismeretterjesztés* jegyében.

A kezdeményezés tökéletesen találkozott a *Bakonyi Erdészeti és Faipari Részvénytársaság* /röviden: Bakonyerdő Rt./ és annak *Jasper Attila* erdészeti igazgató által vezetett *Bakonyszentlászlói Erdészete* szándékával. E találkozásból elhatározás, abból pedig tett lett. Annál is inkább, mert az ilyen irányú fogékonyságáról szintén ismert Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Hivatala /FVM-EH/ is az ügy mellé állt, s mind erkölcsileg, mind anyagilag támogatta a megvalósítást.

Az avató ünnepségen bakonyszentlászlói tanulók és nevelők kulturális előadást adtak elő.

A bensőséges hangulatú kis avató ünnepségen nem csak a vállalat és az ÁESZ erdészeti szakemberei voltak jelen, hanem a tulajdonképpen illetékesebbek is: a közönség képviselőiben a környékbeli települések önkormányzati polgármesterei, s az ifjúságot pedig a bakonyszentlászlói általános iskolás gyermekek kis csoportja képviselte.

A tanösvény centrumában kialakított tető nélküli, de lombkoronák alatti erdei „tanteremben” egybegyűlteket *Horváth László* erdőmérnök, a Bakonyerdő Rt. vezérigazgatója üdvözölte, majd *Jasper Attila* erdészeti igazgató ismertette a pihenőpark és tanösvény létesítésének történetét, s mibenlétét.

*

Jasper Attila elmondta, hogy a már említett kezdeményezéseket követően 2001-ben kezdődtek meg a

munkálatok, amelyekkel három év alatt és 7,5 millió forint felhasználásával készültek el.

A létesítménnyel az erdészet hozzá kíván járulni a Nemzeti Alaptantervben meghatározott környezetismereti célok eléréséhez, s az ifjúság és a közönség környezettudatos, környezetvédő magatartásának fejlesztéséhez.

A kivitelezésben résztvevő: a KÖRT-KER Kft. /Körtvélyes József és ifj. Gémes Dezső, valamint Mézi Ferenc építési vállalkozó/, az Acrida Bt, a Coronilla 2002 Bt. és a Skicc Reklám Stúdió Kft. Az ismertető táblákat /Futó János irányítása mellett/ a Lapilli Bt. készítette. A jellemző fa- és cserjefajokat bemutató táblák Kósa Ernő erdőmérnök, ny. erdészeti vezető művészi fafaragványai.

A tanösvényen 15 tájékoztató táblát helyeztek el.

A 15 ismertető tábló zöme a környék geológiai viszonyait, növény- és állatvilágát, védett természeti értékeit, s magát a Cuha-szurdokot mutatja be. Külön érdekesség, hogy a tanösvény egyik szakasza fölött magasodó impozáns viadukt lábánál elhelyezett vasúttörténeti tábló információkat nyújt a Veszprém-Zirc-Győr közötti vasútvonal eme fölöttébb romantikus és nehéz szakaszának építéstörténetéről is. Elkészülte egybeesett a honfoglalás millenniumával és ezt a viadukt északi végénél, a vasúti pálya fölött felállított kőobeliszk örökíti meg.

A tanösvény az ismertető táblók mellett kiépített *piknik-helyeket* is

tartalmaz /asztalok, padok, tűzrakó-helyek stb./.

A már említett tető nélküli *erdei „tanterem”* a patakmeder fölötti teraszon kiképzett, fakocka-padlózatú, rusztikus padokkal ellátott sík területet jelent, amelyhez egy nyitott házikó is csatlakozik, eső elleni menedékhely gyanánt.

Az impozáns vasúti viadukt is a látnivalók közé tartozik.

A közjóléti objektum, amelynek kezelője a Bakonyzentlászói Erdészet, közúton és vasúton egyaránt jól megközelíthető, dél felől a porvacsneszki vasútállomás, északról Bakonyzentlászói irányából. A fogadóhely Vinye vasúti megállóhelyénél van. A tájékozódást, a tanösvény igénybevételét, s a természeti látnivalók jobb megismerését az erdészet által kiadott színes prospektus segíti.

Végül Jasper Attila elmondta, hogy a Bakonyerdő Rt. és maga az erdészeti igazgatóság folytatni kívánja a hasonló közcélú erdőgazdasági munkálatokat. Például először kezdeményezik a Csesznek környékén álló, a vidékre pompás panoráma-kilátást nyújtó, de tönkrement Rómer Flóris kilátó rekonstrukcióját, helyreállítását.

A fa- és cserjefajokat bemutató táblákat Kósa Ernő erdőmérnök faragta.

Ezt követően Holdampf Gyula elnökhelyettes üdvözölte a jelenlevőket az FVM Erdészeti Hivatal nevében. Rámutatott, hogy *ez az objektum is példázza az erdész szakma szemléletváltását*, a szűkebb termeléscentrikusságból való kimozdulását, nyitását a társadalom szélesebb igényeinek irányába. Ez a váltás szükséges is, mert korunkban a társadalom világszerte, hazánkban is fokozott érdeklődéssel és igénnyel fordul a természet, az erdő irányába. Ebben a helyzetben *az erdésznek ketős feladata van*: 1. A természeti értékeket megőrizni és tovább adni a jövő generációk számára. 2. Ugyanakkor az erdő materiális javait is hasznosítani kell a társadalom számára.

*Piknikező helyeken is megpihenhetnek a turisták.
(A képek dr. Péti Miklós felvételei)*

Az üdvözlő beszédek elhangzása után a bakonyzentlászói általános iskola tanulói és oktatói kedveskedtek a jelenlevőknek egy szép kis kulturműsorral, ezzel mintegy megköszönve az ifjúságnak készített létesítményt és fokozva az ünnepség hangulatát. Furulyaszámokat hallhattunk, valamint Nagy Bálint népi költeményét. *„Bakony, Te szép hazám!”* című költeményét. *Eszlingerné Derkán Gabriella* tanárnő pedig tiszta, csengő, szép hangon elénekelt az *„Erdő mellett estvé lettem ...”* kezdetű népdalt.

Az avató ünnepség a Cuha-völgyi Pihentpark és Erdei Tanösvény bejárásával ért véget.

Dr. Király Pál

Huszonötödik alkalommal

...rendezte meg immár szokásos faipari és fakeskedelmi konferenciáját a *Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség /FAGOSz/*. Ez bizony már egy jubileum! A helyszín ez alkalommal is a Siófok-Balatonszéplaki Ezüstpart Hotel volt. Figyelmet érdemelt, hogy *az erdészet ismét nagyobb szerepet kapott a tanácskozás tematikájában*, mint az utóbbi két-három évben.

Elsőként az Európai Faipari Szövetség /CEI-Bois/ és az Európai Bútor Szövetség /UEA/ szakértői tartottak angol nyelvű, de magyarra fordított előadást az un. BSP II faipari és bútorturizmus EU-projekt indításáról. Ennek az előadásnak programba állításával az volt a FAGOSz célja, hogy az iparágat érintő legfontosabb EU szakmai irányelvekkel megismertessék a magyar fa- és bútorturizmus cégeket, s szembesüljenek azzal, hogy mennyiben tudnak megfelelni az uniós követelményeknek csatlakozásunk küszöbén.

A további előadások a környezetüggyel, a termelésirányítással és a pénzügyi finanszírozással voltak kapcsolatosak, a következők szerint.

– A környezetügyi jogszabályok vállalkozásra gyakorolt hatása, a Magyar Gyártóiparosok Országos Szövetségének lobby-szerepe a környezetügyi jogalkotásban. /Dzubay László szaktitkár, GyoSz/.

– A termékdíj, az ökoadó és az energiaadó szemléletformáló és gazdasági jelentősége. /Koloszár Miklós tanácsadó, Pénzügyminisztérium Infrastruktúra és Vállalkozásszabályozási Főo./

– FAKIR terepi adatregisztrációs rendszer az erdőgazdálkodásban és a fakeskedelemben. /Tóth Béla Ákos ügyvezető, E—Erdész Bt. és Szkoczovszky Péter ügyvezető, Tanne Szoft Bt./

– DigiTerra EIR 3 termelésirányítási rendszer az erdőgazdálkodás és a fakeskedelem részére. /Nyull Balázs üv. igazgató, DigiTerra Kft./

– BAAN Erdőmester: vállalatirányítási megoldás az erdőgazdaságok és a faipar számára. /Halász Mariann vezető tanácsadó, DATORG-Team kft./

– A beruházás-financezírozás hatékony lehetőségei leasing útján. /Sasinszki Imre osztályvezető, HVB Leasing./

– Gyártásfinanszírozás és kereskedelem-financezírozás, EUROPA hitel. /Für Sándorné főosztályvezető, IC Bank./

Az előadások felsorolásából is megítélhető, hogy tartalmas, érdekes és hasznos volt a FAGOSz idei őszi konferenciája.

Dr. K. P.

1921 soproni emléke

Sopron és környéke lakosságának soha el nem hervadó dicsősége, hogy 1921-ben keményen szembeszállt a nemzetünket, országunkat darabokra tépő igazságtalan trianoni békediktátummal és kikényszerített népszavazás keretében úgy döntött; ez a földdarab magyar marad!

Az esemény 80. évfordulója alkalmával a kormány Sopronba kihelyezett ülésén úgy döntött, hogy egy szép emlékkúttal ajándékozza meg a várost. A Civitas fidelissima diszkút elkészült és ebben az évben átadásra került a Várkerületen, az Előkapu közelében. Alkotója Soltra E. Tamás szobrászművész; a posztamenst

Faragó János és Faragó Zsolt készítette. Az emlékművet Detrich Miklós fotóművész fényképfelvételével mutatjuk be.

Mivel a népszavazás elrendelésének kikényszerítésében az ágfalvi csata révén döntő szerepük volt a Selmecbányáról 1918/19-ben ide menekült bánya, kohó- és erdőmérnök-hallgatóknak, majd pedig lebonyolításában is, mellélünk két archív fotót is 1921-ből, amelyen főiskolai hallgatók láthatók a népszavazást felügyelő antant ellenőrző bizottság olasz és francia tisztjeivel.

/k .p./

Címlapunkon:

a volt MEDOSZ Szálló, jelenleg Hotel Cédrus épülete Budapesten, a Jókai téren. Itt működik Szakszervezetünk központi titkársága, és általában itt bonyolítjuk le nagyobb rendezvényinket, kongresszusainkat is.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIII. évfolyam 4. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós üv. főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.